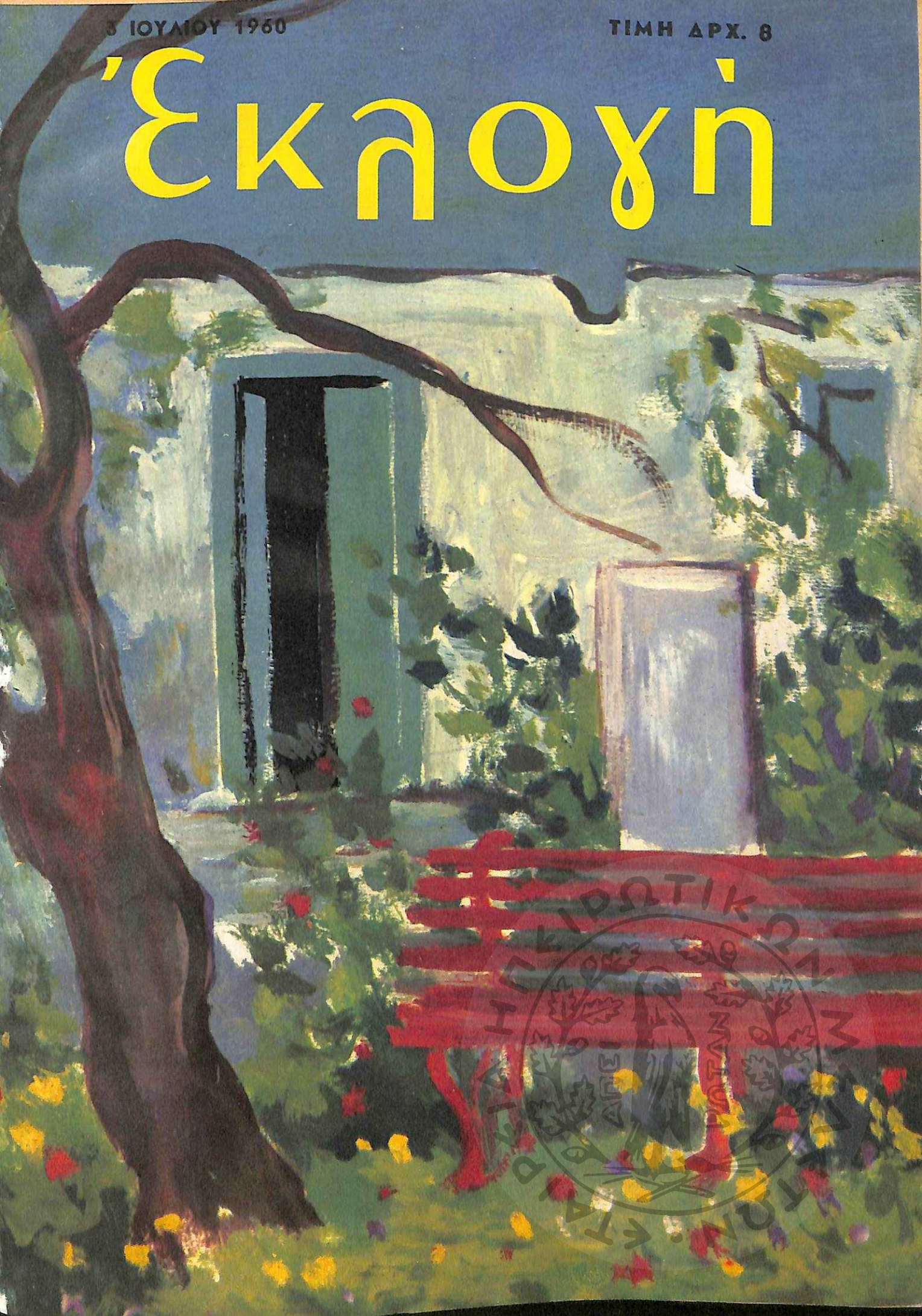

3 ΙΟΥΛΙΟΥ 1960

ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 8

Ἑκταρχή

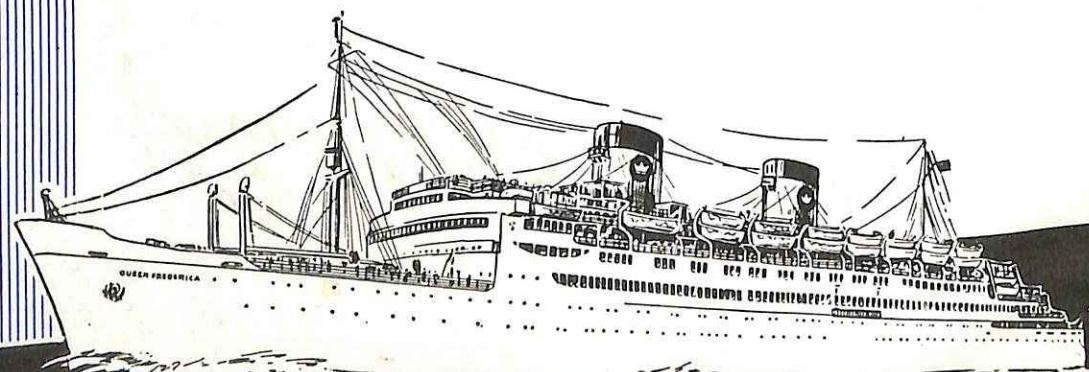

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟΝ ΥΠΕΡΩΚΕΑΝΙΟΝ

"ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ"

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΙΝ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ
ΕΛΛΑΔΟΣ-ΙΤΑΛΙΑΣ-ΚΑΝΑΔΑ-ΑΜΕΡΙΚΗΣ

- Πλήρες σύστημα κλιματισμού
εἰς ὅλα τὰ καταστρώματα.
- Ὅλοι αἱ σύγχρονοι ἀνέσεις.
- Ἡ παροιμιώδης Ἑλληνικὴ
Φιλοξενία.

ΕΘΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 10

Ἑκδογὴ

Τόμος ΙΣΤ'

Τεύχος 184

3 ΙΟΥΛΙΟΥ 1960

Ἄρθρα

- 31 ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ
ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ
Aldous Huxley
- 39 ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΕΡ-
ΓΙΕΣ *W. Robinson*
- 45 ΥΠΑΡΧΕΙ ΖΩΗ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ
ΠΛΑΝΗΤΕΣ; *«News Week»*

Θέατρο

- 19 «Ο ΔΥΣΚΟΛΟΣ» ΤΟΥ ΜΕΝΑΝ-
ΔΡΟΥ *Μτφρ. Μ. Παρασκευαΐδη*

Διηγήματα

- 34 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ «Η ΛΗΘΗ»
André Maurois
- 40 Ο ΦΡΟΥΡΟΣ
Fred. Brown
- 42 ΠΟΙΟΣ ΣΚΟΤΩΣΕ ΤΗΝ ΜΠΕΤΤΥ;
W. R. Drobnick

- 47 Η ΕΒΔΟΜΗ ΣΤΟΑ
Mordecai Roshwald
(Μυθιστόρημα, δ' συνέχεια)

Ποιήματα

- 23 ΗΤΑΝΕ ΜΙΑ ΧΡΟΝΙΑ
Ο. Β. Ντέ Λιούμπιτς - Μιλός
- 34 ΜΠΑΜΠΟΥ
Στέλιος Ἀρτεμάκης

Κριτική

- 13 ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ
Τσίλαγκ
- 54 ΘΕΑΤΡΟ
Σταύρος Ἀλεξάνδρου
- 56 ΙΑΠΩΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ
Sagittarius
- 58 ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
Ἀγλ. Μητροπούλου

Διάφορα

- 2 ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
- 15 ΜΙΚΡΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
- 41 ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΖΥΓΩΝ
Art Buchwald
- 44 ΘΕΛΩ ΝΑ ΕΙΜΑΙ ΑΠΑΙΣΙΟΔΟΞΟΣ
Allen Smith
- 60 ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ
- 63 ΝΕΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ
Κ. Στεφανουδάκης

Ἀλληλογραφία 10, Σταυρόλεξο 12, Ση-
μεῖα καὶ Τέρατα 51, Σκάκι 55, Διαγω-
νισμὸς 61, Λύσεις 62.

Τὸ ἐξώφυλλό μας : «Περὶ βόλι στὴν Ἄνω Μερά»,
τοῦ Α. Βασιλικιώτη.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΗΧΗΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
Κολοκωτῆ
20-8-85
31145

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΗΧΗΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ἓνα γράψιμο
ἀπαλὸ
(μετ' ἡμέρας)

Οἱ φοιτηταὶ καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι
τῶν γραμμάτων, οἱ ὅποιοι γράφουν
βιαστικά κατὰ τὴν διάρκειαν πολ-
λῶν ὥρων, δοκιμάζουν συχνὰ τὴν
«κράμπα τῶν δακτύλων»!

5 μοντέλλα BIC
μὲ μπίλια BIC
καὶ μελάνη BIC-IMAC
ἢ RETRACTILE

εἶναι πάντοτε στὴ διάθεσή σας.
ὑπερήφανα, γιὰτὶ δίνουν στὸ
χέρι σας τὴν ἱκανότητα νὰ
παρακολουθήσῃ ξεκούρα-
στα τὴ σκέψή σας.
Εἶναι μιὰ ἐντύπωση,
καταπληκτικὴ!!

Αὐτὸ εἶναι
τὸ Cristal BIC

Ποῦ προσφέρει
τὸ πιὸ φθηνὸ γράψιμο
τοῦ κόσμου...
συγκρινομένης βέβαια...
α) ΤΙΜΗΣ καὶ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ!
β) Καθαροῦ γραψίματος
καὶ ἀνέτου γραφῆς!

ΖΗΤΗΣΤΕ
ὅμως νὰ δῆτε καὶ τὰ
ἄλλα μοντέλλα BIC.
ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ
Εἰς ὅλα τὰ χαρτοπωλεῖα
Ἀπὸ Δρχ. 3,50 ἕως 35.

ΠΡΟΣΟΧΗ! Ἀναζητῆτε τὴν λέξιν BIC ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ στυλ...
καὶ ἐπὶ τῆς μύτης τοῦ ἀνταλλακτικοῦ.

ΑΘΗΝΑΪΚΟ

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

ΗΡΑΚΛΗΣ ΜΑΙΝΟΜΕΝΟΣ — του Εὐριπίδου. Μετάφραση Λεκατσά, σκηνοθεσία Τ. Μουζενίδη, σκηνικά Κλ. Κλώνη, κοστούμια Α. Φωκά, χορογραφίες Τ. Βαρούτη και μουσική Γ. Σισιλιάνου. Πρωταγωνιστούν οι: Θ. Κωτσόπουλος, Στ. Βόκοβιτς, Ν. Καζής, Α. Καλλέργης, Β. Κανάκης, Π. Καπιτσινέζ, Γ. Μπινιάρης, Α. Νεβεδάκη, Κ. Παναγιώτου. (9 Ιουλίου, 7.30 μ.μ.).

ΕΚΑΒΗ — του Εὐριπίδου. Μετάφραση Μελαχρινού, σκηνοθεσία Α. Μινωτή, σκηνικά Κλ. Κλώνη, κοστούμια Α. Φωκά, μουσική Μ. Παλλάντιου και χορογραφίες Μαρ. Χόρς. Πρωταγωνιστούν οι: Κ. Παζινού, Α. Συνοδινού, Α. Μουστάκη, Α. Μινωτή, Θ. Κωτσόπουλος, Θ. Λειβαδίτης, Σ. Βόκοβιτς, Β. Κανάκης, Γ. Αποστολίδης. (3 Ιουλίου, 7.30 μ.μ.).

ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ — του Αριστοφάνους. Μετάφραση Θ. Σταύρου, σκηνοθεσία Α. Σολομού, σκηνικά - κοστούμια Γ. Βακαλό, μουσική σύνθεση και διεύθυνση Μ. Χατζιδάκι και χορογραφίες Τ. Βαρούτη. Πρωταγωνιστούν οι: Α. Συνοδινού, Ε. Χαλκούση, Π. Παπαδάκη, Α. Ραυτοπούλου, Μ. Σαντορινιάου, Ε. Σαμωτάκη, Ε. Κυπριού, Ν. Μαρσέλου, Ε. Βοζικιάδου, Π. Ζερβός, Θ. Σαρρής, Α. Βλαχόπουλος, Α. Γιαννούλης, Α. Μουστάκη, Μ. Καλογιάννης, Μ. Μιχαλάρεα (10 Ιουλίου).

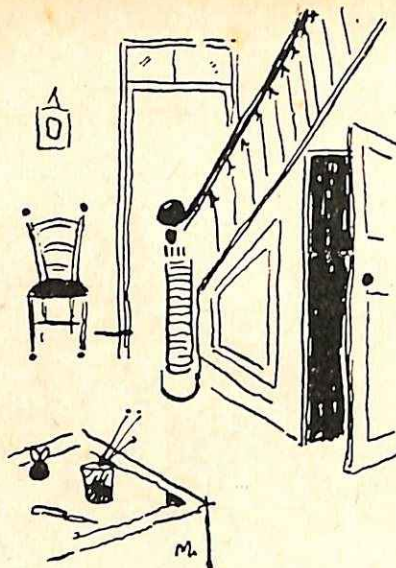
ΔΥΣΚΟΛΟΣ — του Μενάνδρου. Μετάφραση Θ. Σταύρου, σκηνοθεσία Α. Σολομού, σκηνικά - κοστούμια Π. Βλάχου, μουσική Ν. Σκαλιώτα και χορογραφίες Τ. Βαρούτη. Πρωταγωνιστούν οι: Α. Μαλλιαργός (Ν. Παπακωνσταντίνου), Ν. Τζόγιας, Στ. Παπαδάκης (Θ. Δημητρίου), Ε. Καμπάνης, Κ. Κοκιάκης (Κ. Σκαρλές, Θ. Αρώνης), Γ. Γληνός, Ι. Κοφινό, Μ. Μοσχολιού (Ε. Κυπριού, Ε. Ρήγα), Μ. Μαργαρίτης (Γ. Πολυτίδης), Β. Κανάκης (Κ. Βουλαζής), Α. Μουστάκη, Π. Ζερβός, Μ. Μπούλης, Α. Βλαχόπουλος, Ε. Σαμωτάκη, Κ. Διόγου Μ. Μιχαλάρεα, (10 Ιουλίου).

(«ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ και ΔΥΣΚΟΛΟΣ» θα παιχθούν την ίδια μέρα).

(Πληροφορίες, εισιτήρια, εκδρομές, στο Εθνικό Θέατρο (τηλ. 523-242), στο Γραφείο πληροφοριών του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Βενιζέλου 8, τηλ. 20-361), στην Ελληνική Περιηγητική Δέσση (Αμαλίας 28, τηλ. 22-494), σε όλα τα Γραφεία Ταξιδίων και στο ειδικό περίπτερο του Βασιλικού Θεάτρου (πλατεία Κλαυθμόνδος, τηλ. 36-510). Τιμές εισιτηρίων δρχ. 75, 50, 25, και 10).

ΘΕΑΤΡΑ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ — του Νότι Περγιάλη, με σκηνοθεσία Πέλο Κατσέλη και σκηνικά Γ. Ανεμογιάννη, από το «Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο». Πρωταγωνιστούν οι: Αλέκα Κατσέλη, Μάνος Κατράκης, Ζ. Τσαπέλης, Κ. Παππάς, Ε. Ξανθόκη, Ν. Βασαράκης, Γ. Βλαχόπουλος, Θ. Καμινίδης, Α. Ζωγράφου και Κ. Χέλμη. Επίσης από 5 Ιουλίου θα παίζεται εναλλάξ με το παραπάνω έργο και ο **ΠΑΤΟΥΚΑΣ** — ελεύθερη διασκευή για το θέατρο του Άγγ. Νίκα, από το πεζογράφημα του Ι. Κονδυλάκη, με σκηνοθεσία Αλ. Δαμιανού, σκηνικά - κοστούμια Γ. Ανεμογιάννη και μουσική Γ. Μαρκοπούλου. Πρωταγωνιστούν οι: Μάνος Κατράκης, Τζ. Καρούσης, Δία Λιβικού, Κλ. Σκουλούδη και άλλοι ηθοποιοί του «Ελληνικού Λαϊκού Θεάτρου». (Παί-

ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

3 - 16 ΙΟΥΛΙΟΥ

Κ	Δ	Τ	Π	Π	Σ
3	4	5	6	7	8
10	11	12	13	14	15

- 4 'Επέτειος της ανεξαρτησίας των ΗΠΑ.
14 'Εθνική έορτή της Γαλλίας (πρώ-
σις της Βασιλίδης).

Έκρηξη

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, ΜΟΥΡΥΖΗ 1
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΚΡΑΤΟΥΣ 57 - ΤΗΛ. 527.081

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ: ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Ι. ΜΑΚΡΗΣ
ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ 44

Δ/ΝΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Ν. ΚΟΝΤΟΡΟΣ, Μ.ΑΣΙΑΣ 1

Γενικώς τα Αθηναϊκά θέατρα άρχουν τη Δευτέρα. Επίσης, επειδή είναι ένδεχομένο ώρισμένα θέατρα να αλλάζουν πρόγραμμα εν τώ μεταξύ, καλό είναι το κοινό να επιβεβαιώνει τον άνωτέρω πίνακα παρακολουθώντας τον ημερήσιο τύπο.

Ζεται από 21 Ιουνίου στο «Άλσος» Πάρκου Πεδίου Άρεως, τηλ. 814-034. Το πρωί πωλούνται εισιτήρια στο ταμείο του Θεάτρου «Κοτοπούλη» τηλ. 614-596. Άπογευματινή 6.30 μ.μ., βραδινή 9.30 μ.μ.).

Η ΝΥΧΤΑ ΘΑ ΠΕΣΗ — του Έμλιν Ούλλιαμς, σε μετάφραση Δ. Κωνσταντινίδη, σκηνοθεσία Κας Κυβέλης, σκηνικά Σπ. Βασιλείου και μουσική επιμέλεια Γ. Καζάσσογλου. Πρω-

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ταγωνιστούν οι: Κυβέλη, Ίορδ. Μαρίνος, Γρ. Βαφίτζ, Γ. Μιχαλόπουλος, Τ. Καβαλιεράτος, Χρ. Μπουμπούκης. Παίζεται από την («Αστυνομική Αύλα»), πρώην Άργυροπούλου, Ν. Νικοδήμου 3, τηλ. 26-246. Άπογ. 6.30 μ.μ., βραδ. 9.30 μ.μ.).

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΖΩΗ — του Δημήτρη Μπόγρη. Σκηνοθεσία Μήτσου Λυγίζου, σκηνικά Ε. Όλμπου και μουσική επιμέλεια Σπύρου Πιπεράκη. Παίζουν οι: Σ. Βέμπο, Χρ. Εύθυμιου, Μ. Βούλγαρη, Ν. Σκιαδά, Ν. Κούρκουλος, Μ. Παπαδάκης, Δ. Ρώνη, Α. Αβδής. (Παίζεται από 3 Ιουνίου στο Θέατρο «Βέμπο», Καρόλου 18, τηλ. 523-453. Άπογ. 6.30 μ.μ., βραδ. 9.30 μ.μ.).

ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΟΔΟΜΑ — του Γιάννη Κουντούρη με σκηνικά Α. Χατζηγεωργίου, από τον θίασο των «Νέων Καλλιτεχνών». Παίζουν οι: Α. Παγκάλου, Π. Φυρίου, Τ. Καλλιγεράκη, Μ. Σακελλάριος, Γ. Φύριος, Π. Ίωαννίδης. (Παίζεται από 10 Ιουνίου στο Θέατρο «Ελληνική», πρώην «Ραντάρ», Λεωφόρος Αλεξάνδρας 128, τηλ. 33-368. Άπογ. 8 μ.μ., βραδ. 10 μ.μ.).

Ο ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ ΘΑΡΩΗ ΤΑ ΜΕΣΑΝΥΧΤΑ — του Φρέντερικ Νότ, από το «Αθηναϊκό Θέατρο». Μετάφραση Μαρίας Βεάκη. Σκηνικά Λίτσας Ζαίτη, μουσική Γ. Δασκαλοπούλου, σκηνοθεσία Τίτου Φαριμάκη. Πρωταγωνιστούν οι: Μαίρη Χρονοπούλου, Λιάκος Χριστογιαννίδης, Γ. Καμπανέλης, Δημ. Κουκής και Θάνας Μυλωνάς. (Από 31 Μαΐου, «Διονύσια», Αμερικής 10, τηλ. 22-612. Άπογ. 6.30 μ.μ., βραδ. 9.30 μ.μ.).

ΤΑ ΔΕΝΔΡΑ ΠΕΘΑΙΝΟΥΝ ΟΡΘΙΑ — του Άλ. Καρόνα, σε μετάφραση Ίουλιαν Τρετρίδη, σκηνοθεσία Βασίλη Διαμαντόπουλου και σκηνικά Εύαχ. Όλμπου. Πρωταγωνιστούν οι: Μ. Αλκαίου, Β. Διαμαντόπουλος, Ε. Καλογερού, Π. Φουσούν. (Θερινό «Νέο Θέατρο», Πατησίων 91, τηλ. 815-336. Άπογ. 6.30 μ.μ., βραδ. 9.30 μ.μ.).

ΤΡΙΑΝΤΑ ΔΕΥΤΕΡΟΛΕΠΤΑ ΕΡΩΤΑ — του Άλντο Μπενεντέτι. Σκηνοθεσία Μάριου Πλωρίτη. Σκηνικά Γ. Ανεμογιάννη. Πρωταγωνιστούν οι: Κατερίνα, Λάμπρος Κωνσταντάρας, Χρ. Τσαγανέας, Ήλίας Σταματίου κ.ά. (Παίζεται από 10 Ιουνίου στο Θέατρο «Κατερίνας», Γ' Σεπτεμβρίου 102, τηλ. 811-462. Άπογ. 6.30 μ.μ., βραδ. 9.30 μ.μ.).

Η ΜΑΙΡΗ ΤΑ ΛΕΕΙ ΟΛΑ... — του Δημήτρη Ψαθά. Σκηνοθεσία Κωστή Μιχαηλίδη και σκηνογραφίες Μαρλένας Αραβαντινού. Πρωταγωνιστούν οι: Μαίρη Αρώνη, Μίμης Φωτόπουλος, Ανδρέας Φιλιππίδης, Λίλη Παπαγιάννη και Άλκη Ζαβερδινού. («Ακροπόλη», Ίπποκράτους 9, τηλ. 614-481. Άπογ. 6.30 μ.μ., βραδ. 9.30 μ.μ.).

ΝΑΣΡΕΝΤΙΝ ΧΟΤΖΑΣ — του Γερά. Σταύρου, από το βιβλίο του Λεωνίδα Σολόβεφ. Σκηνοθεσία Μήτσου Λυγίζου και σκηνογραφίες Γεωργίου Βακαλό. Μουσική Ε. Σολωμονίδη. Παίζουν οι: Ν. Κατρίκος, Χρ. Σόλβα, Δάνης, Ε. Πρωτοπαπάς, Σ. Στρατιγγός, Αν. Φόνσου, Γ. Μετσόσης, Α. Προύσκαλης, Κ. Ναός, Γ. Ρώνης, Κονταρίνης. (Κηποθέατρο Ν. Χατζίσκου, Μαυροματάρων 26, τηλ. 614-592. Άπογ. 6.30 μ.μ., βραδ. 9.30 μ.μ.).

ΧΟΡΟΣ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟ — του Όγκυστέν Ντέ Φοζά. Μετάφραση Ίουλιαν Τρετρίδη, σκηνοθεσία Κωστή Λειβαδέα και σκηνικά - κοστούμια Γεωργίου Βακαλό. Μουσική Ε. Σολωμονίδη. Χορογραφίες Α. Δυρό. Παίζουν οι: Κ. Αζαλτή, Κ. Λειβαδέας, Τ. Βονδής, Α. Παζιλή, Σ. Αθανάσιος, Κ. Ρηγόπουλος και άλλοι ηθοποιοί της «Νέας Σκηνής». (Παίζεται Ιουνίου στο Θέατρο «Εθνικού Κήπου», Λεωφ. Αμαλίας 1, τηλ. 32-142. Άπογ. 6.45 μ.μ., βραδ. 9.45 μ.μ.).

ΑΘΗΝΑΪΚΟ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΔΕΚΑ ΜΕΡΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ — των Ν. Τσιφόρου - Πολ. Βασιλειάδη. Σκηνοθεσία Ν. Τσιφόρου και σκηνικά Ι. Στεφανήλη. Πρωταγωνιστούν οι: Δάφνη Σκούρα, Μάρω Κοντού, Νίκος Σταυρίδης και Διονύσης Παπαγιαννόπουλος. (Παίζεται από 26 Μαΐου στο Θέατρο «Σμαρτζή», Καρόλου 1, τηλ. 524-755. Άπογ. 6.30 μ.μ., βραδ. 9.30 μ.μ.).

Επιθεωρήσεις

ΑΠ' ΤΗΝ ΚΑΛΗ ΚΙ ΑΠ' ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ — των Δ. Τσιφόρου - Δ. Βασιλειάδη. Σκηνοθεσία Δ. Τσιφόρου, μουσική Β. Λυκαρδούπουλου, σκηνικά Β. Περράκη, κοστούμια Γ. Μαυρομάτη και χορογραφίες Άλκης Βέμπο. Παίζουν οι: Άννη Καλουτά, Όρ. Μακρής, Μαρ. Νέζερ, Μ. Κρεβάτη, Γ. Γαβριηλίδης, Φ. Μανέλης, Μ. Μελάγια, Ντενόνιας κ.ά. (Παίζεται από 24 Μαΐου στο Θέατρο «Περσέ», Όδου - σέως 2, τηλ. 529-730. Άπογ. 6.45 μ.μ., βραδ. 9.45 μ.μ.).

ΚΑΘΕ ΚΑΡΥΔΙΑΣ ΚΑΡΥΔΙ — του Γιώργου Γιαννακόπουλου. Μουσική, Ζάκ Ίακωβίδη σκηνοθεσία - Χορογραφίες Γιάννη Φερό, σκηνικά Γιάννη Στεφανήλη και κοστούμια Σκαλιντά. Πρωταγωνιστούν οι: Ρ. Βλαχοπούλου, Ζ. Σαπουντζάκη, Β. Αύλωνιτης, Γ. Γιαννάκης, Ν. Ρίζος, Τ. Μηλιάδης. Χορεύουν Λίνα Άλμα - Γιάννης Φερό και το μπαλέτο τους. Τραγουδούν η Ν. Κωνσταντοπούλου και ο Φώτης Δήμας. (Παίζεται από 3 Ιουνίου στο «Μετροπόλιταν», Λεωφ. Αλεξάνδρας 16, τηλ. 810-966. Άπογ. 6.45 μ.μ., βραδ. 9.45 μ.μ.).

ΦΕΡΥ - ΜΠΩΤ — επιθεώρηση των Νικολαΐδη - Οικονομίδη - Λυμπεροπούλου - Μιχαηλίδη. Σκηνοθεσία Άπ. Γαβριηλίδη. Μουσική Γ. Μουζάκη και σκηνικά Μ. Άγγελόπουλου. Πρωταγωνιστούν οι: Κ. Χατζηχρήστος, Ρένα Ντόρ, Κ. Μπελίντα, Άλέκος Λειβαδίτης, Κ. Δούκας, Κ. Ντιριντάου. Χορεύει το μπαλέτο «Τζόνσον Γκέρλς». (Θέατρο «Πάρκ», Λεωφ. Αλεξάνδρας 28, τηλ. 817-369. Άπογ. 6.30 μ.μ., βραδ. 9.30 μ.μ.).

Παιδικό θέατρο

Ο ΜΠΑΡΜΠΑ ΜΥΤΟΥΣΗΣ — θερινές παραστάσεις, με έργα από μύθους του Αίσώπου και Παρχυόλια. Κάθε Τρίτη 6.30 μ.μ. στη «Μπομπονιέρα» Κηφισίας και κάθε Πέμπτη 6.30 μ.μ. στην «Αριάν» Γλυφάδας.

ΚΑΡΑΓΚΙΩΣΗΣ — Παίζει ο Καραγκιοζοπαίκτης Μιχόπουλος. Τετάρτη και Κυριακή Κουκλοθέατρο «Ματίνα» (Πλατεία Αγίας Βαρβάρας, Καλλιθέα. Κάθε βράδυ 8.15 μ.μ.).

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΗΧΟΣ ΚΑΙ ΦΩΣ — (Πνύκα). Κείμενο Σπ. Μελά, σκηνοθεσία Κ. Κροντηρά, μουσική Π. Πετρίδη και επιμέλεια του θεάματος Πιέρ Άρνώ. Συμμετέχουν οι καλλιτέχνες Άννα Συνοδινού, Δέσπω Διαμαντίδου, Έλενη Νεφεδάκη, Μαλένα Άνουσάκη, Πίτσα Καπιτσινέζ, Μαρία Βεάκη, Μάνος Κατράκης, Θεόδωρος Μοριάδης, Βύρων Πάλλης, Ίορδάνης Μαρίνος, Ν. Παπακωνσταντίνου κ.ά. Τη κείμενο περιλαμβάνει, κατά χρονολογική σειρά, τα πεπαιστωμένα της Ιστορίας της πόλεως των Αθηνών. (Καθημερινώς τρεις παραστάσεις: 8.30 μ.μ. στην ελληνική γλώσσα, 9.30 μ.μ. στην αγγλική και 10.30 μ.μ. στη γαλλική, εκτός των τεσσάρων νυκτών της πανελήνου, 6-9 Ιουλίου. Η τιμή των εισιτηρίων για μόν τις ελληνικές παραστάσεις είναι 10 και 15 δρχ. και για τις ξενόγλωσσες 20 και 30 δρχ. Η μετάβαση γίνεται με τα λεωφορεία Θησείου - Θών. Εισιτήρια πωλούνται στα Κεντρικά γραφεία ταξιδίων, στα ξενοδοχεία, στο Γραφείο του Ε.Ο.Τ. (Ελευθ. Βενιζέλου 8) και στα ταμεία του θεάματος, στην Πνύκα).

Στή δαδού σας
ο μαγευτικός κόσμος
των άρωμάτων.

Η πιο εύγενική
Η πιο διακριτική
προσφορά
στα αγαπημένα σας
πρόσωπα,
στον έαυτό σας
ΚΟΛΩΝΙΕΣ - ΑΡΩΜΑΤΑ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ:

Π. Α. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΩΝΙΑ ΠΑΤΗΣΙΩΝ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
Ι. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΝΑΡΗ 20 - ΚΟΛΩΝΑΚΙ

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ — (Αρχαίο Θέατρο «Ηρώδου του Αττικού» τηλ. 26.799. Έναρξης των παραστάσεων 8.30 μ.μ.).

ΝΑΒΟΥΧΟΔΟΝΟΣΑΡ (Ναυπούκιος) όπερα του Βέρντι. Διευθυντής ορχήστρας ο Τ. Καραλίδης, κοστούμια - σκηνικά Ι. Στεφανήλη, χορογραφίες Μέτση. Διευθυντής χορωδίας Μ. Βούρτσος, σκηνική επιμέλεια Σέργιου Βασιλειάδη. Πρωταγωνιστούν ο Ισπανός βραδύτονος Μανουέλ Αουένσι, και οι Μ. Κερσετεζή, Γ. Κοκοιός, Π. Χοϊδάς, Άν. Μαρμαρίνη, Ε. Μαρσέλλος, Π. Καραβουσιός και Α. Παναγιώτης. (3 Ιουλίου, τελευταία). (Το πρωί πωλούνται εισιτήρια στα ταμεία της «Λυρικής Σκηνής» Ακαδημίας 61, τηλ. 612-461.).

ΧΩΡΩΔΙΑ ΠΑΤΡΩΝ — Συναυλία με ένα πρόγραμμα το όποιο περιλαμβάνει 15 τραγούδια δια-

φόρων εποχών, υπό την διεύθυνση του Δημήτρη Συναφή. Λαμβάνουν μέρος 50 έκτελεστές. Η συναυλία είναι υπό την προστασία του Αντιπρόεδρου της Κυβερνήσεως. («Ωδείο Ηρώδου του Αττικού»), 6 Ιουλίου, 8.30 μ.μ., εισιτήρια πωλούνται στο Θέατρο «Κυβέλης», Πλατεία Συντάγματος, τηλ. 34-491).

Μουσική από δίσκους

ΚΛΑΣΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ — από δίσκους με πρόλογο και ένάλυση. (Γκαλερί «Σκαρλές», Κολοκωτράνη 9, τηλ. 32-136, κάθε Παρασκευή 8.10 μ.μ., είσοδος ελεύθερα).

ΑΘΗΝΑΪΚΟ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Β' ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΕΛΑΦΡΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ — Όργανο-πότης το Έθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας. Θα εκτελεστούν τα παρακάτω επιλεγμένα 15 τραγούδια: «Ήταν κάτι άσημαντο», μουσική Τάκη Μωράκη, στίχοι Νάντιας Κωνσταντοπούλου. «Η άγαπη μάς», μουσική Μίμη Πλέσσα, στίχοι Κώστα Πρετεντέρη. «Ο Καραγκιούζης», μουσική Άλκευ Σπάθη, στίχοι Ρ. Ζαλοκώστα. «Σε είδα κάπου μεσημέρι», μουσική Λυκ. Μαρκιά, στίχοι Θ. Σοφοῦ. «Θυμήσου κ' εσύ», μουσική Λίαντας Ρουσσίου—Στρακίνη, στίχοι Έλλης Αμπραβνέλ. «Κυριασάει», μουσική και στίχοι Μάνου Χατζιδάκι. «Καλή νύκτωρ», μουσική Νίκου Γιάκοβλεφ. «Καλοκαίρι», μουσική και στίχοι Σπύριδου Μεντή. «Ήταν κάπου Λούνα Πάρκ», μουσική Τάκη Μωράκη, στίχοι Ρ. Ζαλοκώστα. «Πρωτομαγιά», μουσική Άλ. Γεωργιάδη, στίχοι Χρ. Μάνεση. «Παλιό δρομάκι», μουσική Γιάννη Σπάρτακου, στίχοι Άλκευ Λιδωρίκη. «Πρώτο χελιδόνι», μουσική Γεράσι. Λαβράνου, στίχοι Γ. Οικονομίδη. «Μία σταγόνι», μουσική Ν. Γκιζελή, στίχοι Γ. Ματαράγκα. «Μαροκαίρι μου», μουσική Γιάννη Καστριώτη, στίχοι Κ. Πρετεντέρη και «Η τιμωρία», μουσική και στίχοι Μάνου Χατζιδάκι. Από τα 15 αυτά τραγούδια θα βραβευθούν 4. Το πρόγραμμα θα παρουσιάσει ο Ντίνος Ηλιόπουλος. (Γιπόδρομος Φαλήρου, 3 Ιουλίου, 11 μ.μ.). (και 4 Ιουλίου, 7 μ.μ. στο Θέατρο Έθνικόν Κήπου με λαϊκές τιμές).

Το Ραδιοφωνικό ήμίωρο

της Κυριακής

Έκδοχή

από μουσικές

ΕΙΚΟΝΕΣ

Κυριακή 3 Ιουλίου

1-1.30 μ.μ.

Β' Πρόγραμμα

216,8 μ. ή 1385 χλκ.

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΒΡΑΔΥΑ — άποχαιρετιστήρια παράσταση για τον άναχωρούντα στο έξωτερικό, βαρύτονο Θάνο. Λαμβάνουν μέρος οι: Ν. Γούναρης, Φ. Δήμας, Κ. Μπελντά, Τρίο Μπελκάντο, Α. Παυλάς, τρία Μορένο, Σούλη Σαμπά, Πιέρο Λοβάνι, Έφη Παπιά, Γ. Γκιωνάκης, Ν. Ρίζος, Τ. Μηλιάδης, Έ. Ρίζου, Μ. Καραγιάννη, Μ. Μελάγια, Τ. Γιαννόπουλος, Ζήλεια, Μαίρη Λώ, Ν. Γιάκοβλεφ, Μ. Χιώτης, Μ. Λίντα, η όρχήστρα Γ. Μουζάκη, τα Μπαλλέτα Κουσιάδη, η Έπισημοισακή χορωδία, μαντολινάτα του Άποστολάτου και 20μελής ελαφρά όρχήστρα. Θα προλογίση ο Μίμης Τραϊφόρος και το πρόγραμμα θα παρουσιάσει ο Ίκαρος. (Γήπεδο Παναθηναϊκού, 11 Ιουλίου, 8.30 μ.μ.).

ΧΟΡΟΣ

«ΛΑΪΚΑ ΜΠΑΛΛΕΤΑ» — της Ντόρας Στράτου. Χορεύουν χορούς από όλα τα μέρη της Ελλάδας. Συμπράττουν και διάφοροι όμιλοι λαϊκών χορευτών. Καλλιτεχνική διεύθυνση Φ. Άνωγιαννάκη, σκηνικά Μιγάδη, κοστούμια Γιάννη Τσαρούχη και διδασκαλία χορών Καίτης Καρμυλά. (Άρχαίο Θέατρο Πειραιώς, Φιλιππών, 38. Παλαιάμάν. Καθημερινώς 9.30 μ.μ. Τιμή εισιτηρίων 80γ. 10. Εισιτήρια πωλούνται και στην Αθήνα, Πραξιτέλους 5, α όροφος, τηλ. 32.612).

ΡΕΣΙΤΑΛ ΧΟΡΟΥ — της Άμαλίας Φλωράκη. Ή καλλιτέχνις θα χορέψι σε χορογραφίες Άγγελου Γριμάνη συνθέσεις Σοπέν, Μέντελσον, Ραχμάνινοφ, Μπράμς, Ντέ Φάλλια κ.ά. (Θέατρο «Αθηνών», Βουκουρεστίου 10, τηλ. 35-524, 30 Μαΐου, 7.30 μ.μ.).

ΔΙΑΦΟΡΑ

«ΣΑΜΙΩΤΙΚΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ» — κάθε βράδυ 36 καλλιτέχνες, μαντολινάτα—Χορωδία — Μπαλλέτα. Σαμιώτικο κρασί. Είσοδος 80γ. 5 (Κήπος Λούνα Πάρκ, Λεωφόρος Συγγρού 95).

ΚΗΠΟΣ ΘΑΥΜΑΤΩΝ — Λούνα Πάρκ — Λεωφόρος Συγγρού, Κήπος Βαλιδάνου). Ξένες άτραξιόν, ταχυδακτυλουργοί, ζογκλέρ, μίμοι, σε συνδυασμό με ποικίλα θεαματικά παιχνίδια. Πολυμελής όρχήστρα νέων, υπό την διεύθυνση του μάστρου Μουραμπά. Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα πλαισιώνουν εναλλασσόμενες τραγουδίστριες και επιθεωρησιακά νούμερα.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

(Από τα ενδιαφέροντα προγράμματα που άναγγέλλονται για το δεκαπενθήμερο 3-17 Ιουλίου)

ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Θέατρο

«ΘΕΟΔΩΡΑ» — κωμωδία του Δημήτρη Φωτιάδη. Ραδιοφωνική διασκευή Πέτρου Μαρκιάκη. Ραδιοσκηνοθεσία Μήτσου Λυγίζου (Κυριακή 10 Ιουλ., 21.15').

«ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ» — της Δώρας Μοάτσου. Ραδιοφωνική διασκευή Τάσου Παπιά. Ραδιοσκηνοθεσία Κώστα Κρονηρά (Κυριακή 17 Ιουλ., 21.15').

«Η ΜΙΚΡΗ ΕΛΙΣΑΒΕΤ» — των Τζάνετ Ντόουλινγκ και Φράνσις Λέττον. Μετάφραση—Ραδιοφωνική διασκευή Ροβέρτου Μανθούλη. Ραδιοσκηνοθεσία Γιώργου Θεοδοσιάδη. (Τετάρτη 6 Ιουλ., 20.30').

«ΤΟ ΑΥΓΟ» — δραματική κωμωδία του Φελισιέν Μαρσώ. Μετάφραση — Ραδιοφωνική διασκευή Ίουλίας Ίατελδη. Ραδιοσκηνοθεσία Κωστή Μιχαηλίδη. (Τετάρτη 13 Ιουλ., 20.30').

Όμιλίες

«ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΕΛΦΙΚΗΝ ΠΡΑΞΙΝ ΩΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ» — Όμιληται οι καθηγηταί: κ.κ. Γ. Μιχαηλίδης—Νουάρε, Μ. Σακελλαρίου και ο έφορος αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης κ. Φώτης Πέτσας. (Τρίτη 5 Ιουλ., 18.02').

«ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ» — Όμιληται οι κ.κ. Άνδρέας Καραντώνης, Νίκος Γιάτσος, Γιώργος Γκότταρης, Τάκης Σινόπουλος. (Τρίτη 12 Ιουλ., 18.02').

Μουσική

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΤΟΥ Ε.Ι.Ρ. — Διευθύνει ο Κώστας Κυδωνιάτης. Έργα: Μπετόβεν, Χαύν, Σούμπερτ. (Πέμπτη 7 Ιουλ., 21.15').

ΡΕΣΙΤΑΛ ΠΙΑΝΟΥ — της Μαρίας Παπαϊωάννου—Χουμουζίου. Έργα: Ν. Σκαλκώτα, Γιάννη Κωνσταντινίδη. (Παρασκευή 8 Ιουλ., 20.35').

«ΑΝΤΡΕΑ ΣΕΝΙΕ» — Όπερα του Τζορντάνο, (Α' πράξις), (Παρασκευή 8 Ιουλ., 21.15'). (Β' πράξις), (Παρασκευή 15 Ιουλ., 21.15').

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ Ν. ΥΟΡΚΗΣ — Διευθύνει ο Λέοναρντ Μπερνστάιν. Έργα: Έρνεστ Μπλόχ. (Κυριακή 10 Ιουλ., 11.02').

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΤΟΥ Ε.Ι.Ρ. — Διευθύνει ο Άνδρέας Παρίδης. Σολιστ ή πιανίστα Χαρά Τόμπρα. Έργα: Μότσαρτ. (Πέμπτη 14 Ιουλ., 21.15').

ΡΕΣΙΤΑΛ ΒΙΟΛΙΟΥ — της Έβη Λίβακ. Έργα: Βιτάλι, Μπέλλα-Μπάροκ, Έλλερ, Ντέ Φάλλια, Συμανόφσκι. (Παρασκευή 15 Ιουλ., 21.35').

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΗΣ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ Ν. ΥΟΡΚΗΣ — Διευθύνει ο Μπρούνο Βάλτερ. Σολιστ: ή κοντράλτο Μορην Φόρρεσερ, και ο τενόρος Ρίτσαρντ Λούβι. Έργα: Μάλερ. (Κυριακή 17 Ιουλ., 11.02').

ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Όμιλίες

«ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΕΡΣΕΝ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ» — Όμιλητής ο διδάκτωρ του Πανεπιστημίου της Κοπεγχάγης κ. Μπό Γκρανίμπεκ (τέλος). (Παρασκευή 8 Ιουλ., 17.50').

«ΤΟ ΛΙΣΘΗΜΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ» — Έπό του λογοτέχνη Πέδρο ντέ Λορένθο. (Παρασκευή 15 Ιουλ., 17.50'). (Α' μέρος).

ΑΘΗΝΑΪΚΟ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

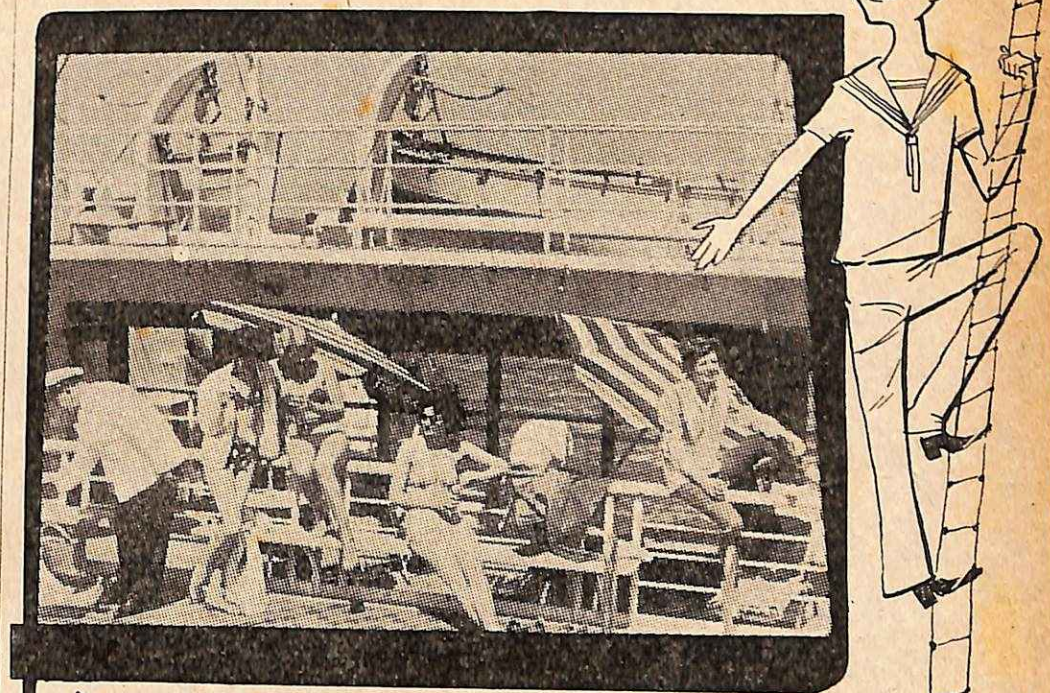
(Κέντρα με όρχήστρα)

«ΑΣΤΕΡΙΑ» — (Ακτή Γλυφάδας, τηλ. 04-175). Κέντρο μοντέρνο και πολυτελές λειτουργεί την ημέρα ως εστιατόριο. Το βράδυ, καθώς και την Κυριακή απόγευμα παίζουν οι όρχήστρες Luciano Davi και το Τέλε Άποστολάκου και τραγουδούν οι Τρίο Καντάνον... «ΑΘΗΝΑΙΑ» — (Γιπόδρομος, τηλ. 968-802). Η όρχήστρα Λέβ-Κανκιάκη προσφέρει πάντα θαυμάσια μουσική στους θαμώνες του κέντρου. Καλή κουζίνα με τιμές λογικές. Λειτουργεί από 9 μ.μ. ως το πρωί... «ΚΟΡΟΝΕΤ» — (Πανεπιστημίου 2, τηλ. 28-956). Μεταφέρθηκε στην ταράτσα του «Kings Palace Hotel» όπου προσφέρει καλή κουζίνα και ευχάριστη μουσική με πιάνο... «ΜΟΚΑΜΠΟ» — (Πανεπιστημίου 10, τηλ. 20.236). Πλούσιο διεθνές πρόγραμμα που εμφανίζεται δύο φορές, στις 11.15 μ.μ. και στις 1.30 μ.μ. Παίζει η όρχήστρα Λασκαρίδη και χορεύει Δανικό μπαλέτο... «ΦΑΛΑΓΚΟ» — (Θόωος 6, τηλ. 33.592). Άνευμένο με την όρχήστρα Γιούργα και ένα Γερμανικό μπαλέτο προσφέρει καλή μουσική και ένα νούμερο... «ΣΠΗΛΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ» — (Καστέλλα, τηλ. 42-885). Άνευμένο ή γυάλινη αίθουσα της σπηλιάς, προσφέρει ένα ελληνικό πρόγραμμα με τον Μανώλη Χιώτη, την Μαίρη Λίντα και το μουσικό τους συγκρότημα... «ΝΕΡΑΪΔΑ» — (Καλαμάκι, τηλ. 99-375). Κοσμικό κέντρο όπου η κομπέρ Πόπη Κόντου παρουσιάζει κάθε βράδυ επιθεωρησιακές. Λαμβάνουν μέρος οι Μπελντά, η Παυλάς, ο Τ. Βαράμπος, η Μαρία ντέ Πετράλλο, το μπαλέτο τους, το Τρίο Μορένο και η όρχήστρα Μουζάκη. «ΒΑΜΒΟΟ VILLAGE» — (Καΐουρι-Βουλιαγμένη, τηλ. 24.703). Άνευμένο σε μαγευτική τοποθεσία. Παίζουν το Ίταλικό Κουιντέττο Giacomino Romano, η όρχήστρα Κ. Πρέντα και τραγουδούν ο Τόνι Βαβατσίου... «ΜΟΝΤΕ ΚΑΡΛΟ» — (Άνω Βούλα, τηλ. 046.300). Η όρχήστρα Μπάμπη Μαυρομάτη και η τραγουδίστρια Έβη Μυλωνά, προσφέρουν μοντέρνους ρυθμούς και τραγουδούν μέχρι το πρωί... «ΚΑΛΑΜΠΟΚΑΣ» — (Κηφισιά, τηλ. 01.164). Παίζει η όρχήστρα του Γ. Κασαρού, τραγουδούν η Γιούβαννα και Φρειδερίκος και χορεύουν οι Ίβανωφ Νάτσας... «ROMANTICA» — (Ακτή Γλυφάδας, τηλ. 04-122). Νέο και όρατο κέντρο που προσφέρει φαγητό και χορό. Παίζει η όρχήστρα Lucas και τραγουδούν οι Jimmy... «CHEZ LARIN» — (Καστέλλα, τηλ. 42-325). Παίζει η όρχήστρα Ε. Σταυράκη και τραγουδούν ο Ν. Γούναρης και η Ντίνα Γκρέυ... «ΤΡΟΚΑΝΤΕΡΟ» — (Π. Φάληρο, τηλ. 99-220). Ο Γ. Οικονομίδης, ο Τ. Μαρούδας, η Ν. Μούσχουρη, το Τρίο Μπελκάντο, τα μπαλλέτα Κουσιάδη και η όρχήστρα Ρουχωτά σκοπούν το κέρι στους θαμώνες του κέντρου μέχρι πρωίας... «ΔΙΚΤΥ» — (Βάρκιζα). Παίζουν η όρχήστρα Άλ. Σπάθη, το λαϊκό συγκρότημα Γιαννάκη Άγγελο και τραγουδούν η Σούλη Σαμπά, η Μαίρη Μώντ και η Ζωή Νάχη... «ΚΟΜΠΑΡΕΤΑ» — (Ν. Φιλαδέλφεια, τηλ. 89-128). Παίζει η όρχήστρα Α. Μαρτιά και τραγουδούν η Νάντια Κωνσταντοπούλου και ο Βάσος Σειτανίδης... «ΔΗΜΑΣ» — (Κεραλάς Κηφισιάς, τηλ. 01-323). Τραγουδούν οι Κορώνης-Φιλανδρος και παίζει η όρχήστρα Κ. Παπαδοπούλου... «ΦΛΟΙΣΒΟΣ» — (Π. Φάληρο, τηλ. 99-245). Παίζει η όρχήστρα Γ. Μυρογιάννη και τραγουδούν ο Φώτης Πολυμέρης...

(Χωρίς όρχήστρα)

«ΚΑΛΑΜΑΚΙ No 2» — (Δευτέρα στάσις Καλαμάκι). Χορευτικό, πολυτελές και διανυκτερεύον... «ΣΙΛΒΕΡ ΚΑΟΥΖ» — (Γλυφάδα). Πολυόργανο και νεανικό. Οι θαμώνες χορεύουν με αζιόχ μπόξ... «ΔΕΛΦΙΝΙ» — (Βάρκιζα). Ή νεολαία ορμίζει, χορεύει και διασκεδάζει... «ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ» — (Ρατίνα). Ένα εύρινο σπιτι στην πλαγιά της Ραφίας και ο Άριος στο πάνω συνθέτουν ένα φιλικό περιβάλλον... «ΑΡΕΒΟΥΛΑ» — (Πατισίων 136). Διακριτική και πολιτισμένη ατμόσφαιρα με χαμηλά φώτα και σιγνή μουσική από μαγνητόφωνο... «ΣΕΒΕΝΤΗΝ» — (Βουκουρεστίου). Συμπάθη και αθύρμος με βιβλία και περιοδικά για όσους κατεβίνουν μόνοι... «ΑΜΠΑΝΙΣ ΜΠΑΡ» — (Πανεπιστημίου 7). Ευχάριστη ατμόσφαιρα με ήμους και μαγνητόφωνο... «CLUB KATINA» — (Π. Φάληρο). Μουσική από μαγνητόφωνο...

Ή ώρα της ήλιοθεραπείας σε μία από τις πισίνες του "ΟΛΥΜΠΙΑ",

Ταξιδεύετε με το άδύγκριτον
Y/n "Ολυμπία"
23.000 ΤΟΝΝΩΝ · ΤΑΧΥΤΗΤΟΣ 21 ΜΙΛΙΩΝ

GREEK LINE

Δια πληροφορίες και εισιτήρια
άπευθυνθήτε εις τόν ταξιδιωτικόν σας πράκτορα
ΓΕΝ. ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΑΦΟΙ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε.

(Βαριετέ)

(Λαϊκά)

«ΑΛΣΟΣ» — (Πεδίον Άρεως, τηλ. 812-271). Ό κονφερανσιέ Όμπρος Άθηναιος παρουσιάζει τόν «Ρικάρντο ντέ Κάρντοβαν», τόν ύπνωτιστή «Καράς» με τό μέντορι «Στέλλο». Τραγουδούν ή Κρίτη Ντένις και παίζει ή όρχήστρα Γιάννη Βέλλα... «ΓΚΡΗΝ ΠΑΡΚ» — (Μαυρομυταίων 22, τηλ. 811-302). Ό Γιώργος Οικονομίδης παρουσιάζει ένα διεθνές πρόγραμμα με έπικεφαλής τό «Τρίο Τέμπο», τόν Στιλ Μπλέν, και άκροβατικά νούμερα. Τραγουδούν ή Μάριον Σίβα, χορεύει τό λαϊκό συγκρότημα Κοράκι και παίζουν οι όρχήστρες Chakachas, Γ. Καρδάκη και Β. Παπασωτηρίου. Παράλληλα λειτουργούν και ψισταριές με χαμηλές τιμές, σε ένα χώρο που ο σκηνογράφος Σπ. Βασιλείου έχει μετατρέψει σε νησιώτικο χωριό... «ΚΗΠΟΣ ΜΟΥΣΕΙΟΝ» — (Πατισίων 44, τηλ. 810-117). Ό κονφερανσιέ Ζούνης παρουσιάζει κάθε βράδυ τόν Ν. Γούναρη, τόν Α. Τσακίρη και τήν Ούλα Μπάμπα. Παίζει η όρχήστρα Γκιζελή... «ΑΙΓΙΛΑ» — (Ζάππειο). Παίζει η όρχήστρα Μπάμπη Μπερκέτη και τραγουδούν ή Δαλιδά σε ένα πλούσιο ρεπερτόριο ελληνικών και ισπανικών τραγουδιών...

«ΑΚΤΑΙΟΝ» — (Ν. Φάληρο, τηλ. 483-348). Παίζει τό συγκρότημα του Τσιγγάνου Μ. Άγγελόπουλου και τραγουδούν ή Γιούτα Λούδα... «ΚΟΛΟΚΟΙΡΑΝΗΣ» — (Ιερά όδός 172, στάσις Άγ. Γεωργίου, τηλ. 581-839). Παίζει τό συγκρότημα Μπιθικώστη — Ζαμπέτα και τραγουδούν ο Π. Άναγνωστάκης... «ΑΠΙΔΟΣ» — (Πίνδου και Τυάων, Ν. Φιλαδέλφεια, τηλ. 89-058). Ό Δασκαλάκης με τό συγκρότημά του... «ΚΟΛΟΝΟΥΡΙΣΤΗΣ» — (Παραλία Μοσχάτου, τηλ. 482-028). Παίζει τό συγκρότημα Στέλιου Καζαντζίδη και τραγουδούν ή Μαρινέλλα... «ΒΑΜΒΑΚΙΝΟΣ» — (Τέρμα Άγίου Μελετίου, τηλ. 874-974). Οι Τρωγάδες — Πάντας με τη συντροφιά τους...

(Διανυκτερεύοντα)

«ΜΕΤΡΟ» — (Γιπόγειος στοά Όμονοίας)... «ΠΡΕΣΤΟ» — (Πατισίων 14)... «ΟΛΥΜΠΙΑ» — (Πλατεία Όμονοίας)... «ΓΑΛΛΙΑ» — (Σταδίου 61)... «ΒΥΖΑΝΤΙΟ» (Πλ. Κολωνακίου)... «ΕΡΜΗΣ» — (Πίνδου 90)... «ΚΑΝΑΡΙΑ» — (Λεωφ. Άλεξάνδρας 227)...

ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ομαδικές

ΝΕΩΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΩΝ — τοπία, πορτραίτα, ναύτορ μόντ κ.λπ. Μετέχουν 15 ζωγράφοι. (Γκαλερί «Τέχνης», Νίκης 2, έως 6 'Ιουλ., 10 π.μ. - 1 μ.μ. και 6-9 μ.μ. Κυριακή κλειστά).

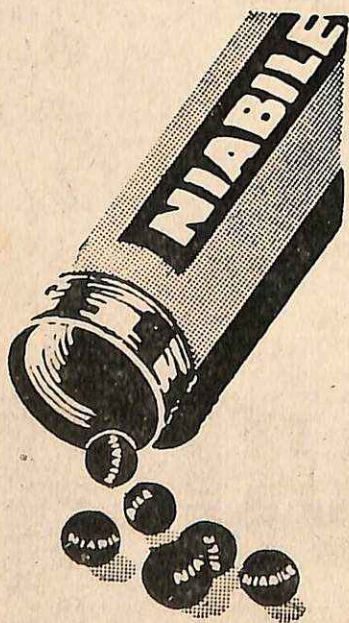
ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ — Μεταξύ άλλων μετέχουν οι Μ. Σκαρλάτος, Χ. Καβαφάκης, Κ. Χριστοδούλου-Τασσαρονάκης, Τ. Μαρτίνι, Χ. Κορωνάιος, Α. Κυρίτσος, Μ. Σπηλιόπουλος. («Πρακτορείο Πνευματικής Συνεργασίας», Λυκαβηττού 2, έως 8 'Ιουλίου, 10 π.μ. - 1 μ.μ. και 6-9 μ.μ. Κυριακή κλειστά).

Β' ΕΚΘΕΣΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ — («Πρακτορείο Πνευματικής Συνεργασίας», Λυκαβηττού 2, άνοιξη μέχρι 8 'Ιουλ., 10 π.μ. - 1 μ.μ. και 6-9 μ.μ. Κυριακή κλειστά).

ΔΙΑΣΗΜΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΖΩΓΡΑΦΟΙ — (Παρθένος, Λύτρας, Γαλάνης, Μαλέας, Βολανάκης, Γερμενής, Όθωναίος, Γεραλής, Μπισκινής, Οικονόμου, Γιατοζ, Ιακωβίδης). Μόνιμη έκθεση. (Γκαλερί «Ηλιάδης», Ακαδημίας 29, 9 π.μ. - 2 μ.μ. και 5-9 μ.μ. Κυριακή κλειστά).

ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΕΧΝΗΣ — Με συμμετοχή των καλλιτεχνών: Απέρης, Χουτοπούλου (Γλυπτική), Γαίτη, Κοντοπούλου, Κυριάκη, Μαρμακοπούλου, Μηταράκη, Οικονομίδου, Πολυχρονιάδου, Σπυροπούλου, Χουτοπούλου (Ζωγραφική), Αγγελάκη-Βασιλειάδη (Μινιατούρες), Βαλασάκη, Κώστα, Πολυχρονιάδου (Κεραμική), Ορφανού (Ψηφιδωτά), Δημοκαπούλου (Μακέτες διακοσμη-

Insuffisance
hépatique

Constipation

ΑΘΗΝΑΪΚΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Οι ώρες λειτουργίας των Αθηναϊκών καταστημάτων ως τη 15η 'Οκτωβρίου είναι οι εξής:

ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: Άνοιξη καθημερινώς, 8 π.μ. - 1.30 μ.μ. και 5-8 μ.μ. Σάββατο μόνο το πρωί 8 π.μ. - 2 μ.μ. **ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ**: 8 π.μ. - 1.30 μ.μ. και 5-8.30 μ.μ. Σάββατο μόνο το πρωί, 8 π.μ. - 2 μ.μ. **ΚΟΥΡΕΙΑ-ΚΟΜΜΟΤΗΡΙΑ**: 7.30 π.μ. - 1 μ.μ. και 4.30-8.30 μ.μ. Τετάρτη 7.30 π.μ. - 2 μ.μ. Το Σάββατο ή άπογευματινή εργασία παρατείνεται επί 1.30 ώρα. **ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΑ**: 7.30 π.μ. - 2 μ.μ. και 5.30-8.30 μ.μ. Τετάρτη 8 π.μ. - 2.30 μ.μ. **ΟΠΩΡΟΠΩΛΕΙΑ-ΛΑΧΑΝΟΠΩΛΕΙΑ**: 7.30 π.μ. - 2.30 μ.μ. και 6.30-9 μ.μ. Τετάρτη 8 π.μ. - 2.30 μ.μ. **ΑΡΤΟΠΟΙΕΙΑ-ΠΡΑΤΗΡΙΑ ΑΡΤΟΥ** 7 π.μ. - 2.30 μ.μ. και 5.30-9 μ.μ. Τετάρτη 7 π.μ. - 3 μ.μ. Το Σάββατο ή άπογευματινή εργασία των καταστημάτων τροφίμων, λαχανοπωλείων και αρτοποιείων παρατείνεται επί μία ώρα.

σεως), Πλακωτάκη (Μεταξοτυπίες). (Γκαλερί «Νέες Μορφές», Βαλαωρίτου 9α, 10 π.μ. - 1 μ.μ. και 5-9 μ.μ. Κυριακή άπογευμα κλειστά).

ΕΚΘΕΣΙΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ — κοινές, κεραμικά, ξυλόγλυπτα, μετάλλια, γλυπτά, κεντήματα κ.ά. από διάφορους ελληνικούς τόπους. («Πρακτορείο Πνευματικής Συνεργασίας», Λυκαβηττού 2, άνοιξη μέχρι 8 'Ιουλ., 10 π.μ. - 1 μ.μ. και 6-9 μ.μ. Κυριακή κλειστά).

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ — σχέδια, κεντήματα, ξυλόγλυπτα, μετάλλια κ.ά. απ' όλα τα μέρη της Ελλάδος. (Γκαλερί «Σαράν», Κολοκοτρώνη 9, από 28 'Ιουν., 10 π.μ. - 1 μ.μ. και 5.30 μ.μ. - 9 μ.μ. Κυριακή κλειστά).

Ατομικές

Ν. ΚΑΛΕΒΡΑΣ — Ζωγραφική. («Παρθένος», Πλατεία Καρύτση, άνοιξη μέχρι 15 'Ιουλίου, 9 π.μ. - 1 μ.μ. και 5-8 μ.μ.).

ΠΡΟΒΟΛΕΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ — προβολές του Κέντρου Παραγωγικότητας. (Καποδιστρίου και Πατησίων 16, στις 25 Μαΐου, 8.30 - 9.30 μ.μ. στις 26 Μαΐου, 5.50 - 6.50 μ.μ. Είσοδος ελεύθερα).

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΝΤΟΚΥΜΑΝΤΑΙΡ — ('Αμερικανική Βιβλιοθήκη 'Αθηνών, Σταδίου 29, 24 και 27 Μαΐου, 10 - 11 π.μ., είσοδος ελεύθερα).

ΘΕΜΑΤΑ ΤΕΧΝΗΣ — ταινίες στην ελληνική, γαλλική και αγγλική γλώσσα. (Γκαλερί «Σαράν», Κολοκοτρώνη 9, κάθε Τρίτη 8-10 μ.μ., είσοδος ελεύθερα).

ΠΡΟΒΟΛΕΣ — της «Ελληνοαμερικανικής Ένώσεως». ('Ηρώδου 'Αττικού 25, 30 Μαΐου, 8 μ.μ., είσοδος ελεύθερα).

ΕΓΧΡΩΜΕΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΕΣ — με διπλές γύρω από την φωτογραφική τέχνη. (Αΐθουσα «Ελληνικής Φωτογραφικής Έταιρείας», Βουκουρεστίου 25α, 27 Μαΐου και 8 'Ιουν., 8 μ.μ., είσοδος με προσκλήσεις).

ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA FILMS — σειρά εγχρώμων ταινιών για το Σύγχρονο Θέατρο, το Θέατρο Σαίξπηρ και την Αρχαία Έλληνική Τραγωδία, με τίτλο «Κλασικά Μαθήματα. Διδάσκουν καθηγητές του Πανεπιστημίου Γαίτηλ και λαμβάνει μέρος ο θίασος «Φεστιβάλ Σαίξπηρ, Στράτφορντ» του Καναδά. Οι ταινίες είναι ντυμιπλαρισμένες στην Έλληνική με διμλήτη των πρωταγωνιστή του Έθνικού Θεάτρου Θάνο Κωτσόπουλο. (Πληροφορίες και έγγραφες στο 'Ινστιτούτο Έλληνοαμερικανικών Σπουδών, Πατησίων 14, τηλ. 615-710).

Θέλετε κάτι πραγματικά όρεκτικό, εύγεστο, πικάντικο; Κάτι που ν' αγαπηθεί από όληκληρη την οικογένεια; Εδώ το προσφέρουν τα περίφημα προϊόντα ΓΙΑΚΑ. Ζαμπόν, Λουκάνικα φραγκοφούρτης, Κοκτέιλ, Μικα, Μπέικον, Χοιρινές γλώσσες, Ζαμπονάκι.

Jaka
ΔΑΝΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ
ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ

έπιστημονικών, λογοτεχνικών και πάσης φύσεως κειμένων

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ
ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΙΣ

διδασκτορικών διατριβών
παρ' άριστούχου διδάκτορος.
Έργασία υπεύθυνος, ταχεία
και έπιμελημένη.

Τηλ. 880.552, κ. 'Αθηναίου
(7-9 π.μ. και 2-3 μ.μ.)

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΘΕΑΤΡΑ

«ΜΙΑ ΒΟΛΤΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ» — (του 'Ασημακίου-Πουλου-Σπυροπούλου-Παπαδοπούλου). Πρωταγωνιστούν: Κούλης Στόλγικας, Μπέμπα Δόξα, Σοφία Βερώνη, Νικήτας Πλατής, Νίκος Σιράκος κ.ά. («Στρατιωτικών» Θερινόν, όδός Δεσπερέ. Άπογ. 7 μ.μ., βραδ. 9 μ.μ.). Έναρξεις 5 'Ιουλίου.

«ΕΥΡΥΔΙΚΗ» — (του Ζάν 'Ανούγ). Θίασος Θεάτρου Τέχνης. Τόν ρόλο του 'Ορφέως θα υποδυθεί ο νιος μαθητής της Σχολής Κούν, Φαίδων Γεωργιάδης. Συμμετέχουν επίσης και οι: Θ. Καταδάς, Μαργαρίτου, Κωνσταντίνου, Ψαρράς, Κούρος κ.ά. («Δημοτικών Θεάτρων», έναρξεις 6 'Ιουλίου).

ΜΟΥΣΙΚΗ

«ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ» — (Βασιλικόν Θέατρον). Τελευταία συνυλκή της χειμερινής περιόδου 20 'Ιουνίου, 8.45 μ.μ. Διευθύνει ο κ. Σόλων Μιχαηλίδης. Συμμετέχει η Μικτή Χορωδία του 'Ωδείου Θεσσαλονίκης.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

«ΕΚΘΕΣΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ» — (Σβορώνος, Σαχίνης Μουσικής, Πεντζίκης, Δημητριάδου-Νάτση, 'Ιατρού, Λογοθέτης, Γέσιος κ.ά.) 'Οργανώται τακτικά κάθε χρόνο από τον Δήμον Θεσσαλονίκης εις το μέγαρον της ΧΑΝΘ. Άνοιξη καθημερινώς, πρωί και άπογευμα.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΣΤΙΒΟΣ — 24ο Πανελλήνιο 'Αθλητικό Πρωτάθλημα έφήβων οργανούμενο από τον ΣΕΓΑΣ με συνεργασία της Τοπικής Έπιτροπής ΣΕΓΑΣ Θεσσαλονίκης. 8 'Ιουλίου 8.30 π.μ. και 5.00 μ.μ. προκριματικοί. 9 'Ιουλίου, 8.30 π.μ. και 5.30 μ.μ. τελικοί. 10 'Ιουλίου, 9 π.μ. και 5.30 μ.μ. ήμιτελικοί και τελικοί.

ΙΣΤΙΟΠΛΟΙΑ — Τουριστική 'Ακτή, 5 'Ιουλίου, 5 μ.μ. Διασυλλογικοί άγώνες Ιστιοπλοίας. 12 'Ιουλίου, 5 μ.μ. Έσωτερικοί άγώνες του 'Ιστιοπλοϊκού 'Ομίλου Θεσσαλονίκης με σάφη τύπου «Λατίνγκ», «Σάρπι», «Φιν» και «Γλάρος».

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ — (Μέγαρο ΧΑΝΘ). Άνοιξη καθημερινώς 8-1 και 4.30-8.30 έκτός του Σαββάτου όποτε λειτουργεί μόνον τις πρωινές ώρες.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ — (όδός 'Αγ. Σοφίας 5). Άνοιξη καθημερινώς 9-1 και 4-8 μ.μ. έκτός του Σαββάτου, όποτε λειτουργεί μόνον το πρωί. (Βιβλία, περιοδικά, έφημερίδες άμερικανικά).

ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΖΩΗ
(Κέντρα με όρχήστρα)

ΠΑΛΛΑΣ — (τηλ. 81-204). 'Ο Σταύρος Γραμματικόπουλος παρουσιάζει στην ρεβό «Φέσι και κοκκορόφτερο» τα μπαλέτα «Τζόζεφιν», την Κουβανέζα Μαργαρίτα Γκονζάλες, τον Έλληνα μίμο Χάρη Κλίν, την συμπάθεστα Μαρίνα Καρέζη και την Έβα Μπλένι. Παίζει ή όρχήστρα 'Επτά 'Αστέρων» και τραγουδούν ο Π. 'Ιατρού και ή Δούκισσα...

(Χωρίς όρχήστρα)

«ΡΕΜΒΗ» — Χορεύετε με δίσκους... «Χρυσό Πεταλό» — Χορεύετε με δίσκους...

(Διανυκτερεύοντα)

«ΝΤΟΡΕ» — (Καφενείο) Πλατεία Λευκού Πύργου. «ΩΜΕΓΑ» — (Καφενείο) Τσιρογιάννη 9... «ΙΛΙΟΝ» — (Καφενείο) 'Αγίας Σοφίας 8...

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΘΕΑΤΡΑ

«ΜΙΑ ΒΟΛΤΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ» — (του 'Ασημακίου-Πουλου-Σπυροπούλου-Παπαδοπούλου). Πρωταγωνιστούν: Κούλης Στόλγικας, Μπέμπα Δόξα, Σοφία Βερώνη, Νικήτας Πλατής, Νίκος Σιράκος κ.ά. («Στρατιωτικών» Θερινόν, όδός Δεσπερέ. Άπογ. 7 μ.μ., βραδ. 9 μ.μ.). Έναρξεις 5 'Ιουλίου.

«ΕΥΡΥΔΙΚΗ» — (του Ζάν 'Ανούγ). Θίασος Θεάτρου Τέχνης. Τόν ρόλο του 'Ορφέως θα υποδυθεί ο νιος μαθητής της Σχολής Κούν, Φαίδων Γεωργιάδης. Συμμετέχουν επίσης και οι: Θ. Καταδάς, Μαργαρίτου, Κωνσταντίνου, Ψαρράς, Κούρος κ.ά. («Δημοτικών Θεάτρων», έναρξεις 6 'Ιουλίου).

ΜΟΥΣΙΚΗ

«ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ» — (Βασιλικόν Θέατρον). Τελευταία συνυλκή της χειμερινής περιόδου 20 'Ιουνίου, 8.45 μ.μ. Διευθύνει ο κ. Σόλων Μιχαηλίδης. Συμμετέχει η Μικτή Χορωδία του 'Ωδείου Θεσσαλονίκης.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

«ΕΚΘΕΣΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ» — (Σβορώνος, Σαχίνης Μουσικής, Πεντζίκης, Δημητριάδου-Νάτση, 'Ιατρού, Λογοθέτης, Γέσιος κ.ά.) 'Οργανώται τακτικά κάθε χρόνο από τον Δήμον Θεσσαλονίκης εις το μέγαρον της ΧΑΝΘ. Άνοιξη καθημερινώς, πρωί και άπογευμα.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΣΤΙΒΟΣ — 24ο Πανελλήνιο 'Αθλητικό Πρωτάθλημα έφήβων οργανούμενο από τον ΣΕΓΑΣ με συνεργασία της Τοπικής Έπιτροπής ΣΕΓΑΣ Θεσσαλονίκης. 8 'Ιουλίου 8.30 π.μ. και 5.00 μ.μ. προκριματικοί. 9 'Ιουλίου, 8.30 π.μ. και 5.30 μ.μ. τελικοί. 10 'Ιουλίου, 9 π.μ. και 5.30 μ.μ. ήμιτελικοί και τελικοί.

ΙΣΤΙΟΠΛΟΙΑ — Τουριστική 'Ακτή, 5 'Ιουλίου, 5 μ.μ. Διασυλλογικοί άγώνες Ιστιοπλοίας. 12 'Ιουλίου, 5 μ.μ. Έσωτερικοί άγώνες του 'Ιστιοπλοϊκού 'Ομίλου Θεσσαλονίκης με σάφη τύπου «Λατίνγκ», «Σάρπι», «Φιν» και «Γλάρος».

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ — (Μέγαρο ΧΑΝΘ). Άνοιξη καθημερινώς 8-1 και 4.30-8.30 έκτός του Σαββάτου όποτε λειτουργεί μόνον τις πρωινές ώρες.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ — (όδός 'Αγ. Σοφίας 5). Άνοιξη καθημερινώς 9-1 και 4-8 μ.μ. έκτός του Σαββάτου, όποτε λειτουργεί μόνον το πρωί. (Βιβλία, περιοδικά, έφημερίδες άμερικανικά).

ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΖΩΗ
(Κέντρα με όρχήστρα)

ΠΑΛΛΑΣ — (τηλ. 81-204). 'Ο Σταύρος Γραμματικόπουλος παρουσιάζει στην ρεβό «Φέσι και κοκκορόφτερο» τα μπαλέτα «Τζόζεφιν», την Κουβανέζα Μαργαρίτα Γκονζάλες, τον Έλληνα μίμο Χάρη Κλίν, την συμπάθεστα Μαρίνα Καρέζη και την Έβα Μπλένι. Παίζει ή όρχήστρα 'Επτά 'Αστέρων» και τραγουδούν ο Π. 'Ιατρού και ή Δούκισσα...

(Χωρίς όρχήστρα)

«ΡΕΜΒΗ» — Χορεύετε με δίσκους... «Χρυσό Πεταλό» — Χορεύετε με δίσκους...

(Διανυκτερεύοντα)

«ΝΤΟΡΕ» — (Καφενείο) Πλατεία Λευκού Πύργου. «ΩΜΕΓΑ» — (Καφενείο) Τσιρογιάννη 9... «ΙΛΙΟΝ» — (Καφενείο) 'Αγίας Σοφίας 8...

Ο υαφός υαφές είναι τέχνη
Ο υαφός υαφές είναι BRAVO

Μιά κουταλιά
'Αμερικάνικος καφές
και..... κρύο νερό

Παγωμένος καφές.
'Η μεγαλύτερη καλοκαιρινή
άπόλαυσις.

BRAVO

ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΑΦΕΩΩΝ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

(Μέσω του Έθνικού Ιδρύματος Ραδιοφωνίας)

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ α) Έργα για συμφωνική ορχήστρα. β) Κοντσέρτα (για πιάνο ή βιολί ή βιολοντσέλλο). γ) Έργα Μουσικής Δωματίου (Κουαρτέτο έγχορδων). Θα απονεμηθούν 6 βραβεία συνολικά, σε δύο έργα από κάθε κατηγορία: α) Συμφωνικών έργων: Α' βραβείο (Προέδρου Κυβερνήσεως), δρχ. 35.000. Β' βραβείο δρχ. 20.000. β) Κοντσέρτα: Α' βραβείο δρχ. 30.000 (Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού), Β' δρχ. 18.000. γ) Έργα Μουσικής Δωματίου: Α' δρχ. 15.000, Β' δρχ. 9.000. Οι συνθέσεις που θα βραβευθούν θα εκτελεσθούν στα πλαίσια του Φεστιβάλ Αθηνών 1961, από την Συμφωνική Ορχήστρα του Ε.Ι.Ρ. Θα ηχογραφηθούν και θα μεταδοθούν και σε ειδικά προγράμματα των ελληνικών και πολλών ξένων ραδιοφωνικών σταθμών. Προθεσμία υποβολής έργων: 28 Φεβρουαρίου 1961. Τό πλῆρες κείμενο των όρων του διαγωνισμού δημοσιεύτηκε στο τεύχος του «Ραδιοπρογράμματος» της 11ης Ιουνίου (Ε.Ι.Ρ., Πλατεία Ρηγίλλης).

(Μέσω της «Γλωσσικής Έταιρίας Αθηνών»)
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ — Η «Γλωσσική Έταιρία Αθηνών» προκηρύσσει διαγωνισμό για τη συλλογή δημόσιου γλωσσικού υλικού από ιδιώματα και την κοινώς ομιλούμενη νέα ελληνική γλώσσα. Μπορούν να λάβουν μέρος όχι μόνο φιλόλογοι και δάσκαλοι, αλλά όλοι οι λόγιοι και οπωσδήποτε εγγράμματοι. Συνιστάται ιδιαίτερα η συλλογή των εξής γλωσσικών μνημείων: 1) του λεξικού του καθημερινού ομιλίας που να αναφέρονται στον καθ' ύλην βίον. 2) Τού Τοπωνυμικού, δηλαδή ονόματα ακρωτηρίων, όρων, βουνών, ποταμών, τοποθεσιών, χωριών κ.λ.π., καθώς και σχετικές παραδόσεις της ονομασίας τους. 3) Λόγων ή διαλόγων σε συνέχεια, όπως λέγονται από τον λαό. 4) Τεχνικών, βιοτεχνικών και επαγγελματικών όρων σχετικών με τα διάφορα επαγγέλματα και κυρίως με την γεωργία, ποιμενική, αλιευτική και ναυτική ζωή. 5) Των σχετικών προς το ιδίωμα μνημείων του λόγου (έγγραφα, δημοτικά τραγούδια, παροιμίες, αινίγματα, εύχες, παραδόσεις, παραμύθια). 6) Της γραμματικής του ιδιώματος (δηλαδή φωνητικής, τυπικής, παραγωγής, συνθέσεως, συντάξεως). 7) Γενικών κάθε μνημείο του λόγου που παρουσιάζει ιδιωματικό ή φραστικό ενδιαφέρον. Όλα τα λογογραφικά μνημεία πρέπει να καταγράφονται ακριβώς, όπως προφέρονται από τον λαό. Οι συλλογές πρέπει να υποβληθούν χειρόγραφες ή δακτυλογραφημένες προς την «Γλωσσική Έταιρία Αθηνών» (Μέγαρο Ακαδημίας Αθηνών) μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 1960. Στις βραβευόμενες συλλογές θα απονεμηθούν χρηματικά βραβεία.

(Μέσω του Ιδρύματος Προστασίας Χανσενικών), «Η Θεία Χάρις», Αναστάσιος 11 - Αθήναι

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΕΚΚΛΗΚΕΥΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ — Το Ίδρυμα Προστασίας Χανσενικών προκηρύσσει διαγωνισμό για το έτος 1960 με θέμα: «Η Κοινωνική Αποκατάσταση των Χανσενικών» και υπό τους εξής όρους: 1) Οι υποβαλλόμενες μελέτες πρέπει να είναι σε γλώσσα απλή και ευληπτή, να μην υπερβαίνουν τις εννέα (9) δακτυλογραφημένες σελίδες, ούτε να είναι λιγότερες από δεκαπέντε (15). 2) Υποβάλλονται τρία αντίγραφα των δοκιμίων, σε φάκελλο, ανυπόγραφα και χωρίς κανένα σήμα. Το όνομα και τα λοιπά στοιχεία ταυτότητας του συγγραφέα περιέχονται σε άλλο φάκελλο, κλειστό, μαζί με μία φράση της προτιμώμενης του συγγραφέα. 3) Προθεσμία υποβολής των δοκιμίων ορίζεται η 15/12/1960. 4) Από τις μελέτες που θα υποβληθούν θα βραβευθούν δύο με δρχ. δύο χιλιάδες (2.000) η πρώτη και χίλιες (1.000) η δεύτερη, θα αποτελούν δε περιουσία του Ίδρυματος. Η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων και η βράβευση θα γίνει κατά τον επίσημο έορτασμό της «Ημέρας των Χανσενικών», την τελευταία Κυριακή του Ιανουαρίου 1961.

Σκίτσο της μαθητριάς μας Δίδος Μάγγης Στεργίουπούλου (Αθήναι)

ΤΩΡΑ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΧΑΡΗΤΕ ΤΟ ΎΠΑΙΔΡΟ ΜΑΔΑΙΝΟΝΤΑΣ

ΣΚΙΤΣΟ
ΣΧΕΔΙΟ
ΧΡΩΜΑ

με σπουδή στο σπίτι σας, όπουδήποτε και αν μένετε. Τώρα, με τις μεγάλες καλοκαιριάτικες μέρες είναι μια ωραία ευκαιρία για τα παιδιά σας είτε για σās, στην πόλη ή στην εξοχή, ν' αρχίσετε την καλλιτεχνική σας σπουδή με το Σύστημα Α.Β.Σ. συνδυάζοντας έτσι την πιο ευχάριστη άναψυχή με ένα εφόδιο πολύτιμο για τη ζωή. Γιατί — μη το ξεχνάτε αυτό — η Σχολή Α.Β.Σ. μαζί με τις πλούσιες τεχνικές γνώσεις, δίνει και μια πλατύτερη καλλιτεχνική μόρφωση, απαραίτητο συμπλήρωμα της γενικής μορφώσεως κάθε ανθρώπου. Και το σημαντικότερο: σπουδή στο σπίτι σας, χωρίς να παραμελήσετε τις άλλες σας ασχολίες, όπουδήποτε και αν μένετε. Χιλιάδες άνθρωποι σήμερα σχεδιάζουν ώρια και εκπλαστικά χάρis στο εκπληκτικά εύκολο και ευχάριστο Σύστημα Α.Β.Σ.

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΕΥΧΟΣ ΔΩΡΕΑΝ

«Αν μένετε σās Αθήνας επισκεφθείτε μας, ώστε παίρνοντας πληροφορίες και το αναλυτικό μας τεύχος να δώτε και έργα μαθητών μας. Αν έμποδίζεστε ή μένετε σ' επαρχία γράψτε μας — χωρίς κανένα υποχρέωσί σας — να σās στείλωμε δωρεάν το αναλυτικό μας τεύχος άρ... με κάθε πληροφορία για το μοναδικό Σύστημα Α.Β.Σ. για Μεγάλους και για το ειδικό Σύστημα για Παιδιά.

ΣΧΟΛΗ Α.Β.Σ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 10 — ΤΗΛ. 21-473

ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

(Μέσω της Ελληνικής Φωτογραφικής Έταιρίας, Βουκουρεστίου 28α, τηλ. 611-485).

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ — (Αύγουστος 1960). Τρεις κατηγορίες φωτογραφιών: Μονόχρωμες, διαφάνειες και Sterboslides. Θέμα ελεύθερο. Προθεσμία υποβολής μέχρι της 23ης Ιουλίου. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να γράψουν στη διεύθυνση: C/o Club Fotografico de Mexico, Ave. San Juan de Letran 30, 1er Piso Mexico I.D.F. Mexico.

ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ — Espana (Σεπτέμβριος 1960). Δύο κατηγορίες φωτογραφιών: Μονόχρωμες και έγχρωμες. Θέμα ελεύθερο. Δικαίωμα συμμετοχής ένα δολλάριο για κάθε κατηγορία. Προθεσμία υποβολής μέχρι της 25ης Ιουλίου. Διεύθυνσις: Apartado de Correos 18, S. Adrian de Besos (Barcelona) Espana.

INTERNATIONALER PHOTO CLUB SALON (Οκτώβριος 1960). Δύο κατηγορίες φωτογραφιών: Μονόχρωμες και έγχρωμες. Θέμα ελεύθερο. Προθεσμία υποβολής μέχρι 1ης Σεπτεμβρίου. Διεύθυνσις: Wien I, Postgasse 7, Austria.

ANNUAL INTERNATIONAL ZOO PHOTO CONTEST — (1-31 Οκτωβρίου 1960). Δύο κατηγορίες φωτογραφιών: Μονόχρωμες και έγχρωμες Slides. Θέμα ώρισμένο. Άνευ δικαιώματος συμμετοχής. Προθεσμία υποβολής μέχρι της 10ης Σεπτεμβρίου 1960. Διεύθυνσις: Chicago Zoological Society, Brook Field, Illinois U.S.A. ή Nocture Camera Club, Chicago, Illinois U.S.A.

1960 NEWCASTLE UPON TYNE INTERNATIONAL EXHIBITION OF PHOTOGRAPHY — (Νοέμβριος 1960). Δύο κατηγορίες φωτογραφιών: Μονόχρωμες και διαφάνειες. Θέμα ελεύθερο. Δικαίωμα συμμετοχής ένα δολλάριο για κάθε κατηγορία. Προθεσμία υποβολής μέχρι 14ης Σεπτεμβρίου. Διεύθυνσις: 47, Newminster Road, Newcastle Upon Tyne, 4 — England.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΓΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑ — Το Ίνστιτούτο «Γκαίτε» Μονάχου χορηγεί υποτροφίες διαρκείας ενός έτους σε νέους Έλληνες γεωμανομαθείς, αποφοίτους Άνωτάτων Σχολών, οι οποίοι επιθυμούν, μετεκπαιδευόμενοι στη Γερμανία, να γίνουν διδάσκαλοι της γερμανικής γλώσσας. Προτιμώνται φιλόλογοι και γνώστες ξένων γλωσσών ή διερμηνείς. Όροι: 1) Έπαρκής γνώσις της γερμανικής γλώσσας και γραμματικής, 2) ηλικία μέχρι 30 ετών και 3) διετής διδακτική πείρα. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν ν' αποταθούν για περισσότερες πληροφορίες στο Ίνστιτούτο «Γκαίτε» Αθηνών (Ομήρου 13), Θεσσαλονίκης (Ερμού 41) και Πατρών (Κορίνθου 255).

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΤΙΚΟΣ ΟΥΜΑΝΙΣΜΟΣ — Ο Δήμος Βενετίας με συνεργασία του Κέντρου Παιδείας και Πολιτισμού του Οργανισμού «Τζόρτζιο Τσίνι», οργανώνει από την 1η Σεπτεμβρίου μέχρι την 1η Οκτωβρίου στο νησί Σάν Τζόρτζιο Ματσίονε μαθήματα και ασκήσεις ύψηλου μορφωτικού επιπέδου με θέμα: «Ευρωπαϊκός και Ενετικός Ουμανισμός». Οι έγγραφες που γίνονται δωρεάν θα διαρκέσουν ως την 1η Σεπτεμβρίου. Θα χορηγηθούν 10 υποτροφίες ύστερα από διαγωνισμό και βάσει τίτλων σπουδών σε όσους υποβάλουν αίτηση μέχρι της 15ης Αυγούστου 1960. (Περισσότερες πληροφορίες δίδονται από την Γραμματεία του Corso Internazionale d'Alta Cultura, Fondazione Giorgio Cini, Isola di San Giorgio Maggiore — Venezia).

Μάδε το από τώρα...

...τὰ καλὰ σεντόνια εἶναι
ΠΕΙΡΑΪΚΗΣ - ΠΑΤΡΑΪΚΗΣ

ΒΙΚΤΩΡΙΑ: φινό, λεπτό, αντοχής
Σεντόνι υψηλής ποιότητας
ΙΡΑΝΔΑ: Στερεό, πολυτελές
πάντα χιονάτο.
Νο 120: Γερό, λευκό ή σε εύχα-
ριστους ανεξίτηλους χρωμα-
τισμούς.
ΧΑΣΕΔΕΣ Νο 333
ΠΕΡΚΑΛΙΑ Νο 33

Αυτό το σήμα έγγυδοι
ότι αγοράζετε γνήσιον
ύφασμα
ΠΕΙΡΑΪΚΗΣ - ΠΑΤΡΑΪΚΗΣ

Με ό,τι βάζει ο νους σε θαμβακερά ύφασματα, ή

ΠΕΙΡΑΪΚΗ-ΠΑΤΡΑΪΚΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΒΑΜΒΑΚΟΣ ΔΕ

ντύνει, στολίζει, νοιουσιουρεύει!

ΑΘΗΝΑΪΚΟ

ΜΟΥΣΕΙΑ

ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ — Άνοικτο καθημερινώς 9 π.μ. - 5 μ.μ. Τρίτη 12 μ. - 5 μ.μ. Κυριακή 9 π.μ. - 2 μ.μ. Εισιτήριο δρχ. 10 και για τὸν χώρο τῆς Ἀκροπόλεως. Πέμπτη καὶ Κυριακή εἰσόδος ἐλευθέρη. (Γλυπτά καὶ ἀρχιτεκτονικά πού βρέθηκαν πάνω στήν Ἀκρόπολη. Συλλογὴ ἀρχαίων ἐργῶν (Κόρες) καὶ ἀνάγλυφα ἀπὸ τὸν Παρθενῶνα, Ἐρέθειο καὶ Ναὸ Ἀπτερίου Νίκης, τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος).

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ — (Λεωφ. Βασιλίσσης Σοφίας 22). Άνοικτο καθημερινώς 8 π.μ. - 2 μ.μ. καὶ 3 - 6 μ.μ. Δευτέρα 3 - 6 μ.μ. Κυριακή 9 π.μ. - 1 μ.μ. Πέμπτη καὶ Κυριακή εἰσόδος ἐλευθέρη, τὶς ἄλλες ἡμέρες εἰσόδος δρχ. 5. Τὶς Κυριακὲς τὸ Βασιλικὸ Ἰδρυμα κάνει συνήθως ξεναγήσεις. (Ἔργα Βυζαντινῆς καὶ Μεταβυζαντινῆς τέχνης, εἰκόνες καὶ μικροτεχνήματα, ἀντίγραφα μωσαϊκῶν καὶ τοιχογραφιῶν, ἱστορημένα χειρόγραφα, ἔργα γλυπτικῆς καὶ ἀρχιτεκτονικῆς. Τρεῖς αἰθουσὲς εἶναι διασκευασμένες σὲ ἐκκλησίες, Παλαιοχριστιανικὴ—Βυζαντινὴ—Μεταβυζαντινὴ).

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΟ — (Γουδ). Άνοικτο Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ 9 π.μ. - 12 μ. Εἰσόδος ἐλευθέρη. (Σκελετοὶ ἀνθρώπων Νεολιθικῆς ἐποχῆς. Μούμιες καὶ κέρνα ὁμοιώματα διαφόρων ἐθνολογικῶν τύπων).

ΓΕΩΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΠΑΛΑΙΟΤΟΛΟΓΙΚΟ — (Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημίας 38). Άνοικτο Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ 10 π.μ. - 1 μ.μ. (Μεταλλεύματα, ἀπολιθώματα κλπ.).

ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ — (Πατησίων). Άνοικτο καθημερινώς 8.30 π.μ. - 2 μ.μ. καὶ 3 - 6 μ.μ. Κυριακή 9 π.μ. - 2 μ.μ. Δευτέρα κλειστό. Εἰσιτήριο δρχ. 10. Πέμπτη καὶ Κυριακή εἰσόδος ἐλευθέρη. (Συλλογὴ ἐργῶν Μικηναικῆς τέχνης, γλυπτά καὶ ἀρχιτεκτονικά, συλλογὴ ἐπιτύμβιων στηλῶν, ἐπιγραφῶν, νομισμάτων, ἀγγείων, ἀναθηματικῶν ἀναγλυφῶν, κοσμημάτων, χαλκινῶν ἀγαλμάτων — Ποσειδῶν, Ἐφρηβὸς τῶν Ἀντικυθήρων κλπ.).

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ — (Πλ. Μοναστηριακίου). Άνοικτο καθημερινώς 9 π.μ. - 2 μ.μ. Εἰσόδος ἐλευθέρη. Τετάρτη κλειστό. (Βυζαντινὰ κεραμεικά, ἔργα ἐκκλησιαστικῆς τέχνης, κοσμήματα, ροδιακὴ κεραμεικὴ, κειμήλια ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, εὐλόγηλυπα λαϊκῆς τέχνης. Κοπτικὰ ὄψασματα θού καὶ 7ου αἰῶνος, κεντήματα ἀπὸ τὴν Ἡπειρο, Ἀράχωβα, Λειβαδιά, Τανάγρα, Κυκλάδες, Κρήτη, Σκύρο, Μυτιλήνη, Δωδεκάνησα).

ΖΩΟΛΟΓΙΚΟ — (Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημίας 43). Άνοικτο Δευτέρα, Τετάρτη, Σάββατο καὶ Κυριακή 9 π.μ. - 12 μ. Εἰσόδος ἐλευθέρη. (Ζῶα τῆς Ἑλλάδος, τῶν γειτονικῶν τῆς χωρῶν καὶ τῶν τροπικῶν. Ἐρπετὰ, ἔντομα, πουλιά, κοχύλια καὶ ψάρια τῶν ἑλληνικῶν θαλάσσων).

ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ — (Λεωφόρος Ἀμαλίας 38). Άνοικτο καθημερινώς 9 π.μ. - 1 μ.μ. Εἰσόδος δρχ. 5. Κυριακή 10 π.μ. - 2 μ.μ. Εἰσόδος ἐλευθέρη. Τρίτη καὶ Σάββατο κλειστό. (Ἱστορικὰ κειμήλια καὶ ἐνθυμήματα τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821).

ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ — (Ἀκτὴ Τρ. Μουσίου 1, Πειραιεύς). Άνοικτο καθημερινώς πλὴν Τετάρτης καὶ Κυριακῆς 9 π.μ. - 1 μ.μ. Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ 4 - 7 μ.μ. καὶ Κυριακὴ 10 π.μ. - 1 μ.μ. καὶ 4 - 8 μ.μ. Εἰσιτήριο δρχ. 2. Τρίτη καὶ Παρασκευὴ εἰσόδος ἐλευθέρη. (Εἰκόνες σχετικὰ μὲ τὸ Πολεμικὸ Ναυτικὸ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τὴν ἀρχαιολογικὴ ἐποχὴ ὡς σήμερα. Μικρογραφίες πλοίων, κειμήλια τοῦ 1821, τῶν ἀγώνων 1912 καὶ 1940).

ΜΠΕΝΑΚΗ — (Κουμπάρη 1). Άνοικτο καθημερινώς 9.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. καὶ 4.30 - 7.30 μ.μ. Κυριακὴ 9.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. μόνο τὸ πρωί. Εἰσιτήριο δρχ. 5. Τρίτη κλειστό. Δευτέρα εἰσόδος ἐλευθέρη. (Βυζαντινὰ καὶ Μεταβυζαντινὰ ἔργα τέχνης, ὄψασματα κοπτικῆς καὶ μουσουλμανικῆς τέχνης, ἔργα κεραμεικῆς, ὁαλουργικῆς, μεταλλοτεχνίας, εὐλογητικῆς, φορεσιῆς, κεντήματα κ.ά.).

ΣΤΟΣ ΑΤΤΑΛΟΥ, ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ — (Θησείον). Άνοικτο καθημερινώς, ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Εἰσιτήριο δρχ. 10 καὶ γιὰ τὸν χώρο τῆς Ἀγορᾶς. Πέμπτη καὶ Κυριακὴ εἰσόδος ἐλευθέρη. (Εὐρήματα ἀπὸ τὸν χώρο τῆς ἀρχαίας Ἀγορᾶς, ἀπὸ τοὺς προῖστορικὸς χρόνους ὡς καὶ τοὺς τελευταίους ρωμαϊκοὺς. Γλυπτά καὶ ἀρχιτεκτονικά, ἀγγεία καὶ χάλκινα εὐρήματα).

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΧΑΝΙΩΤΗΣ
Φοιτητὴς Πολιτ. Ἐπιστημῶν
ὁδὸς Σπυριδωνος Λάμπρου 75
Πειραιεύς

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἑρώτηση καὶ ἀπάντηση

Ἀγαπητὴ μου Ἀ'Εκλογή»,

Πῆρα τὴν σταμπα-ἀπάντησή σου, σὰν ἀρνησὴ ἀποδοχῆς τοῦ διηγήματός μου «Ἐμπρός» πού ἔστειλα.

Ἐπειδὴ πολὺ σ' ἐκτιμῶ σὰν περιοδικό, καὶ δὲν θὰ ἤθελα νὰ καταλήξω σὲ κρίσεις ἐπιπλοαίες, πολὺ σὲ παρακαλῶ, νὰ μοῦ ἀπαντήσεις ἀπροσωπικά, στὰ ἐρωτήματα πού μ' ἀνάγκασες νὰ ἔγω.

Ζητᾶς, πραγματικά, ἐγγώρια ἡ, ἡ σχετικὴ σου ἀγγελία σκοπὸν ἔχει τὴν προσέλευσιν ἀναγνωστῶν, καὶ ψωνίων πού ἐλπίζουν νὰ προβληθοῦν ἀπ' τὶς σελίδες σου.

Ἄν ναι, πὺ εἶναι τὸ «πνεῦμα» πού πρέπει νὰ ἔχουν τὰ διηγήματα, ἀνέκδοτα κτλ. πού σ' ἐνδιαφέρουν, ἀφοῦ ἡ λέξη «Ἐκλογὴ» τίποτε ἄλλο δὲν σημαίνει πα ἂ ἐκλεκτικότητα, καὶ τὸ ἐν λόγω διηγῆμά μου ἔχει βραβευθεῖ γιὰ νὰ τοῦ λείπει τὸ περιεχόμενο.

Κι ἀκόμα: Γιατί ἀπαξιεῖς τὴν κριτικὴ στὰ καὶ ἐνα πού σου προσφέρονται. Μένουν ἀδιάβαστα, ἡ σὲ τρομάζει ἡ εὐθύνη τῆς γνώμης σου.

Τὸ νὰ ὑποτιμᾶς, πάντως, τὴν νοημοσύνη τῶν ἀναγνωστῶν σου, εἶναι σὰν νὰ ἀμφιβάλεις γιὰ τὴν ἴδια σου ὑπόστασι. Αὐτά, χωρὶς φόβο καὶ πάθος.

Μὲ κάθε τιμὴ δική σου
ANNA KAPOTSEH
Παλ. Φάληρο

● Ζητοῦμε, πραγματικά καὶ θέλουμε, καὶ ἔχουμε ἀνάγκη ἀπὸ «ἐγγώρια ὕλη». Τὸ πνεῦμα πού πρέπει νὰ ἔχουν τὰ διηγήματα, σύγχρονο, ταχύ, χιουμοριστικὸ ἢ τραγικὸ, ἀλλὰ σφιχτό, καὶ ὅχι ὅπως συνήθως, συνηθέστατα, ἀφελὲς καὶ ἀνοικονόμητα φλύαρο. Οἱ βραβεύσεις δὲν μᾶς ἐπιβεβαιώνουν, καὶ δὲν μᾶς τρομάζει διόλου ἡ εὐθύνη τῆς γνώμης μας.

Αὐτὸ πού μᾶς τρομάζει εἶναι ἡ ἰδέα ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ δικαιολογοῦμε, νὰ ἀναλύουμε καὶ νὰ ἐξηγοῦμε τὸ γιατί μιὰ συνεργασία μᾶς κάνει καὶ μιὰ ἄλλη δὲν... Καὶ ὅσο γιὰ τὴ νοημοσύνη τῶν ἀναγνωστῶν μας ἀκριβῶς αὐτὴν σεβόμαστε ὅταν, ἔστω καὶ μὲ τὸν κίνδυνον νὰ γνωμάστε ἀντιπαθεῖς, στέλνουμε τὴ «στάμπα - ἀπάντησιν» στὸν ἀποστολέα. Ἀπαντήσαμε σὲ ὅλα;...

Ἀγαπητὴ Ἀ'Εκλογή»,

Πρωτ' ἀπ' ὅλα θὰ ἤθελα νὰ σοῦ ἐκφράσω τὰ συγχαρητήριά μου καθὼς καὶ τὴν εὐγνωμοσύνη μου γιὰ τὸ καινούργιο σου περιοδικὸ σὲ νέο σχῆμα πού τόσο πολὺ ἀγαποῦσα κι' ἀπὸ παλιά.

Πράγματι, ἡ νέα αὐτὴ ἐκδοσὴ καὶ οἱ

πολλὲς καινοτομίες τοῦ νέου περιοδικοῦ ἦταν μιὰ εὐχάριστη ἐκπλήξις γιὰ μένα πού ἐγκατεστημένος—προσωρινὰ φυσικά—σὰν φοιτητὴς ἐδῶ δὲν ἤξερα κάν γιὰ τὴν ἐπαξέδοσιν.

Ὅταν λοιπὸν ἔπρεπε στὰ χέρια μου τυχαίως ἓνα ἀπὸ τὰ καινούργια αὐτὰ τεύχη σου κατενθουσιάστηκα. Πράγματι εἶναι ἓνα περιουτικὸ ἐφάμιλλο τῶν ξένων στὸ εἶδος του.

Φιλικώτατα
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΦΑΣΟΥΛΑΣ
Μόναχο

Ζητοῦν ἀλληλογραφία

Εἰμαι ἡθοποιὸς καὶ ἐνδιαφέρομαι γιὰ τὴν φιλοτελιστικὴ κίνησιν. Πηγαίνοντας στὸ Προξενεῖο τῆς Ἑλλάδος στὴ Βαρσοβία, ἔμαθα ὅτι ὑπάρχει περιοδικὸ «Ἐκλογὴ», γι' αὐτὸ κίχλας ὅλ' ἡμέλα πολὺ νὰ γνωριστῶ μὲ φιλοτελιστὲς τῆς Ἑλλάδας, καὶ ὅλου τοῦ κόσμου, καὶ θὰ παρακαλέσω πολὺ νὰ μοῦ κάμετε αὐτὴ τὴ χάρη. Θέλω νὰ μπορέσω νὰ ἀνταλλάξω γραμματόσημα. Ξέρω ἑλληνικά, γερμανικά, ρωσικά καὶ πολωνικά.

Bruna Fink
Warszawa 25
ul. Uvynowska 24/4

Μὲ νέες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, στὴν ἀγγλικὴ ἢ γερμανικὴ.

Klaus Peter Steinberg
Bensberg/Refrath b. Köln
In der Auen 62

Μὲ νέες καὶ νέους μὲ σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴν γραμματοσήμων, στὴν πορτογαλικὴ, γαλλικὴ, ἀγγλικὴ, ἑσπεραντῶ.

H. T. Gomes de Freitas
Rua Antonio Pedro de Carvalho,
4, 2.—D
Lisboa 6, Portugal

Ἐπιθυμῶ νὰ ἀλληλογραφήσω μὲ Ἑλληνες καὶ Ἑλληνίδες ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον.

ΛΟΥΑΑ ΤΣΕΛΕΠΗ
Κ. Παλαιολόγου 12
Θεσσαλονικὴ

Ζητῶ ἀλληλογραφία μὲ νέες καὶ νέους ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἰδίως μὲ νέους ἀσχολοῦνται μὲ τὴν λογοτεχνία, τὸ θέατρο, τὸν κινηματογράφον, τὴ ζωγραφικὴ κλπ.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΧΑΝΙΩΤΗΣ
Φοιτητὴς Πολιτ. Ἐπιστημῶν
ὁδὸς Σπυριδωνος Λάμπρου 75
Πειραιεύς

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΣΤΙΒΟΣ — Παναθηναϊκὸ Στάδιο. Διεθνὲς Στρατιωτικὸ Ἀθλητικὸ πρωτάθλημα C.I.S.M. 3,4 καὶ 5 Ἰουλίου, 8 μ.μ. Μετέχουν οἱ ὀμάδες Γαλλίας, Βελγίου, Ἱταλίας, Ἡνωμένης Ἀραβικῆς Δημοκρατίας καὶ Ἑλλάδος. Ἀγωνίσματα: Δρόμοι: 100 μ., 400, 800, 1.000, 1.500, 3.000, 5.000, 110 ἐμπόδ., 200 μ. ἐμπόδ., σκυταλοδρομία 4Χ400 μ. Ἀλματα: εἰς μήκος, ὕψος, τριπλοῦν καὶ ἐπὶ κοντῷ. Ρίψεις: ἀκοντισμός, ἐλευθ. δισκοβολία, σφαίροβολία καὶ σφυροβολία.

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ — Τελικοὶ ἀγῶνες πρωταθλήματος Ἀ' Ἑθνικῆς Κατηγορίας: 3 Ἰουλίου, 5.30 μ.μ. Ἀ.Ε. Νικαίας — Ὀλυμπιακός, ΠΑΟΚ — ΠΑΟ, ΑΕΚ — Ἀπόλλων Καλαμαριῶν, Παναγιώλειος — Ἀπόλλων Ἀθηνῶν, Ἡρακλῆς — Παγκορινθιακός, Ἑθνικός — Προοδευτικὴ, Πανιώνιος — Δόξα, Μέγας Ἀλέξανδρος — Ἀρης. 10 Ἰουλίου, 5.30 μ.μ. Ὀλυμπιακός — ΠΑΟ, Πανιώνιος — ΑΕΚ, Παγκορινθιακός — Ἀρης, Παναγιώλειος — Ἑθνικός, Προοδευτικὴ — Α.Ε. Νικαίας, ΠΑΟΚ — Ἀπόλλων Καλαμαριῶν, Ἡρακλῆς — Μέγας Ἀλέξανδρος, Δόξα — Ἀπόλλων Ἀθηνῶν.

ΜΠΑΣΚΕΤ — ΜΠΩΛ — Ἀγῶνες πρωταθλήματος Ἀ2 κατηγορίας Ἀθηνῶν: 4 Ἰουλίου, 8 μ.μ. ΧΑΝΝ — Φοῖνιξ, Ἑσπερος — Πειραϊκός, Τυφῶν — Μίλων, 6 Ἰουλίου, 8 μ.μ. Πειραϊκός — Μίλων, Φοῖνιξ — Α.Ο.Π. Φαλήρου (γῆπεδον Μίλωνος), ΧΑΝΝ — Τρίτων, Τυφῶν — Ἀργῶ, 8 Ἰουλίου, 8 μ.μ. Τρίτων — ΑΟΠΦ, Τυφῶν — Πειραϊκός, Μίλων — Ἀργῶ, Ἑσπερος — ΧΑΝΝ. 11 Ἰουλίου, 8 μ.μ. Τρίτων — Μίλων, Ἀργῶ — Πειραϊκός (γῆπεδον Πανιωνίου), Τυφῶν — Φοῖνιξ, Ἑσπερος — ΑΟΠΦ (γῆπεδον Μίλωνος).

ΣΚΟΠΟΒΟΛΗ — Σκοπευτήριον Καισαριανῆς. 4,3 καὶ 6 Ἰουλίου, 9 π.μ. Ἀγῶνες σκοποβολῆς μὲ κινηγετικὸ ὅπλο χάντικαπ κατὰ πλίνων δίσκων «τράπ» καὶ «σκήτ» μεταξὺ τῶν ὀμάδων Ἀθηνῶν — Ἀλεξανδρεῖς. 6 καὶ 7 Ἰουλίου, 9 π.μ. πρόκρισις γιὰ τοὺς ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες.

ΚΟΛΥΜΒΗΣΙΣ — Κολυμβητήριον Σχολῆς Ναυτικῶν Δοκίμων. Κάθε Κυριακὴ 11 π.μ. κολυμβητικὴς ἡμερίδες μὲ ἀγῶνες κολυμβήσεως καὶ γουότερ πόλο. Ὀλυμπιακὸ Κολυμβητήριον Ἀθηνῶν (ἐναντι Ζαπείου). Διασυλλογικοὶ ἀγῶνες κολυμβήσεως μεταξὺ τῶν συλλόγων τοῦ Κέντρου. Β' ἡμερίδα: 7 Ἰουλίου, 10 π.μ. καὶ 4 μ.μ. Ὀλυμπιακός — Παναθηναϊκός, Α. Ο. Παλ. Φαλήρου — Ν. Ο. Καλαμαρίου.

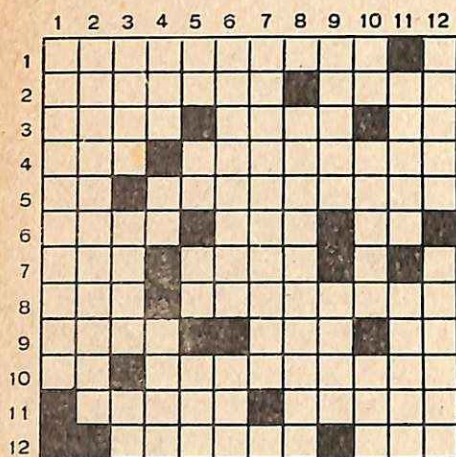
14 Ἰουλίου, 10 π.μ. καὶ 4 μ.μ. Α. Ο. Παλ. Φαλήρου — Παναθηναϊκός, Ὀλυμπιακός — Ν. Ο. Καλαμαρίου. Ἀγωνίσματα: 400 μ. ἐλευθ. ἀνδρῶν, 50 μ. πεταλὸδρα γυναικῶν, 200 μ. πρόσθιο ἀνδρῶν, 100 μ. ὕπτιο γυναικῶν, 100 μ. ἐλευθ. ἀνδρῶν, 100 μ. πρόσθιο γυναικῶν, 4Χ100 μ. σκυταλοδρομία μικτῇ ἀνδρῶν. Οἱ ὁρὲς λειτουργίας τοῦ Ὀλυμπιακοῦ κολυμβητηρίου ὀρίστηκαν ὡς ἑξῆς: Καθημερινὸς 10 π.μ. μέχρι 4 μ.μ. καὶ τὶς Κυριακὲς ἀπὸ 9 π.μ. μέχρι 2 μ.μ. Τιμὴ εἰσιτηρίου γιὰ τὸ κοινὸ 8 δραχ., τοὺς μαθητὲς, σπουδαστὲς, φοιτητὲς καὶ στρατιώτες γενικά, δρχ. 4.

ΚΩΠΗΛΑΣΙΑ — Ὀρμος Φαλήρου. 3 Ἰουλίου, 9.30 π.μ. κωπηλατικοὶ ἀγῶνες πλόως Πειραιῶς, ὁργανοῦμενοι ἀπὸ τὸν Ν.Α.Σ. 5 μ.μ. Ἑσπερικοὶ κωπηλατικοὶ ἀγῶνες τοῦ Ὀμίλου Φίλων Θαλάσσης. 10 Ἰουλίου 9.30 π.μ. Ἀγὼν «Κάνοε» ἀδισβαθμῆτων ἀνδρῶν καὶ ἀγὼν δικύπων μέσων ἀνδρῶν. Ἡ ἐκκίνησις ἀπὸ τὸ Ἀεροδρόμιον καὶ ὁ τερματισμός στὸν Ν. Ο. Φαλήρου. 17 Ἰουλίου, 5 μ.μ. Σκαριαρχιά. Παναντικὸ κωπηλατικὸ ἀγὼν 16κύπων, 8κύπων, 4κύπων.

ΙΣΤΙΟΠΛΟΙΑ — Ὀρμος Φαλήρου. Ἱστιοδρομίες μὲ σκάφη ἀνοικτῆς θαλάσσης τύπου ΕΘΕ ἱσογυσιμένον, γιὰ τὸ κύπελλο «Ἐλευθερίας». Ἀθλοθέτις ἡ Ἑλληνικὴ Θαλασσία Ἐνώσις. Ἀγὼν διπλοῦς. 16 Ἰουλ., 3.30 μ.μ. Φάληρο — Αἴγινα. 17 Ἰουλ., 2 μ.μ. Αἴγινα — Φάληρο. Μήκος διαδρομῆς 40 ναυτ. μίλια. Οἱ ἀγῶνες ὁργανώνονται ἀπὸ τὸν Ὀλυμπιακόν. 17 Ἰουλίου, 5 μ.μ. Σκαριαρχιά. Παναντικὸ ἀγὼν ἱστιοπλοίας μὲ «Φαλανίδες», 16κύπους καὶ «Λατίνους».

Ἀπὸ τὸ 1881
ἕως σήμερα, πάντα καὶ σπαντοῦ
ΚΟΥΦΕΤΑ ΓΩΓΟΥ
Καταστήματα Γύγνου, Καλαμιώτου 12
Τηλ. 24-965

Σ Τ Α Υ Ρ Ο Λ Ε Ξ Ο

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. «... είσαι κόσκινο, ψηλά είσαι κρεμασμένο» (παροιμ.).
2. Έκτοξεύονται συχνά από το Παράπετασμα — Έπιφανής Γάλλος φιλόσοφος (1846-1917).
3. Μία γνωστοτάτη Γαλλίδα καλλιτέχνης του άσματος — Άρχαία νομίσματα — Διακριτικά αυτοκινήτων... καθαριότητας.
4. Αυτό με το αυτός... Πυθαγόραν θυμίζει — Τιμωρείται στο στρατό αλλά και στο σχολείο (αίτ.).
5. Αιγύπτιος θεός — Ένας από τους εξοχωτέρους ήρωες του Έιρου Ά-γώνος.
6. Η άμοιδή των γενναίων — Ποταμός και μεσόγειος νομός της Ν.Δ. Γαλλίας — Παραινετικός.
7. Τοπικόν επίρρημα — Η γενέτειρα του Άλφόνσου Ντωντέ.
8. Η γραφή του μικρού Ροκέ στο σκάκι (τρία όμοια) — Η δημοτική ονομασία ενός άνεμου, ενάρθρος.
9. Πληθ. προσωπ. άντωνυμίας (δο-

(Λύσεις στη σελίδα 64)

Έκλογη

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Έσωτερικόν {	Έτησία : δρχ. 192	Έξωτερικόν {	Έτησία : \$ 9
	Έξόμνη : δρχ. 96		£ 3.4.0.

(Άεροπορικές συνδρομές κατόπιν συνεννόησης)

521-065, 10.00 - 12.00

Παίρνοντας αυτόν τον αριθμό, αυτές τις ώρες, μπορείτε να συνδεθείτε με την «Έκλογη» και χωρίς άλλο κόπο να έγγραφητε συνδρομητής.

ΑΘΗΝΑΪΚΟ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΒΟΥΛΗΣ — Παλαιά Άνάκτορα 9 π.μ. - 1 μ.μ. (Πλουσιώτατο τμήμα πολιτικών - νομικών βιβλίων, πλήρης σειρά των εφημερίδων της Ελλάδος από το 1901 - 1937, πλήρης σειρά της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως)

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ — Σουηδίας 61, 9 π.μ. - 2 μ.μ. κα 5-8 μ.μ. Σάββατο απόγευμα κλειστή. (Πλουσιώτατη ιστορική βιβλιοθήκη για τα Βαλκάνια και την Έγγυς Ανατολή, ιδίως την παλαιά και νεώτερη Τουρκία. Απαράμιλλη συλλογή βιβλίων για τη μεσαιωνική και νεώτερη ιστορία της Ελλάδος. Πρώτες εκδόσεις αρχαίων Έλλήνων συγγραφέων. Μικροσκοπικές παλαιές εκδόσεις σπουδαίων έργων. Πρωτότυπα έργα ζωγραφικής, τα έργα του Ζωγράφου που έγιναν καθ' ύποδειξιν του Μακρυγιάννη, 300 χειρόγραφα, συλλογή των έργων των περιηγητών που ήρθαν στην Ελλάδα από τον 15ο-19ο αιώνα, και κειμήλια του Βύρωνος).

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ — Μέγαρον Δημαρχίας, 8 π.μ. - 3 μ.μ. (όχι ενημερωμένη).

ΕΘΝΙΚΗ — Καθημερινώς άνοιχτή, 9 π.μ. - 1 μ.μ. κα 5-8 μ.μ. (Πλήν των βιβλίων περί Έλληνικής μεσαιωνικής και νεώτερης φιλολογίας, ιστορίας, θεολογίας, πλουσιώτατο τμήμα εφημερίδων και περιοδικών, σπάνιοι γεωγραφικοί χάρτες, εικονογραφημένα παλαιά βιβλία, σπάνιες εφημερίδες και περιοδικά, χαλκογραφίες, βυζαντινά χειρόγραφα, αρχαίον έγγραφα της Τουρκοκρατίας και της Επαναστάσεως του 1821).

ΜΠΕΝΑΚΕΙΟΣ — Παλαιά Βουλή, Άνθιμου Γαζή 2, 9 π.μ. - 1 μ.μ. κα 5-8 μ.μ. Σάββατο απόγευμα κλειστή. (Πλήν άλλων έχει πλήρη σειρά όλων των εφημερίδων της Ελλάδος από το 1822-1900 και από το 1937 έως σήμερα).

ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ — Άθηνών Σταδίου 29, και Πειραιώς Προετιλέους 136. Άνοιχτές 9 π.μ. - 1 μ.μ. κα 6-9 μ.μ. εκτός Τετάρτης και Σαββάτου. (Έχουν βιβλία λογοτεχνικά, φιλοσοφικά, επιστημονικά, καλλιτεχνικά και ιστορικά).

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ — Πλ. Φιλικής Έταιρείας 17. Άνοιχτή καθημερινώς 8 π.μ. - 1.30 μ.μ. Δευτέρα και Πέμπτη 5-8 μ.μ. Τό Σάββατο 8 π.μ. - 12.30 μ.μ. Διανέτει βιβλία επί γενικών θεμάτων, εκτός της τρεχούσης πολιτικής.

ΙΤΑΛΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ — Πατησίων 47. Άνοιχτή 9.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. κα 6-8 μ.μ. (Έργα Έταλων συγγραφέων - λογοτεχνικά, θεατρικά, ιστορικά, γεωγραφικά).

ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΟΣ — Καποδιστρίου 28. Άνοιχτή καθημερινώς 8 π.μ. - 2 μ.μ. Δευτέρα και Τετάρτη 8 π.μ. - 2 μ.μ. κα 5.30 - 8.30 μ.μ. (Βιβλία οικονομοτεχνικά και σχετικά με την παραγωγικότητα. Άριστα προσφέρονται δωρεάν).

ΛΥΚΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ — Δημοκρίτου 14. Άνοιχτή καθημερινώς, 10 π.μ. - 1 μ.μ. κα τα απόγευμα Τρίτης και Παρασκευής από 5.30 - 7.30 μ.μ. (Βιβλία λογοτεχνικά, επιστημονικά, ιστορικά).

ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ ΕΘΝΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ — κάθε Κυριακή 11 π.μ. κα 3 μ.μ. γίνονται ξεναγήσεις στα Μουσεία: Άκροπόλεως, Βυζαντινόν, Έθνικόν, Αρχαιολογικόν, Έλληνικόν Λαϊκόν Τέχνης, Έθνολογικόν καί Ιστορικόν, Κεραμεικόν, Μπενάκη καί Στοδς Άττάλου. Επίσης στους αρχαιολογικούς χώρους: Κεραμεικόν, Άρσενιον, Άρχαία Άγορά, Άκρόπολη, Σούνιον, Έλευσίνα καί Στήλες Όλυμ- πίου Διός. Ξεναγούν οι: Θ. Κερασίου - Άγγελος, Τ. Σειραδάκη, Ε. Βασιλειάδη, Ε. Λυκούρη, Κ. Πετροπούλου, Α. Ποταμιάνου.

ΙΠΠΟΔΡΟΜΟΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΟΙ ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΝΟΔΙΚΩΝ

Και οι κούρσες - παγίδες των τεσσάρων άλόγων

Μια σημαντική αναταραχή μεταξύ των άρμοδίων του Φαληρικού Δέλτα, έγινε άφορμή να άποκαλυφθούν, έπισημα πιά, αρκετά «κακώς κείμενα», που κυκλοφορούσαν ως τώρα μόνο από στόμα σε στόμα, και ταυτόχρονα να ληφθούν άρισμένα μέτρα, που σίγουρα θα περιστέλλον άρκετές από τις άνωμαλίες που ένδημούν στον έλληνικό Ιπποδρομό.

Για πρώτη φορά έφθασε στη δημοσιότητα μια άνοιχτή ρήξη μεταξύ της Έπιτροπής Ιπποδρομιών και των Έλλανοδικών. Και για πρώτη φορά η Έπιτροπή έφθασε στο σημείο να έπιτιμή με δημόσια άνακοίνωσή της τους Έλλανοδικούς. Η άφορμή δημιουργήθηκε κατά την διεξαγωγή του έπάθλου Καΐρου. Συγκεκριμένα, την ώρα που τα άλογα ήταν στο πάδοκ για τη συνηθισμένη έπίδειξη, ο άναβάτης Άσιώτης άφίππευσε τον Άλ Χάκεμ διαμαρτυρόμενος δημοσίως ότι ο ιδιοκτήτης του άλόγου αυτού του έδωσε έντολή να το «κρατήσει» κατά τη διαδρομή. Ο θόρυβος και σούσουρο έπακολούθησε και οι Έλλανοδικές έσπευσαν να τιμωρήσουν τον άναβάτη για άρνηση ύπηρεσίας και έπειδή διαμαρτυρήθηκε μπροστά στους φιλίππους και δεν άναφέρθηκε σεμνοπρεπώς, κατά των κώδικα των Ιπποδρομιών, στους άρμόδιους με σχετική άναφορά του. Η άπόφαση των Έλλανοδικών, όπως ήταν φυσικό, προκάλεσε ζωηρές αντιδράσεις. Γιατί, ενώ καταγγέλλθηκε δημοσίως μια καθαρή έπιβουλή κατά των βαλάντιων των άτυχών φιλίππων, οι Έλλανοδικές παραγνώρισαν την ουσία και ενδιαφέρθηκαν για τους τύπους. Άλλωστε, ήταν φυσικό ένας άναβάτης που του δίνεται η έντολή - και θα πρέπει να του δόθηκε, αν κρίνουμε από την ποιή που του έτέβαλε άργότερα η Έπιτροπή Ιπποδρομιών - να «κρατήσει» ένα άλογο με πιθανότητες δυσάρεστες εις βάρος του, να έξεγερθή και να μη συμπεριφερθή - δεδομένου ότι οι πιο πολλοί άναβάτες είναι πρώην σταυλίτες - σαν πειθήνιο μαθητούδι.

Υπό την έπίδραση του θορύβου αυτού, η Έπιτροπή Ιπποδρομιών πήρε στα χέρια της άμέσως την ύπόθεση, άρχισε άνακρίσεις και δεν δίστασε καθόλου να άνατρέψη τις άποφάσεις των Έλλανοδικών, να άκυρώσει την ποιή που έτέβαλαν στον άναβάτη, να τιμωρήσει, αντίθετα, τον ιδιοκτήτη και να έπιτιμήσει τους Έλλανοδικούς που άπουσίαζαν ομαδικά από το πάδοκ, όταν έγινε το έπεισόδιο, πράγμα που δεν τους έμπόδισε όμως να δικάσουν σαν να ήταν παρόντες.

Αυτά είναι τα γεγονότα. Η έπέμβαση της Έπιτροπής Ιπποδρομιών όμως θα μείνη χωρίς άποτέλεσμα, αν τα συμπεράσματα αυτού του σάλου δεν γίνουν άποφάσεις, που θα πρέπει να τηρηθούν με κάθε άυστηρότητα. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να άπαγορευθή στους ιδιοκτήτες να δίνουν ιεροκρυφώς μέσα στο πάδοκ τις τελευταίες συμβουλές προς τους άναβάτες, σχετικά με τον τρόπο, που θέλουν να τρέξη το άλογό τους. Άντίθετα, θα πρέπει να δίνουν τις τελευταίες αυτές οδηγίες, όχι μονάχα μπροστά στον προπονητή, αλλά και σε έναν ή περισσότερους Έλλανοδικούς. Φυσικά, θα πήτε πώς, αν ένας ιδιοκτήτης έχη, τυχόν, την κακή πρόθεση να δώσει έντολή να «κρατηθή» το άλογό του, θα μporή να το κάνει την προηγούμενη μέρα. Αυτό όμως δεν θα είναι καθόλου εύκολο πιά. Γιατί οι Έλλανοδικές που θα άκουγαν τον ιδιοκτήτη να λήη στο πάδοκ προς τον άναβάτη να οδηγηση το άλογό του, λόγου χάρη, με κούρσα επί κεφαλής και έβλεπαν τον άναβάτη, κατά τη διάρκεια της διαδρομής, να έφαρμόζει άλλη τακτική, σύμφωνη προφανώς με τις μυστικές οδηγίες που του έδωσε την προηγούμενη ο ιδιοκτήτης, θα ήταν ύποχρεωμένοι να τιμωρήσουν τον τζόκευ και για τουτό, αυτός ο τελευταίος, δεν θα τολμούσε να έφαρμόσει τις μυστικές αυτές οδηγίες του ιδιοκτήτη, αλλά μονάχα τις φανερές. Άν έφαρμοσθή κάτι τέτοιο, θα λείψη και το χτυποκάρδι των φιλίππων, που προσπαθούν να μεταβληθούν σε ντετέκτιβ για να μαντέψουν τί ένοφράγιστες έντολές έχει λάβει ο άναβάτης από τον ιδιοκτήτη την ώρα που έπίδεικνύει το άλογο στο στίβο. Γιατί σήμερα, αν ο άναβάτης... έυση τη μύτη του η διορθωση το κατέλλο του, αυτή του η χειρονομία έκλαμβά-νεται, και όχι άδικαιολόγητα, σαν σύν-

θημα που κάνει προς τους φίλους του, ότι το άλογο που ίππεύει θα ένδιαφερθή ή όχι για τη νίκη και έπομένως να ποντάρουν σ' αυτό ή να το άγνοήσουν.

Αν ύπήρχε άμφιβολία ότι οι ίπποδρομίες των τεσσάρων άλόγων άποτελούν καθαρή παγίδα για τους φιλίππους, έγινε άσφαλώς πεποίθηση, μετά τα καταγγελλόμενα και μη διαφευθέντα σχετικά με τον τρόπο που έτρεξε, η μάλλον που έπρόκειτο να τρέξη, γιατί άνετράπη κατά τη διαδρομή, ο ίππος Άσλάν. Συγκεκριμένα ο Άσλάν, που είναι διαπρεπής σπρίντερ, διατάχθηκε να κάνει κούρσα άναμονής. Η δήλωση έγινε προς τους Έλλανοδικούς, αλλά δεν άνακοινώθηκε στους φιλίππους με το μεγάλφων του Ιπποδρόμου, όπως πολλές φορές ύποδείχτηκε, για να φυλαχτούν από την κούρσα αυτή άναμονής, που πικρή πείρα τους έχει διδάξει ότι άποδίνει πάντα εις βάρος του δοκιμαζόμενου ίππου. Έν τούτοις, ένας μόνο φιλίππος - αυτό καταγγέλλθηκε και δεν διαφεύστηκε - γνωρίζοντας την άλλαγή αυτή στους όρους της διαδρομής του Άσλάν, έπαιξε φυσικά τα δυο άλλα από τα τρία έναπομείναντα άλογα της Ιπποδρομίας πεντακόσιες φορές και πήρε το σύνολο σχεδόν του παιχνιδιού. Είναι φανερό πώς, όταν σε μια κούρσα τρέχουν μόνο τέσσερα άλογα, είναι εύκολο οι ιδιοκτήτες ή οι προπονητές ή οι άναβάτες των δυο από αυτά να ρυθμίσουν το παιχνίδι όπως θέλουν και να καρπωθούν το σύνολο των παιζομένων χρημάτων, τουλάχιστον στο Δίδυμο. Θα πήτε, μά γίνονται τέτοια πράγματα; Δυστυχώς γίνονται. Ο πειρασμός είναι μεγάλος, και όταν μάλιστα συμβαίνει οι δράστες να είναι χαμένοι στις άλλες ίπποδρομίες. Μόνος τρόπος θεραπείας του κακού είναι ένας: Να καταργηθή το Δίδυμο στις κούρσες των τεσσάρων άλόγων. Οι φιλίπποι δεν πρόκειται να λυπηθούν. Γιατί συνήθως η άπόδοσή του είναι άσήμαντη και δεν παρουσιάζει κανένα ένδιαφέρον για τον πολύ κόσμο, που ποντάρη δυο ή τρία εικοσάδραχμα. Άντίθετα, όταν το Δίδυμο, όπως συμβαίνει συχνά σε τέτοιες κούρσες, σχηματίζεται κατόπιν συνεννόησης, και όταν άκόμη είναι φαινομενικά άουτσάιντερ, ή άπόδοσή του είναι τόσο άσήμαντη, που μόνο την άγανάκτηση των φιλίππων προκαλεί. Και ο Ιπποδρομος, για να έπιζηση, χρειάζεται περισσότερο τους πολλούς και άληθινούς φιλίππους και όχι τους λίγους «μεγάλους» παίκτες.

—ΤΣΙΛΑΓΚ

Από τα καλύτερα δημοσιεύματα του κόσμου

ΜΙΚΡΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

«505»

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ αυτοκίνητο αποτελεί γεγονός. Το είδαμε, το άγγιξαμε, το χαρήκαμε στην έκθεση αυτοκινήτων της Κηφισιάς, όπου ήταν και το πιό έντυπωσιακό έκθεμα. Το όνομά του: 505. Το χαρακτηριστικό του γνώρισμα: είναι φτιαγμένο από πλαστική ύλη. Η προβλεπόμενη τιμή του: γύρω στις 30.000 δραχμές.

«Από καιρό σε καιρό με απασχολούσε η ιδέα να φτιάξω ελληνικό αυτοκίνητο», μάς είπε ο κατασκευαστής του 505 κ. Γεώργιος Δημητριάδης, ένας νέος άνθρωπος με πολύ ένθουσιασμό και ανάλογες φιλοδοξίες. «Νομίζω πως βρήκα το σωστό τύπο. Το πλαστικό άμάξωμα είναι ιδιαίτερα συμφέρον για βιομηχανίες μικρής παραγωγής. Αντίθετα δεν συμφέρει στις βιομηχανίες μεγάλης παραγωγής, γιατί προκειμένου να ψηθή ή φόρμα του χρειάζονται έξι ως οκτώ ώρες — πράγμα που μεταφράζεται σε απόρριψη μεγάλου αριθμού έργων. Από την άλλη μεριά οι εγκαταστάσεις για την παραγωγή πλαστικών αυτοκινήτων είναι πολύ φθηνότερες. Αυτό, όπως καταλαβαίνετε, έχει ιδιαίτερη σημασία για μάς».

«Όσοι είδαν το 505 στην έκθεση της Κηφισιάς δεν θα πρέπει να διαστούν στα συμπεράσματά τους. Το αυτοκίνητο προβλεπόταν να είναι έτοιμο τον Αύγουστο. 'Αλλά η έκθεση ήταν μία ευκαιρία που δεν μπορούσε και δεν έπρεπε να τη χάσει ο κατασκευαστής του για να το προβάλει στο κοινό. Έτσι, διαστικά και πρόχειρα, συναρμολογήθηκε και μεταφέρθηκε στην Κηφισιά. «Δεν ξέρω αν αυτό ήταν σφάλμα, αλλά διαζόμενοι να το δείξω στον κόσμο», λέει ο κ. Δημητριάδης.

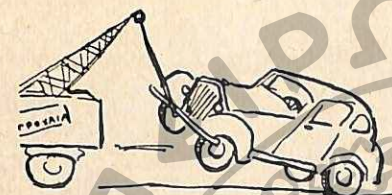
Η μηχανή του είναι τεσσάρων ιππων, σχεδιασμένη ειδικά γι' αυτό από τον Γερμανό Άλφρεντ Φέντ. Είναι τετραθέσιο και η ελαστικότητα της ύλης του περιορίζει τις πιθανότητες ενός δυστυχήματος. Πέρυσι ένα Άγγλικό αυτοκίνητο φτιαγμένο από πλαστική ύλη συγκρούστηκε με ένα άλλο και έγινε θρύψαλα. Ο οδηγός του όμως βγήκε μέσα απ' αυτό σώος. Φυσικά τον κυριώτερο ρόλο εδώ τον έπαιξε η τύ-

χη», συμπληρώνει ο κ. Δημητριάδης, «αλλά το γεγονός είναι ότι η ελαστικότητα της πλαστικής ύλης βοηθεί πολύ».

Αυτοκίνητα από πλαστική ύλη κατασκευάζονται σήμερα στην Αίγυπτο και το 'Ισραήλ. Το Αιγυπτιακό αυτοκίνητο ακούει στο όνομα «Ραμσή» και είναι διθέσιο. Τα έβραϊκά είναι τετραθέσια.

Τα αυτοκίνητα αυτά, λόγω των μικρών τους διαστάσεων, συντελούν πολύ στην άποσυμφόρηση της κυκλοφορίας.

Ένα θέμα που δεν έχει ακόμη ξεκαθαριστεί είναι το θέμα της εισφοράς. Τα ξένα αυτοκίνητα που εισάγονται στην Ελλάδα πληρώνουν όπως είναι γνωστό βαρύτατη εισφορά. Θα πληρώνη το 505 εισφορά; Η λογική λέει ότι δεν πρέπει να πληρώνη. Ο 'ίδιος ο κ. Δημητριάδης φαίνεται επιφυλακτικός, αλλά είναι φανερό ότι αν επιβληθεί η τιμή του το 'Ελληνικό αυτοκίνητο δεν έχει πια λόγο να υπάρξει.

Το 505 έχει χρώμα γκριζό, μήκος τρία μέτρα περίπου και πλάτος 1.30. Οι ειδικοί υπολογίζουν ότι είναι κατά 30-50% ελαφρότερο από τα μεταλλικά αυτοκίνητα. Αυτό ενδιαφέρει ιδιαίτερα το γερανό της τραχαίας που θα το σηκώνει έτσι χωρίς πολύ κόπο.

Σενάριο

ΕΝΑΣ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟΥΧΟΣ οργανώνει μια κρουαζιέρα στο Αιγαίο... 'Ανάμεσα στους προσκεκλημένους του είναι και μία τραγουδίστρια με διεθνή φήμη... Ο εκατομμυριούχος ερωτεύεται την τραγουδίστρια και η τραγουδίστρια τον εκατομμυριούχο...

Αυτή η αρκετά γνωστή σε όλους μας ιστορία είναι το θέμα μιας ταινίας που πρόκειται να αρχίσει να γυρίζεται τον άλλο μήνα στη Ρώμη. Ο τίτλος της θα είναι «Γυναίκες πολυτελείας». Το πιο αξιοπρόσεκτο σε όλη την υπόθεση είναι ότι το ρόλο της τραγουδίσ-

τριας δέχτηκε να παίξει η ίδια η Μαρία Κάλλας. Ο ανταποκριτής του «Νταίηλυ Μαίηλ» που μεταδίδει την πληροφορία από την ιταλική πρωτεύουσα προσθέτει ότι το μόνο σημείο στο οποίο δεν συμφώνησαν ακόμη η διάσημη soprano με τον παραγωγό Ντάριο Σαμπατέλλο είναι το ύψος της αμοιβής της. Δίπλα στην Κάλλας θα παίξουν ο Βάλτερ Κιόρι (ο παρ' όλignon σύζυγος της Άδα Γκάρντνερ) και η Μπελίντα Λή.

Γκρίνια

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ Η ΑΘΗΝΑ θυμίζει κοσμική κυρία που αποφάσισε να αδυνατίσει. Χάνει βάρος. Το φαινόμενο είναι περίεργο αν σκεφθής κανείς ότι παρατηρείται την εποχή ακριβώς που αποφασίζουμε να κάνουμε τουρισμό. Και πρώτα-πρώτα δεν υπάρχουν θέατρα. Μιά ματιά στο «Αθηναϊκό Ημερολόγιο» θα σάς πείσει. Η διαφορά ποιότητας των καλοκαιρινών θεαμάτων από τα χειμερινά είναι τέτοια, ώστε διερωτάται κανείς μήπως οι διασάρχες μας νομίζουν ότι κάθε καλοκαίρι η πρωτεύουσα ανταλλάσσει τον πληθυσμό της με 'Οθωμανούς του 'Ερζουρούμ. Δεν εξηγείται διαφορετικά αυτή η υποτίμηση των γούστων του κοινού. Και ενώ οι λεγόμενοι σοβαροί μας θιάσοι ψυχαγωγούν τη δυτική 'Ακαρνανία και τον θεσσαλικό κάμπο, η 'Αθήνα, γοητευτικά απλή και απέριτη, προσφέρει στους τουρίστες μας το τσίρκο της λεωφόρου Συγγρού — μοναδικό απόκτημα του καλοκαιριού. Μεταξύ μας, πάλι καλά που βρέθηκε και αυτό...

Δεν υπάρχει μουσική. Οι συναυλίες της Κρατικής 'Ορχήστρας (μία φορά την εβδομάδα) αποτελούν την εξαίρεση που επιβεβαιώνει τον κανόνα. Πού είναι τα ρεσιτάλ; Πού είναι οι εκθέσεις; Υποτίθεται ότι οι ξένοι που έρχονται στην Ελλάδα κατέχονται από πνευματικές ανησυχίες, γι' αυτό και μάς προτίμησαν. Ποιά είναι η πνευματική τροφή που τους προσφέρουμε όταν κατέδουν από την 'Ακρόπολη ή όταν γυρίσουν από τους Δελφούς; Υπάρχουν δέβαια τα μπαλέτα της Ντόρας Στράτου που προσφέρουν ένα πολύ καλό θέαμα, αλλά αυτό δεν καλύπτει παρά ένα μόνο δράδυ. Τα άλλα βράδια τί γίνεται; Υπάρχουν και οι κινηματογράφοι μας που γράφουν δ-

«Ο κύριος Σώντρες; Θα ήθελα να κάνω μια μικρή αλλαγή στη διαθήκη μου».

τι αρχίζουν στις δέκα και τέταρτο, αλλά ο μηχανικός διαφωνεί και αρχίζει στις ένδεκάμιση. Το αποτέλεσμα αυτής της διαφωνίας είναι ότι συχνά ή προβολή παρατείνεται μετά τη μία. Τότε εμφανίζονται με τα νυκτικά στα μπαλκόνια οι ένοικοι των γύρω σπιτιών και αρχίζουν να διαμαρτύρονται: «Τί κατάσταση είναι αυτή; Θέλουμε να κοιμηθούμε.» Πολύ χρήσιμα όλα αυτά από τουριστικής απόψεως.

Το παρακάτω στιγμιότυπο, που συνέβη την περασμένη εβδομάδα σε ένα κινηματογράφο της οδού Πατησίων (φιλος δημοσιογράφος είχε την καλωσύνη να μάς το αφηγηθή), είναι επίσης αρκετά χαρακτηριστικό. Το έργο που παιζόταν είχε ενδιαφέρον και ο κινηματογράφος είχε μεγάλη κίνηση. Κάποτε οι καρέκλες του γέμισαν. Η ταμίας όμως εξακολούθησε να κόβει εισιτήρια. Κάθε τόσο σήκωνε το κεφάλι της και έρριχνε ένα ερωτηματικό βλέμμα στο θεατρώνη που στεκόταν στην είσοδο, αλλά εκείνος της έκανε νόημα να συνεχίσει. Ένοείται ότι μέσα στον κινηματογράφο γινόταν χαλασμός. Οι διάδρομοι είχαν πλημμυρίσει από θεατές και μερικοί ήταν έτοιμοι να σκαρφαλώσουν στα δέντρα των θεωρείων. Ο συνάδελφος ατένιζε το θέαμα κατάπληκτος. Η ατμόσφαιρα ήταν πολύ γραφική, αλλά του γεννήθηκε μια απορία. Δεν θα πρέπει να έπεμψαν στις περιπτώσεις αυτές ή αστυνομία; Το πιο περίεργο ήταν ότι στην είσοδο υπήρχε αστυφύλακας. Ο

συνάδελφος τον πλησίασε και τον ρώτησε γιατί δεν έπεμψαν και ο αστυφύλακας του αποκρίθηκε ότι δεν ήταν γι' αυτή τη δουλειά εκεί. «Για ποιά δουλειά είσαι;» τον ρώτησε τότε ο συνάδελφος. Και το όργανο της τάξεως απάντησε: «Προσέχω να μην περάσει μέσα κανένας ανήλικος.»

Ένας ποιητής

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΓΥΡΟΣ ήταν 14-10. Ο δεύτερος έληξε με 18-8. Δεν πρόκειται για κανένα μάτς ποδοσφαίρου, αλλά για την τελευταία ψηφοφορία της Γαλλικής Ακαδημίας που ανέδειξε ακαδημαϊκό τον Ρενέ Κλαίρ. Το γεγονός πανηγυρίστηκε από τους φίλους του κινηματογράφου σε όλο τον κόσμο. Όλοι είδαν στην έκλογη του Ρενέ Κλαίρ τη συμβολική δικαίωση της Έβδομης Τέχνης. Για πρώτη φορά ένας καλλιτέχνης του κινηματογράφου γίνεται αθάνατος και όλοι ελπίζουν τώρα σε μια συνέχεια. Είναι άλλωστε αρκετοί αυτοί που περιμένουν τη σειρά τους, (ο Κλουζώ και ο Ρενουάρ από τους παλαιότερους, ο Μάλ, ο Ρενάι, ο Καμύ, ο Τρυφώ από τους νεώτερους).

Ο Ρενέ Κλαίρ είναι 62 ετών αλλά πάντα φαίνεται νεώτερος. Αυτή τουλάχιστον την εντύπωση σχηματίσαμε όταν τον είδαμε στην Αθήνα το 1955. Το πρόσωπό του είναι τριγωνικό και

δξύ. Οι κριτικοί τον άποκάλεσαν ποιητή της θόνης. Γράφει ο ίδιος τα σενάρια των έργων του, πράγμα που τον βοηθεί να λέει αυτό που θέλει. Από τις επιτυχίες του ξεχωρίζουν «Οι ωραίες της νύχτας», «Η όμορφη του διαβόλου», «Η σιωπή είναι χρυσός» και το «Πόρτ ντε Λιλιά». «Σε τί πιστεύετε» τον ρώτησε κάποτε μία δημοσιογράφος. «Ο Ρενέ δεν σκέφθηκε καθόλου. «Στη φιλία», απάντησε απλά. Αυτό είναι ιδιαίτερα φανερό στην τελευταία του επιτυχία «Πόρτ ντε Λιλιά». Εκεί ο Ρενέ Κλαίρ, εκτός από το ότι ημιούργησε μία θαυμάσια ταινία, ανάγκασε τον Πιέρ Μπρασσέρ να παίξει με ένα άλλο τρόπο που του ήταν άγνωστος ως εκείνη τη στιγμή. «Ανακάλυψα τον εαυτό μου», ωμολόγησε αργότερα ο Μπρασσέρ.

Ο Ρενέ Κλαίρ κινείται μέσα σε ένα κλίμα δικό του. Έχει μεγάλη ευαισθησία και ταυτόχρονα αίσθηση του περιττού που τον σώζει από την υπερβολή και την ενανάλυση. Αλλά πριν από όλα είναι ποιητής.

«Οι ωραίες της νύχτας χάνονται την αλήθεια. Ο καλοκαιρινός ήλιος καίει τις τρύφες. Αλλά ο θραυνός άνεμος σπρώχνει τα φαντάσματα προς το μέρος εκείνων που αγαπιούνται.»

Αυτός είναι ένας Ρενέ Κλαίρ που δεν τον ξέρουμε — ο ποιητής Ρενέ Κλαίρ.

«Συννεφιασμένη Κυριακή»

ΕΧΕΤΕ ΠΡΟΣΕΞΕΙ ότι το απόγευμα της Κυριακής δεν μοιάζει με τα άλλα απογεύματα; Κρύβει μέσα του μία παράξενη ποίηση. Ίσως να το έχετε παρατηρήσει και σεις αυτό. Ανήκει σε άλλους ανθρώπους που το χαίρονται με το δικό τους τρόπο. Ο Μπάμπης Άννινος έγραφε κάποτε ότι ένα από τα σπανιότερα πράγματα στον κόσμο είναι να βρήτε μία υπηρέτρια χωρίς εξάδελφο. Την Κυριακή το απόγευμα είναι παρατηρημένο ότι όλοι οι εξάδελφοι του τόπου αυτού εξορμούν με μια λυσσαλέα επιθυμία να ανταποκριθούν στα καθήκοντά τους.

Την περασμένη εβδομάδα έτυχε να δούμε από κοντά πώς διασκεδάζει μια συντροφιά εξαδέλφων. Ήταν καμιά δεκαριά νεαροί και νεαρές που μπήκαν όρμητικά στο παραθαλάσσιο κέντρο και το άνασταξαν. Είχαν και γραμμόφωνο μαζί. Όταν μπήκε η παρέα ένας λεπτός έρωτισμός αναδεδεύονταν μέσα στην ατμόσφαιρα. Μερικοί είχαν περάσει δίδυνη αδιόφορα το χέρι τους γύρω από την πλάτη της διπλανής τους. Εκείνες πάλι έκαναν ότι δεν το πρόσεχαν αλλά ήταν φανερό ότι είχε αρχίσει να υπάρχει ένα είδος μυστικής επικοινωνίας μεταξύ τους. Ύστερα μία κοπέλλα, αν και δεν την πείραξε κανείς, άρχισε ξαφνικά να τραγουδά το «Ηλιοβασιλέματα».

Η ατμόσφαιρα στο διπλανό τραπέζι ξεχειλίζει από αίσθημα. Το τραγούδι

Εκλογή

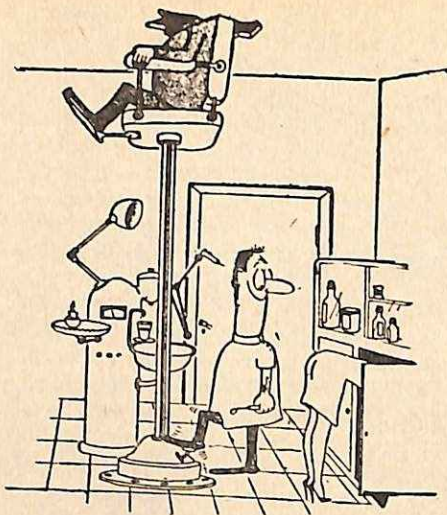
διέκανε πολλά ματάκια να δακρύσουν. Τότε όμως μπήκε στη μέση το φαί και τα χάλασε όλα. Μόλις φάνηκαν στο τραπέζι τα πιάτα με τους κεφτέδες και τις σαλάτες η μαγεία διαλύθηκε. Κάτι έσπασε. Έπεσαν στα πιάτα και άρχισαν να τρώνε. Όταν τελείωσαν ο ήλιος είχε πια δύσει. Μία νάρκη άρχισε να κυριεύει τη συντροφιά. Κοίταζαν γλυκά ο ένας τον άλλο χωρίς να ξέρουν τί να κάνουν. Ύστερα θυμήθηκαν το γραμμόφωνο. Ένας νεαρός σηκώθηκε, γύρισε τη μανιέλα και έβαλε ένα δίσκο. Ήταν το «Γαρούφαλλο στ' αυτί».

«Έλα να το χορέψουμε», έκανε ο νεαρός σε μία κοπέλλα. Είχε λαδωμένο μαλλί και άγκαθωτο μουστάκι. Η κοπέλλα δεν ήθελε. «Έλα», επέμενε ο νεαρός. «Ταγκό είναι». Τελικά την έπεισε ότι ήταν ταγκό και άρχισαν να το χορεύουν. Ήταν ένα ωραίο θέαμα. Εκείνο που έκανε ευχαρίστηση να το βλέπεις ήταν ο τρόπος που χόρευε ο νεαρός. Είχε τη ντάμα του σε απόσταση ενός μέτρου περίπου. Ήταν φανερό ότι ήθελε να της δείξει μ' αυτό πώς δεν έπρεπε να το πάρει επάνω της έπειδή την είχε σηκώσει να χορέψουν. Την οδηγούσε με αυστηρότητα. «Ήθελε να την κάνει να τον σέβεται. Πάντως δεν χόρευαν το ίδιο πράγμα. Ήταν δύσκολο να πής με βεβαιότητα τι χορό χόρευε ο καθένας. Δεν ήταν χοροί απ' αυτούς που ξέρουμε. Χόρευαν ελεύθερα χωρίς να δεσμεύονται από κανόνες. Μερικές φορές είχα την εντύπωση ότι σεργιανίζουν» αλλά εκεί που νόμιζες ότι είχες μάθει τα βήματα, άρχιζαν ξαφνικά να χοροπηδούν. «Όλο αυτό το διάστημα το πρόσωπο του καβαλιέρου έμενε αγέλαστο. Φαινόταν πολύ απορροφημένος απ' αυτό που έκανε. Κάθε τόσο την τσαλαπατούσε. Ίσως να το έκανε και αυτό από σκοπού — δεν ήθελε να πάρουν τα μυαλά της αέρα».

Τους κοιτάζαμε κατάπληκτοι. Μας είδε και φαίνεται ότι κάτι δεν του άρεσε στο βλέμμα μας. «Τί κοιτάς;» έκανε σε ένα μέλος της συντροφιάς που καθόταν κοντά στην πίστα. «Δεν σου άρεσω;» Ο φίλος της χρειάστηκε. «Ποιός σε κοιτάει;» είπε. «Εσύ», έκανε ο νεαρός και τον κεραυνοβόλησε με το βλέμμα του. «Τί έπαθες; Πρώτη φορά βλέπεις άνθρωπο να χορεύει ταγκό;» Σταμάτησε, κούρδισε πάλι το γραμμόφωνο και συνέχισε να χορεύει έναντι της ντάμας του.

Ένα μόνο

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ στη Λουιζιάνα έχει από το νόμο το δικαίωμα να αποκτήσει ένα παράνομο παιδί. Αλλά όχι περισσότερα από ένα. «Είναι ανθρωπινό να γίνεται ένα σφάλμα όπως αυτό», δήλωσε ένας δικαστής της πολιτείας ερμηνεύοντας το νόμο, αλλά από εκεί και πέρα η γυναίκα αυτή, αν θέλη να αυξήσει τους απογόνους της

πρέπει να βρή ένα σύζυγο. Και αφού ο λόγος περί Λουιζιάνας, αξίζει να πούμε πως η πολιτεία αυτή πήρε το όνομά της από τις αδελφές Λουίζα και Άννα Γουίλμοτ, ιδιοκτήτριες όλης της περιοχής. Αργότερα οι αδελφές Γουίλμοτ πούλησαν στο στρατηγό Σκώτ τα άπέραντα κτήματά τους με μια ρητή προϋπόθεση — η περιοχή θα κρατούσε το όνομά τους.

Ερωτική ιστορία

Η ζωή πλάθει συχνά τις πιο παράξενες ιστορίες. Ο Πάβλ Μπαϊντς 26 ετών και η Τζαϊν Ντίξον 25 δεν είχαν τίποτε κοινό ο ένας με τον άλλο ως τη στιγμή που τους χτύπησε η μοίρα. Το μόνο ίσως κοινό σημείο τους ήταν ότι ήταν και οι δύο νέοι και καλοφτιαγμένοι. Η Τζαϊν ζούσε στο Λάγκσαϊρ. Ήταν μία ξένοιαστη κοπέλλα που αγαπούσε με πάθος το τένις. Ο Πάβλ βρισκόταν στη Μαλαισία. Ήταν ανθυπολοχαγός και έκανε τη στρατιωτική του θητεία. Δεν γνώριζαν ο ένας τον άλλο. Και ξαφνικά βρέθηκαν στο χάος. «Πολιομυελίτις», διέγνωναν οι γιατροί.

Έτσι άρχισε ένα νέο κεφάλαιο στη ζωή τους. Ο Τζών γιά να γεμίσει τις ατέλειωτες ώρες της μοναξιάς του έμαθε να γράφει σε μια ηλεκτρική γραφομηχανή. Αυτό δεν ήταν εύκολο. Η κατάστασή του ήταν κρίσιμη. Ζούσε με χαλύβδινο πνεύμονα και δεν μπορούσε να κουνήσει ούτε το μικρό του δαχτυλάκι. Ο Τζών έμαθε να χτυπά τα πλήκτρα με μια μικρή βέργα που κρατούσε ανάμεσα στα δόντια του. Έτσι άρχισε να αλληλογραφεί με ένα σωρό κόσμο. Κάποια μέρα του διάβασαν την ιστορία της Τζαϊν Ντίξον. Βρισκόταν στην ίδια θέση με εκείνον, αλλά εξακολουθούσε να ελπίζει. Το άρθρο τελείωνε με την πληροφορία ότι οι οργανωτές του πρωταθλήματος τένις του Γουίμπλετον την καλούσαν στο Λονδίνο να παρακολουθήσει τους αγώνες, αναλαμβάνοντας τα έξοδα της μεταφοράς της.

Η Τζαϊν πήγε στο Λονδίνο και παρακολούθησε το πρωτάθλημα. Όταν γύρισε στην πατρίδα της πήρε ένα γράμμα του Πάβλ. Της έγραφε ότι είχε διαβάσει την ιστορία της και ότι η ζωή του έμοιαζε πολύ με τη δική της. «Χάρηκα που μπόρεσες να δής τα μάτια του Γουίμπλετον», της έγραφε. «Ξέρω καλά τί μπορεί να σημαίνει αυτό για σένα». Η Τζαϊν του απάντησε. «Άρχισαν να αλληλογραφούν και ύστερα από λίγο καιρό ο Πάβλ κάλεσε τη Τζαϊν να περάσει μια εβδομάδα στο σπίτι του. «Είναι πιο εύκολο για σένα να μετακινηθείς και θα ήθελα όσο τίποτε άλλο στον κόσμο να γνωριστούμε», της έγραφε.

Γνωρίστηκαν και αγαπήθηκαν. Αυτό δεν είναι κάτι που μπορεί να παραδεχθεί εύκολα κανείς. Ούτε οι ίδιοι θέλησαν να το παραδεχθούν στην αρχή. Πώς μπορεί να αγαπηθούν δύο παράλυτοι άνθρωποι; «Ήταν μία εβδομάδα που δεν θα ξεχάσω ποτέ», είπε η Τζαϊν στη μητέρα της όταν γύρισε από το σπίτι του Πάβλ. «Ο Πάβλ είναι ένας θαυμάσιος τύπος. Ίσως αν ήταν τα πράγματα διαφορετικά θα μπορούσαμε να...». Δεν συμπλήρωσε τη φράση της αλλά τα μάτια της ξεγυλούσαν καθαρά τί ήθελε να πη. Η γνωριμία του Πάβλ της έκανε οδυνηρότερη τη μοναξιά της. Ίσως η ίδια σκέψη να βασάνιζε και εκείνον, γιατί ύστερα από λίγες ημέρες αποφάσισε να της πη εκείνο που δεν είχε τολμήσει η Τζαϊν. «Δεν ξέρω τί θα σκεφτής με αυτό που ετοιμάζομαι να σου προτείνω», της έγραψε. «Θα προσπαθήσω να στο πω όσο γίνεται πιο απλά. Τζαϊν, θάθελες να γεράσουμε μαζί;» Από τη στιγμή που είχαν συναντήσει ο ένας τον άλλο είχαν νιώσει πάλι την όμορφη της ζωής. Η αναπηρία τους έπαυσε να έχει σημασία. Αυτό που άλλοι άνθρωποι αναζητούν σε όλη τους τη ζωή χωρίς να το βρίσκουν εκείνοι θα μπορούσαν να το έχουν σε ένα μικρό δωμάτιο με δύο κρεβάτια, το ένα δίπλα στο άλλο.

Ο Πάβλ δεν της μίλησε για γάμο. Τί σημασία όμως έχουν οι λέξεις; Δεν της είχε ζητήσει τίποτε περισσότερο απ' αυτό που είχαν τη δυνατότητα να κάνουν. Και η Τζαϊν δέχτηκε την πρότασή του γεμάτη ευγνωμοσύνη. Σήμερα ζουν σε ένα μικρό διαμέρισμα έξω από το Λονδίνο. Ο χαλύβδινος πνεύμονας που δεν αποχωρίζονται σχεδόν ούτε στιγμή, δεν τους αφήνει να γυρίζουν το κεφάλι ο ένας προς το μέρος του άλλου. Είναι υπόχρεοι να κοιτούν ψηλά. Αυτό όμως ήταν κάτι που τακτοποιήθηκε εύκολα. Ένας τεχνικός τοποθέτησε πάνω από τα κρεβάτια τους ένα σύστημα καθρεφτών. Έτσι όλες τις ώρες μπορούν να βλέπουν ο ένας τον άλλο. Είναι μία ζωή γαλήνια και παράξενη, αλλά ίσως να είναι μία ζωή όμορφη. «Είμαστε σχεδόν ευτυχισμένοι»

«Όταν χρειαστώ τη βοήθειά σου, θα σε φωνάξω.»

(Copyright «Punch»)

είπε ο Πάωλ στὸν ρεπόρτερ πού τὸν ἐπισκέφθηκε στὸ διαμέρισμά τους. «Ἡ Τζαίην εἶναι ἕνα θαυμάσιο κορίτσι. Ἄραγε θὰ δώσῃ ὁ Θεὸς ν' ἀγγίξω ποτὲ τὸ χέρι της; Εἶναι τὸ μόνο πού ἐπιθυμῶ τώρα ἀπὸ τὴ ζωή».

Ἰδιοτροπίες

ΕΝΑΣ ΠΛΟΥΣΙΟΣ, ὁ Κλώντ "Εξ πήγε στὸ Παρίσι μὲ τὴν ἐπιθυμία νὰ ξοδέψῃ τὰ δολάρια του. Ἀγόρασε πίνακες ζωγραφικῆς, ἀγόρασε ἄλογα, ἀγόρασε χορεύτριες — ἀλλὰ πάλι κάτι τοῦ ἔλειπε. «Ξέρεις τί κατάλαβα;» εἶπε μιά μέρα σὲ ἕνα φίλο του. «Ὅτι πιὸ εὐκολο εἶναι νὰ κάνῃς χρήματα παρὰ νὰ τὰ ξοδέψῃς.» «Γιατί δὲν προσπαθῇς νὰ σκεθῇς κάτι πρωτότυπο;» τοῦ εἶπε τότε ἐκεῖνος. Καὶ ὁ "Εξ, ἀφοῦ ἔξυσε τὸ κεφάλι του, ἀποφάσισε νὰ ἀγοράσῃ ἕνα δρόμο. Αὐτὸ θέβαια δὲν εἶναι κάτι πού γίνεται πολὺ συχνά. Ἐκεῖνο πού δυσκόλευε περισσότερο τὰ πράγματα ἦταν ὅτι ὁ "Εξ δὲν ἠθελε ἕνα ὁποιοδήποτε δρόμο. Τὸν ἠθελε νὰ εἶναι κομψὸς καὶ χαριτωμένος. Προπαντὸς τὸν ἠθελε μέσα στὴν καρδιά τοῦ Παρισιού. «Δὲν γίνεται νὰ εἶναι στὰ περὶχωρα;» τοῦ εἶπαν οἱ σύμβουλοί του. «Θὰ σὰς ἔλθῃ πολὺ φθηνότερα.» Ἀλλὰ ὁ "Εξ ἦταν ἀνένδοτος καὶ τελικὰ βρῆκε ἐκεῖνον πού ἠθελε. Ἦταν ὁ δὸς Γκιζό, στὸ Σαιν Ζερμαίν ντὲ Πρέ. Ἦδη ἄνοιξαν τὰ πρῶτα μαγαζιά τῆς νέας ὁδοῦ Γκιζό, πού εἶναι ἕνα ρεστωράν, τὸ «Ἀρτανιάν», καὶ ἕνα μπάρ, τὸ «Ἀραμὶς». Αὐτὲς τὶς ἡμέρες μάλιστα πρόκειται νὰ ἀνοίξῃ ἕνα κατάστημα δίσκων, πού θὰ ἀκούσῃ στὸ μουσικώτατο τίτλο «Τὸ πιστόλι». Ὁ "Εξ εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος μὲ τὴν ἐξέλιξη τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ πάλι κάτι τὸν στενοχωρεῖ. Ἐδίδε τόσα πολλὰ χρήματα τὸν τελευταῖο καιρὸ, ὥστε φοῦσαι πῶς στὸ τέλος θὰ βρεθῇ — κυριολεκτικὰ — στὸ δρόμο.

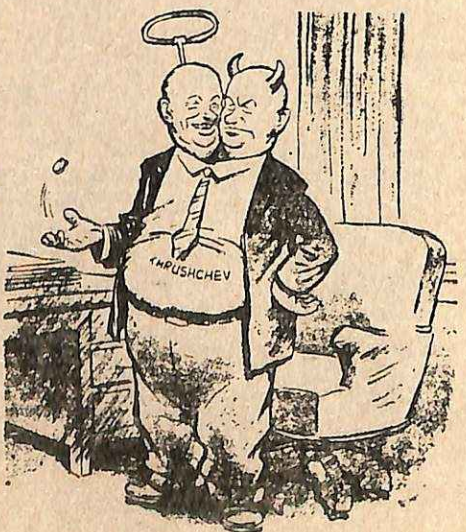
Ἐπιστροφή

Η ΕΣΠΕΡΑΝΤΟ ξαναγυρίζει. Ὑστερα ἀπὸ μία προσωρινὴ ἀνάπαυλα οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἔκαναν μία ἐντυπωσιακὴ ἐξορμὴ γιὰ νὰ προσηλυτίσουν πιστοὺς. Πρῶτο θυμὰ ὁ στρατάρχης Τίτο ὁ ὁποῖος ἄρχισε νὰ μαθαίνει ἤδη Ἑσπεράντο.

«Ἐκεῖνο πού μᾶς χρειάζεται εἶναι νέο αἷμα», λέει ὁ δρ "Ιβὸ Λαπέννα, γενικὸς γραμματεὺς τῆς «Διεθνούς Ἑνώσεως Ἑσπεραντιστῶν», στὸν ὁποῖο ὀφείλεται ἡ ἐξορμὴ. Σύμφωνα μὲ μία στατιστικὴ πού εἶναι τελευταία, ὁ μέσος ὅρος ἡλικίας τῶν ἀνθρώπων πού μιλοῦν Ἑσπεράντο εἶναι τὰ 50 χρόνια. Αὐτὸ κατὰ τὸν κ. Λαπέννα πρέπει νὰ καταπολεμηθῇ. «Ὁ στόχος μας δὲν πρέπει νὰ εἶναι τὰ γηροκομεία, ἀλλὰ τὰ γυμνάσια. Ἡ γλῶσσα στὴν ὁποία πιστεύουμε πέρασε ἀπὸ πολλὰς δοκιμασίες, ἀλλὰ τώρα εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμή γιὰ νὰ τὴν ἐπιβάλλουμε.» Ἡ ἐξορμὴ ἀλλοστε συμπίπτει καὶ μὲ μία ἐπέτειο. Πέρυσι ἔκλεισαν 100 χρόνια ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ Λούντβιχ Ζάμενχοφ, πού εἶναι ὁ ἐμπνευ-

στής τῆς Ἑσπεράντο. Ὁ Ζάμενχοφ ἦταν Πολωνὸς ὀφθαλμίατρος, ἀλλὰ γρήγορα ἐγκατέλειψε τὸ ἐπάγγελμα του καὶ ἀφιέρωσε τὸν ἑαυτό του στὸν σχηματισμὸ μιᾶς ὑπερεθνικῆς γλώσσας. Προτοῦ σχηματίσῃ κάθε λέξη μελετοῦσε ὅλες τὶς ἀντίστοιχες εὐρωπαϊκὲς λέξεις. Ὁ ἀντικειμενικὸς του σκοπὸς ἦταν νὰ βρῇ ἕνα σημεῖο ἐπαφῆς ἀνάμεσα στὶς περισσότερες ἀπ' αὐτὲς (σὲ ὅλες ἦταν ἀδύνατο) καὶ νὰ σχηματίσῃ ἐπάνω στὴ ρίζα αὐτὴ τὴ νέα λέξη. Αὐτὸ ἔκανε τὴν ἀφομοίωση τῆς νέας γλώσσας εὐκολώτερη, ἐνῶ συγχρόνως μετέτρεπε τὴν Ἑσπεράντο σὲ ἕνα εἶδος κλειδιοῦ γιὰ τὶς διάφορες γλώσσες.

Ἡ Ἑσπεράντο γνώρισε μεγάλες δόξες κατὰ τὸν μεσοπόλεμο. Ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν τὴν ἀγκάλιασε μὲ ἐνθουσιασμό. Ἀλλὰ οἱ δικτάτορες ἀντέδρασαν. Ὁ Στάλιν πρῶτος καὶ ὁ Χίτλερ κατόπιν τὴν κυνήγησαν μὲ φανατισμό. «Δὲν μπορῶ νὰ ἀνεχθῶ μία γλῶσσα πού ἔχει 70% λατινικὲς λέξεις καὶ μόνο 5% σλαβικές», δήλωσε κάποτε ὁ Στάλιν. Ἀλλὰ λωστε καὶ μέσα στοὺς κόλπους τῆς Ἰδίας τῆς Ἑσπεράντο ἄρχισαν νὰ ξεσποῦν ζωρὲς διαφωνίες. Ἕνας ἐσπεραντιστής, ὁ Λουῖ ντὲ Μπωφρόν, βρῆκε ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ Ζάμενχοφ ἦταν πολὺ πλοκή καὶ θέλησε νὰ τὴν ἀπλοποιήσῃ. Πραγματι, δημιούργησε μία νέα γλῶσσα πού τὴν παρουσίασε στὸν ἀρχηγό του. Ἀλλὰ ὁ Ζάμενχοφ τοῦ πέταξε τὸ τετράδιο κατὰμουτρα καὶ τὸν διέγραψε ἀπὸ τὸν κύκλο τῶν ὁπαδῶν του. «Ἕνας κακὸς ἐσπεραντιστής εἶναι χειρότερος ἀπὸ ἕναν ἀντισεπεραντιστή», εἶπε. Ὁ ντὲ Μπωφρόν δάφτισε τὴ γλῶσσα του "Ιντο καὶ τὴν παρουσίασε τότε στὸν τύπο. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ ἀρχίσῃ ἄγριος πόλεμος μεταξὺ τῶν συντηρητικῶν ἐσπεραντιστῶν καὶ τῶν ὁπαδῶν τῆς "Ιντο, πού συνεχίζεται ὡς σήμερα. Οἱ πρῶτοι ἦταν πολυπληθέστεροι, ἀλλὰ οἱ δεῦτεροι ἦταν μαχητικότεροι. Ἕνα χαρακτηριστικὸ παράδειγμα εἶναι τὸ ἀκόλουθο σύνθημά τους, διατυπωμένο στὴ

«Ποῖος ἔχει ὑπερησία σήμερα;»

γλῶσσα τους : «!li bezonas bombo sub ili» πού σημαίνει: Χρειάζεται μία βόμβα κάτω ἀπ' αὐτοὺς. Μεταγχολεῖ κανεὶς βλέποντας τὰ σύνθηματά πού μεταχειρίζονται οἱ ὁπαδοὶ τῆς ἰδέας «Παγκόσμια συνεννόηση».

Φεστιβάλ

Α ΠΟΥΕ, θὰ ἀναδειχθῇ τὸ καλύτερο ἑλληνικὸ τραγούδι τοῦ 1960 στὸν Ἱπποδρόμο. Δὲν ξέρουμε ἀκόμη τὴ μουσικὴ τῶν τραγουδιῶν πού θὰ κριθοῦν, ἀλλὰ διαβάσαμε τοὺς στίχους τους καὶ διαλέξαμε τὸ «Κυπαρισσάκι» (στίχοι καὶ μουσικὴ τοῦ Μ. Χατζιδάκι) πού σὰς προσφέρουμε σὰν πρῶτο δείγμα.

Κυπαρισσάκι εἰν' ἀψηλὸ
Τὸ παλληκάρι π' ἀγαπᾷ.
Κ' εἰν' ἀψηλὸ, τόσ' ἀψηλὸ
Ποῦ ἔχει ἀγκαλιὰ τὸν οὐρανὸ
Τὸ παλληκάρι π' ἀγαπᾷ.
Κυπαρισσάκι λυγρὸ
Ξάφνου πηδᾷς μὲς στὸ χορὸ
Καὶ δὲν μπορῶ, ἄχ δὲν μπορῶ
Τόσο ψηλὰ νὰ τὸ θωρῶ
Τὸ παλληκάρι π' ἀγαπᾷ.
Κυπαρισσάκι μὴν ἀργῇς
Σὰν θέλεις σκύψε νὰ μὲ δῇς
Εἶμαι μικρή, εἶσαι ψηλὸ.
Τὸ βράδυ θὰ σ' ὀνειρευθῶ
Ἀγάπη μου, πῶς σ' ἀγαπᾷ...

«Ἀγαπᾶτε τὰ ἄνθη»

ΕΝΑΣ ΕΡΓΑΤΗΣ, ὁ Νικόλαος Φερέτος, συνελήφθη στὸ Περιστέρι γιατί νομίζετε; Γιατὶ ἀγαποῦσε τὰ λουλούδια. Εἶχε τριάντα γλάστρες πού τὶς φρόντιζε μὲ ἰδιαίτερη στοργή. Κάθε πρῶτὴ σηκώνοταν μία ὥρα πρὶν σφυρίξῃ ἡ σειρήνα τοῦ ἐργοστασίου καὶ πότιζε τὰ λουλούδια του. Ἡ γειτονιά καμάρωνε πού εἶχε ἕνα τέτοιο ἄνθρωπο. Αὐτὸς πού ἀγαπᾷ τὰ λουλούδια εἶναι καὶ λίγο ποιητής. «Πῶς πᾶνε τὰ λουλούδια κύριε Νίκο;» τὸν ρωτοῦσαν τὰ παιδιὰ ὅταν γύριζαν τὸ ἀπόγευμα ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ τὸν ἔβλεπαν στὴν αὐλὴ σκυμμένο πάνω ἀπὸ τὶς γλάστρες του. «Καλὰ, παιδιὰ μου — δόξα τῷ Θεῷ», ἀπαντοῦσε καλοκάγαθα ἐκεῖνος. Ἦταν τόσο ἀπορροφημένος πού δὲν σήκωνε οὔτε τὸ κεφάλι του γιὰ νὰ τοὺς μιλήσῃ. Ὅλα πῆγαιναν καλὰ ὅταν ξαφνικὰ τὴν περασμένη ἐβδομάδα χτύπησαν τὴν πόρτα τοῦ Φερέτου δύο ἀστυφύλακες. Μπήκαν μέσα καὶ ὕστερα ἀπὸ πέντε λεπτά βγῆκαν μαζί του. Σήκωσαν τὶς γλάστρες, τὶς ἔβαλαν σὲ ἕνα ἡμιφορτηγὸ καὶ ἔφυγαν. Ἡ γειτονιά ἀναστατώθηκε. Τί συνέβαινε; Ἡ ἀπορία τους λύθηκε ὕστερα ἀπὸ λίγη ὥρα, ὅταν γύρισε ὁ ἕνας ἀστυφύλακας γιὰ νὰ μαζέψῃ τὶς γλάστρες πού εἶχαν μείνει. «Γιατί τὸν πιάσατε;» τὸν ρώτησαν. Ὁ ἀστυφύλακας τοὺς κοίταξε προσεκτικὰ. «Ξέρετε τί καλλιερ- γοῦσε μέσα στὶς γλάστρες;» «Ὅχι», εἶπαν. Καὶ ὁ ἀστυφύλακας ἀποκρίθηκε: «Χασίς».

Τὸ ἀριστούργημα τῆς Νέας Ἀττικῆς Κωμωδίας πού θὰ ζωντανέψῃ στὸ Θέατρο τῆς Ἐπιδάουρου

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ: «Ο ΔΥΣΚΟΛΟΣ»

Υστερα ἀπὸ τὴν «παγκόσμια πρώτη» παράστασή του, πού εἶχε ὁργανωθῇ σὲ κλειστὸ χώρο τῆς Γενεύης μὲ πρωτοβουλία πανεπιστημιακῶν κύκλων, ὁ «Δύσκολος» τοῦ Μενάνδρου, — πού ἀνακαλύφθηκε τὸ 1957 σὲ πάπυρους τῆς συλλογῆς τοῦ Ἑλβετοῦ τραπεζίτη Μπόντμερ, καὶ δημοσιεύθηκε ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Βίκτορα Μαρτὲν τὸ 1958 στὴ Γενεὴ μὲ τὴ συνεργασία καὶ τῆς Ἑλληνίδας φιλόλογου Πηνελόπης Φωτιάδης — θὰ ἐρμηνευθῇ, γιὰ πρώτη φορὰ πάλι, σὲ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ θέατρο ἀπὸ Ἑλληνες ἡθοιοῦς στὸ Φεστιβάλ τῆς Ἐπιδάουρου, στὶς 10 Ἰουλίου. Ἡ παράσταση τοῦ «Δύσκολου» ἀναμένεται ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα καλλιτεχνικὰ γεγονότα τοῦ 1960, μὲ παγκόσμιο ἐνδιαφέρον. Ἡ κωμωδία αὐτὴ πού πρωτοπαίχθηκε καὶ πῆρε τὸ πρῶτο βραβεῖο στὶς ἀρχὲς τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 316 π.Χ., προσφέρει γιὰ μᾶς ὄχι μόνον τὴ δροσιὰ τοῦ λεπτοῦ Ἀττικοῦ πνεύματος, πού γιὰ πρώτη φορὰ τὴν ἀπολαμβάνουμε καὶ σὲ ὁλόκληρο ἔργο τοῦ Μενάνδρου, ἀλλὰ καὶ ἄγνωστες ἕως τώρα πτυχὲς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῶν Ἀθηναίων τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων.

Ὁ Μένανδρος (342-291 π.Χ.) παρουσίασε τὸν «Δύσκολο» στὴν Ἀθήνα 7 χρόνια μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὅταν οἱ διάδοχοι τοῦ κοσμοκατακτητῆ εἶχαν ἐγκαινιάσει μὲ τὶς ἐριδές τους ἀνώμαλες πολιτικὲς συνθήκες στὴν Ἑλλάδα καὶ μεγαλύτερους περιορισμοὺς τῆς ἐλευθερίας τῆς σκέψης. Ἔτσι ὁ μισάνθρωπος Κνήμων, πού κατέφυγε στὶς μοναξιὲς τῆς Πάρνηθας, μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι συμβολίζει καὶ ἐκφράζει τὴν τάση τῆς φυγῆς ἀπὸ τὴν τότε θλιθερὴ πραγματικότητα. Στὴν κατανόηση τοῦ «Δύσκολου» μᾶς βοηθεῖ καὶ ἡ πληροφορία ὅτι ὁ Μένανδρος εἶχε μεγάλη περιουσία καὶ τοῦ ἄρεσε νὰ ζῇ ἀνετα, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ τὶς πολιτικὲς διαμάχες τῶν συμπατριωτῶν του καὶ τὴν κατὰθλιπτικὴ ἐπιβολὴ τῶν Μακεδόνων στὴν πατρίδα του. Ἀνάμεσα στοὺς θαυμαστὲς του εἶναι καὶ ὁ Γκαίτε, πού ἂν καὶ γνώριζε πολὺ λίγα ἀποσπάσματα ἀπὸ τὶς κωμωδίες του εἶχε θεασιώσει, τὸ 1823, τὸν Ἑκκερμαν ὅτι ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνες ποιητὲς θεωροῦσε κορυφαίους τὸν Σοφοκλὴ καὶ τὸν Μένανδρο προσθέτοντας γιὰ τὸν δεύτερο ὅτι εἶναι ἀπόλυτα ἀγνός, μεγάλος, ἱλαρὸς καὶ ἀφθαστα χαριτωμένος. Τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ κείμενο τοῦ «Δύσκολου», ἀπὸ 969 στίχους, τὸ προσφέρει σὲ περὶ μὲτὰφραση ἢ «Ἐκλογὴ» ἐξ ἀφορμῆς τῆς πανηγυρικῆς παραστάσεως τοῦ ἔργου τὴν τελευταία ἡμέρα τοῦ Φεστιβάλ τῆς Ἐπιδάουρου. Ἡ μετάφραση, χωρὶς νὰ εἶναι ἑμμετρὴ, ἐμμενε πιστῇ στὸ κείμενο, ἔτσι ὥστε νὰ ἐξυπηρετήθουν περισσότερο ὅσοι θὰ θέλουν νὰ ἀπολαύσουν τὴ γνήσια χάρη τῶν νοημάτων τοῦ Μενάνδρου.

(Ἡ σκηνὴ παρουσιάζει στὴ μέση τῇ σπηλῇ τοῦ Πανός, πού εἶναι στὴ Φυλὴ τῆς Πίρινης. Ἀριστερὰ ἀπ' τοὺς θεατὲς εἶναι τὸ σπίτι τοῦ Κνήμωνος καὶ δεξιὰ ἡ κατοικία τοῦ Γοργία).

Α' πράξη

(Ὁ θεὸς Πᾶν βγαίνει ἀπὸ τὴ σπηλιά καὶ ἀπευθύνεται στοὺς θεατὲς.)

Πᾶν : Νὰ παραδεχθῇτε ὅτι αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι ἡ Φυλὴ τῆς Ἀττικῆς καὶ ὅτι τὸ Νυμφαῖον ἀπ' ὅπου βγῆκα εἶναι τὸ κοσμοξάκουστο ἱερὸ τῶν Νυμφῶν πού ἀνήκει στοὺς κατοίκους τῆς Φυλῆς καὶ σὲ ὅσους μποροῦν νὰ καλλιεργοῦν αὐτὰ ἐδῶ τὰ βράχια.

Στὸ χωράφι αὐτὸ πού βλέπετε δεξιὰ μου μένει κάποιος Κνήμων πού εἶναι πολὺ μισάνθρωπος καὶ ἀνάποδος σὲ ὅλους. Δὲν νιώθει εὐχαρίστηση μὲ τὸν πολὺ κόσμο — μὲ ὅλο τὸν κόσμο ἔπρεπε νὰ πῶ — καὶ ἐνῶ ἔχει ζήσει ἀρκετὰ πολλὰ χρόνια, δὲν ἔχει πεῖ ποτὲ στὴ ζωὴ του ἕνα λόγο μὲ καλωσύνη. Ποτὲ δὲν ἔχει πρῶτος μιλήσει σὲ κανένα παρὰ μόνο ἀπὸ ἀνάγκη ἂν ἔχῃ κάποιον κοντά του, καὶ ὅταν περνᾷ μπροστὰ ἀπὸ μένα, τὸν Πᾶνα. Ξέρω ὅμως κα-

Τὰ πρόσωπα τῆς κωμωδίας

1. ΠΑΝ, ὁ θεός. 2. ΧΑΙΡΕΑΣ, παράσιτος. 3. ΣΩΣΤΡΑΤΟΣ, πλούσιος νέος πού ἐρωτεύεται τὴν κόρη τοῦ μισανθρώπου. 4. ΠΥΡΡΙΑΣ, δούλος. 5. ΚΝΗΜΩΝ, ὁ μισάνθρωπος πατέρας. 6. Ἡ κόρη τοῦ Κνήμωνος, πού κατὰ ἀδέλφαι ὑπόθεση μπορεῖ νὰ λεγόταν ΜΥΡΡΙΝΗ, γιὰ τὸν στίχο 709 ἀναγράφει ὁ πάπυρος τὰ τρία τελευταῖα γράμματα ἐνὸς ὀνόματος : ΙΝΗ. 7. ΔΑΟΣ, δούλος. 8. ΓΟΡΓΙΑΣ, γιὸς τῆς γυναίκας τοῦ μισανθρώπου ἀπὸ τὸν προηγούμενο γάμο τῆς. 9. ΣΙΚΩΝ, μάγειρος. 10. ΓΕΤΑΣ, δούλος. 11. ΣΙΜΙΚΗ, γριά. 12. ΚΑΛΛΙΠΠΙΔΗΣ, πατέρας τοῦ Σώστρατος. Ἐμφανίζονται στὴ σκηνὴ καὶ ὁ δῶδὰ πρόσωπα, ὅπως οἱ μῆτερες τῶν Γοργία καὶ Σώστρατος, προσκυνητὲς τοῦ Πανός, καὶ ἄλλοι. Τὸ ἔργο χωρίζεται σὲ 5 πράξεις.

λὰ ὅτι καὶ γι' αὐτὸ ἀμέσως μετανοιώνει.

Μὲ ὅλην αὐτὴ τὴν ἀναποδιά τοῦ παντρεύτηκε κάποιον χήρα μόλις πέθανε αὐτὸς πού τὴν εἶχε προηγουμένως γυναῖκα του καὶ τὴν εἶχε ἀφήσει μὲ ἕνα ἀγοράκι.

Μπλεγμένος στὸ ζυγὸ τοῦ γάμου καυγάδιζε μαζί της ὄχι μόνο ὁλόκληρη τὴν ἡμέρα παρὰ καὶ τὶς περισσότερες ὥρες τῆς νύχτας, περνώντας ἔτσι ἄθλια ζωὴ.

Ὅταν ἀπέκτησε μαζί της μιὰ κόρη,

τὸ κακὸ παράγινε. Ἐπειδὴ ἡ καταστροφή χειρότερη σὲ ἀφάνταστο βαθμὸ καὶ ἡ ζωὴ ἔγινε ἀνυπόφορη καὶ πικρὴ, ἡ γυναῖκα ξαναγύρισε στὸ γιὸ πού εἶχε ἀπὸ τὸν προηγούμενο γάμο τῆς.

Σ' αὐτὴν τὴν περιοχὴ ὁ γιὸς τῆς ἔχει ἕνα μικρὸ χωραφάκι καὶ μ' αὐτὸ βασανίζεται τώρα νὰ ζήσει τὴ μάνα του, τὸν ἑαυτὸ του καὶ τὸν πιστὸ δούλο πού τοῦ εἶχε ἀφήσει ὁ πατέρας του. Εἶναι πιὰ παλληκαράκι, ἀλλὰ ἔχει μὴν ἀλὸ πιὸ μεγάλο ἀπὸ τὴν ἡλικία του, γιὰ τὴν δοκιμάζοντας κανεὶς τὶς δυσκολίες τῆς ζωῆς, ὠριμάζει πιὸ γρήγορα.

Ὁ γέρος ἔχοντας τὴν κόρη του καὶ μιὰ γριά ὑπέρβρια ζῇ μονάχος του κουβαλώντας κύλα, σκάφτοντας διαρκῶς, κοπιάζοντας καὶ μισεῖ τοὺς πάντες ἀπ' αὐτοὺς ἐδῶ τοὺς γείτονες καὶ τὴν γυναῖκα του ὡς τοὺς κατοίκους τοῦ Χολαργοῦ, κάτω στὴν πεδιάδα.

Καὶ ἡ κόρη του μὲ τὸν τρόπο πού μεγαλώνει, δὲν ξέρεי τίποτα τὸ πονηρὸ. Δείχνοντας μεγάλη ἀγάπη καὶ τιμώντας τὶς συντροφιστές μου Νύμφες μᾶς ἔχει κάνει νὰ τῆς δείχνουμε στοργή. Γι' αὐτὸ κάποιον νέο, πού ζῇ στὴν πόλη καὶ ἔχει πατέρα πολὺ πλούσιο μὲ πολλὰ κτήματα μεγάλης ἀξίας σ' αὐτὴ τὴν περιοχὴ, ὅταν ἦρθε γιὰ κυνήγι μ' ἕνα φίλο του καὶ εἶδε τυχαίᾳ τὴ νέα ἐδῶ, τὸν ἔκανα νὰ τρελλαθῇ γιὰ τὸν ἔρωτά της.

Αὐτὴ εἶναι γενικὰ ἡ ἱστορία. Τὶς λεπτομέρειες τῆς μπορεῖτε νὰ τὶς δῆτε ἂν θέλετε καὶ ἀξίζουσιν νὰ τὶς προσέξετε.

Καὶ νά, μοῦ φαίνεται πῶς βλέπω νὰ ἔρχεται ἐδῶ ὁ ἐρωτευμένος μαζί μὲ τὸν κυνηγὸ σύντροφό του. Γιὰ τὴν ἱστορία μας λένε κάτι μεταξύ τους.

(Μπαίνουν στὴ σκηνὴ ὁ παράσιτος Χαιρέας μὲ τὸν ἐρωτευμένο φίλο του Σώστρατο).

Χαιρέας : Τί εἶναι αὐτὰ πού λὲς Σώστρατε; Εἶδες ἐδῶ μιὰ κόρη πού στεφάνωνε τὰ ἀγάλματα τῶν νυμφῶν καὶ ἐνῶ ἔνωσες ἔρωτα γι' αὐτὴν ἔφυγες ἀπὸ κοντὰ τῆς ἀμέσως;

Σώστρατος : Ναί, ὅσο μπορούσα πιὸ γρήγορα.

Χαιρέας : Σκέπτεσαι λοιπὸν ὅτι εἶναι δυνατό νὰ ἐρωτεύεσαι κάποιον καὶ συγχρόνως νὰ φεύγῃς μακριὰ της;

Σώστρατος : Μὲ κοροϊδεύεις, ἀλλὰ ἐγώ, Χαιρέα, αὐτὴ τὴ στιγμή υποφέρω.

Χαιρέας : Δὲν ἀμφιβάλλω γι' αὐτό.

Σώστρατος : Κ' ἐγὼ σὲ πῆρα μαζί μου καὶ ἦρθα ἐδῶ γιὰ νὰ κάνω κάτι γι' αὐτὴν, ἐπειδὴ σὲ θεωρῶ καλὸ φίλο καὶ πολὺ ἱκανό.

Χαιρέας : Σὲ τέτοιες ὑποθέσεις, Σώστρατε, νὰ πῶς φέρομαι ἐγώ. Νιώθει κάποιος ἀπ' τοὺς φίλους μου ἔρωτα γιὰ

καμιά υποπτη γυναίκα; 'Αμέσως του την φέρνω άρπάζοντάς την, μεθώ, άνά-
βω, δέν άνέχομαι καμιά συζήτηση. Γι-
ατί πρέπει ο φίλος μου να φθάσει στο
σκοπό του πριν ξετάση ποιά είναι. Οί
άναβολές φουντώνουν πολύ τον έρωτα, έ-
νώ με γρήγορη ικανοποίηση του πόθου
είναι δυνατό γρήγορα να σθήση και ή ά-
γάπη.

Γίνεται λόγος για γάμο και για ό-
γνη κόρη; Τότε είμαι διαφορετικός.
Ζητώ πληροφορίες και εξακριβώνω τά
σχετικά με την οικογένεια, τη ζωή και
τον χαρακτήρα της κόρης και αφήνω
συμβουλευτικό υπόμνημα στο φίλο μου
για όλη την μελλοντική του ζωή.

"Ετσι μπορώ να κανονίζω έγω τέ-
τοιες υποθέσεις κατά τον καλύτερο
τρόπο.

Σώστρατος : Πάντως οί τρόποι αυ-
τοί δέν μου πολυαρέσουν έμένα.

Χαιρέας : Και τώρα πρέπει να ξε-
τάσουμε πρώτα όλη την υπόθεση.

Σώστρατος : Την αύγή έστειλα από
το σπίτι τον σκλάβο Πυρρία, που μάς
συνοδεύει στο κυνήγι.

Χαιρέας : Σε ποιόν;

Σώστρατος : Στον ίδιο τον πατέρα
της κόρης για να του κάνη λόγο για
μένα ή στον κύριο του σπιτιού αυτού,
όποιος και νάναι.

Χαιρέας : "Ω 'Ηρακλή! Τί είναι αυ-
τά που λές;

Σώστρατος : Παραδέχομαι ότι έκα-
να λάθος. Γιατί ίσως δέν ταίριαζε τέ-
τοια υπόθεση σε δούλο. 'Αλλά δέν εί-
ναι εύκολο ένας έρωτευμένος να κατα-
λαβαίνη τί του συμφέρει για κάθε πε-
ρίπτωση. Και είναι τώρα πολλή ώρα
που άνησυχώ γιατί άργεί. Και έγω του
είχα πη να γυρίση στο σπίτι άμέσως
μόλις εξακριβώσει τί γίνεται εδώ. ('Ο
δούλος Πυρρίας όρμά στη σκηνή από τά
άριστερά κατατρομαγμένος).

Πυρρίας : Φύγετε, φυλαχθήτε, φύγε-
τε όλοι μακριά, με κυνηγά ένας τρελ-
λός, θεότρελλος.

Σώστρατος : Τί συμβαίνει, καλέ;

Πυρρίας : Τρεχάτε, φευγάτε.

Σώστρατος : Τί γίνεται;

Πυρρίας : Μου ρίχνει κοτρώνια, πέ-
τρες. Χάθηκα.

Σώστρατος : Σου ρίχνει πέτρες; 'Α-
πό που φουκαρά μου; ('Ο Πυρρίας κοι-
τάζει πίσω του και δέν βλέπει κανένα).

Πυρρίας : "Ισως δέν με κυνηγά πιά.

Σώστρατος : "Οχι, μά τον Δία.

Πυρρίας : Κ' έγω νόμιζα πως εξα-
κολουθούσε να ρίχνη.

Σώστρατος : Τί θέλεις να πής;

Πυρρίας : "Ας φύγουμε από δώ, σε
ίκετεύω.

Σώστρατος : Που να πάμε;

Πυρρίας : "Όσο μπορούμε πιό μα-
κριά από την πόρτα αυτήν εδώ. Είναι
λυσσασμένος, δαιμονισμένος, θεότρελ-
λος ο άνθρωπος τούτου εδώ του σπι-
τιού, όπου μ' έστειλες. Τί ήταν αυτά
που έπαθα! Σκοντάφτοντας έσπασα
σχεδόν όλα τά δαχτύλια μου. 'Ηρθε

κατ' έπάνω μου κουνώντας άπειλητικά
κάτι. Νά 'τος πάλι φάνηκε.

Σώστρατος : Μά τον Δία αυτός εί-
ναι μανιακός. ('Απομακρύνονται από
την πόρτα του Κνήμωνα και τραβιούν-
ται προς τη δεξιά άκρη της σκηνής.

Πυρρίας : Σώστρατε, χαθήκαμε.

Σώστρατος : Πρέπει όμως να μου
πής τί συμβαίνει, προσέχοντας μήν μάς
καταλάβη.

Πυρρίας : Δέν μπορώ όμως να μι-
λήσω. Σταμάτησε τó μυαλό μου. 'Α-
φού χτύπησα την πόρτα φώναξα πως
ήθελα τον κύριο και παρουσιάστηκε
μια κακομοιρισμένη γριά, που μου τον
έδειξε, από δώ που σάς μιλω τώρα, πά-
νω σε κείνο τó ύψωμα, όπου καθάριζε
τις άχλαδιές από την ψώρα και μά-
ζευε πολλά κούτσουρα για τó σπίτι
του.

Σώστρατος : Με την ίδια μανία που
έχει τώρα;

Πυρρίας : Περίμενε να ακούσης, καη-
μένη. 'Εγώ άφου μπήκα στο χωράφι του
προχωρούσα να πάω κοντά του. Και
από πολύ μακριά, θέλοντας να φανώ
ότι είμαι πολύ εύγενικός και διακριτι-
κός, τον έχαιρέτησα λέγοντάς του :
«'Ερχομαι σε σένα μπάρμπα, διαστι-
κός για να εξετάσω μερικά πράγματα
για τó καλό σου.» 'Αμέσως εκείνος φω-
νάζει : «'Αθεόφοβε, τί έρχεσαι να μά-
θης στο χωράφι μου;» σηκώνει από τη
γή ένα βόλο χώμα και μου τον ρίχνει
στη μούρη μου.

Χαιρέας : Πνίξιμο του χρειάζεται
του παλιανθρώπου.

Πυρρίας : Και ένώ είχαν κλείσει τά
μάτια μου και του έλεγα «Δέν φοβάσαι
τον Ποσειδώνω», εκείνος άρπαξε αυτή
τη φορά ένα παλούκι, και μου τó κο-
πάνισε στο κεφάλι λέγοντας : «Τί ύ-
πόθεση έχουμε έμείς οί δυο μεταξύ μας;
Δέν ήξερες που ήταν ο δρόμος;» Και
φώναζε όσο πιό δυνατά μπορούσε.

Χαιρέας : Είναι λοιπόν σά λυσσα-
σμένος θεότρελλος ο χωριάτης αυτός.

Πυρρίας : Και για να τελειώνω, ένώ
έφευγα με κυνηγούσε καμιά τρακοσα-

Ο Θεός μάς επισκέπτεται συχνά -
άλλά τις περισσότερες φορές όταν
λείπουμε από τó σπίτι.

ΤΖΟΖΕΦ ΡΟΥ

ριά μέτρα πρώτα γύρω από τó ύψω-
μα, έπειτα ως κάτω σ' αυτό τó δάσος
ρίχνοντάς μου βόλους, πέτρες και στο
τέλος άχλαδιά έπειδή δέν είχε τίποτ'
άλλο πιά.

Σώστρατος : Τί είδους τέρας, από
τους πιό άθεόφοβους θα είναι ο γέρος
αυτός.

Πυρρίας : Σάς ίκετεύω, φευγάτε!

Σώστρατος : Αυτό που λές είναι ά-
νανδρία.

Πυρρίας : Δέν ξέρετε τί είδους τέρας
είναι αυτός. Θα μάς φάη.

Χαιρέας : "Ισως να βρίσκεται τώρα
στις κακές του έπειδή έχει πάθει κάτι.
Γι' αυτό, Σώστρατε, μου φαίνεται πως
θα ήταν καλό να αναβάλουμε τη συνή-
τησή μας μαζί του. Να ξέρης ότι για
όλες τις δουλειές έξυπηρετείται κανείς
καλύτερα από την κατάλληλη στιγμή.

Πυρρίας : Αυτό είναι λογικό.

Χαιρέας : Είναι πολύ άναποδος ο
φτωχός χωριάτης. "Οχι αυτός μονάχα,
όλοι τους σχεδόν. Θα έρθω όμως σ' αυ-
τόν αύριο, πρωί - πρωί μόνος μου, ά-
φού έμαθα πιά τó σπίτι του. Τώρα,
Σώστρατε, πήγαινε πίσω και κάθησε
στο σπίτι. 'Η υπόθεσή σου θα πάη
καλά.

Πυρρίας : "Ας κάνουμε έτσι.

Σώστρατος : 'Ο Χαιρέας άρπαξε ά-
μέσως με ικανοποίηση την πρόταση.
Φαινόταν πως έρχόταν μαζί μου χωρίς
να τó πολυθέλη και ότι δέν ένέκρινε
τó σχέδιο του γάμου. Θα πρέπει άθλια
να σε πάρη ή όργη όλων των θεών και
να χαθής κατά τον χειρότερο τρόπο.

Χαιρέας : Μά τον 'Ηρακλή, Σώ-
στρατε, τί κακό σου έχω κάνει;

Σώστρατος : "Αν προχωρούσα στο
χωράφι του γέρο, τί κακό θα μπορού-
σα να πάθω; πές μου!

Χαιρέας : Μά αν τó έκανες αυτό,
κάποιος θα σε μαστίγωνε.

Πυρρίας : (Βλέποντας τον Κνήμω-
να). Αυτός που λέτε, νάτος εδώ, μπρο-
στά μας!

Χαιρέας : "Ας φεύγουμε, καλέ μου!

Σώστρατος : "Οχι, και μάλιστα να
του μιλήσης έσύ!

Χαιρέας : 'Αδύνατο, μά τον Δία.
'Εξ άλλου ποτέ δέν έχουν πειστικότη-
τα τά λόγια μου. Τί μπορεί να πη κα-
νείς σ' αυτόν εδώ; ('Ο Χαιρέας φεύγει
τρομαγμένος).

Σώστρατος : Μά τον Δία, βλέπον-
τας τó γέρο μου φαίνεται ότι δέν έχει
πολύ μεγάλη αγάπη για τους ανθρώ-
πους. Νομίζω ότι έκανα άσχημα να μεί-
νω εδώ. "Ας πάω καλύτερα λίγο πιό
πέρα από την πόρτα. Μά αυτός έρχε-
ται μιλώντας δυνατά στον έαυτό του.
Μου φαίνεται ότι δέν είναι καλά. Τον
φοδοίμαι, όμως, μά τον 'Απόλλωνα και
τους θεούς. Γιατί να μη τó πώ άφου
είναι ή άλήθεια; (Μπαίνει ο Κνήμων ά-
πό τά άριστερά μονολογώντας).

Κνήμων : Δέν ήταν λοιπόν ο Περ-
σέας πολύ εύτυχισμένος για τούς λό-
γους : Πρώτα πρώτα γιατί είχε φτερά
και πετώντας δέν συναντούσε κανέναν
άπ' αυτούς που περπατούν στη γή. "Υ-
στερα γιατί είχε την ικανότητα να κά-
νη πέτρες όλους όσους τον ένοχλούσαν.
Μακάρι να είχα και έγω τώρα τη χά-
ρη του. Τότε σε όλη τη γή θα έκανα
να μη ύπάρχη τίποτε άλλο σε μεγαλύ-
τερη άφθονία από πέτρινα αγάλματα.
Τώρα όμως, μά τον 'Ασκληπιό, δέν
μπορεί κανείς να υποφέρη τη ζωή του.
'Ερχονται να μου μιλήσουν μπαίνοντας
και μέσα στο χωράφι μου. Μά τον

Δία, είχα τη συνήθεια να περνά τις ό-
ρες μου κοντά σ' αυτόν τó δρόμο, άλ-
λά έξ αιτίας των περαστικών αναγκά-
στηκα ν' αφήνω άκαλλιέργητο αυτό τó
μέρος του χωραφιού μου. Τώρα όμως
με κυνηγούν ακόμη και πάνω στους λό-
φους. Πώς πλήθυνε, μωρέ, ο κόσμος!
(Διακρίνοντας τον Σώστρατο). 'Αλ-
λοίμονο, ποιός είναι πάλι έτούτος έ-
δω, που ξεφύτρωσε μπροστά στην πόρ-
τα μου;

Σώστρατος : (ένώ κάνει προς τά
πίσω). "Αραγε, θα με χτυπήση;

Κνήμων : Δέν μπορεί κανείς πιά να
βρῇ έρμηκό μέρος και αν άκόμη τού
έρθει ή έπιθυμία να κρεμαστή.

Σώστρατος : (ψιθυρίζει σιγανά).
Γιά μένα είναι ή φούρκα του. (Δυνατά).
Περιμένω κάποιον εδώ, μπάρμπα. "Ε-
χω ραντεβού μαζί του.

Κνήμων : Δέν τó έλεγα έγω; Νομί-
σατε λοιπόν πως ή πόρτα μου είναι
Στοά ή δημόσιος τόπος; "Αν θέλετε
να δητε κανένα στην πόρτα μου και έ-
χετε σωστά τά μυαλά σας τακτοποι-
ήστε τα όλα έντελώς, στήνοντας και
θρόνους ή μάλλον πολλά έδωλια για να
μπορή να γίνη και συνέδριο. ('Ο Κνή-
μων άποσύρεται χτυπώντας δυνατά την
πόρτα).

Σώστρατος : "Ω, συμφορά μου. 'Α-
ναποδιά για τον έρωτά μου μου φαίνε-
ται πως είναι ή όργη του γέρο.

Πυρρίας : 'Η υπόθεση αυτή, όπως
μου φαίνεται, δέν βγαίνει πέρα με τους
συνηθισμένους κόπους, αλλά χρειάζε-
ται προσπάθεια πολύ πιό μεγάλη. Αυ-
τό είναι βέβαιο.

Σώστρατος : Μήπως θα έπρεπε έ-
γω να πάω στο δούλο του πατέρα μου
τον Γέτα; Μά τους θεούς πρέπει να
πάω. "Εχει φαντασία ζωηρή και έχει ί-
δέα για πολλών ειδών πράγματα. 'Ε-
κείνος θα τά βγάλη πέρα με την ανα-
ποδιά του γέρο αυτού, τó ξέρω καλά.
'Όπωςδήποτε αποκλείω κάθε άναβολή.
Πολλά μπορούν να γίνουν μέσα σε μια
μέρα. Κάποιος όμως άνοίγει την πόρ-
τα. ('Από την πόρτα του σπιτιού του
Κνήμωνα βγαίνει ή κόρη του τρομα-
γμένη με μια χύτρα στο χέρι της και
φωνάζει, χωρίς να έχει άντιληφθή την
παρουσία του Σώστρατου και του δού-
λου του Πυρρία).

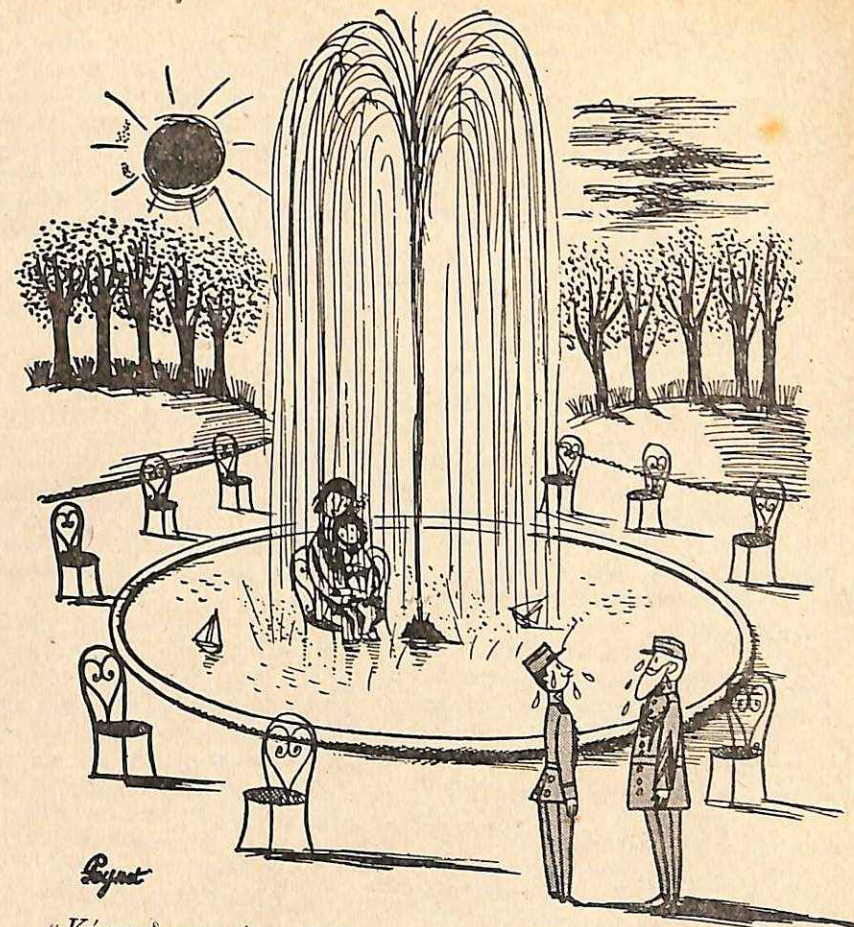
Κόρη : 'Αλλοίμονο, ή καμένη, τί
συμφορές με βρήκαν. Τί να κάνω τώ-
ρα; 'Η παραμάνη που ήθελε να βγάλη
νερό έρριξε τον κάδο στο πηγάδι.

Σώστρατος : (ψιθυρίζει ιδιαιτέρως).
Δία πατέρα, Φοίβε σωτήρα, Διόσκουροι
αγαπημένοι, τί άκαταμάχητη όμορφιά!

Κόρη : "Αχ, ο πατέρας βγαίνοντας
της είχε πεί να ζεστάνη νερό.

Σώστρατος : (προς τους θεατές).
Φίλοι μου, τί ώραία που είναι!

Κόρη : Κι αν τó μάθη θα τη σκοτώ-
ση στο έξυλο τη φουκαριάρα. Μά τους
θεούς, δέν είναι να χάνω στιγμή. "Ω
αγαπημένες μου Νύμφες, θα πάρω νερό
από την πηγή σας. ('Η κόρη του Κνή-
μων πηγαίνει προς τη σπηλιά, αλλά

«Κύριε διοικητά, μου είπατε να τους βάλω στο φρέσκο.»

σταματά άπότομα μόλις βλέπει τον
Σώστρατο και τον Πυρρία. Συνεχίζει
ή ίδια ιδιαιτέρως).

"Αν μέσα στη σπηλιά είναι τίποτε
άλλοι για θυσία, ντρέπομαι να μπώ και
γώ μέσα και να τους ένοχλήσω.

Σώστρατος : (πλησιάζει την κόρη
και παίρνει τη χύτρα από τó χέρι της).
'Αλλά αν μου έπιτρέψετε τη χάρη αυ-
τη, θα σάς γεμίσω έγω νερό τη χύ-
τρα και θα σάς την φέρω. Μά τους θε-
ούς ο γέρος αυτός είναι άφιλότιμος
χωριάτης. (ο Σώστρατος μπαίνει μέσα
στη σπηλιά).

Κόρη : "Ω πολυδέβαστοι θεοί, ποι-
ός μπορεί να με σώση από τά βάσα-
να; Δυστυχισμένη έγω! Κάποιον θό-
ρυβο άκουσα. "Ερχεται άραγε ο πατέ-
ρας μου; Θα με δείρη αν με προφθάση
έξω. ('Από τó σπίτι του Γοργία βγαίνει
ο δούλος Δάος, που άπευθύνεται στην
κόρη του Κνήμωνα).

Δάος : 'Εγώ είμαι εδώ που ήλθα
πριν λίγη ώρα για να σε βοηθήσω. 'Ο
γέρος σου σκάβει τώρα μονάχος του
και πρέπει να πάω κοντά του. "Ω κα-
ταραμένη φτώχεια! γιατί είσαι τόσο
τρομερή για μάς; γιατί τόσο καιρό ά-
διάκοπα κάθεσαι μέσα στο σπίτι μας,
έγκατεστημένη σ' αυτό σαν να είναι
και δικό σου; (Βγαίνει από τη σπη-
λιά ο Σώστρατος με τη χύτρα γεμά-

τη νερό και κατευθύνεται προς την κό-
ρη του Κνήμωνα).

Σώστρατος : Πάρτε την. (Παρεμβαί-
νει ο Δάος και παίρνοντας τη χύτρα
λέει :)

Δάος : Φέρ' την εδώ. (Στον έαυτό
του :) Τί ήθελε πάλι αυτός εδώ ο άν-
θρωπος; (Προς την κόρη :) Φεύγω και
νάχης τó νού στον πατέρα σου! ('Η
κόρη μπαίνει στο σπίτι της).

Σώστρατος : 'Αλλοίμονο ο κακότυ-
χος.

Πυρρίας : Πάμε τη γρήνια, Σώστρα-
τε. 'Η υπόθεση θα μπη στο δρόμο
της.

Σώστρατος : Ποιό δρόμο;

Πυρρίας : Μη φοβάσαι, αλλά όπως
είχες σκοπό πριν από λίγη ώρα, πήγαι-
νε να βρῇς τον Γέτα και άφου τού πής
ξεκάθαρη όλη την υπόθεση έλα εδώ πί-
σω μαζί του. ('Ο Σώστρατος και ο
Πυρρίας φεύγουν από τά δεξιά. 'Ο Δά-
ος που έχει άποσυρθη έμφανίζεται πά-
λι και μονολογεί :)

Δάος : Τί παλιοδουλειά είναι πάλι
αυτή; Δέν μου άρέσει πολύ αυτή ή ί-
στορία. "Εχει πονηριά τó παλληκαράκι
που θέλει να έξυπηρετή την κόρη. "Αχ,
Κνήμων, να σε πάρη ή όργη όλων των
θεών, άφου αφήνεις στην έρμηιά μονά-
χη μια άπονήρευτη κόρη χωρίς καμιά
προφύλαξη σαν να ήταν άδειανό τó σπι-
τι.

τι σου. Φαίνεται πώς τώμαθε αυτό ο κατεργάρας και έτρεξε να βρή το τυχερό του.

Πρέπει όμως άμέσως να τα πώ αυτά στον άδελφό της για να προστατεύσουμε την κόρη. Σωστό είναι τώρα να πάω γι' αυτή τη δουλειά. (Ο Δάος βλέπει να έρχονται από τα δεξιά μισομεθυμένοι για να τιμήσουν τον Πάνα).

Και νά, βλέπω να έρχονται έδω προσκυνητές για τον Πάνα μισομεθυμένοι και μου φαίνεται πώς έχω άποχρέωση να μη τους ενοχλήσω. (Ο Δάος μπαίνει στο σπίτι του κυρίου του Γοργία και άρχίζει ή επίδειξη του χορού σαν «ιντερμέδιο»).

Β' πράξη

(Ο Γοργίας βγαίνει από το σπίτι του μαζί με τον Δάο).

Γοργίας : "Οπως μου τα λές, φέρθηκες σ' αυτή την υπόθεση πολύ άνθητα και άσχημα.

Δάος : Τί μπορούσα να κάνω;

Γοργίας : "Επρεπε, μά το Δία, άμέσως να εξακριβώσω ποιός ήταν αυτός που πλησίασε την κόρη και να του πής ότι δεν έπρεπε πιά να τον δη κανείς να ξανακάνη το ίδιο. Έσθ όμως απέφυγες να το κάνης αυτό σαν να ήταν υπόθεση που δεν σε άφορούσε. Δεν μπορείς όμως, Δάε, να άποφύγης τις υποχρεώσεις που έχεις σαν άνθρωπος του σπιτιού μας. Πρέπει να νοιάζεσαι για την άδελφή μου. Κι αν ο πατέρας της θέλει να είναι ξένος για μās, έμεις δεν είναι σωστό να τον μιμηθούμε στην άναποδιά του. Γιατί αν αυτή πάθη καμιά ντροπή, ή ντροπή θα είναι και δική μου. Γιατί ξέρεις καλά ότι οι άπ' έξω δεν μαθαίνουν ποτέ ποιός είναι ο αίτιος, αλλά μόνο το άποτέλεσμα.

Δάος : Καλέ μου Γοργία, τον γέρο φοβούμαι. Γιατί αν με δη να πλησιάσω την πόρτα του, θα μου κηρύξη άμέσως τον πόλεμο.

Γοργίας : Είναι άλήθεια πώς δύσκολα μπορεί κανείς να τα βάζη μαζί του. Δεν ξέρω διόλου πώς θα μπορούσε κανείς να τον άναγκάσει να κάνη κάτι το καλό ούτε αν είναι δυνατόν με συμβουλές να του άλλάξη γνώμη. Άλλά σου είναι έμπόδιο, αν θέλεις να τον άναγκάσης να κάνη κάτι, ο νόμος, που τον υποστηρίζει κι αν θέλεις να τον πείσης, ο χαρακτήρας του.

Δάος : (Βλέποντας το Σώστρατο που ξανάρχεται από τα δεξιά). Μά στάσου μια στιγμή. Νά που δεν ήρθαμε άδικα, αλλά, όπως σου τόχα πη, ξαναγυρίζει.

Γοργίας : Αυτός που λές είναι εκείνος με τη λεπτή χλαίνη;

Δάος : Νά, αυτός είναι.

Γοργίας : Με την πρώτη ματιά καταλαβαίνεις πώς είναι κακούργος. (Ο Γοργίας και ο Δάος άποσύρονται).

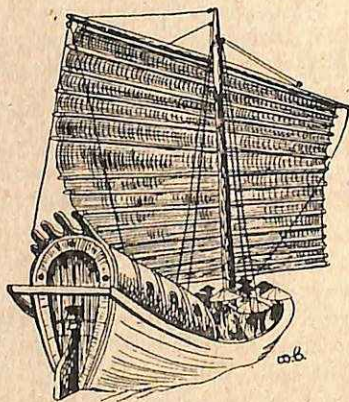
Σώστρατος : (μονολογεί :) Τον Γέτα δεν τον βρήκα στο σπίτι. Η μάνα μου τον είχε στείλει να της βρή κανένα μάγειρο γιατί θέλει να θυσιά-

ση σε κάποιον θεό, δεν ξέρω και γώ ποιόν. Το ίδιο κάνει κάθε μέρα, γυρίζει γύρω- γύρω όλη την περιοχή για θυσίες. Κ' εγώ, άφου βλαστήμησα τη θυσία της, ήρθα πάλι έδω με την άποφαση ν' αφήσω πιά αυτούς τους περίπατους και να μιλήσω για την υπόθεσή μου. Θα χτυπήσω άμέσως την πόρτα για να μην έχω πιά καιρό να άλλάξω γνώμη. (Ο Σώστρατος πλησιάζει την πόρτα του Κνήμωνα και έτοιμάζεται να την χτυπήσει, όταν τρέχει κοντά του ο Γοργίας).

Γοργίας : Παλληκαράκι μου, θα ήθελες να κάνης ύπομονη για ν' άκούσης κάποιον λόγο μου πολύ σοβαρό;

Σώστρατος : Με μεγάλη μου εύχαριστηση, λέγε.

Γοργίας : Για όλους τους ανθρώπους, και γι' αυτούς που εύτυχούν και γι' αυτούς που δυστυχούν, υπάρχει ένα τέλος στην καλή ή κακή κατάσταση τους και μια στιγμή άλλαγής, όπως νομίζω εγώ. Γι' αυτόν που εύτύχησε ή ζωή πάει καλά πάντοτε όσον καιρό μπορεί να είναι σύντροφος της καλής τύχης, με τον όρο να μη κάνη καμιά άδικία. Όταν όμως παρασυρθή στο θράσος από τα άγαθά του και κάνει κάτι άδικο τότε πιά άρχίζει να παίρνει τον κατήφορο. Εκείνοι πάλι που ζούν φτωχικά, αν περνώντας δύσκολα δεν κάνουν καμιά άδικία και υποφέρουν με άξιοπρέπεια τη μοίρα τους, μπορούν να πιστέψουν ότι είναι δυνατό με τον καιρό να περιμένουν καλύτερη τύχη; Τί θέλω να πώ μ' αυτά; Θέλω να σε συμβουλευώ ώστε αν εισαι πάρα πολύ πλούσιος, να λογαριάσης για σίγουρη την εύτυχία σου, ούτε να καταφρονάς έμάς που είμαστε φτωχοί. Σε όσους σε βλέπουν, να δείχνεις πώς πάντα άξίζεις την εύτυχία σου.

Σώστρατος : Και τί είναι αυτό που σου φαίνεται ότι αυτή τη στιγμή κάνω χωρίς να πρέπει;

Γοργίας : Μου φαίνεται ότι έχεις επιθυμήσει μια πρόστυχη δουλειά, νομίζοντας ότι θα καταφέρης μια έλευθερη κόρη να άμαρτήση ή κοιτάζοντας να βρής την κατάλληλη στιγμή για ένα κακό που θα του ταιριάξη ποινή πολλών θανάτων.

Σώστρατος : Ω 'Απόλλωνα!..

Γοργίας : Δεν είναι λοιπόν δίκιο να

πάθουμε κακό έμεις που δουλεύουμε έπειδη έσθ δεν έχεις δουλειά. Έξ άλλου να ξέρης ότι είναι πολύ πικρή ή άδικία που γίνεται στον φτωχό. Πρώτα έπειδη αυτός είναι άξιολύπητος, και έπειτα έπειδη άποδίδει στη μοίρα του και όχι στην άδικία που κάνει όσα παθαίνει.

Σώστρατος : Παλληκαρί μου, να ζήσης χίλια χρόνια εύτυχισμένος, αλλά άκουσε μια στιγμή και μένα.

Δάος : Σωστά μιλάει, άφέντη.

Σώστρατος : Πολλά άγαθά να υπάρχουν και για σένα. Και σ' που αγαπάς τα πολλά λόγια, πρόσέξε με. Έχω άντικρύσει μια πανέμορφη κοπέλλα και νιώθω έρωτα γι' αυτήν. "Αν αυτό είναι άδικημα, τότε μπορεί κ' εγώ να έχω άδικήσει. Τί μπορεί να πη κανείς; Έδω όμως πηγαίνω κ' έρχομαι όχι για κείνην, αλλά έπειδη θέλω να δώ τον πατέρα της. Γιατί εγώ, έχοντας τα δικαιώματα του έλευθερου πολίτη και άρκετη περιουσία είμαι έτοιμος να την πάρω χωρίς προίκα και να όρκιστώ ότι θα την αγαπώ παντοτενά. Διαφορετικά, αν έχω έρθει έδω για κακό σκοπό ή για να ξεγελάσω την κόρη κρυφά από σās, ο Πάνας, παλληκαρί μου και οι Νύμφες άς με ρίξουν άμέσως νεκρό μπροστά σ' αυτό το σπίτι. Μου έχει πολύ κοστίσει, ξέρε το, βλέποντας ότι σου έκανε κακή έντύπωση.

Γοργίας : Μά αν σου είπα κ' εγώ κάτι παραπάνω από όσα έπρεπε, να μη λυπάσαι πιά γι' αυτό. Γιατί άμέσως μου άλλαξες τη γνώμη και μ' έκανες φίλο σου. Και σου τα λέω αυτά, καλέ μου, χωρίς να είμαι κανένας ξένος αλλά ο άδελφός της κόρης από την ίδια μητέρα.

Σώστρατος : Μά τότε θα με έξυπηρετήσης και στα άλλα ναί, μά το Δία.

Γοργίας : Τί είδους έξυπνότητα μπορώ να σου κάνω εγώ;

Σώστρατος : Βλέπω ότι έχεις εύγενική καρδιά.

Γοργίας : Δεν θέλω να σε διώξω με την πρόφαση που θα σε ξεγελάση, αλλά να σου πώ όλη την άλήθεια. Η κόρη έχει πατέρα, που όμοιός του ούτε έγινε ποτέ ούτε θα ξαναγίνη στα χρόνια μας.

Σώστρατος : Ο άνάποδος; Άρκετά τον γνώρισα κ' εγώ.

Γοργίας : Πάνω του είναι όλα μαζί τα κακά. Αυτός, λοιπόν, έχει έτούτο έδω το χωράφι, που ή άξία του είναι δεν είναι δυο τάλαντα, και το καλλιέργει μόνος του, χωρίς κανένα βοηθό, ούτε δούλο του σπιτιού του, ούτε κάποιον από την περιοχή αυτή με μεροκάματο, ούτε κανέναν από τους γείτονές του, αλλά ο ίδιος, μόναχος του. Κι αυτό γιατί ή πιό μεγάλη του ίκανοποίηση είναι να μη βλέπη άνθρωπο. Και δουλεύει έχοντας μαζί την κόρη του τις περισσότερες ώρες. Μόνο σ' αυτήν μιλά. Το ίδιο δεν μπορεί να το κάνη εύκολα σε κανέναν άλλο. Και λέει πώς τότε μόνον θα την παντρέψη όταν βρής

για γαμπρό κάποιον που να του μοιάζει.

Σώστρατος : Δηλαδή θέλεις να πής ότι δεν θα την παντρέψη ποτέ.

Γοργίας : Μη βάζης στενοχώριες έπάνω σου, γιατί θα τις έχης χωρίς κανένα άποτέλεσμα. Άφησε έμάς τους δικούς της να υποφέρουμε αυτά που μās έδωσε ή μοίρα.

Σώστρατος : Μά τους θεούς, παλληκαρί μου, δεν έχεις έρωτευή ποτέ έως τώρα;

Γοργίας : Δεν είναι δυνατόν, καλέ μου, να γίνη αυτό σε μένα.

Σώστρατος : Πώς μπορεί να γίνη αυτό; Ποιός είναι αυτός που σ' έμποδίζει;

Γοργίας : Η έγνοια για τα βάσανά μου, που δεν μ' άφήνει ούτε ν' άνασάνω ήσυχος ούτε στιγμή.

Σώστρατος : Μου φαίνεται πώς δεν έχεις ιδέα από έρωτα, και γι' αυτό μου λές να τα παρατήσω. Αυτό όμως δεν έξαρτάται πιά από μένα, αλλά από το θεό.

Γοργίας : Έμπρός λοιπόν! Σε μās βέβαια κακό δεν κανείς. Του κάκου όμως βασανίζεις τον έαυτό σου.

Σώστρατος : Πώς μπορώ να κερδίσω την κόρη;

Γοργίας : Δεν μπορείς να την κερδίσης. Έχω αυτή τη στιγμή μια ιδέα : να με παρακολουθήσης και να σταθής εκεί χωρίς να κάνης τίποτε. Εκεί κοντά σκάβει αυτές τις μέρες το περιβόλι μαζί μας.

Σώστρατος : Και πώς θα γίνη έπειτα;

Γοργίας : Θα πιάσω δήθεν τυχαία κουβέντα για το γάμο της κόρης. Μόλις αυτός το άκούσει θα άρχισή άμέσως με χαιρεκακία τον πόλεμο εναντίον όλων, έλεηνολογώντας τη ζωή που κάνουν. Έσένα τότε, αν σε δη να τεμπλιάσης και να χαίρεσαι το χουζούρι σου, δεν θα έπιτρέψη στον έαυτό του ούτε μια ματιά να σου ρίξη.

Σώστρατος : Είναι λοιπόν τώρα εκεί;

Γοργίας : Άκόμη, μά τον Δία. Περιμένε. Σε λιγάκι θα δη και θα περάση από το δρόμο που συνηθίζει.

Σώστρατος : Καλέ μου φίλε! Και λές ότι θα πάρη μαζί του και την κόρη; Για νάχω τη μεγάλη αυτή τύχη είμαι έτοιμος να προχωρήσω όπου μου λές έσύ. Μά σε ίκετεύω να με βοηθήσης.

Γοργίας : Με ποió τρόπο;

Σώστρατος : Με όποιον τρόπο θα μπορούσες. Άς πηγαίνουμε εκεί που λές.

Γοργίας : Τί είναι αυτά που πās να κάνης; Έμεις θα δουλεύουμε και σ' θα στέκεσαι;

Σώστρατος : Και γιατί όχι;

Γοργίας : Άμέσως θα άρχισή να σου ρίχνει βολαδιές και να σε φωνάζη τεμπέλη άξιον για τα σκουπίδια. Σκέπτομαι μήπως πρέπει να σκάβης και σ' μαζί μας. "Αν τύχη να το προσέ-

O. B. NTE ΛΙΟΥΜΠΙΤΣ - ΜΙΛΟΖ

HTANE MIA XRONIA

"Ητανε μια χρονιά άπ' τον καιρό των άναμνήσεων, Κι ό μήνας ήτανε του φεγγαριού των ρόδων. Οί καρδιές παρηγοριόνταν μ' ένα τίποτε. Κοντά στη θάλασσα, γλυκά ως το θάνατο τραγούδια, μέσα στη δέλη με τα σφαλιγμένα βλέφαρα.

Κ' ύστερα τί να ξέρω πιά; Ταμπούρινα, λόγια, κραυγές χορού που δεν έπρεπε να τελειώσουν, έφηβος πόθος συγκινητικός που δεν τολμά. Και ξεψυχή με το φινάλε μιας βαρκαρόλας.

— Άνάμνηση, θυμήθηκες, θυμήθηκες το μύθα δίχως όνομα του φεγγαριού των ρόδων; Άπ' όλα κείνα που παρηγορούν, δεν έμεινε κανένα;

Είναι για ν' άποκοιμηθής, είναι για να πεθάνης που άπλωσες στα γόνατά μου το κεφάλι σου, με των τρελλών του ρόδων το γλυκό τον κάματο;

— Ο ίσκιος κατεβαίνει, το φεγγάρι θα ώριμάση. Πλούσια είναι ή ζωή σε πράγματα γλυκύτατα. Κλάψε για τα μάτια, δροσιά για τ' άνοπέταλα. Νά, το να ζής είναι γλυκύτατο, σαν ύπνος. Χλιαρά φαρμάκια που ήπιες σε μικρές δόσεις, ποιήματα όλο χαριτωμένα σύμβολα.

Περασμένα! Γιατί να πρέπει να πεθάνετε; Τωρινά! Γιατί τούτες οι άρρωστες στιγμές; Τζουτζέ — στα σοβαρά πήρες το ρόλο σου!

"Ητανε μια χρονιά άπ' τον καιρό των άναμνήσεων, Κι ό μήνας ήτανε του φεγγαριού των ρόδων. Οί καρδιές παρηγοριόνταν μ' ένα τίποτε.

Άρα ή γρήγορα, αυτό έπρεπε να τελειώση, με το πανάρχαιο τέλος όλων των πραγμάτων. Και τούτο άλήθεια μήτε θλιβερό, μήτε άστείο είναι. Τα κόκκαλα θα κιτριώσουν πρώτα κ' έπειτα θα γίνουν πράσινα μες το χλωρό το κορφο και το κλειστό σκοτάδι. — Τέλος των πράξεων και τέλος των παραβολών. — Τα ρέστα δεν άξίζουνε μήτ' ένα όβολό!

(Μτφρ. ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΕΩΤΣΑΚΟΣ)

ξη, ίσως τότε να άνεχθ' ν' άκούση μερικά λόγια σου νομίζοντας πώς είσαι φτωχός που δουλεύεις για να ζήσης.

Σώστρατος : Είμαι έτοιμος να ύπακούω σε όλα. Πάμε.

Γοργίας : Μά γιατί επιμένεις να βασανίζης τον έαυτό σου;

Δάος : (Ιδιαίτέρως :) Θέλω να έχη για μās πάρα πολλή δουλειά σήμερα, γιατί αυτός άμα πιαστή και τσακιστή ή μέση του θα πάψη να έρχεται έδω και να μās ενοχλή.

Σώστρατος : Φέρε και για μένα μια δικέλλα.

Γοργίας : Πάρε τη δική μου και πήγαινε. Έγώ πρέπει να χτίσω άκόμη λίγο τον φράχτη. Είναι άνάγκη να γίνη κι αυτή ή δουλειά.

Σώστρατος : Δός μου την. (Παίρνει την δικέλλα). Με ξεθώεσες.

Δάος : Έγώ πάω, άφέντη! Θα με βρήτε εκεί. (Ο Δάος φεύγει).

Σώστρατος : Νά που έφθασα. Πρέπει ή να πεθάνω τώρα μπροστά σας ή να ζήσω και να έχω την κόρη.

Γοργίας : "Αν λές αυτά που έχεις

σκοπό να κάνης, θα επιτύχης. (Φεύγει ο Γοργίας).

Σώστρατος : Ω πολυσέβαστοι θεοί! Μ' αυτά που έσύ, νομίζεις ότι θα με διώξης μακριά άπ' την κόρη, μ' αυτά φουντώνω διπλά στη δουλειά που καταπίστηκα. Γιατί αν ή κόρη δεν έχει άνατραφή ανάμεσα σε γυναίκες, ούτε ξέρει τίποτε από τις πονηρίες του κόσμου αυτού μαθαίνοντάς τες από καμιά θεία της ή παραμάνα, και έχει μεγαλώσει κάπως άφρόντιστα με πατέρα ζωχάρη που τρομάζει την πονηριά του κόσμου, πώς να μη είσαι άφάνταστα καλότυχος αν την κερδίσης δική σου; (Άνασπώνεται τη δικέλλα). Μά ή δικέλλα είναι τόσο πολύ βαρειά, που πάει να με ξεκάνη. Δεν πρέπει όμως να λιγοψυχώ μιά κι άρχισα πιά να βολεύω τη δουλειά. (Ο Σώστρατος φεύγει από τα άριστερά ενώ ο μάγειρας Σίκων και οί βοηθοί του μπαίνουν στη σκηνή από τα δεξιά, φέρνοντας ένα πρόβατο).

Σίκων : Αυτό έδω το άρνι είναι πολύ άνάποδο. "Αί στο γκρεμό! "Αν το σηκώσω πάνω μου άρπάζει τα άκροβλά-

σταρα και κρεμείται από το στόμα του, και τρώει τα συκόφυλλα που τα κόβει με όρμη. "Αν πάλι κανείς το αφήσει χάμω, δεν προχωρεί, μόνο τραβάει προς τα πίσω. Ξεπατώθηκα, μάγειρας, εγώ, να σέρνωμαι στο δρόμο όλο από τουτό έδω. Εύτυχώς όμως αυτό είναι το ιερό των Νυμφών, όπου θα το θυσιάσουμε. Προσκυνών τον Πάνα! Παιδί μου Γέτα, γιατί έμεινες τόσο πολύ πίσω;

Γέτας : Γιατί αυτές οι καταραμένες οι γυναίκες μου δώσανε να σηκώνω φορτίο για τέσσερα γαϊδουρία.

Σίκων : Φαίνεται πως έρχεται πολλός κόσμος πίσω μας, για να σου φοτώσουν τόσο πολλά στρωσίδια.

Γέτας : Τι να κάνω;

Σίκων : 'Απόθεσέ τα έδω.

Γέτας : Νά! ('Αφήνει κάπου το φορτίο του και μονολογεί). "Ετσι γίνεται. Όταν δη στόν ύπνο της τόν Πάνα της Παιανίας, ξέρω καλά ότι άμέσως γι' αυτόν θα τραθήξουμε να θυσιάσουμε.

Σίκων : Ποιός είδε όνειρο;

Γέτας : "Αφησέ με ήσυχο, άνθρωπέ μου! Μη με πειράξεις!

Σίκων : Μα σε ρώτησα, Γέτα, ποιός είδε το όνειρο;

Γέτας : 'Η κυρά.

Σίκων : Για τ' όνομα των θεών! Τι είδε;

Γέτας : Με κάνεις και τα χάνω. Τής φάνηκε ότι ο Πάνας...

Σίκων : Αυτόν έδω λές;

Γέτας : Ναί, αυτόν.

Σίκων : Τι έκανε;

Γέτας : Τό αφεντικό το Σώστρατο...

Σίκων : Τό μορφοινό;

Γέτας : Ναί. Τής φάνηκε ότι τόν είδε δεσεί με άλυσίδες...

Σίκων : 'Ω 'Απόλλωνα!

Γέτας : Κ' έπειτα άφου του έδωσε ένα ταγάρι και δικέλλα τόν διέταξε να σκάβη στο κοντινό χωράφι.

Σίκων : Πολύ παράξενο.

Γέτας : Μα γι' αυτό θα κάνουμε αυτή τη θυσία, για να βγίη το φοβερό αυτό όνειρο σε καλό.

Σίκων : Κατάλαβα. Γι' αυτό, λοιπόν, σήκωσε πάλι το φορτίο σου και φέρε το μέσα. Θα άπλώσουμε τα ώραια στρωσίδια μέσα και θα ετοιμάσουμε και τ' άλλα. Κι όταν έρθουν τίποτε να μη μάς έμποδίση να θυσιάσουμε. Μόνον ή ώρα ή καλή. (Κοιτάζοντας τόν Γέτα). Τι γριμάτσα είναι αυτή, βρέ φουκαρά! Εγώ σήμερα θα σε χορτάσω για καλό.

Γέτας : Πάντα εγώ έπαινώ και σένα και την τέχνη σου στο μαγεύρεμα, μα όσα μου τάξεις εγώ δεν τα πιστεύω. ('Ο Γέτας και ο Σίκων μπαίνουν στο ιερό και άρχίζει ή πάροδος του χορού).

Γ' πράξη

(Βγαίνοντας από το σπίτι του ο Κνήμωνας σταματά μπρός στην πόρτα)

Κνήμων : Γριά, κλείσε την πόρτα και να μη την άνοίξης σε κανένα ώσπου να

γυρίσω. Νομίζω πως έχει βραδυάσει πια για καλά. (Βγαίνει ο Γέτας από τη σπηλιά και άπευθύνεται σε μια άπο τής υπηρέτριες που πλησιάζουν μαζί με πολύ άλλο κόσμο).

Γέτας : Πλαγγώνα, περπάτα πιο γρήγορα. "Επρεπε πια να είχαμε τελειώσει τη θυσία.

Κνήμων : Τι θέλει πάλι κι αυτό το κακό; Τι κόσμος είναι αυτός. Δεν πάτε στα κοράκια!

Γέτας : ('Απευθύνεται σε μια κοπέλλα). Παρθενίτσα, παίξε το σουραύλι σου για τόν Πάνα. Λένε, πως δεν πρέπει κανείς να πλησιάζη το θεό αυτό με σιωπή. (Βγαίνει ο Σίκωνας και βλέπει τόν κόσμο που έρχεται μαζί με τη μητέρα του Σώστρατου).

Σίκων : Μα τόν Δία, δεν θα τελειώσετε πια. 'Ω 'Ηρακλή! Βαριεστήσαμε πια να καθόμαστε τόση ώρα και να σάς περιμένουμε. 'Εμείς τα έχουμε πια ετοιμάσει όλα όπως πρέπει.

Γέτας : Ναί, μά τόν Δία. Τό άρνι όμως έχει πριν από λίγη ώρα ψοφήσει.

Σίκων : Τό φουκαριάρικο! Δεν περίμενε το δικό σου κέφι. Περάστε πια μέσα. Πάρτε στα χέρια και ετοιμάστε τα κάνιστρα, τα ραντιστήρια του άγιασμού και τα θυμιατά. (Σε έναν υπηρέτη). Τι χαζεύεις με άνοιχτό το στόμα έσύ; (Μπαίνουν όλοι στο ιερό της σπηλιάς).

Κνήμων : Παλιάνθρωποι, να μου χαθήτε! Με κάνουν τώρα κι αυτοί να τεμπελιάζω. Πώς μπορώ να άφήσω μόνο το σπíti; Μου έφεραν συμφορά και οι Νύμφες. Μια και τις έχω γειτόνισσες δεν μου μένει, όπως βλέπω, παρά να γκρεμίσω το σπíti και να πάω πάλι άλλοτο να κατοικήσω. Μωρέ κοίτα πως κάνουν θυσίες οι θεομαίχτες! Κουβαλούν και στρώματα και σταμνιά, μα όχι βέβαια για τούς θεούς, μα για τούς έαυτούς τους. Τό λιβάδι δείχνει εύσέβεια και την άγια πίστη την παίρνει ο θεός όταν του την βάλουν πάνω

Είναι εύκολότερο να είσαι καλός με όλο τόν κόσμο, παρά με ένα μονάχα άνθρωπο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΟΥΜΑΣ

στη φωτιά. Μα τουτοι έδω προσφέρουν στους θεούς όσα δεν τρώγονται, την άκρη της ούρας και τη χολή, και καταδροχθίζουν τα άλλα. Γριά, άνοιγε γρήγορα την πόρτα. Μου φαίνεται πως δεν είναι σίγουρα τα πράματά μας μέσα στο σπíti. ('Ο Κνήμων μπαίνει στο σπíti ενώ βγαίνει από το ιερό ο Γέτας μιλώντας στους υπηρέτες που είναι άκόμη μέσα).

Γέτας : Λες πως ξέχασαν να φέρουν το καζανάκι. Μωρέ είστε τύφλα στο μεθύσι; Και τώρα τί θα κάνουμε; 'Ο-

πως φαίνεται πρέπει να ένοχλήσω τούς γείτονες του θεού. (Πλησιάζει στην πόρτα του Κνήμωνα και φωνάζει:) «Παιδί!» (Σιγά). Μά τούς θεούς μου φαίνεται πως πουθενά δεν ταίζουν πιδ άδιαφόρετους υπηρέτες. (Δυνατά). «'Ε, παιδιά!» (Σιγά). Δεν ξέρουν τίποτε άλλο παρά να τρέχουν έδω κ' εκεί άσκοπα. (Δυνατά). «'Ε, παιδιά! Σας θέλω.» (Σιγά). Και να αυθαδιάζουν άν τούς πή κανείς τίποτε. (Δυνατά). «'Ε, παιδί.» (Σιγά). Μωρέ τί κακό είναι τούτο δώ; (Δυνατά). «'Ε, παιδιά! μωρέ δεν είναι κανένas μέσα;» ('Ακούοντας δήματα ο Γέτας λέει σιγά:) "Α! κάποιος μου φαίνεται πως πλησιάζει. ('Η πόρτα άνοίγει και βγαίνει ο Κνήμωνας άγριεμένος. 'Ο Γέτας όπισθοχωρεί).

Κνήμων : Πές μου, μωρέ παλιάνθρωπε, δεν έχεις σκοπό να φύγης από την πόρτα μου;

Γέτας : "Ανθρωπέ μου, μη με δαγκάσης!

Κνήμων : 'Εσένα και ζωντανό σε τρώω, μά το Δία.

Γέτας : Μη τό κάνεις αυτό. Για τό χατήρι των θεών.

Κνήμων : Μωρέ άθεόφοβε, έχουμε έμεις οι δυο καμιά συμφωνία μεταξύ μας;

Γέτας : "Οχι, καμιά συμφωνία. Γι' αυτό και δεν έχω έρθει να σου ζητήσω πίσω κανένα χρέος σου, ούτε έχω μαζί μου δικαστικούς κλητήρες, αλλά για να σε παρακαλέσω να μου δώσης ένα καζανάκι.

Κνήμων : Καζανάκι;

Γέτας : Ναί, καζανάκι.

Κνήμων : Βρέ κλεφταρά, που σου χρειάζεται βουρδουλίσμα. Μήπως νομίζης πως κάνω κ' εγώ τις δουλειές σας και θυσιάζω βόδια;

Γέτας : (Σιγά). "Εγώ πιστεύω ότι δεν θυσιάζεις ούτε σαλιγκάρι. (Στόν Κνήμωνα). "Ας είσαι καλά, λοιπόν, καλέ μου. Οι γυναίκες μου είπαν να χτυπήσω την πόρτα σου και να σου τό ζητήσω. Τό έκανα. Δεν έχεις. Θα γυρίσω πίσω να τούς το πώ. (Φεύγει ο Γέτας προς το ιερό και λέει σιγά:) "Ω πολυσέβαστοι θεοί, άγρια όχιά είναι αυτοίς ο άνθρωπος.

Κνήμων : Τέρατα αίμοβόρα. Χτυπών άμέσως την πόρτα σου σαν να είσαι φίλος τους. "Αν όμως πιάσω κανέναν από σάς να κοντεύη στην πόρτα μου και δεν τόν κάνω παράδειγμα σε όλους που μένουν σ' αυτή την περιοχή, τότε να με βλέπετε και μένα σαν έναν άπ' τούς πολλούς. Αυτός που ήρθε τώρα, όποιος και νάναι, δεν ξέρω κ' εγώ πως είχε τόσο μεγάλη τύχη και γλύτωσε. ('Ο Κνήμωνας μπαίνει μέσα. Βγαίνει από το ιερό ο Σίκων και μιλά στόν Γέτα).

Σίκων : Νά χαθής. "Εγινες κορόιδο του. Μήπως του τό ζήτησες για να τό φάς; Δεν ξέρουν όλοι να κάνουν τέτοιες δουλειές. "Εγώ έχω βρει την τέχνη για κάτι τέτοια. Γιατί στην πόλη δουλεύω

σε πάρα πολλούς. "Ενοχλώ τούς γείτονές τους και παίρνω ό,τι χρειάζομαι για τό μαγεύρεμα από όλους. Πρέπει να ξέρη να κολακεύη εκείνος που ζητά κάτι. "Όταν σ' άκούη άπ' την πόρτα κανείς γέρος, πρέπει άμέσως να τόν πής «πατέρα, πατερούλη». "Αν είναι γριά πές της «μανούλα», αν είναι καμιά ώριμη γυναίκα πές την «θειά», τό δούλο «καλό παιδί». "Εσείς όμως είστε άξιοι μόνο για κρεμάλα. Μωρέ άμάθεια. ('Ο Σίκων χτυπά την πόρτα του Κνήμωνα και φωνάζει:) Παιδί, έ παιδί, παιδί, εγώ φωνάζω. ('Από την πόρτα βλέπει τόν Κνήμωνα που βγαίνει). "Εβγα, πατερούλη, έσένα φωνάζω.

Κνήμων : Βρέ, πάλι έσύ είσαι;

Σίκων : Πάλι, για κείνο.

Κνήμων : Προσπαθείς, δηλαδή, σά να λέμε, έπίτηδες να με φουρκίσης. Δεν σου έχω πη να μη πλησιάζης την πόρτα μου; (Προς τα μέσα του σπιτιού του). Γριά, φέρε το δούρδουλα.

Σίκων : "Οχι, μή, μή. Μα άφησέ τον, άφησέ τον, φίλε μου. Μα για τόνομα των θεών. ('Ο Σίκων φοβισμένος άπομακρύνεται κάπως, μα σε λίγο ξαναγυρίζει).

Κνήμων : "Ηρθε πάλι.

Σίκων : 'Ο Ποσειδώνας θα' σου...

Κνήμων : Και μιλάς άκόμη!

Σίκων : "Ηρθα να σου ζητήσω μια χύτρα.

Κνήμων : Δεν έχω ούτε μικρή χύτρα, ούτε τεκεούρι, ούτε άλάτι, ούτε ξύδι, ούτε άλλο τίποτε. Και έχω πη ξεκάθαρα σε όλους έδω να μη πλησιάζουν στην πόρτα μου.

Σίκων : Σε μένα όμως δεν τό είπες.

Κνήμων : Σου τό λέω τώρα.

Σίκων : Καλά. Δεν τό λες βέβαια από κακία. Πές μου όμως, που θα μπορούσε να πάη κανείς να βρή χύτρα; Μπορείς να μου πής;

Κνήμων : Δεν σου είπα, να μη μου ξαναμιλήσης πια;

Σίκων : Γεια χαρά, λοιπόν.

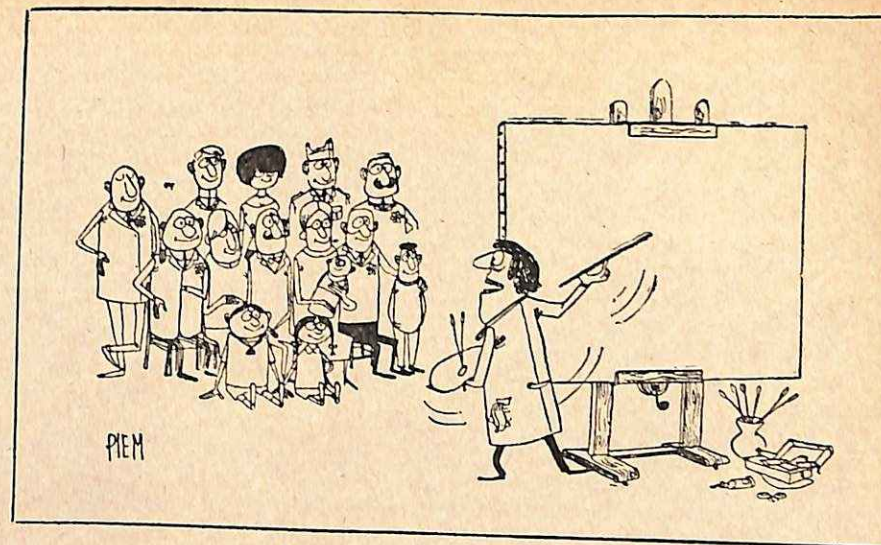
Κνήμων : Δεν θέλω να με χαιρετά κανείς από σάς.

Σίκων : Νά μην έχης λοιπόν χαρά.

Κνήμων : "Ω αγιάτρευτες συμφορές. ('Ο Κνήμων μπαίνει στο σπíti του).

Σίκων : 'Ωραία μου τα χτύπησε στη μούρη μου. Είναι άλήθεια δύσκολο να ζητάς κάτι όπως πρέπει. Σε όποια πόρτα κι αν πās πρέπει να φανής διαφορετικός. "Η κατάσταση όμως είναι δύσκολη για μένα, άφου σ' αυτόν τόν τόπο σου δίνουν κλωτσιά τόσο εύκολα. Μου φαίνεται πως είναι καλύτερο να κάνω ψητά όλα τα κρέατα. "Εχω όμως και κάποιο τηγάνι. "Ας πάνε στο καλό όλοι οι Φυλησιώτες που μένουν έδω. Μ' αυτά που έχω θα βολευτώ. ('Ο Σίκων μπαίνει στο ιερό και έμφανίζεται ο Σώστρατος από τα άριστερά).

Σώστρατος : "Οποιος θέλει βάσανα άς έρθη στη Φυλή να κυνηγήση. Είμαι χάλια των χαλιών. "Αχ ή μέση μου! "Αχ ή πλάτη μου! "Ωχ ο σβέρκος μου!

«Μην κουνηθῇ κανείς τώρα»

"Αχ, όλο μου τό κορμί! "Αμέσως είχα πέσει μαζεμένος στη δουλειά σά νιός που ήθελα να δείξω την άξία μου, και σήκωνα ψηλά την δικέλλα με δύναμη σαν δουλευτής που είναι ψημένος στους κόπους. Κι άν έσκυβα πιδ πολύ φιλόπονα στη δουλειά, αυτό δεν τό συνέχισα πολλή ώρα. Σταματούσα και γύριζα λίγο για να ιδώ άν έρχεται ο γέρος φέρνοντας μαζί του την κόρη. Και μά τόν Δία πιάστηκε κάποτε πολύ έλαφρά πρώτα στη μέση, και καθώς συνεχιζόταν τό πιάσιμο και ο πόνος κυρίεψε όλο μου τό κορμί, άρχισα να καμπουριάζω, και να μη μπορώ να λυγίσω σαν να είχα ξυλιάσει. "Η ώρα περνούσε, μα κανένas δεν έρχόταν, και ο ήλιος έκαιε και ο Γοργίας μ' έβλεπε να σηκώνομαι με δυσκολία και έπειτα με όλο μου τό κορμί πάλι να ξαναπέφτω, σαν να ήμουνα γεράνι πηγαδιού. Κάποτε μου είπε : «Μου φαίνεται, παλληκάρι μου, τώρα ότι εκείνος δεν πρόκειται να έρθη πια.» «Και τί θα κάνουμε τώρα;» είπα εγώ. «Θα τόν παραφυλάξουμε αύριο. Τώρα άς τα παρατήσουμε.» "Ηταν εκεί κι ο Δάος για να παίρνη τη σειρά μου στο σκάψιμο. "Ετσι για πρώτη φορά μπήκα στο χορό. Γιατί όμως έχω έρθει έδω, δεν ξέρω να πώ ούτε εγώ, μά τούς θεούς. "Η υπόθεση με σπρώχνει σ' αυτόν τόν τόπο σαν να ήμουνα άνδρείκελο. (Βγαίνει από τη σπηλιά ο Γέτας χωρίς να διακρίνη το Σώστρατο).

Γέτας : Βρέ υπηρέτες! Κατάλαβα ότι έπρεπε να έχω έξήντα χέρια. "Εγώ, κυρά, για χάρη σου, άνασκαλέβω τα κάρβουνα για να φουντώση ή φωτιά, εγώ άλατίζω, και την ίδια ώρα κομματιάζω συκώτια, εγώ τα σερβίρω και μ' αυτή τη δουλειά έχω στραβωθεί από τούς καπνούς και μου φαίνεται ότι από την καμπούρα μου θα βγούν όδες οι δουλειές αυτής της γιορτής.

Σώστρατος : "Ε παιδί, Γέτα!

Γέτας : Ποιός με φωνάζει έμένα; Σώστρατος : "Εγώ.

Γέτας : Κ' έσύ ποιός είσαι;

Σώστρατος : Δεν βλέπεις;

Γέτας : (τρίβοντας τα μάτια του για να διακρίνη). "Α, βλέπω, έσύ τό άφεντικό.

Σώστρατος : Τι κάνετε έδω; Πές μου.

Γέτας : Τι; Νά; έχουμε κάνει τη θυσία και ετοιμάζουμε το φαγητό για σάς.

Σώστρατος : "Εδώ είναι ή μητέρα; Γέτας : "Εδώ και πολλή ώρα.

Σώστρατος : Κι ο πατέρας;

Γέτας : Τόν περιμένουμε.

Σώστρατος : Προχώρησε όμως λίγα δήματα πιδ δώ! ('Ιδιαίτέρως). Μπορούμε να πούμε πως έγινε στην ώρα της αυτή ή θυσία. Θα πάω όπως είμαι και θα προσκαλέσω τόν άδελφό της νέας μαζί με τόν υπηρέτη του. Γιατί σαν πάρουν μέρος στη γιορτή θα μου είναι πιδ χρήσιμοι βοηθοί σε όσα εξηπηρετούν το γάμο.

Γέτας : Τι λές; "Εχεις σκοπό να πās να προσκαλέσης μερικούς για τό φαγητό; "Όσο για μένα άς γίνετε και τρεις χιλιάδες. "Εγώ από πριν τό ήξερα αυτό, ότι δεν θα δοκιμάσω τίποτε... "Από πού μπορώ να δοκιμάσω κ' εγώ κάτι; Μαζέψτε όλο τόν κόσμο. Είναι καλό σφαχτάρι αυτό που θυσιάσατε. "Αξίζει πολύ να τό δη κανείς. Αυτές όμως οι κυράδες είναι για να γελάς. Δεν έννοούν να δώσουν ούτε άλάτι πικρό σε κανένα, μά την Δήμητρα.

Σώστρατος : "Όλα καλά θα πάνε σήμερα, Γέτα! (Βλέποντας κατά τό ιερό). Αυτή την προφητεία μπορώ να την κάνω μόνος μου, ω Πάνα. Πάντα όμως όταν περνά από μπροστά σου κάνω την προσευχή μου και φέρομαι σαν καλός άνθρωπος. ('Ο Σώστρατος μπαίνει στο ιερό. "Η γριά Σιμίκη βγαίνει

από το σπίτι του Κνήμωνα οδυρόμενη).

Σιμίκη : "Αχ συμφορά μου, ή δυστυχισμένη, τί έπαθα ή δόλια!

Γέτας : "Αϊ στο καλό, μωρέ δγήκε γυναίκα από το σπίτι του γέρου!

(Η Σιμίκη δέν βλέπει ακόμη τόν Γέτα).

Σιμίκη : "Αχ, τί θα πάθω! Πήγα να δώ μήπως μπορέσω να βγάλω από το πηγάδι τόν κουβά που τόν ήθελε ο άφέντης και κρυφά έδεσα τήν δικέλλα με ένα χαλασμένο σάπιο σχοινί κι αυτό μου κόπηκε άμέσως.

Γέτας : Καλά έγινε έτσι.

Σιμίκη : Κ' έχω ρίξει τώρα στο πηγάδι και τήν δικέλλα και τόν κουβά!

Γέτας : Δέν έχεις τώρα παρὰ να πέσης μέσα κ' έσύ ή ίδια.

Σιμίκη : Καί για κακή τύχη, θέλοντας να κουβαλήση κοπριά που είναι στην αϋλή γυρίζει γύρω παντού πολλή ώρα και φωνάζει και χτυπά τήν πόρτα.

Γέτας : Φεύγα, φουκαριάρα, φεύγα. Θα σε σκοτώση, γριά. Καλύτερα όμως φυλάξου.

Κνήμων : (Βγαίνει άγριεμένος). Πού είναι ή άρχικλέφτρα;

Σιμίκη : Χωρίς να θέλω, άφέντη, τόν έρριξα μέσα.

Κνήμων : "Έμπα, λοιπόν, μέσα.

Σιμίκη : Τί θέλεις να μου κάνης; πές μου!

Κνήμων : Θα σε δέσω με τὰ χέρια μου από ένα σχοινί και θα σε κρεμάσω!

Σιμίκη : Μη τὸ κάνης αυτό. Σε ικετεύω!

Κνήμων : Μά τούς θεούς, με τὸ ίδιο αυτό τὸ σχοινί.

Γέτας : Καλύτερα να ήταν ὅλο σάπιο.

Σιμίκη : (Με δυνατές φωνές). Τὸν Δάο ἀπὸ τούς γείτονες θέλω. Δάε!

Κνήμων : Τὸν Δάο φωνάζεις, μωρή ἀθέοφοδη! Δέν μ' ἀκούς; Κάνε πιὸ γρήγορα, πέρνα μέσα, παλιογυναίκα!

Σιμίκη : "Ὁχ ή κακομοίρα ἐγώ, σὲ τί ἐρμήια δρέθηκα τώρα! (Η Σιμίκη μπαίνει μέσα ἐνῶ ὁ Γέτας πλησιάζει τὸν Κνήμωνα).

Γέτας : "Εγὼ θα κατεβῶ στο πηγάδι καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον. Εἴτε γιὰ τὸν κουβά, εἴτε γιὰ ὁτιδήποτε ἄλλο θέλεις. "Εμεῖς πρόθυμα θα βρούμε καὶ σχοινί.

Κνήμων : Νὰ με κάψουν ὅλοι οἱ θεοὶ ἂν δεχθῶ ἐγὼ νὰ πάρω τίποτα ἀπὸ σένα, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸ εἶναι δίκαιο. (Ὁ Κνήμων μπαίνει καὶ κλείνει ἀπὸτομα τήν πόρτα).

Γέτας : Τὸν ἔπιασε πάλι ή τρέλλα του. Βρὲ τὸν τρισκακόμοιρο! Μωρὲ τί ζωὴ πὺν περνᾷ! Αὐτὸς εἶναι στ' ἀλήθεια ὁ ἀγρότης τῆς "Αττικῆς! "Αγωνίζεται νὰ καλλιεργῇ πέτρες, ὅπου μόνο θυμᾷρι καὶ φασκομηλιά φυτρῶνουν. Καὶ δοκιμάζει βάσανα χωρὶς νὰ ἀπολαμβάνη κανένα ἀγαθό. (Ὁ Γέτας βλέπει τὸν Σῶστρατο, πὺν ξαναγυρίζει με τὸν Γοργία καὶ τὸν Δάο καὶ συνεχίζει:)

Νὰ καὶ ὁ ἀφέντης πὺν ἔρχεται μαζί με τούς καλεσμένους του. Τί παράξενα πράματα! Τί τούς φέρνει τώρα ἐδῶ; "Απὸ πὺν κι ὡς πὺν ἔγινε φίλος τους;

Σῶστρατος : (Μιλώντας στὸν Γοργία). Δέν εἶναι σωστὸ νὰ σ' ἀφήσω νὰ κάνης ἀλλοιῶς! Τὰ ἔχουμε ὅλα. "Ὁ "Ηρακλῆ, ὑπάρχει ἄνθρωπος πὺν ἐπιμένει νὰ μὴν πάη στή γιορτῇ τοῦ φίλου του πὺν ἔχει κάνει θυσιά; Ξέρε το καλά πὺς εἶμαι παλιός σου φίλος ἀπὸ τὸν καιρὸ πὺν δέν σε εἶχα δὴ ἀκόμα. (Ὁ Σῶστρατος παραδίδει στὸν Γοργία τήν δικέλλα καὶ τὸ ταγάρι). Πάρε αὐτὰ τώρα, βάλε τα μέσα καὶ ἔλα ἀμέσως.

Γοργίας : "Αποκλείεται νὰ ἔρθω ἂν εἶναι ν' ἀφήσω τὴ μητέρα μου μόνη στὸ σπίτι.

Σῶστρατος : Καλά, φρόντισέ την, λοιπόν, σὲ ὅ,τι χρειάζεται γιὰ νὰ ἐτοιμαστῇ καὶ γρήγορα θα φθάσω κ' ἐγὼ ἐδῶ. (Ὁ Γοργίας μπαίνει στὸ σπίτι του καὶ ὁ Σῶστρατος στή σπηλιά. Εὐθὺς κατόπιν ἀρχίζει ὁ Χορός).

Δ' πράξη

Σιμίκη : (Πετιέται ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Κνήμωνα). Βοήθεια! Δυστυχία μου! Βοήθεια!

Σίκων : (Βγαίνει ἀπὸ τὴ σπηλιά). "Ὁ "Ηρακλῆ, βασιλιά! Για τ' ὄνομα τῶν θεῶν καὶ τῶν δαιμόνων, ἀφήστε μας ἐπὶ τέλους νὰ κάνουμε τίς σπονδές γιὰ τὴ θυσία. Βρίζετε, βροντᾶτε, οὐρλιάζετε. Μωρὲ τί παράξενο σπίτι!

Σιμίκη : "Ὁ ἀφέντης στὸ πηγάδι.

Σίκων : Πῶς;

Σιμίκη : Πῶς; Πῆγε νὰ κατεβῇ γιὰ νὰ δγάλη τήν δικέλλα καὶ τὸν κουβά, καὶ ξαφνικά γλίστρησε ἀπὸ πάνω κ' ἔπεσε μέσα.

Σίκων : Δέν τὰ κατάφερε πάρα πολὺ καλά τὸ στραδόξυλο ὁ γέρος, μὰ τὸν Οὐρανό; Καλή μου, γριά, τώρα εἶ-

ναι ὦρα νὰ κάνης καὶ σὺ τὴ δουλειά σου.

Σιμίκη : Πῶς;

Σίκων : Πάρε ένα γουδι ή μιὰ πέτρα ή κάτι τέτοιο καὶ ρίξε το μέσα.

Σιμίκη : Καλέ μου, κατέβα μέσα.

Σίκων : "Ὁ Ποσειδῶνα! γιὰ νὰ πάθω αὐτὰ πὺν λέει τὸ παραμῦθι; Μέσα στὸ πηγάδι με σκύλο νὰ πιαστώ; Ποτὲ δέν γίνεται αὐτό.

Σιμίκη : "Ε Γοργία! σὲ ποιο μέρος τῆς γῆς δρίσκεσαι λοιπόν;

Γοργίας : (Βγαίνει ἀπὸ τὸ σπίτι του). "Εγὼ πὺν εἶμαι; Τί συμβαίνει, Σιμίκη;

Σιμίκη : Τί συμβαίνει; Ξανὰ τὸ λέω ὁ ἀφέντης ἔπεσε στὸ πηγάδι.

Γοργίας : (Πηγαίνει πρὸς τὴ σπηλιά καὶ φωνάζει:) Σῶστρατε! ἔδω, ἔλα δῶ. (Βγαίνει ὁ Σῶστρατος). Προχώρα! πᾶμε μέσα!

Σίκων : (Μένει μόνος). "Υπάρχουν λοιπόν θεοὶ μὰ τὸ Διόνυσο! Δέν ἔδινες χύτρα σ' αὐτοὺς πὺν θυσιάζουν, θεοκλέφτη ἐσύ, ἀλλὰ καὶ τούς φθονοῦσες! Πιὲς λοιπόν τώρα ὅλο τὸ νερὸ τοῦ πηγαδιοῦ ὅπου μέσα ἔχεις πέσει γιὰ νὰ μὴν ἔχης οὔτε νερὸ νὰ δώσης σὲ κανένα. Τώρα μάλιστα, οἱ Νύμφες τὸν ἔχουν τιμωρήσει γιὰ λογαριασμό μου δίκιο ἦταν αὐτό. Κανένας ἀπ' αὐτοὺς πὺν ἔχουν ἀδικήσει μάγειρα, δέν ἔχει γλυτώσει τήν τιμωρία. "Εχει κάτι τὸ ἱερὸ ή τέχνη μας. "Αφοβα κάνε σὲ σερβιτόρο ὅ,τι θέλεις.

(Ἀκούγεται ἀπὸ μέσα ή φωνή τῆς κόρης).

Κόρη : "Αλλοίμονο! Μήπως μούχει πεθάνει; Σῶστε τὸν πατερούλη μου τὸν ἀγαπημένο.

Σίκων : Κάποιος ξεφωνίζει. Δέν εἶναι τίποτε αὐτό.

(Ἀπὸ τὸν πάπυρο λείπουν οἱ στίχοι 650 - 653).

Φαίνεται ὅτι (κάποιος εἶναι νὰ κατεβῇ στὸ πηγάδι) καὶ ὅτι θ' ἀνεβάση ἡτὸν χρουσοῦζή γέρο ἐπάνω). Τί μούρη πὺν σοῦ εἶχε (ὅταν ἦταν μπροστὰ στήν πόρτα του). Φαντάζεστε πόσο ἀστεία, μὰ τούς θεοὺς, θα εἶναι τώρα πὺν εἶναι μέσα στὸ πηγάδι καὶ θα τρέμη. "Εγὼ πάντως, ἄνθρωποι μου, μὰ τὸν "Απόλλωνα, θα τὸν ἔβλεπα με ἱκανοποίηση. (Ἀπευθύνεται στίς γυναῖκες πὺν ἔχουν βγῇ, ἀκούγοντας τίς φωνές στήν εἴσοδο τοῦ ἱεροῦ). Γυναῖκες, κάμετε τώρα σπονδὴ καὶ εὐχηστῆτε νὰ σωθῇ ὁ γέρος, μὰ νὰ σπάση τὸ πόδι του. "Ετσι θα κουτσαίνη, ἀλλὰ θα εἶναι ὕπακουος στὸν Πᾶνα, πὺν εἶναι γείτονάς του, σὲ μένα καὶ σὲ ὅσους πάντα θυσιάζουν. Για μένα ή εὐχή σας θα ἦθελα νὰ εἶναι, κάποιος νὰ με πάρη με τὸ μῆνα στή δούλεψή του. (Ὁ Σίκων μπαίνει στή σπηλιά καὶ βγαίνει ὁ Σῶστρατος ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Κνήμωνα).

Σῶστρατος : Φίλοι μου, μὰ τὴ Δῆμητρα καὶ τὸν "Ασκληπιό, στὸ ὄνομα ὅλων τῶν θεῶν, ποτὲ ὡς τώρα στή ζωῇ μου δέν ἔχω δὴ ἄνθρωπο νὰ πνίγεται σὲ τόσο κατάλληλη στιγμή καὶ νὰ φθάσῃ τόσο κοντὰ στὸ κατῶφλι τῆς ἄλλης μακάριος ζωῆς. Μόλις μῆκαμε βιαστικά στὸ σπίτι ὁ Γοργίας πῆδρησε ἀμέσως μέσα στὸ πηγάδι ἐνῶ ἐγὼ καὶ ή κόρη ἀπὸ πάνω δέν ἐκάναμε τίποτα. Μὰ καὶ τί θα μπορούσαμε νὰ κάνουμε; Μανὰ καὶ ἡ κόρη ἀπὸ πάνω πὺν ἔχει κανόνισμα μόνο γιὰ τὰ πλούτη τῆς ζωῆς τους, τίς σκέψεις τους καὶ τούς τρόπους τους, ὡστε νόμιζα ὅτι δέν ἦταν δυνατό κανεὶς ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἶναι καλὸς γιὰ τὸν ἄλλο. Αὐτὸ ἦταν πὺν με τύφλωνε. Τώρα ὅμως μοῦ ἔχει δώσει τὸ μάθημα ὁ Γοργίας κάνοντας πράξη πὺν ταιριάζει σὲ

ριστούργημα τῆς ὁμορφιάς. Καὶ κείνον πὺν εἶχε πέσει μέσα στὸ πηγάδι νοιαζόμενα λιγώτερο κι ἀπὸ καθόλου, ἀλλὰ διαρκῶς τὸν τραβοῦσα πρὸς τὰ πάνω. Καὶ τόσο πολὺ με πείραζε αὐτό, ὡστε παρ' ὀλίγο, μὰ τὸν Δία, νὰ τὸν εἶχα ἀφήσει νὰ χαθῇ μέσα στὸ πηγάδι. Γιατί, καμαρώνοντας τήν κοπέλλα, μοῦ ἔφυγε τὸ σχοινί τρεῖς φορές. "Ὁ Γοργίας ὅμως σὰν "Ατλας ἀληθινὸς ἦταν ἐκεῖ καὶ τὸν συγκρατοῦσε καὶ κάποτε ἐπὶ τέλους τὸν τράβηξε ἐπάνω. Μόλις ἐκείνος βγήκε ἀπὸ τὸ πηγάδι, ἦρθα ἐδῶ ἔξω, γιατί δέν μπορούσα πιά νὰ συγκρατήσω τὸν ἑαυτὸ μου, ἀλλὰ παρ' ὀλίγο νὰ ἔπιανα τήν κόρη καὶ νὰ τὴ φιλοῦσα. Τόσο δυνατό ἔρωτα νιώθω γι' αὐτήν. (Ξαναπηγαίνει πρὸς τήν πόρτα τοῦ Κνήμωνα). "Ας ἐτοιμαστώ λοιπόν... (Ἀνοίγει τήν πόρτα). "Ὁ Δία, σωτήρα! Τί θαῦμα εἶναι αὐτό! (Ἐμφανίζεται ὁ Γοργίας βαστάζοντας τὸν Κνήμωνα. Τὸς συνοδεύει ή κόρη).

Γοργίας : Θέλεις τίποτε, Κνήμωνα; πές μου!

Κνήμων : Σὰν τί νὰ θέλω, ἀφοῦ εἶμαι σ' αὐτὰ τὰ χάλια;

Γοργίας : Κάνε κουράγιο!

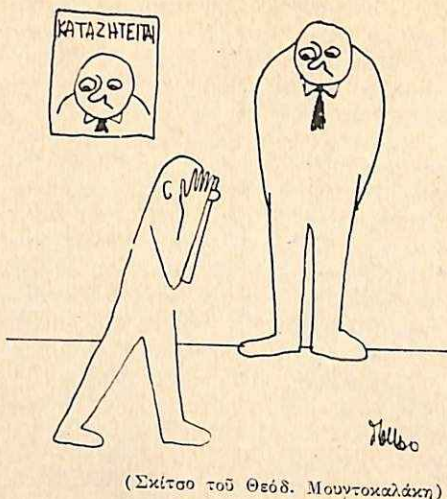
Κνήμων : "Ὁ Κνήμων θα πεθάνη καὶ ποτὲ πιά δέν θα σὰς ἐνοχλήσῃ ἄλλη φορά.

Γοργίας : Αὐτὰ τὰ κακὰ ἔχει ή μοναξιά. Βλέπεις; νὰ τώρα δά μέσα σὲ μιὰ στιγμή θα χανόσουν. Στὴν ἡλικία πὺν εἶσαι πρέπει πιά νὰ ἔχης κάποια φροντίδα.

Κνήμων : Καταλαβαίνω κ' ἐγὼ πὺς εἶμαι σὲ ἐλεεινὰ χάλια. Φώναξε τὴ μάνα σου Γοργία. Τίς περισσότερες φορές μόνον οἱ συμφορές, ὅπως φαίνεται, μπορούν νὰ μὰς δίνουν μαθήματα. Κόρη μου, θέλεις νὰ με πιάσης νὰ με ἀνασπαστῆς;

Σῶστρατος : Τρισευτυχισμένε ἄνθρωπε!

Κνήμων : (Ἀντιλαμβάνεται τὸ Σῶστρατο καὶ τὸν λέει:) Γιατί στάθηκες ἐδῶ κοντὰ, ἄθλιε; (Ἀπὸ τὸν πάπυρο λείπουν οἱ στίχοι : 703 - 707). ...Θὰ προτιμοῦσα νὰ μὴν εἶχα σωθῇ. Κανείς σας δέν θα μπορούσε νὰ μοῦ ἀλλάξῃ γνώμη. "Αλλὰ συμπαθᾶτε με. "Ενα ἴσως ἦταν τὸ λάθος μου, πὺν νόμιζα ὅτι μονάχος μου στὸν κόσμο ἦμουν ἀρκετὸς γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου καὶ ὅτι δέν εἶχα ἀνάγκη ἀπὸ κανένα. Τώρα, ὅμως, βλέποντας πὺς τὸ τέλος τῆς ζωῆς φθάνει ἀπὸτομα καὶ χωρὶς νὰ τὸ προβλέπη κανεὶς, κατάλαβα ὅτι δέν εἶχα τότε σκεφθῇ σωστά. Πρέπει πάντα ή γυναίκα νὰ ἔχῃ κάποιον προστάτη. "Αλλά, μὰ τὸν "Ηφαιστο, τόσο πολὺ εἶχα ἀρρωστήσει τὸ μυαλό μου, ἐπειδὴ ἔβλεπα ὅτι ὅλοι κανόνιζαν μόνο γιὰ τὰ πλούτη τῆς ζωῆς τους, τίς σκέψεις τους καὶ τούς τρόπους τους, ὡστε νόμιζα ὅτι δέν ἦταν δυνατό κανεὶς ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἶναι καλὸς γιὰ τὸν ἄλλο. Αὐτὸ ἦταν πὺν με τύφλωνε. Τώρα ὅμως μοῦ ἔχει δώσει τὸ μάθημα ὁ Γοργίας κάνοντας πράξη πὺν ταιριάζει σὲ

(Σκίτσο τοῦ Θεόδ. Μουντοκαλάκη)

ἄνθρωπο με πολὺ εὐγενική ψυχῇ. Γιατί τὸν ἄνθρωπο πὺν δέν τὸν ἀφήνει νὰ πλησιάσῃ ποτὲ στήν πόρτα του, καὶ πὺν δέν τὸν εἶχε βοηθήσει ποτὲ καὶ σὲ καμιά περίπτωση, πὺν δέν τὸν εἶχε χαιρετήσει καὶ δέν τὸν εἶχε κουβεντιάσει, αὐτὸν με εὐχαρίστησή του τὸν ἔχει σώσει.

Γοργίας : "Ὅπου δέν εἶναι σωστὸ κι ὅπου μοῦ ἀπαγορεύεις νὰ πάω, ἐγὼ δέν πηγαίνω. Δέν μὰς ἔχεις κάνει ἐσύ κανένα καλὸ, οὔτε κ' ἐγὼ σε σένα.

Κνήμων : Τώρα λοιπόν τί γίνεται; Παλληκάρι μου, ἂν τώρα ἐγὼ πεθάνω - ἔτσι μοῦ φαίνεται γιατί εἶμαι ἀρκετὰ ἀσχημα - καὶ ἂν γλυτώσω σὲ κάνω ἀπὸ τώρα γιὸ μου καὶ ὅσα ἔτυχε νὰ ἔχω νὰ τὰ θεωρῆς ὅλα δικά σου. (Ὁ Κνήμων δείχνει τήν κόρη). Κι αὐτὴν ἐδῶ σοῦ τὴν ἐμπιστεύομαι καὶ ἄντρα φρόντισε νὰ τῆς βρῆς. Γιατί ἀκόμα κι ἂν εἶμαι καλὰ στήν υγεία μου, πάλι δέν θα μπορέσω νὰ τῆς βρῶ γαμπρό, γιατί δέν θα μοῦ ἀρέσῃ ποτὲ κανένας. "Εμένα ὅμως ἀφήστε με νὰ ζῶ ἔτσι ὅπως θέλω. Κι ὅταν τὰ ἀναλάβῃς ἐσύ, κανόνισε τὰ ἄλλα ὁ ἴδιος, μιὰ κ' ἔχεις μυαλό, δόξα στοὺς θεοὺς, καὶ εἶσαι ὅπως ταιριάζει κηδεμόνας τῆς ἀδελφῆς σου. "Απ' τὸ κτήμα μου χωρίσε τὸ μισὸ καὶ δός το σ' αὐτὴν προίκα. Τὸ ἄλλο μισὸ πάρε το ἐσύ καὶ φρόντισε καὶ μένα καὶ τὴ μάνα σου. (Ὁ Κνήμων ἀπευθύνεται στήν κόρη). Καὶ τώρα κόρη μου βοηθήσε με νὰ πλαγιάσω. Νομίζω πὺς ὁ ἄντρας δέν κάνει νὰ λῆ πὺς πολλὰ ἀπ' ὅσα εἶναι ἀνάγκη, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνα, πὺν πρέπει νὰ ξέρης, παιδί μου. "Ηθελα γιὰ τὴ ζωὴ ἀκόμη λίγα νὰ σοῦ πῶ καὶ γιὰ τὸ χαρακτήρα. "Αν ὅλοι ἦταν με καλὴ καρδιά, δέν θα ὑπῆρχαν οὔτε δικαστήρια, καὶ οὔτε θάμπαιναν στίς φυλακές, οὔτε πόλεμος θα γινόταν. Τότε ὁ καθένας θα ἔμενε ἱκανοποιημένος ἂν εἶχε ὅσα τοῦ χρειαζονται. "Ισως ὅμως αὐτὰ ν' ἀρέσουν, καὶ ἔτσι καλύτερα νὰ κάνετε. Θα σὰς ἀφήσῃ πιά ἡσυχους ὁ κακὸς καὶ ἀνάποδος γέρος.

Γοργίας : Τὰ παραδέχομαι ὅλα αὐτά, μὰ πρέπει ὅσο πιὸ γρήγορα μπορούμε νὰ βρούμε μαζί σου γιὰ τὴν κόρη γαμπρό, πὺν ν' ἀρέσῃ καὶ σὲ σένα.

Κνήμων : "Ε κ' ἐσύ, εἶπα ὅσα εἶχα νὰ πῶ, παρὰτα με, γιὰ τὸνομα τῶν θεῶν.

Γοργίας : Κάποιος θέλει νὰ σε συναντήσῃ.

Κνήμων : Κανένας, γιὰ τὸνομα τῶν θεῶν.

Γοργίας : Κάποιος πὺν θέλει νὰ σοῦ ζητήσῃ τὴν κόρη σου.

Κνήμων : Τίποτε ἀπ' αὐτὰ δέν με νοιάζει πιά.

Γοργίας : Εἶναι αὐτὸς πὺν σ' ἔσωσε μαζί μου.

Κνήμων : Ποιός;

Γοργίας : Αὐτὸς ἐδῶ. "Ε, γιὰ ἔλα ἐσύ.

Κνήμων : Εἶναι ἡλιοψημένος. Εἶναι ὅμως ζευγάς;

Γοργίας : Εἶναι καὶ με τὸ παραπάνω πατέρα - οὔτε φαίνεται γιὰ λιμοκτονόρος, οὔτε ἄξιος νὰ συρριανᾷ ὅλη τὴ μέρα χασομέρης.

(Ἀκολουθοῦν οἱ στίχοι : 756 - 760, πὺν τὸς λείπουν ἀρκετὰ γράμματα. Τὸ νόημά τους πρέπει νὰ εἶναι μάλλον τὸ παρακάτω:)

(Κνήμων : Δὸς του τὴν ἂν θέλῃς ἐσύ καὶ μένα πηγαίνετε με μέσα). (Η κόρη ὁδηγεῖ τὸν Κνήμωνα μέσα στὸ σπίτι του).

Γοργίας : "Ὁ πατέρας δέν θα ἔχῃ νὰ πῇ τίποτα. Γι' αὐτὸ λοιπόν κ' ἐγὼ σὲ ἀρραβωνιάζω μ' αὐτήν, Σῶστρατε, καὶ μπροστὰ σὲ μάρτυρες σοῦ δίνω ὅπ' ὅλα γιὰ προίκα ὅσα εἶναι σωστὸ νὰ πάρῃς. Γιατί δέν ἔχεις ἔρθει γιὰ τὴ δουλειά αὐτὴ σὰν ὑποκριτής, ἀλλὰ με εὐλκρίνεια καὶ ζήτησες νὰ γίνουν ὅλες οἱ διατυπώσεις τοῦ γάμου, ἐπειδὴ εἶσαι εὐγενικός. "Επιάσες τὴν δικέλλα, ἔσκαψες, καὶ θέλησες νὰ κουραστῇς. "Εδῶ εἶναι πὺν ξεχωρίζει πῖότερο ὁ ἄντρας : νὰ δέχεται ἐνῶ εἶναι πλούσιος νὰ ἐξισώνεται με κάποιον φτωχό. Γιατί αὐτὸς εἶναι πὺν μπορεῖ νὰ τὰ δγάξῃ πέρα ὅταν τοῦ ἔρχονται ἀνάποδα. "Εχεις δείξει ἀρκετὰ τὸ χαρακτήρα σου. Μονάχα μακάρι νᾶσαι πάντα τέτοιος.

Σῶστρατος : Πολὺ πιὸ σπουδαῖο εἶναι αὐτό. Τὸ νὰ παينᾷς ὅμως τὸν ἑαυτὸ σου εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία βαρετὸ πράγμα. (Ὁ Σῶστρατος διακρίνει τὸν πατέρα τοῦ Καλλιπιδῆ νὰ πλησιάζῃ). Βλέπω σὲ καλὴ ὦρα νὰ ἔρχεται ἐδῶ καὶ ὁ πατέρας.

Γοργίας : Εἶναι ὁ πατέρας σου;

Σῶστρατος : Καὶ βέβαια.

Γοργίας : Μὰ τὸν Δία, πλούσιος εἶναι καὶ με τὸ δίκιο του, ἀφοῦ ἔχει κτήματα πὺς πολλὰ ἀπ' τὸν καθένα.

Καλλιπιδῆς : (Φθάνει μονολογώντας:) "Εγὼ ὅμως τώρα πᾶν νὰ χαθῶ ἀπὸ τὴν πείνα. "Εχουν φάει πιά τὸ ἀρνὶ καὶ ἀπὸ πολλὴν ὦρα ἔχουν σκορπίσει στὰ χωράφια.

Γοργίας : "Ὁ Ποσειδῶνα! Πείνα πὺν

την έχει! Θα του τὰ πούμε αυτά τώρα άμέσως;

Σώστρατος : "Ας φάη πρώτα. Θα γίνη τότε πιό μαλακός.

Καλλιππίδης : Τί είναι αυτά, Σώστρατε; Έχετε φάει;

Σώστρατος : Ναι, μὰ έχει περισσέψει και γιά σένα πήγαινε μέσα.

Καλλιππίδης : Αυτό κάνω και γώ. ('Ο Καλλιππίδης μπαίνει στο ιερό της σπηλιάς).

Γοργίας : ('Απευθύνεται στο Σώστρατο). Μπες και συ μέσα και μιλά στον πατέρα σου, αν θέλεις, ιδιαίτερος.

Σώστρατος : Μέσα θα περιμένεις, η έξω;

Γοργίας : "Οχι, δεν θγαίνω· θα μείνω μέσα.

Σώστρατος : Θα λείψω λίγη ώρα και θα σε φωνάξω εγώ λοιπόν. ('Ο Σώστρατος μπαίνει στη σπηλιά).

ΧΟΡΟΣ

Ε' πράξη

(Βγαίνουν από το ιερό της σπηλιάς ο Καλλιππίδης και ο Σώστρατος).

Σώστρατος : Δεν μου κάνεις τη χάρη σε όλα, όπως ήθελα, πατέρα, ούτε φανταζόμουν ότι θα μου φερνόσουν έτσι εσύ.

Καλλιππίδης : Μὰ τί λοιπόν; Δεν παραδέχτηκα να πάρης εκείνην που αγαπάς εσύ; Και το θέλησα αυτό και λέω, ότι πρέπει.

Σώστρατος : Δεν μου φαίνεται να τὰ πιστεύεις αυτά.

Καλλιππίδης : Μὰ τους θεούς ξέρω εγώ τί λέω. Σίγουρος γάμος για ένα νέο είναι εκείνος που θα γίνη από έρωτα.

Σώστρατος : Κι αφού εγώ θα πάρω την αδελφή του νέου, μιά και τον θεωρώ αξιο για την οικογένειά μας, πώς εσύ λες τώρα να μη του δώσω κ' εγώ τη δική μου αδελφή;

Καλλιππίδης : Ντροπή σου να λες άνοησίες! Γιατί εγώ δεν θέλω να πάρω και ύψη και γαμπρό φτωχούς. Μας φτάνει ο ένας από τους δυό.

Σώστρατος : Μιλάς για τον πλούτο, που είναι πράγμα άβέβαιο, γιατί αν ήξερες ότι αυτός θα είναι αιώνιος σύντροφός σου, φύλαγέ τον και μη δίνης τίποτε απ' αυτόν σε κανέναν. 'Αφού όμως δεν είσαι άφέντης των χρημάτων, ούτε εξαρτάνται αυτά από σενα και τὰ έχεις όλα χάρη στην τύχη, να μη λυπάσαι, πατέρα, να δίνης απ' αυτά και σε άλλον. Γιατί ή τύχη μπορεί να σου τὰ πάρη όλα και να τὰ δώσει σε άλλον άνάξιο. Γι' αυτό κ' εγώ σου λέω πώς πρέπει όσο τὰ έχεις να τὰ χρησιμοποιήεις μεγαλόψυχα, πατέρα, και να βοηθάς όλους και να κάνης πλούσιους ο ίδιος όσο πιό πολλούς μπορείς. Γιατί αυτό το χρήμα που δίνεις είναι εκείνο που δεν χάνεται ποτέ, κι αν κάποτε σου τύχει καμιά συμφορά, θα

είναι δυνατόν να πάρης την ανταμοιβή σου απ' αυτό. Και είναι πολύ πιό καλός ο φανερός φίλος, παρά ο πλούτος που δεν φαίνεται και μένει για σένα κρυμμένος στη γή.

Καλλιππίδης : Κι όμως ξέρεις ποιός είμαι, Σώστρατε. "Όσα έχω μαζέψει δεν θα τὰ θάψω μαζί μου. Πώς μπορούσα να τὸ κάνω εγώ αυτό; Δικά σου είναι. Θέλεις να κάνης κάποιον φίλο; Κάνε τον και δοκίμαζε την καλή σου τύχη. Γιατί τὰ λες σε μένα τὰ γνωμικά; Δίνε, μοίραζε, χάριζε, σε όλα θα είμαι σύμφωνος μαζί σου.

Σώστρατος : Μὲ τη θέλησή σου; Καλλιππίδης : Μὲ τη θέλησή μου. Κατάλαβέ το πιά και μη σε νοιάζει γι' αυτό.

Σώστρατος : "Ας φωνάξω λοιπόν τὸ Γοργία.

Γοργίας : (Βγαίνοντας από τὸ σπίτι του). Καθώς έβγαينا, όλα όσα έχουμε πὴ τὰκούσα από την πόρτα.

Σώστρατος : Τί λοιπόν;

Γοργίας : 'Εγώ Σώστρατε σε θεωρώ πολύτιμο φίλο και σ' αγαπῶ έξαιρητικά. Παραπάνω για μένα πράματα, όμως, ούτε θέλω και ούτε αν τὰ ήθελα θα μπορούσα, μὰ τὸν Δία, να τὰ υποφέρω.

Σώστρατος : Δεν καταλαβαίνω τί θέλεις να πῇς.

Γοργίας : Σου δίνω γυναίκα την αδελφή μου. Πρέπει όμως να πάρω κ' εγώ τη δική σου; Εύχαριστῶ· δεν θέλω.

Σώστρατος : Και γιατί δεν θέλεις;

Γοργίας : Μου φαίνεται πὸς δεν είναι εύχρηστο να ἀπολαμβάνω τη ζωή με τὸς κόπους τὸν άλλων. Θα ήθελα με τη δουλειά μου να φτάσω αυτό.

Σώστρατος : Μὴ λες άνοησίες, Γοργία. Δεν κρίνεις τὸν εαυτό σου αξιο για γάμο;

Γοργίας : "Εχω κρίνει τὸν εαυτό μου αξιο για κείνην, αλλά όχι και αξιο για να πάρω πολλά ενώ έχω λίγα.

Καλλιππίδης : Μὰ τὸν μεγαλοδύναμο Δία. 'Η εύγένειά σου σε κάνει να λες και μερικές άνοησίες.

Γοργίας : Πώς;

Καλλιππίδης : 'Ενώ δεν έχεις, θέ-

Ταπεινοφροσύνη : Τὸ συναίσθημα πὸς οἱ άλλοι, ἀργὰ ἢ γρήγορα πρέπει ν' ανακαλύψουν τί ὑπέροχος άνθρωπος πὸς εἶσαι.

MAUREEN COPER

λεις να φαίνεσαι πὸς έχεις. 'Αφού με βλέπεις πὸς είμαι κ' εγώ σύμφωνος, δέξου να πάρης λίγα.

Γοργίας : "Ετσι με κατάφερες πιό εύκολα.

Σώστρατος : Δεν μὰς μένει πιά τὸν παρα να ἀρραβωνιαστούμε.

Καλλιππίδης : Σε ἀρραβωνιάζω, παλληκάρη, με την κόρη μου για να

χαρήτε νόμιμα παιδιά και σου δίνω γι' αυτήν προίκα τρία τάλαντα.

Γοργίας : Κ' εγώ έχω ένα τάλαντο προίκα για την άλλη νύφη.

Καλλιππίδης : Δεν έχεις και πολλά.

Γοργίας : Και όμως έχω.

Καλλιππίδης : Και τὸ χωράφι, να τὸ κρατήσης ὅλο εσύ, Γοργία. Φέρε τώρα τη μητέρα και την αδελφή σου εδῶ για ν' ανταμώσουν με τις γυναίκες που είναι μαζί μας.

Γοργίας : Και πρέπει νάρθουν.

Σώστρατος : 'Απόψε θα μείνουμε εδῶ και θα φάμε ὅλο μαζί κι αὔριο κάνουμε και τὸς γάμους. Φέρτε όμως Γοργία και τὸ γέρο εδῶ. Θα μπορέσει ἴσως να έχη εδῶ καλύτερα από μὰς ὅσα τὸ χρειάζονται.

Γοργίας : Δεν θα θελήση, Σώστρατε Σώστρατος : Προσπάθησε να τὸν καταφέρης.

Γοργίας : "Αν μπορέσω... ('Ο Γοργίας πηγαίνει πὸς τὸ σπίτι τοῦ Κνήμωνα).

Σώστρατος : Πρέπει να ετοιμάσουμε, για σὰς τὸς δυό τὸς πατερούληδες, τσιμπούσι τὸν ἀνδρὸν καλὸ και ἀγρύπνια τὸν γυναικὸν.

Καλλιππίδης : 'Ανάποδα τὰ λές· ξέρω ότι εκείνες θα πίνουν και ἐμείς θα ξαγρυπνήσουμε. Πηγαίνω να σὰς ετοιμάσω κάτι γι' αυτό τὸ σκοπὸ.

Σώστρατος : Κάνε ὅπως λές. (Φεύγει ὁ Καλλιππίδης). 'Εκείνος που έχει μυαλό, δεν πρέπει ποτέ να ἀπελπίζεται ἐντελὸς για τίποτα. Μὲ ἐπιμέλεια και κόπο ὅλα μπορεί να τὰ πετύχη κανείς. Και γι' αυτό σὰς φέρνω τώρα παρὰδειγμα : Μέσα σε μιά μέρα πέτυχα ένα γάμο, πὸς ἄνθρωπος δεν θα μπορούσε να φανταστῇ πὸς ἦταν δυνατό.

Γοργίας : (Γυρίζει με τη μητέρα του και την αδελφή του). Προχωράτε, λοιπόν, πιό γρήγορα.

Σώστρατος : 'Ελάτε, ἐπὶ τέλους. ('Απευθύνεται στη μητέρα του που έχει βγή από τὸ ιερό). Μητέρα, καλωσόρισέ τις.

Γοργίας : 'Ο Κνήμωνα δεν είναι να τὸ κουνήση. Παρακαλούσε μάλιστα να πάρω και τη γριά ἀκόμη, για να μείνῃ ἐντελὸς μονάχος.

Σώστρατος : Τί ἀγύριστο κεφάλι αυτός ὁ ἄνθρωπος. Δεν ἀλλάζει με τίποτε. "Ας κάθεται στην ἡσυχία του. Κ' ἐμείς ἄς πηγαίνουμε.

Γοργίας : Σώστρατε, ντρέπομαι πὸς λὸν να κάνω παρέα με τις γυναίκες.

Σώστρατος : Μὴ λες άνοησίες. Θὰ προχωρήσης λοιπόν; Πρέπει πιά ὅλα αυτά δικά σου να τὰ θεωρήσης. (Μπαίνουν στο ιερό ενώ η γριά Σιμίκη θγαίνει από τὸ σπίτι τοῦ Κνήμωνα και μολογοει.)

Σιμίκη : Φεύγω κ'εγώ, μὰ την "Αρτεμη. Μόνος σου θα κοιτέσαι, φουκαρὰς, και αἰτία θα είναι ὁ τρόπος σου. 'Ακούς εκεί, να πῇς όχι σ' αυτούς που ήθελαν να σε φέρουν στο θεό! Θάχουμε πάλι κακὸ μεγάλο, πὸς πιό μεγάλο από τώρα, μὰ τη Δήμητρα και τη

Εκλογή

Περσεφόνη. Καλὰ θα τὰ πάθης. (Βγαίνει ἡ Σιμίκη από την πόρτα τοῦ Κνήμωνα ενώ ἐμφανίζεται από τη σπηλιά ὁ Γέτας).

Γέτας : 'Εγώ θα πάω να δῶ τί κάνει αυτός εδῶ. ('Ακούγεται ὁ ἦχος αὔλου). Τί με ζαλίζεις ἔτσι με τὸν αὔλο σου, ἐλεεινή; Δὲ μ' αφήνουν ποτέ ἡσυχῶ. Μὲ στέλνουν στὸν ἀρρωστο αὐτὸν εδῶ, ἀκουγε!

Σιμίκη : "Ας μὴ κανείς άλλος ἀπὸ σὰς για να κάτση κοντά του γιατί εγώ ξεπροβοδῶ την κορούλα μου και θέλω να τῇς πῶ μερικά λόγια, να την ἀποχαιρετήσω και να τη φιλήσω.

Γέτας : Σωστὰ τὰ σκέφτηκες. Πήγαινε. Θὰ τὸν περιποιηθῶ τώρα εγώ.

('Η Σιμίκη μπαίνει στη σπηλιά).

Γέτας : Μάγεια! "Ε, Σίκωνα! ἔλα εδῶ ὅσο πιό γρήγορα μπορείς, στόνομα τοῦ Ποσειδῶνα. Γιατί, ἀλλοίμονο, ἀργεῖς τόσο πολύ;

Σίκων : (Βγαίνει από τὸ ιερό). 'Εσύ με φωνάζεις;

Γέτας : Ναι, εγώ. Θέλεις να ἐκδικηθῇς για ὅσα ἔπαθες πρὶν από λίγο;

Σίκων : 'Εγώ ἔπαθα πρὶν από λίγο; Δεν με παρατὰς με τις φλυαρίες σου;

Γέτας : 'Ο γεροπαράξενος από πολλή ὥρα κοιμάται μόνος του.

Σίκων : Και πὸς πάει λοιπόν;

Γέτας : Δεν είναι και πάρα πολὺ ἄσχημα.

Σίκων : Και δεν μπορεί να σηκωθῇ και να μὰς ἀρχίσῃ στο ξύλο;

Γέτας : Οὔτε ν' ἀνασηκωθῇ καθόλου, νομίζω εγώ.

Σίκων : Εὐχάριστο πολὺ είναι αὐτὸ που μου λές. Θὰ μὴ μέσα τάχα πὸς γυρεύω κάτι. Θὰ γίνη ἔξω φρενῶν.

Γέτας : Κάτι σκέφθηκες, πρώτα, καλέ μου φίλε· να τὸν τραβήξουμε ἔξω και ὕστερα, όταν τὸν θάλουμε αὐτοῦ, να χτυπάμε την πόρτα, να τὸν ζητάμε κάτι, να τὸν φουρκίζουμε. Θὰ κάνουμε κέφι, σου λέω.

Σίκων : Τὸν Γοργία φοβάμαι μὴν μὰς πάρη εἰδηση και μὰς τις βρέξη.

Γέτας : Μέσα γίνεται φασαρία. Πίνουν και δεν θὰ μὰς πάρη χαμπάρι κανείς. Και τὸ πιό σπουδαῖο για μὰς είναι ὅτι ὁ γέρος πρέπει να γίνη πιό ἡμερος ἀπέναντί μας, γιατί τώρα είμαστε κηδεμόνες του, μιά και γίνεται ἄνθρωπος τὸ σπιτιοῦ μας. Κι αν μείνῃ για πάντα ἴδιος, ἐμείς θα ὑποφέρουμε.

Σίκων : Σωστὰ τὰ λές.

Γέτας : Προσπάθησε μόνο να τὸν φέρης εδῶ μπροστὰ χωρίς να σε πάρουν εἰδηση. ('Ο Γέτας σπρώχνει τὸν Σίκωνα πὸς την πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Κνήμωνα). Προχώρα λοιπόν λιγάκι.

Σίκων : Κοντά μου νᾶσαι, σε παρακαλῶ, μὴ μ' ἀφήσης και τὸ σκάσης, και για τᾶνομα τὸν θεῶν μὴν κάνης θόρυβο.

Γέτας : Μὰ δεν κάνω, για τᾶνομα τῇς Γῆς. (Μπαίνουν μέσα με προσοχή και ξαναγυρίζουν φέρνοντας τὸν Κνήμωνα κοιμισμένο).

Σίκων : Κοντά μου νᾶσαι, σε παρακαλῶ, μὴ μ' ἀφήσης και τὸ σκάσης, και για τᾶνομα τὸν θεῶν μὴν κάνης θόρυβο.

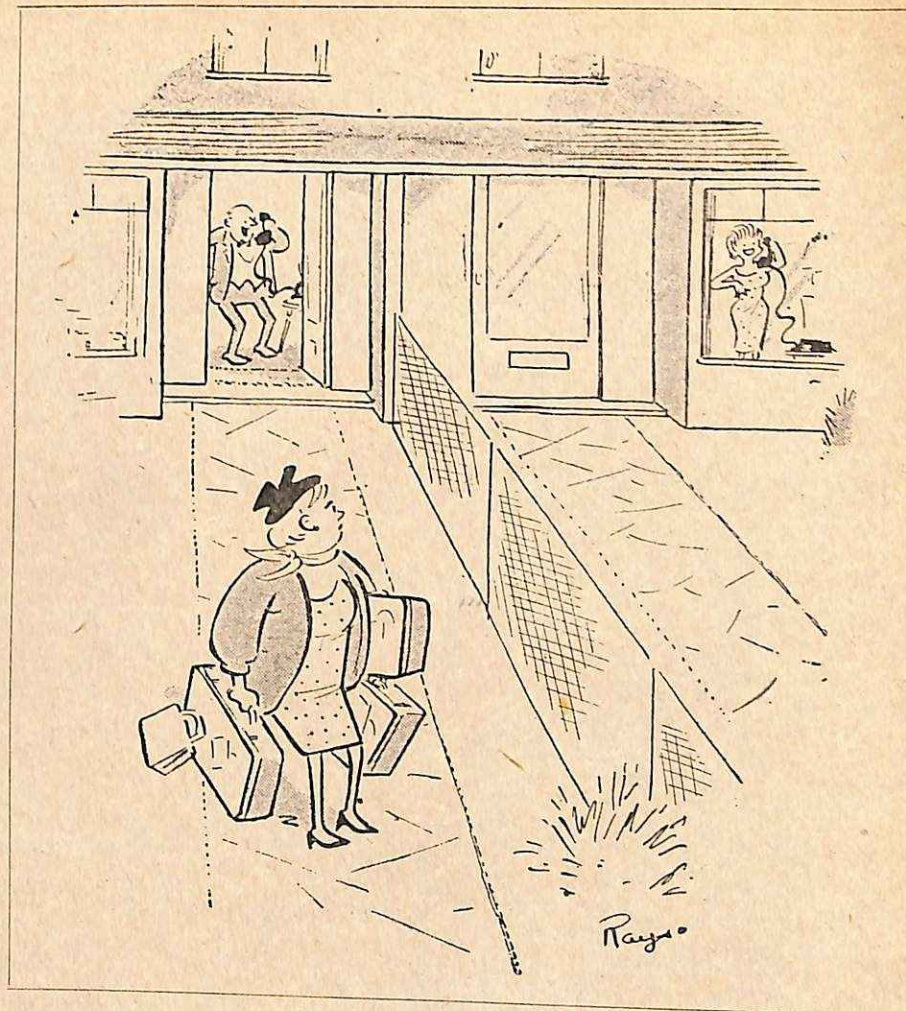
Γέτας : Μὰ δεν κάνω, για τᾶνομα τῇς Γῆς. (Μπαίνουν μέσα με προσοχή και ξαναγυρίζουν φέρνοντας τὸν Κνήμωνα κοιμισμένο).

Σίκων : Κοντά μου νᾶσαι, σε παρακαλῶ, μὴ μ' ἀφήσης και τὸ σκάσης, και για τᾶνομα τὸν θεῶν μὴν κάνης θόρυβο.

Γέτας : Μὰ δεν κάνω, για τᾶνομα τῇς Γῆς. (Μπαίνουν μέσα με προσοχή και ξαναγυρίζουν φέρνοντας τὸν Κνήμωνα κοιμισμένο).

Σίκων : Κοντά μου νᾶσαι, σε παρακαλῶ, μὴ μ' ἀφήσης και τὸ σκάσης, και για τᾶνομα τὸν θεῶν μὴν κάνης θόρυβο.

Γέτας : Μὰ δεν κάνω, για τᾶνομα τῇς Γῆς. (Μπαίνουν μέσα με προσοχή και ξαναγυρίζουν φέρνοντας τὸν Κνήμωνα κοιμισμένο).

(Copyright «Punch»)

Γέτας : Πὸς τὰ δεξιά!
Σίκων : Νά!
Γέτας : Βάλε τον εκεί. Τώρα ἦρθε ἡ ὥρα.

Σίκων : Μπροστὰ θα πηγαίνω εγώ. "Ετσι, Κ' εσύ να παρακολουθᾷς ἐμένα. (Χτυπᾷ ρυθμικά την πόρτα και φωνάζει). Παιδί, ἔ παιδί, παιδιὰ, σὰς φωνάζω εγώ, παιδί, ἔ παιδί.

Κνήμων : "Ω, ἀλλοίμονο, χάνομαι.

Γέτας : Παιδιά, σὰς θέλω· παιδί, ἔ παιδί, παιδί... ἔ παιδιὰ.

Κνήμων : Χάνομαι, ἀλλοίμονό μου. Μωρὲ ποιὸς είναι αὐτός; Εἶσαι λοιπὸν κανένας από δαύτους; ('Ο Κνήμωνας δείχνει ἀόριστα πὸς τη σπηλιά). Και τί θέλεις, μωρέ, σὺ;

Σίκων : Σὰς παρακαλῶ να μὸς δώσετε χῦτρες και μιά σκάφη.

Κνήμων : (Νευριασμένος περισσότερο). Μωρὲ ποιὸς θα μπορέση να με στήσῃ ὄρθιο;

Σίκων : "Εχετε ἐσεῖς, ἔχετε, ἀλήθεια;

Γέτας : Θέλουμε και ἐφτά τρίποδες και δώδεκα τραπέζια. (Πὸς τὰ μέσα τοῦ σπιτιοῦ). Μὴν ἀργήτε όμως, δρε παιδιά, πῆτε το σ' ἀφεντικά σας, γιατί είμαι διασπαστικός.

Κνήμων : Δεν είναι κανείς μέσα.

Γέτας : Δεν είναι;

Κνήμων : "Οχι! Στο εἶπα χίλιες φορές.

Σίκων : "Ας πάω να φύγω, λοιπόν. (Κάνει πὸς φεύγει).

Κνήμων : "Αχ, ὁ δυστυχισμένος ἐγώ! Πὸς βρέθηκα εδῶ; Ποιὸς μ' ἔβαλε εδῶ; ('Ο Σίκων κάνει να τὸν πλησιάσει).

Σίκων : "Αἱ στο δαίμονα εσύ.

Κνήμων : (Πηγαίνει πάλι πὸς την πόρτα τοῦ Κνήμωνα). Πηγαίνω. Παιδί, ἔ παιδί, γυναίκες, ἄντρες, παιδί, ἔ πορτιέρη!

Κνήμων : Τρελλάθηκες μωρέ; Θὰ σπάσης δρε την πόρτα.

Σίκων : Δὸς μου ἐννιά χαλιά.

Κνήμων : 'Απὸ πὸς μωρέ;

Σίκων : Και μιά φαντῇ κουρτίνα περσική, ἐκατὸ πόδια μακρὰ.

Κνήμων : Μακάρι να εἶχα.

Σίκων : Και όμως έχεις.

Κνήμων : 'Απὸ πὸς; Γριά, πὸς εἶναι μωρὲ ἢ γριά;

Σίκων : (Κάνει πὸς φεύγει). Πάω κ' εγώ σ' ἄλλη πόρτα.

Κνήμων : Ξεκουμπηστήτε από δῶ. Γριά, Σιμίκη! ('Ο Σίκων πλησιάζει

πάλι). Καταραμένε, πού να σου ρίξουν φωτιά και να σε κάψουν όλοι οι θεοί. Τί θέλεις μωρέ;

Σίκων : Μιά μπρούτζινη κούπα για κρασί θέλω να πάρω και νάναι μεγάλη.

Κνήμων : Μωρέ ποιος μπορεί να με στήσει στα πόδια μου;

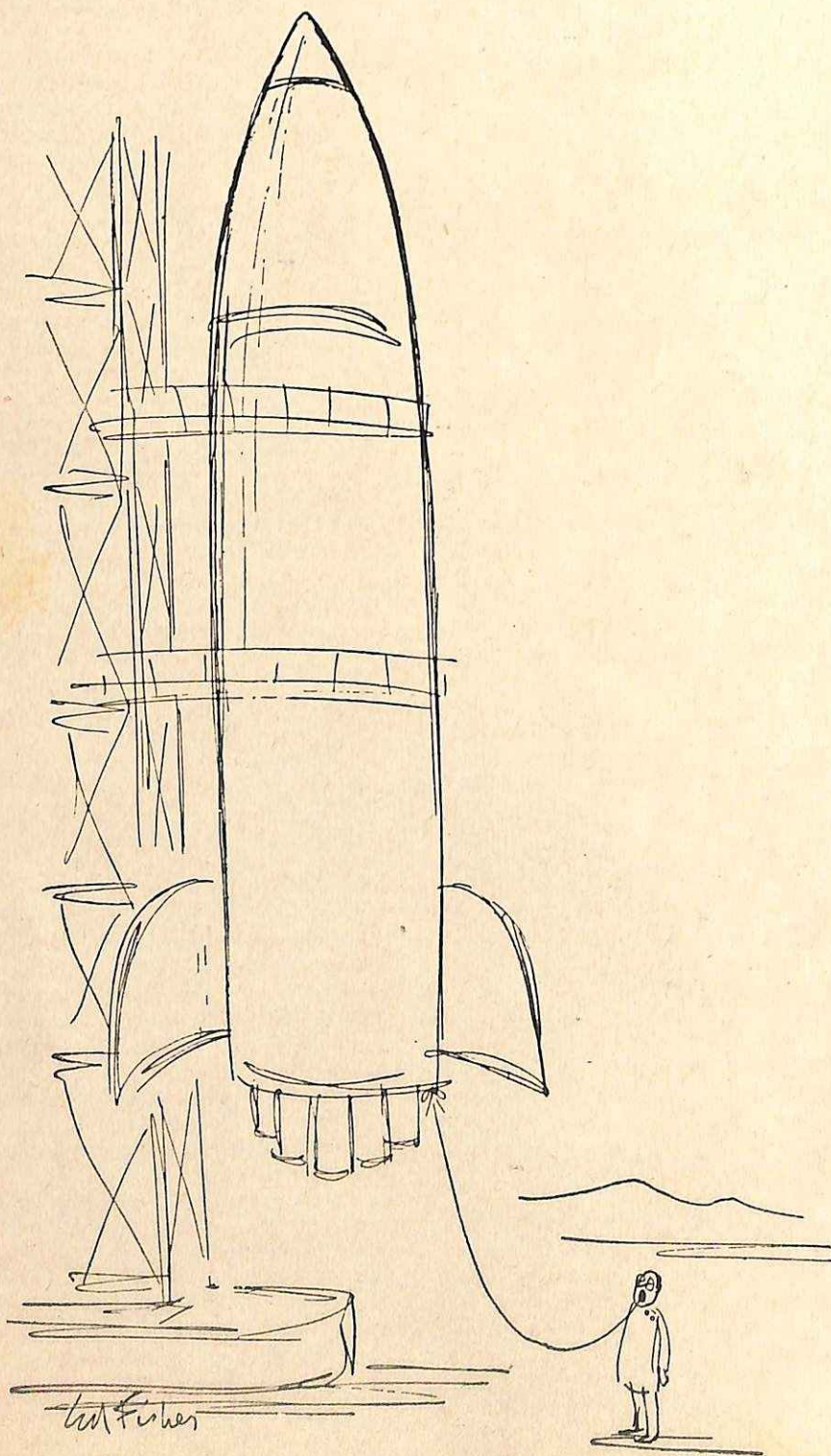
Σίκων : Έχεις και όμως έχεις στ' αλήθεια, κουρτίνα, πατερούλη.

Κνήμων : Πού είναι επί τέλους το παιδί;

Σίκων : Ούτε κούπα για κρασί δεν έχεις;

Κνήμων : Θα τη σκοτώσω, μωρέ τη Σιμίκη.

Γέτας : Κοιμήσου εκεί και πάψε να σκουζής! Τόν κόσμο τόν αποφεύγεις, τις γυναίκες τις μισείς, δεν αφήνεις να σε πάη κανείς μαζί μ' αυτούς που κάβουν τη θυσία. Θα τὰ τραβάς λοιπόν τώρα όλα αυτά. Κανένας δεν είναι κοντά σου για να σε βοηθήσει, και γύρω σου δεν είναι άλλος κανείς από μάς. Θ'

ακούς λοιπόν όλα όσα σου λέμε.

Σίκων : (Για τους γάμους) έτοιμα-ζα συμπόσιο εγώ σ' αυτούς εκεί τους άνδρες. Μ' ακούς; Να μη κοιμάσαι!

Κνήμων : Πού νάχα τέτοια τύχη, αλλοίμονο!

Σίκων : Θέλεις να τὰ παρακολουθήσεις; Άκουσε λοιπόν και τ' άλλα. Ήταν να γίνουν στὰ διαστικά. Έβαζα κάτω τὰ στρώματα, κ' έστρωνα τὰ τραπέζια ο ίδιος. Γιατί αυτά έπρεπε να τὰ κάμω εγώ. Μ' ακούς; Γιατί ξέρεις είμαι μάγειρας, να τὸ θυμάσαι, άνθρωπος όχι δύσκολος. Κ' έπαιρνε έπειτα ο ένας με κανάτι κρασί παλιό που έλαμπε κι άφου τὸ ανακάτωσε με τὸ άγιο νερό τὼν Νυμφῶν τὸ κερνούσε στους άλλους γύρω του και άλλος έκανε τὸ ίδιο στὶς γυναίκες. Με τὰ κεράσματα όμως αυτά ήταν σαν να πότιζες τὴν άμμο. Καταλαβαίνεις έσύ τί σου λέω; Και μία από τις κοπέλλες τοῦ σπιτιοῦ που τὴν έξάλισε τὸ πιστό σκεπάζοντας τὸ λουλούδι τοῦ νεανικοῦ της προσώπου προχωρούσε ντροπαλά για να άρχισή τὸ χορὸ διατάζοντας και τρέμοντας, κι άλλη μία τῆς έπιασε τὸ χέρι και χόρευαν.

Γέτας : Άφου έπαθες τὴ χειρότερη συμφορά έμπα τώρα κ' έσύ να χορέψης.

Κνήμων : Τί; μωρέ τί θέλετε, έλεει νοί;

Σίκων : Άντε γρήγορα, μπές στο χορὸ, χωριάτη!

Κνήμων : Μη για τὸνομα τὼν θεῶν.

Σίκων : (Πιάνει τὸν Κνήμωνα και τὸν τραβά στο χορὸ). Άντε λοιπόν, να σε πάμε πιά και σένα μέσα.

Κνήμων : Τί να κάνω;

Σίκων : Άντε να χορέψης τώρα κ' έσύ.

Κνήμων : Πηγαίνετε με λοιπόν μέσα. Ίσως είναι καλύτερα να υποφέρω εκείνα που γίνονται εκεί.

Γέτας : Νά που έχεις μυαλό. Κρατήσου καλά. Έ παλληκάρια, έσύ παιδί Δόνακα, και συ Σίκωνα, σηκώστε αὐτὸν έδῶ, πηγαίνετε τον μέσα. (Ο Γέτας άπευθύνεται στὸν Κνήμωνα) Και συ να προσέχης τὸν έαυτό σου, γιατί αν κι άλλη φορά σε πιάσουμε να κάνης τίποτα στραβό, να ξέρης πὼς δεν θα σε λυπηθούμε καθόλου. Και τώρα άς μάς δώση κανείς στεφάνια και δαδί. (Βάζει ένα στεφάνι στο κεφάλι τοῦ Κνήμωνα).

Σίκων : Πάρε αὐτὸ έδῶ. Έτσι ταιριάζει. (Άπευθύνεται στους θεατές.) Και τώρα παλληκάρια, παιδιά, άντρες, άφου χαρήκατε μαζί μας που τὰ βγάλαμε πέρα με τὸν δύσκολο τούτο γέρο, χειροκροτήστε μας σαν καλοί φίλοι. Και ή εύγενική παρθένα Νίκη που αγαπάει τὰ γέλια τῆς κωμωδίας μάς άκολουθά πάντα δείχνοντας τὴν εὐνοιά της.

Μεταφρ. ΜΙΛΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

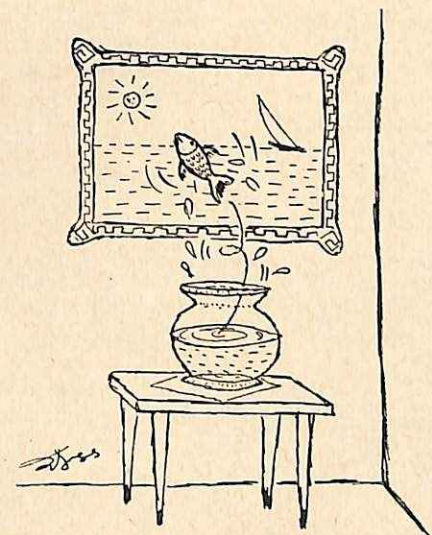
Οι ευρωπαϊκές θεωρίες, έγραφε ο Τζέφφερσον, υποστηρίζουν ότι πολλές ομάδες ανθρώπων, για να συγκρατηθούν στα όρια τῆς τάξης και τῆς δικαιοσύνης, έχουν ανάγκη από μια κυβέρνηση που χρησιμοποιεί υλικές και ήθικες δυνάμεις, ανεξάρτητα από τὴ θέληση τῶν ανθρώπων... Έμεῖς (οἱ ιδρυταί τῆς καινούργιας αμερικανικῆς Δημοκρατίας) πιστεύουμε πὼς ο άνθρωπος είναι ένα λογικό ζῶο, προικισμένο από τὴ φύση με δικαιώματα και με μια ένστικτώδη αίσθηση δικαιοσύνης, και ότι μπορεί να άποφεύγει τὴν άδικία, να υπερασπίζεται τὸ δίκαιο από τὴν περιορισμένη ισχύ που θα βρίσκεται στα χέρια ανθρώπων που ο ίδιος διαλέγει και που εκτελούν τὰ καθήκοντά τους έπειδὴ εκείνος τὸ θέλει.»

Σε αὐτιά που ήδη άκουσαν τὸν Φρόυντ, αὐτὰ τὰ λόγια φαίνονται συγκινητικά άρχαία και άφελή. Οἱ άνθρωποι είναι πολύ λιγώτερο λογικοὶ και ένστικτωδῶς δίκαιοι από ὅσο οἱ αἰσιόδοξοι τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνα υπέθεταν. Άπό τὴν άλλη ὁμως, δεν είναι ούτε τόσο ήθικά τυφλοὶ ούτε τόσο άπελπιστικά παράλογοι ὅσο οἱ άπαισιόδοξοι τοῦ εικοστοῦ θέλουν να πιστεύουμε. Σε πείσμα τοῦ Ύποσυνείδητου, σὲ πείσμα τῆς ένδημικῆς νεύρωσης και τοῦ χαμηλοῦ διανοητικοῦ έπιπέδου τους, οἱ περισσότεροὶ άνθρωποι είναι πιθανόν άρκετὰ άξιοπρεπεῖς και λογικοὶ ὥστε να τους έμπιστεύεται κανείς να κατευθύνουν τὴν ίδια τους τὴ μοίρα.

Οἱ δημοκρατικὲς άρχές είναι μέθοδοι για να συμφιλιωθῇ ή κοινωνική τάξη με τὴν ατομική έλευθερία και πρωτοβουλία, και για να εξαρτάται, σὲ τελευταία ανάλυση, ή ισχύς τοῦ κυβερνήτη από τὴν ισχύ τοῦ κυβερνωμένου. Τὸ γεγονός ότι, στη Δυτική Εὐρώπη και στην Άμερική, αὐτὲς οἱ μέθοδοι δεν είχαν, τελικά, και τόσο άσχημα άποτελέσματα, είναι άρκετὴ άπόδειξη πὼς οἱ αἰσιόδοξοι τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνα δεν είχαν πολύ άδικο. Άν τους δώση κανείς μια καλή εὐκαιρία, οἱ άνθρωποι μπορούν να αυτοκυβερνηθούν και μάλιστα καλύτερα — έστω και αν από άποψη μηχανικῆς δεν τὰ καταφέρουν τόσο καλά — από ὅσο αν θα τους κυβερνοῦσαν άρχές ανεξάρτητες από τὴ θέλησή τους.

Άν τους δώση κανείς, έπαναλαμβάνω, τὴν καλή εὐκαιρία, γιατί ή εὐκαιρία είναι άπαραίτητη προϋπόθεση. Κανένας λαὸς που περνά άπότομα από μια άπολυταρχική κυβερνῆση στην τελείως άγνωστή του δημοκρατία, δεν έχει «καλή εὐκαιρία» να αυτοκυβερνηθῇ σωστά. Ο φιλελευθερισμός άνθίζει σὲ μια άτμόσφαιρα ευημερίας και δύνει καθὼς ή ευημερία περνά και ή κυβερνῆση άναγκάζεται να έπεμβαίνει ὅλο και πιὸ συχνά και πιὸ δραστικά στὶς υποθέ-

σεις τῶν υπηκόων της. Ο υπερπληθυσμὸς και ή υπεροργάνωση είναι δύο στοιχεῖα που στερούν μια κοινωνία από τὴν «καλή εὐκαιρία» να ζήσει δημοκρατικά. Βλέπουμε λοιπόν ότι υπάρχουν ώρισμένες ιστορικές, οικονομικές, δημογραφικές και τεχνολογικές συνθήκες που κάνουν πολύ δύσκολο για τὰ λογικά ζῶα τοῦ Τζέφφερσον, τὰ προικισμένα από τὴ φύση με δικαιώματα και ένστικτώδη αίσθηση δικαιοσύνης,

να χρησιμοποιήσουν τὴ λογική τους, να διεκδικήσουν τὰ δικαιώματά τους και να ζήσουν δίκαια μέσα σὲ μια δημοκρατικά ὀργανωμένη κοινωνία. Έμεῖς στὴ Δύση υπήρξαμε πολύ τυχεροὶ γιατί είχαμε τὴν «καλή εὐκαιρία» μας να κάνουμε τὸ μεγάλο πείραμα τῆς αυτοκυβέρνησης. Δυστυχῶς, φαίνεται ότι, σαν άποτέλεσμα αλλαγῶν στὶς συνθήκες μας, αὐτὴ ή άπειρα πολύτιμη εὐκαιρία, χάνεται σιγά-σιγά. Και φυσικά, δεν είναι μόνον αὐτό. Οἱ τυφλὲς άπρόσωπες δυνάμεις δεν είναι οἱ μόνοι έχθροι τῆς ατομικῆς έλευθερίας και τῆς δημοκρατίας. Υπάρχουν δυνάμεις λιγώτερο άφηρημένες, δυνάμεις που χρησιμοποιούνται έπίτηδες από άτομα που διψοῦν για δύναμη και που έχουν σαν σκοπὸ, να έλέγχουν μερικὰ ή ὅλοκληρωτικά, τους συνανθρώπους τους. Πρὶν πενήντα χρόνια, όταν ήμουν παιδί, φαίνονταν τελείως αὐτονόητο πὼς οἱ κακές μέρες τοῦ παρελθόντος είχαν τελειώσει, πὼς ή τυραννία, οἱ σφαγές, οἱ σκλαδιά και ή καταδωξή τῶν αἰρετικῶν ανήκαν στο παρελθόν. Για ανθρώπους που φοροῦσαν ψηλά καπέλλα, ταξίδευαν σὲ τραίνα, και έκαναν τὸ μπάνιο τους κάθε μέρα, τέτοια φρικτὰ πράγματα φαίνονταν έξω από τὴν πραγματικότητα. Λίγα χρόνια άργότερα, αὐτοὶ οἱ άνθρωποι που έκαναν τὸ μπάνιο τους κάθε μέρα και πήγαιναν στην έκκλησία

με ψηλὸ καπέλλο, έκαναν άπάνθρωπα πράγματα σὲ μια άπίστευτη κλίμακα, εναντίον τῶν Άφρικανῶν και τῶν Άσιατῶν.

Υπάρχουν δύο εἶδη προπαγάνδας: ή λογική προπαγάνδα που εὐνοεί τὴ δράση σύμφωνα με τὸ φωτισμένο συμφέρον εκείνων που τὴν κάνουν και εκείνων στους ὁποίους άπευθύνεται, και ή παράλογη προπαγάνδα, που δεν συμφωνεῖ με κανενὸς φωτισμένο συμφέρον αλλά υπαγορεύεται από τὰ πάθη, τὶς τυφλὲς παρορμήσεις, τοὺς άσυνείδητους πόθους και φόβους και άπευθύνεται άκριδῶς στὰ ίδια πράγματα. Όπου μπαίνουν στο παιχνίδι οἱ πράξεις τῶν ατόμων, υπάρχουν άφορμές άνώτερες από τὸ φωτισμένο συμφέρον. Όπου ὁμως συνολική δράση πρέπει να πραγματοποιηθῇ στὰ πεδία τῆς πολιτικῆς και τῶν οικονομικῶν, τὸ φωτισμένο συμφέρον είναι ἴσως τὸ κυριώτερο από τὰ πραγματικά αίτια. Άν οἱ πολιτικοὶ και οἱ ψηφοφόροι τους δροῦσαν πάντοτε με σκοπὸ τὸ δικὸ τους συμφέρον ή τὸ συμφέρον — τὸ άπώτερο συμφέρον — τῆς πατρίδας τους, αὐτὸς ὁ κόσμος θα ήταν ὁ έπίγειος παράδεισος. Έτσι ὅπως είναι τὰ πράγματα ὁμως, συχνά δροῦν ενάντια στὰ συμφέροντά τους, άπλῶς για να ικανοποιήσουν τὰ κατώτερα πάθη τους. Άρα ὁ κόσμος είναι ή πατρίδα τῆς άθλιότητος. Η προπαγάνδα που άποβλέπει σὲ πράξεις συμφωνες με τὸ φωτισμένο συμφέρον άπευθύνεται στὴ λογική με λογικὲς δάσεις εκθέτοντας τὶς άποδείξεις τίμια. Η προπαγάνδα που προέρχεται από τάσεις κατώτερες από τὸ συμφέρον, προσφέρει ψεύτικες άτελεῖς άποδείξεις, άποφεύγει τὴ λογική συζήτηση και προσπαθεῖ να επηρεάσει τὰ θύματα της, με τὸ να έπαναλαμβάνη άπλῶς χτυπητὲς λέξεις, να κατηγορῇ συμπατριῶτες και ξένους, στους ὁποίους φορτώνονται οἱ εὐθύνες, και με τὸ να συνδέη πονηρά τὰ κατώτερα πάθη με τὰ υψηλότερα ιδεώδη έτσι ὥστε φρικτὲς πράξεις να εκτελούνται εν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ και ή πιὸ κυνική «ρεαλπολιτικὴ» να γίνεται θρησκευτική άρχή και πατριωτικὸ καθήκον.

Για να χρησιμοποιήσουμε τὰ λόγια τοῦ Τζῶν Ντιούι, ή αναγέννηση τῆς πίστες στην ανθρωπινή φύση, στὶς δυνατότητές της γενικά και, ιδιαίτερα, στὴ δύναμή της να ανταποκρίνεται στὴ λογική και στὴν αλήθεια, είναι πιὸ σίγουρη αντίσταση κατὰ τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ από μια έπίδειξη υλικῆς έπιτυχίας ή μια εὐλαβική άφοσίωση σὲ εἰδικὰ νομικά και πολιτικά σχήματα. «Η δύναμη να ανταποκρινώμαστε στὴ λογική και στὴν αλήθεια υπάρχει μέσα σὲ ὅλους μας. Όμως, άλλο τόσο υπάρχει, δυστυχῶς, ή τάση να ανταπο-

κρινώμαστε στὸν παραλογισμό καὶ στὴν ψευτιά, ἰδιαίτερα ὅταν ἡ ψευτιά ξυπνᾷ μιὰ εὐχάριστη συγκίνηση ἢ ὅταν ἡ ἐκκλήση στὸν παραλογισμό δονῇ χορδὲς τοῦ πρωτόγονου ὑπανθρώπου στὸ βάθος τοῦ ἐαυτοῦ μας. Σὲ ὠρισμένα πεδία οἱ ἄνθρωποι ἔχουν μάθει νὰ ἀνταποκρίνονται στὴ λογικὴ καὶ στὴν ἀλήθεια μὲ ἀρκετὴ συνέπεια. Οἱ συγγραφεῖς ἐπιστημονικῶν ἄρθρων δὲν ἀπευθύνονται στὰ πάθη τῶν συναδέλφων τους ἐπιστημόνων καὶ τεχνικῶν. Ἐκθέτουν αὐτὸ πὺ πιστεύουν ὅτι εἶναι ἡ ἀλήθεια γιὰ κάποια καθωρισμένη ἀποψη τῆς πραγματικότητος, χρησιμοποιοῦν τὴ λογικὴ γιὰ νὰ ἐξηγήσουν τὰ γεγονότα πὺ παρατήρησαν, καὶ ὑποστηρίζουν τὶς ἀπόψεις τους μὲ ἐπιχειρήματα πὺ ἀπευθύνονται στὴ λογικὴ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀρκετὰ εὐκόλα στὸ πεδίο τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς τεχνολογίας. Εἶναι πολὺ δυσκολώτερα στὸ πεδίο τῆς πολιτικῆς, τῆς θρησκείας καὶ τῆς ἠθικῆς. Ἐδῶ τὰ γεγονότα μᾶς ξεφεύγουν καὶ ἡ σημασία τους ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ σύστημα ἰδεῶν μὲ τὸ ὁποῖο προτιμᾷ κανεὶς νὰ τὰ ἐξηγήσῃ. Καὶ αὐτὲς δὲν εἶναι οἱ μόνες δυσκολίες πὺ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὁποῖος ζητᾷ τὴν ἀλήθεια. Στὴ δημόσια καὶ στὴν ἰδιωτικὴ ζωὴ, συχνὰ δὲν ὑπάρχει καιρὸς γιὰ νὰ συγκεντρώσῃ κανεὶς ὅλα τὰ δεδομένα καὶ νὰ ζυγίσῃ τὴ σημασία τους. Δροῦμε χωρὶς ἀρκετὲς ἀποδείξεις καὶ σὲ φῶς πολὺ πιὸ ἀσταθὲς ἀπὸ τὸ φῶς τῆς λογικῆς. Μὲ τὴν καλύτερη θέληση τοῦ κόσμου, δὲν μπορούμε νὰ λέμε πάντα τὴν ἀλήθεια ἢ νὰ εἴμαστε πάντα λογικοί.

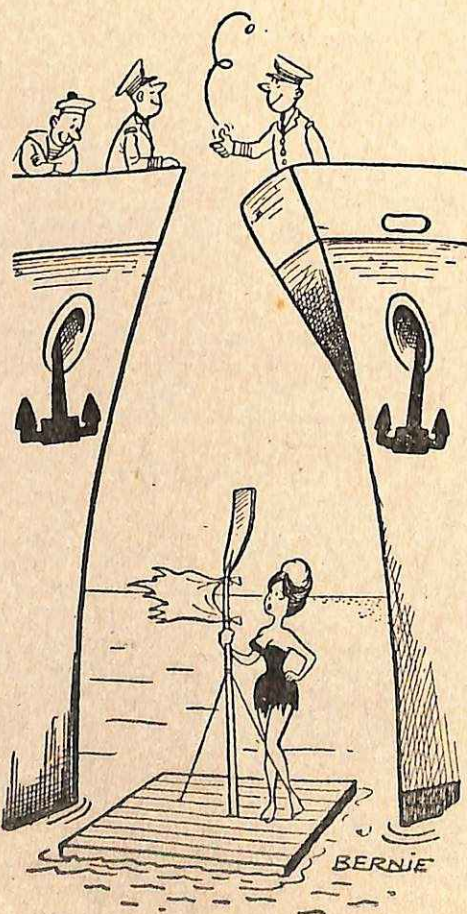
Ὁ Τζέφερσον ἔλεγε ἀκόμη : «Εἶναι ἀδύνατο γιὰ μιὰ χώρα νὰ εἶναι συγχρόνως ἀμόρφωτη καὶ ἐλεύθερη. Ὁποῦ ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος καὶ ὁ κάθε ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ διαβάσῃ, ἐκεῖ ὅλα εἶναι ἀσφαλῆ.» Πέρα ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ ἄλλος ἓνας φανατικὸς πιστὸς τῆς λογικῆς ἔλεγε σχεδὸν τὰ ἴδια, τὴν ἴδια ἐποχὴ. Νὰ τί ἔγραφε ὁ Τζῶν Στιούαρτ Μίλλ γιὰ τὸν πατέρα του, τὸν φιλόσοφο Τζαίμς Μίλλ : «Τόση ἦταν ἡ πίστη του στὴν ἐπίδραση τῆς λογικῆς πάνω στοὺς ἀνθρώπους ὥστε πίστευε ὅτι ὅλα θὰ λύνονταν, ἂν ὅλοι μάθαιναν νὰ διαβάζουν.»

«Ὅλα θὰ λύνονταν». Ἀλλῇ μιᾷ φορὰ ἀντηχεῖ ἡ αἰσιοδοξία τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνα. Καὶ ὅμως ὁ Τζέφερσον ἤξερε, εἶχε πικρὴ πείρα τοῦ πόσο ὁ τύπος μπορεῖ νὰ ἐκμεταλλευθῇ τὴν ἐλευθερία του.

Μὲ ἄλλα λόγια ἡ μαζικὴ διάδοση τῶν εἰδήσεων, δὲν εἶναι οὔτε καλὴ οὔτε κακὴ. Εἶναι, ἀπλουστάτα, μιὰ δύναμη καὶ σὰν κάθε δύναμη μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ καλὰ ἢ κακὰ. Ἄν χρησιμοποιηθῇ μὲ τὸν ἓνα τρόπο, ὁ τύπος, τὸ ραδιόφωνο καὶ ὁ κινηματογράφος εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ἐπιβίωση τῆς δημοκρατίας. Ἄν χρησιμοποιηθῇ μὲ τὸν ἄλλο τρόπο, γίνονται τὰ ἰσχυρότερα ὁ-

πλα τῆς δικτατορίας. Καὶ σ' αὐτό, ὅπως καὶ σὲ ὅλα τὰ πεδία, ἡ τεχνικὴ πρόοδος ἔκανε κακὸ στοὺς Μικροὺς καὶ βοήθησε τοὺς Μεγάλους. Πενήντα χρόνια πρὶν, κάθε δημοκρατικὴ χώρα εἶχε νὰ ἐπιδείξῃ ἀπειρες μικρὲς ἐφημερίδες καὶ τοπικὰ περιοδικὰ. Χιλιάδες ἐκδό-τες ἔλεγαν ἐλεύθερα χιλιάδες ἀνεξάρτη-τες γνώμες. Σήμερα ὁ τύπος εἶναι νομικὰ ἐλεύθερος μὰ οἱ περισσότερες μικρὲς ἐφημερίδες ἔχουν ἐξαφανισθῇ. Τὸ κόστος τοῦ χαρτιοῦ καὶ τῶν σύγχρο-νων μηχανῶν καὶ τὸ κόστος τῶν δημο-σιογράφων εἶναι πολὺ ὑψηλὸ γιὰ τοὺς Μικροὺς. Στὴν ὁλοκληρωτικὴ Ἀνατολὴ ὑπάρχει πολιτικὴ λογοκρισία καὶ τὰ μέσα τῆς διαδόσεως τῶν εἰδήσεων στὶς μάζες ἐλέγχονται ἀπὸ τὸ κράτος. Στὴ δημοκρατικὴ Δύση ὑπάρχει οἰκονομικὴ λογοκρισία καὶ τὰ μέσα τῆς διαδόσεως τῶν εἰδήσεων ἐλέγχονται ἀπὸ τοὺς ἱ-σχυροὺς. Βέβαια ἡ λογοκρισία πὺ ἐπιβάλλει τὸ κόστος καὶ ἡ δύναμη πὺ βρίσκεται στὰ χέρια μερικῶν μεγάλων ἐταιριῶν εἶναι πράγματα λιγώτερο ἐπικίνδυνα ἀπὸ τὴν κρατικὴ ἰδιοκτησία καὶ τὴν κυβερνητικὴ προπαγάνδα. Δὲν εἶναι ὅμως κάτι πὺ θὰ ἐνέκρινε ὁ Τζέφ-φερσον.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν προπαγάνδα οἱ πρῶτοι πιστοὶ τῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ τύπου ἀντιμε-τώπιζαν δυὸ μόνο πιθανότητες : ὅτι ἡ

προπαγάνδα μπορούσε νὰ εἶναι ἀληθι-νὴ ἢ ψεύτικη. Δὲν προέβλεψαν αὐτὸ πὺ συνέβη ἰδιαίτερα στὶς δυτικές μας κε-φαλαιοκρατικὲς Δημοκρατίες : δηλαδὴ τὴν ἀνάπτυξη μιᾶς τεράστιας βιομηχα-νίας διαδόσεως τῶν εἰδήσεων, πὺ δὲν ἀσχολεῖται οὔτε μὲ τὴν ἀλήθεια, οὔτε μὲ τὴν ψευτιά, ἀλλὰ μὲ τὰ «ἀσχετα». Μὲ μιὰ λέξη δὲν προέβλεψαν τὴν ἀφάν-ταστη ὄρεξη τοῦ ἀνθρώπου γιὰ «δια-σκέδαση».

Στὸ παρελθὸν οἱ ἄνθρωποι ζητοῦσαν τὴ διασκέδαση μὰ δὲν μπορούσαν ποτὲ νὰ χορτάσουν τὴν ὄρεξή τους. Τὰ Χρι-στούγεννα ἦταν μιὰ φορὰ τὸ χρόνο, οἱ γιορτὲς ἔρχονταν κάθε τόσο μὰ πάντα ἀραιὰ, οἱ ἀναγνώστες ἦταν ἐλάχιστοι καὶ τὰ βιβλία ἀκόμη λιγώτερα, καὶ αὐ-τὸ πὺ ἔμοιαζε περισσότερο στὸν ση-μερινὸν κινηματογράφο ἢ τὴν ἐκκλησία ὅπου, ὅμως, ἡ παράσταση ἦταν μάλλον μονότονη. Γιὰ νὰ ξαναβροῦμε συνθήκες σχετικὲς μὲ τὶς σημερινές, πρέπει νὰ ἐπιστρέψουμε στὴν αὐτοκρατορικὴ Ρώ-μη, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ δὲν μπορούσε ἡ κα-τάσταση νὰ συγκριθῇ μὲ τὴν ἀδιάκοπη διασκέδαση πὺ παρέχουν σήμερα οἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ, τὸ ρα-διόφωνο, ἡ τηλεόραση καὶ ὁ κινηματο-γράφος. Ὁ κόσμος τῆς θρησκείας εἶ-ναι βέβαια διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν κόσμο τῆς διασκέδασης. Καὶ τὰ δυὸ ὅμως, ἂν τὰ ζῇ κανεὶς ἀδιάκοπα, μποροῦν νὰ γί-νουν, γιὰ νὰ χρησιμοποιήσουμε τὴν ἐκ-φραση τοῦ Μάρξ, «τὸ ὅπιο τοῦ λαοῦ» καὶ ἐπομένως ἀπειλὴ ἐναντίον τῆς ἐλευ-θερίας. Μόνον οἱ ἄγρυπνοι μποροῦν νὰ διατηρήσουν τὴν ἐλευθερία τους, καὶ μόνον ἐκεῖνοι πὺ εἶναι πάντα καὶ ἔξυπνα «παρόντες» μποροῦν νὰ ἐλπίζουν σὲ δι-κὴ τους κυβέρνηση μὲ δημοκρατικὲς βά-σεις. Μιὰ κοινωνία πὺ τὰ μέλη τῆς τὸν περισσότερο καιρὸ δὲν εἶναι «πα-ρόντες», ἀλλὰ βρίσκονται κάπου ἄλλου, στοὺς ἀσχετους ἄλλους κόσμους τοῦ ἀ-θλητισμοῦ καὶ τῆς ἐλαφρᾶς μουσικῆς, τῆς μυθολογίας καὶ τῆς μεταφυσικῆς φαντασίας, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ἀν-τισταθῇ σὲ ὁποῖον θελήσῃ νὰ τὴν ἐ-λέγξῃ.

Σήμερα, οἱ περισσότεροι δικτάτορες, ὅταν κάνουν προπαγάνδα, βασίζονται κυρίως στὴν ἐπανάληψη, στὴν παράλει-ψη καὶ στὴν ἐκλογίκευση. Ἐπαναλαμ-βάνουν χτυπητὲς λέξεις, παραλείπουν γεγονότα πὺ δὲν θέλουν νὰ τὰ μάθῃ ὁ κόσμος καὶ δίνουν μιὰ δῆθεν λογικὴ ἐξήγηση σὲ πάθη πὺ θέλουν νὰ τὰ με-ταχειριστοῦν γιὰ τὸ συμφέρον τοῦ κόμ-ματος ἢ τοῦ κράτους. Καθὼς «προσ-δεύει» ὁ κόσμος, οἱ δικτάτορες τοῦ μέλ-λοντος θὰ μάθουν νὰ συνδυάζουν τὴ δι-κὴ τους τεχνικὴ μὲ τὴν ἀκατάπαυτη δι-ασκέδαση ἢ ὁποῖα, σήμερα, στὴ Δύση μας, ἀπειλεῖ νὰ πνίξῃ σὲ ἓνα ὠκεανὸ «ἀσχετης» ἀνοησίας τὴ λογικὴ προπα-γάνδα πὺ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴ δι-ατήρηση τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας καὶ τὴν ἐπιβίωση τῶν δημοκρατικῶν θε-σμών.

—ALDOUS HUXLEY

Ἰούλιος
1950

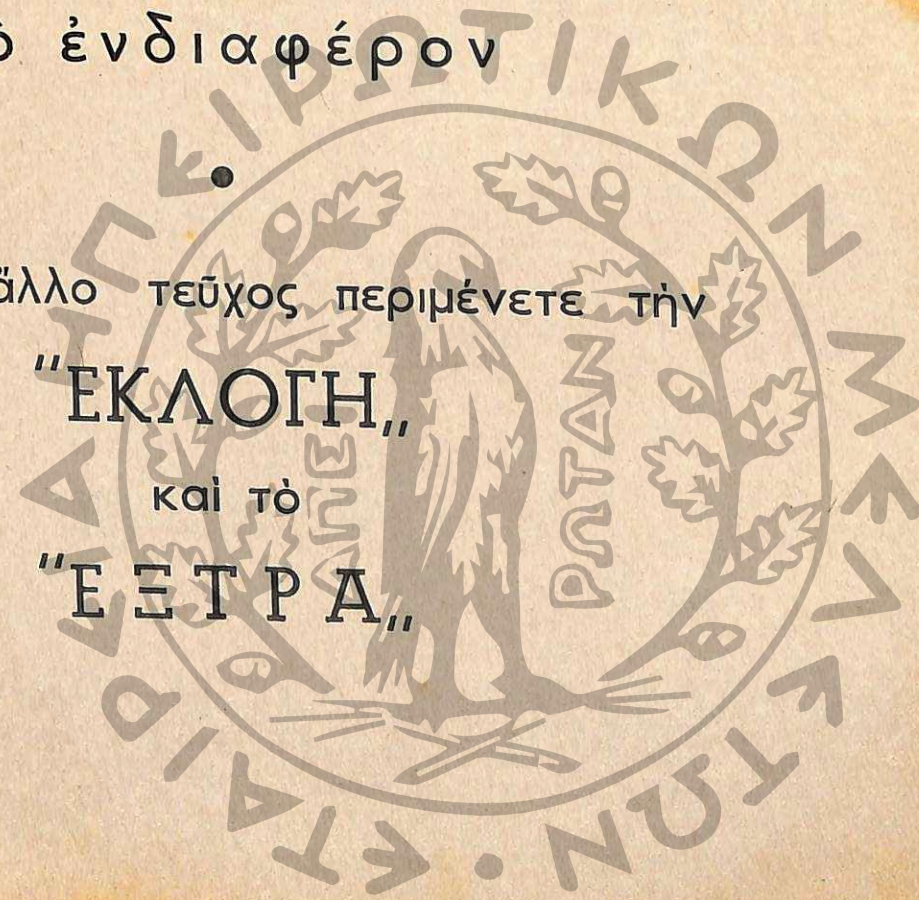
Ἰούλιος
1960

Γιὰ νὰ γιορτάσῃ τὴ δεκαετία
πὺ κλείνει
ἡ ἐλληνικὴ «Ἐκλογὴ»
κάνει ἀκόμη μιὰ προσφορὰ

πὺ θὰ καταπλήξῃ
καὶ θὰ τραβήξῃ
τὸ ἐνδιαφέρον

Ἀπὸ τὸ ἄλλο τεῦχος περιμένετε τὴν

"ΕΚΛΟΓΗ,"
καὶ τὸ
"ΕΞΕΤΡΑ,"

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ "Η ΛΗΘΗ,"

Πόσο τὰ Χαλβουργεία;» ρώτησε ὁ Ζάν Μονιέ.

«59 1)4», ἀποκρίθηκε μία ἀπὸ τὶς δώδεκα δακτυλογράφους.

Τὸ βροντοκόπημα τῶν μηχανῶν τους ἀκουγόταν σὰν ρυθμὸς τζάζ. Ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἔβλεπες τὰ πελώρια κτίρια τοῦ Μανχάτταν. Τὰ τηλέφωνα κουδούνιζαν καὶ οἱ χάρτινες ταινίες καθὼς ξετυλίγονταν, γέμιζαν τὸ γραφεῖο μὲ τὶς δυσώιδες σερπαντίνες τους, τὶς γεμάτες γράμματα καὶ ἀριθμούς.

«Πόσο τὰ Χαλβουργεία;» ρώτησε ξανά ὁ Ζάν Μονιέ.

«50», ἀποκρίθηκε ἡ Γκέτρουντ Μίλλερ.

Σταμάτησε ἓνα λεπτό νὰ δῇ τὸ Γάλλο. Σωριασμένος σὲ μιὰ πολυθρόνα, τὸ κεφάλι μέσ' στὰ χέρια, φαινόταν ἐξουθενωμένος.

«Ἄλλος ἓνας πού ἔπαιξε», σκέφτηκε. «Τόσο τὸ χειρότερο γι' αὐτόν!.. Καὶ τόσο τὸ χειρότερο γιὰ τὴ Φάννυ...»

Γιατί ὁ Ζάν Μονιέ, ἀποσπασμένος στὰ γραφεῖα Νέας Ὑόρκης τῆς Τραπεζῆς Χόλμαν, εἶχε παντρευτῆ, ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια, τὴν ἀμερικανίδα γραμματέα του.

«Πόσο τὰ Κένεκοτ;» ξαναρώτησε ὁ Ζάν Μονιέ.

«28», ἀπάντησε ἡ Γκέτρουντ Μίλλερ.

Μιὰ φωνὴ ἀκούστηκε πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα. Ὁ Χάρρυ Κούπερ μπήκε στὸ γραφεῖο. Ὁ Ζάν Μονιέ σηκώθηκε.

«Τί κατρακύλα!» εἶπε ὁ Χάρρυ Κούπερ. «Εἴκοσι τὰ ἑκατὸ σ' ὅλες τὶς μετοχές. Καὶ ὑπάρχουν ἀκόμα ἡλίθιοι πού λένε πὼς αὐτὸ δὲν εἶναι κρίση!»

«Εἶναι κρίση», εἶπε ὁ Ζάν Μονιέ καὶ βγήκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο.

«Τούτος δὴ τὴν ἔπαθε», εἶπε ὁ Χάρρυ Κούπερ.

«Ναί», εἶπε ἡ Γκέτρουντ Μίλλερ. «Ἐπαιξε καὶ τὴν τελευταία του πεντάρα. Μοῦ τὸ ἔλεγε ἡ Φάννυ. Θὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ ἀπόψε.»

«Τί νὰ γίνῃ;» μουρμούρισε ὁ Χάρρυ Κούπερ. «Αὐτὰ ἔχει ἡ κρίση.»

Οἱ ὥραίες μπρούντζινες πόρτες τοῦ ἀνεγκυστήρα ἀνοίξαν.

«Ἰσόγειο, παρακαλῶ», εἶπε ὁ Ζάν Μονιέ.

«Πόσο τὰ Χαλβουργεία;» ρώτησε τὸ παιδί τοῦ ἀνεγκυστήρα.

«59», ἀποκρίθηκε ὁ Ζάν Μονιέ.

Εἶχε ἀγοράσει στὰ 112. Ἀπώλεια: πενήντα τρία δολλάρια σὲ κάθε μετοχή. Καὶ οἱ ἄλλες ἀγορές του δὲν ἄξιζαν περισσότερο. Ὁλόκληρη ἡ μικρὴ περιουσία πού εἶχε κερδίσει στὴν Ἀριζόνα εἶχε ἐξανημασθῇ σ' αὐτὲς τὶς ἐπιχειρήσεις. Ἡ Φάννυ δὲν εἶχε οὔτε

πεντάρα δική της. Ὅλα εἶχαν τελειώσει. Ἐξω στὸ δρόμο, καθὼς πῆγαινε διαστικά νὰ πάρῃ τὸ τραῖνο του, προσπάθησε νὰ φαντασθῇ τὸ μέλλον. Τί μποροῦσε νὰ κάνῃ; Νὰ ξαναρχίσῃ ἀπὸ τὸ τίποτε; Ἄν ἡ Φάννυ ἔδειχνε κουράγιο, τὸ πράγμα δὲν ἦταν ἀδύνατο. Θυμήθηκε τοὺς πρώτους ἀγῶνες του, τὰ κοπάδια πού φύλαγε στὴν ἐρημιά, τὴ γοργὴ ἄνοδό του, στὸ κάτω-κάτω, ἦταν μόλις τριάντα χρονῶν. Ἡ-ξερε, ὥστόσο, πὼς ἡ Φάννυ θὰ ἦταν ἀμείλικτη.

Καί, πραγματικά, ἡ Φάννυ στάθηκε ἀμείλικτη.

Ὅταν, τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ, ὁ Ζάν Μονιέ ξύπνησε μόνος, εἶχε χάσει ὅλο του τὸ θάρρος. Παρ' ὅλη τὴν ψυχρότητα τῆς Φάννυ, τὴν εἶχε ἀγαπήσει. Ἡ ἀραπῖνα ὑπέρβτρια πού ἔφερε τὸ πρωῒνό του καὶ ζήτησε λεπτὰ.

«Ποῦ εἶναι ἡ κυρία;»

«Λεῖπει ταξίδι.»

Τῆς ἔδωσε δεκαπέντε δολλάρια καὶ μέτρησε τὰ λεπτὰ του. Τοῦ ἔμεναν κά-τι λιγώτερο ἀπὸ 600 δολλάρια. Ἰσα ἴσα γιὰ νὰ περάσῃ δύο μῆνες, ἴσως τρεῖς... Ἐπειτα; Κοίταξε ἀπὸ τὸ παράθυρο. Ἐδῶ καὶ μιὰ ἐβδομάδα, σχεδὸν κάθε μέρα, διάβαζες στὶς ἐφημερίδες εἰδήσεις γιὰ αὐτοκτονίες. Τραπεζίτες, ὑπάλληλοι, χρηματιστὲς προτιμοῦσαν τὸ θάνατο ἀπὸ μιὰ μάχη ἥδη χαμένη. Κι ἂν πηδοῦσε τώρα ἀπὸ τὸ παράθυρο, ἀπὸ τὸ εἰκοστὸ πάτωμα; Πόσα δευτερόλεπτα; Τρία; Τέσσερα;... Κι ἂν δὲ σκοτωνόταν; Φαντάστηκε πό-νους φριχτούς, κόκκαλα σπασμένα, σάρκες λυωμένες. Ἀναστέναξε. Ἐπειτα,

ΜΠΑΜΠΟΥ

Ὁ ὀρίζοντας ἀφανίζει τὰ ὄνειρα
μικραίνει τὴ ζωή
στὸν κόσμο τοῦ στήθους μας
δυὸ ἄσπρα φτερά διπλώνουν ματωμένα.

Κάτω ἀπὸ τὴν ἀνθισμένη κερασιά
οἱ φίλοι γεμίζουν τὰ ποτήρια
καὶ κάνουν σκέψεις ἀνίστες.
Ἡ φαντασία ξεδιπλώνει κουρελιασμένες
λαχτάρες...

Ἐνα μάνιο στὸν Γάγγη
θὰ ἦταν ντυμένο ποικίλες ἀποχρώσεων
ἂν μάλιστα τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ
ἐπαίξε μὲ τὴν παρουσία
μιάς κοπέλλας
πὺρ προσπαθῇ νὰ κρύψῃ τὸ χαμόγελό της
πίσω ἀπὸ ἓνα καλάμι μπαμπού.

Ὁ ὀρίζοντας θανατώνει τὰ ὄνειρα
ἢ ἡ φαντασία ξεδιπλώνει κουρελιασμένες
λαχτάρες...

ΣΤΕΛΙΟΣ ΑΡΤΕΜΑΚΗΣ

μὲ μιὰ ἐφημερίδα κάτω ἀπ' τὸ μπρά-τσο, τράβηξε γιὰ τὸ ἐστιατόριο κι ἀ-πόρησε διαπιστώνοντας πὼς εὑρίσκε ἀκόμα εὐχάριστη γεύση στὶς τηγανί-τες τὶς περιχυμένες μὲ σιρόπι.

«Λήθη Πάλας, Νέο Μεξικό...» Ποιὸς νὰ μοῦ γράφῃ ἀπὸ τὴν παράξενη αὐτὴ διεύθυνση;

Εἶχε κ' ἓνα γράμμα ἀπὸ τὸν Χάρρυ Κούπερ. Τὸ διάβασε πρώτο. Τὸ ἀφεν-τικό τὸν ρωτοῦσε γιατί δὲν εἶχε φανῇ στὸ γραφεῖο. Ὁ προσωπικὸς λογαρια-σμός του παρουσίαζε ἓνα χρεωστικὸ ὑ-πόλοιπο ἀπὸ ὀκτακόσια ἐνενήντα τρία (893) δολλάρια... Τί σκόπευε νὰ κάνῃ γιὰ νὰ τακτοποιήσῃ αὐτὸ τὸ ζήτη-μα;... Ἐρώτηση σκληρὴ, ἡ ἀφελής. Ἡ ἀφέλεια ὅμως δὲν ἦταν ἀπὸ τὰ ἐλατ-τώματα τοῦ Χάρρυ Κούπερ.

Τὸ ἄλλο γράμμα. Κάτω ἀπὸ ἓνα μικρὸ σχέδιο μὲ τρία κυπαρίσσια, διά-βασε:

Ξενοδοχεῖον «Λήθη Πάλας»

Διευθυντής: Χένρυ Μπαίρστερ

Ἀγαπητὲ κ. Μονιέ,

Ἄν σὰς γράφουμε σήμερα, δὲν τὸ κάνουμε στὴν τύχη, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἔχου-με γιὰ σὰς πληροφορίες πού μᾶς ἐπι-τρέπουν νὰ ἐλπίζουμε ὅτι οἱ ὑπηρεσίες μας μποροῦν νὰ σὰς εἶναι χρήσιμες.

Ἀσφαλῶς θὰ ἔχετε προσέξει ὅτι στὴ ζωὴ, ἀκόμη καὶ τῶν πρὶν γενναίων ἀν-θρώπων, παρουσιάζονται στιγμὲς τόσο δύσκολες ὥστε ἡ πάλῃ νὰ γίνεταί πᾶ ἀδύνατη· καὶ τὶς στιγμὲς αὐτὲς ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου φαίνεται σὰν ἀπολύτρω-ση.

«Νὰ κλείσω τὰ μάτια, ν' ἀποκοιμη-θῶ, νὰ μὴν ξαναξυπνήσω, νὰ μὴν ἀ-κούω πᾶ ἐρωτήσεις, παράπονα, παρα-τηρήσεις...» Πολλοὶ ἔχουν κάνει αὐτὸ τὸ ὄνειρο, ἔχουν διατυπώσει αὐτὴ τὴν εὐχή... Ὡστόσο, ἐκτός ἀπὸ πολλὰ σπᾶ-νιες περιπτώσεις, οἱ ἄνθρωποι δὲν τολ-μοῦν νὰ λυτρωθοῦν ἀπὸ τὰ βάσανά τους. Κι αὐτὸ εἶναι εὐνόητο. Γιατί οἱ περισ-σότερες αὐτοκτονίες εἶναι τρομερὲς ἀ-ποτυχιές. Ἐχουμε ἄπειρα παραδείγμα-τα: Ἐνας πού θέλησε νὰ φυτέψῃ μιὰ σφαῖρα στὸ κρανίον του δὲν κατάφερε παρὰ νὰ κόψῃ τὸ ὀπτικὸ του νεῦρο καὶ νὰ μείνῃ τυφλός. Ἄλλος πού νόμισε πὼς θὰ πέθαινε, θυθυμένος σ' ἓνα γλυκὸ ὕπνο, παίρνοντας κάποιον ὑπνωτι-κό, ἔκανε λάθος στὴ δόση καὶ ξύπνη-σε, τρεῖς μέρες ἀργότερα, μὲ τὸ μυαλὸ νεφουλισμένο, μὲ ἀμνησία, μὲ τὰ μέ-λη παράλυτα. Ἡ αὐτοκτονία εἶναι μιὰ τέχνη πού δὲ συμβιβάζεται οὔτε μὲ τὴ μετριότητα, οὔτε μὲ τὸν ἐρασιτεχνισμό καὶ πού, ὥστόσο, ἀκριβῶς ἐπειδὴ εἶναι τέτοια ἡ φύση της, δὲ μπορεῖ ν' ἀπο-κτηθῇ μὲ τὴν πείρα.

Τὴν πείρα αὐτὴ, ἀγαπητὲ κύριε Μονιέ, ἂν, ὅπως πιστεύουμε, τὸ θέμα σὰς ἐνδιαφέρει, εἴμαστε ἐτοιμοὶ νὰ σὰς τὴν προσφέρουμε. Ἰδιοκτῆται ἐνὸς ξε-

νοδοχείου πού βρίσκεται στὰ σύνορα τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ τοῦ Μεξικοῦ, ἐλεύθεροι ἀπὸ κάθε ἐνοχλητικὸ ἔλεγχο χάρις στὸν ἐρημικὸ χαρακτῆρα τῆς πε-ριοχῆς, σκεφθήκαμε ὅτι καθήκον μας ἦταν νὰ προσφέρουμε στοὺς συνανθρώ-πους μας πού θὰ ἤθελαν, γιὰ λόγους πραγματικὰ σοβαροῦς, νὰ ἐγκαταλεί-ψουν αὐτὴ τὴ ζωὴ, τὰ μέσα νὰ πρα-γματοποιήσουν τὴν ἐπιθυμία τους ἀβα-σάνιστα καὶ — τολμοῦμε νὰ ποῦμε — χω-ρὶς κίνδυνο.

Στὸ ξενοδοχεῖο μας, ὁ θάνατος θὰ σὰς βρῇ στὸν ὕπνο σας καὶ ὑπὸ τὴ γλυ-κύτερη μορφή. Ἡ πείρα μας, πείρα πού τὴν ἀποκτήσαμε μέσα σὲ δεκαπέντε χρό-νια χωρὶς νὰ ἔχουμε οὔτε μιὰ ἀποτυ-χία (τὸν τελευταῖο χρόνο, φιλοξενήσα-με πάνω ἀπὸ δυὸ χιλιάδες πελάτες), σὰς ἐγγυᾶται μιὰ δόση ναρκωτικοῦ σχο-λαστικὰ μελετημένη καὶ ἀποτελέσματα ἄμεσα. Προσθέτουμε ὅτι γιὰ τοὺς ἐ-πισκέπτες πού βασανίζονται ἀπὸ, δικαιο-λογημένους ἄλλωστε, ἐνδοιασμοὺς θρη-σκευτικῆς φύσεως, παραμερίζουμε, μὲ μιὰ μέθοδο πρωτότυπη (καὶ πού θὰ σὰς τὴν ἀποκαλύψουμε, ἂν μᾶς κάνετε τὴν τιμὴ νὰ καταφύγετε σ' ἐμᾶς), κάθε ἡ-θικὴ εὐθύνη.

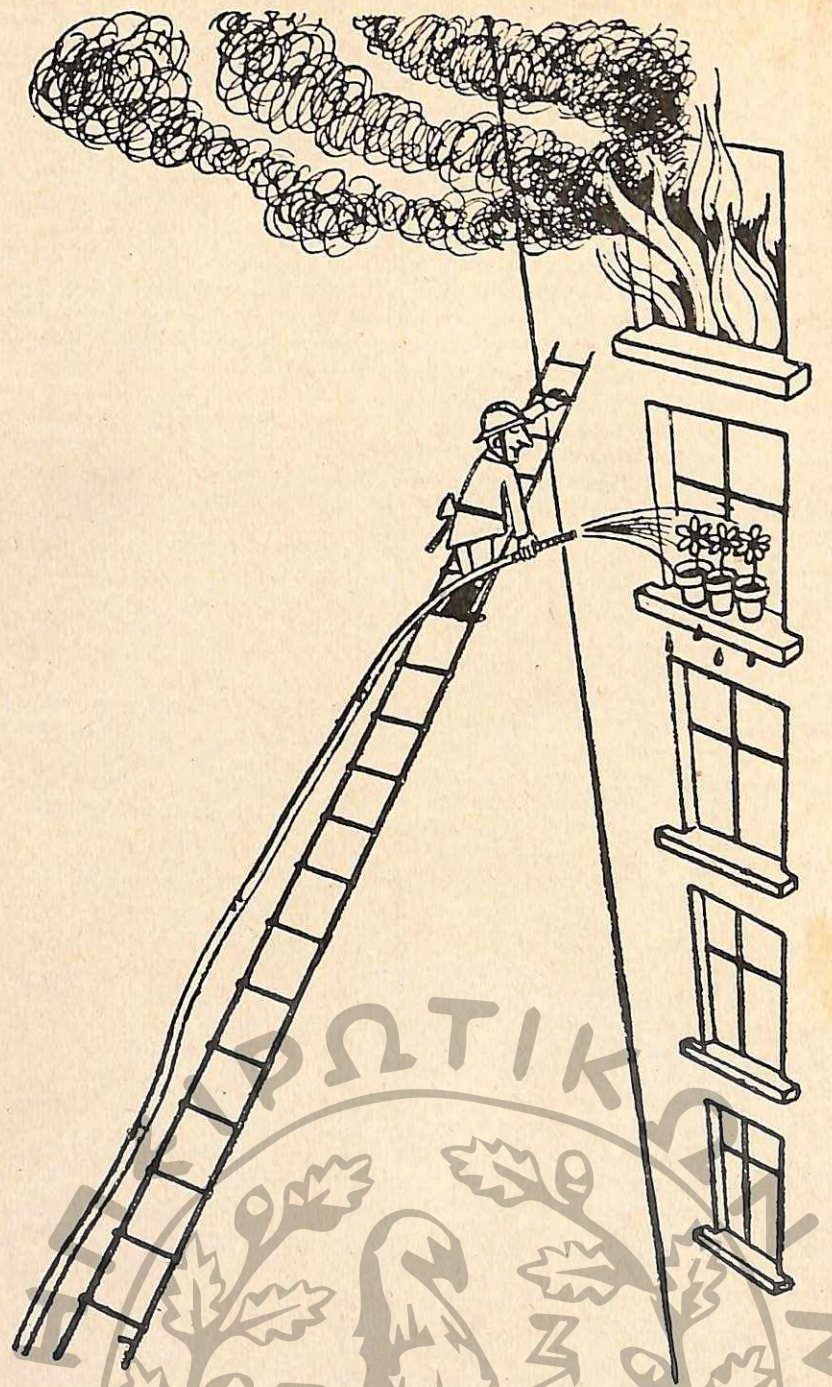
Ξέρουμε πολὺ καλὰ ὅτι οἱ περισσό-τεροι πελάτες μας διαθέτουν ἐλάχιστα χρήματα καὶ ὅτι ἡ συχνότητα τῶν αὐ-τοκτονιῶν εἶναι ἐξ ἀντιθέτου ἀνάλογη μὲ τὸ πιστωτικὸ ὑπόλοιπο τῶν λογαρια-σμῶν τους στὶς Τράπεζες. Γι' αὐτὸ προσπαθήσαμε νὰ κρατήσουμε τὶς τιμὲς τοῦ ξενοδοχείου στὸ χαμηλότερο δυνα-τὸ ἐπίπεδο. Κατὰ τὴν ἀφίξή σας, δὲ θάχετε παρὰ νὰ μᾶς καταθέσετε τρια-κόσια δολλάρια. Τὸ ποσὸν αὐτὸ καλύ-πτει ὅλα τὰ ἔξοδα παραμονῆς σας στὸ ξενοδοχεῖο μας (παραμονῆς πού ἡ διάρ-κειά της θὰ σὰς εἶναι ἀγνωστὴ), τὶς δα-πάνες ἐκτελέσεως τῆς ἀποστολῆς μας, τῆς κηδείας καί, τελικά, τῆς συντηρή-σεως τοῦ τάφου. Γιὰ λόγους εὐνοήτους ἡ ὑπηρεσία περιλαμβάνεται στὸ ποσὸ αὐτό, καὶ κανένα φιλοδώρημα δὲν πρό-κειται νὰ σὰς ζητηθῇ.

Πρέπει νὰ προσθέσουμε ὅτι τὸ ξενο-δοχεῖο βρίσκεται σὲ μιὰ περιοχὴ μὲ ἄ-πειρες φυσικὲς καλλονές, διαθέτει τέσ-σερα γήπεδα τένις, ἓνα γιὰ γκολφ καὶ μιὰ κολυμβητικὴ δεξαμενὴ.

Ἡ πελατεία μας ἀποτελεῖται ἀπὸ κυ-ρίους καὶ κυρίες τοῦ καλοῦ κόσμου καί, μέσα στὸ ἐκλεπτυσμένο αὐτὸ περιβάλ-λον, ἡ παράδοξη κατάσταση τῶν ξένων μας, δίνει στὴν κοινωνικὴ συναναστρο-φὴ ἓνα θάλασσο ἀπαράμιλλο. Οἱ τα-ξιδιώτες παρακαλοῦνται ν' ἀποβιβα-σθοῦν στὸ σταθμὸ Ντήμιγκ, ὅπου τὸ αὐ-τοκίνητο τῆς «Λήθης» θὰ εἶναι ἐτοιμο νὰ τοὺς παραλάβῃ. Παρακαλοῦνται ν' ἀναγγεῖλουν τὴν ἀφίξή τους μὲ ἐπιστο-λὴ ἢ μὲ τηλεγράφημα τὸ λιγώτερο δύο μέρες πρὶν. Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις: Λήθη, Κολοράντο, Νέο Μεξικό»

Ὁ Ζάν Μονιέ πήρε μιὰ τράπουλα κ' ἔρριξε μιὰ πασιέντζα πού τοῦ εἶχε μάθει ἡ Φάννυ.

Τὸ ταξίδι ἦταν μεγάλο. Ὁρες τὸ τραῖνο περνοῦσε ἀνάμεσα ἀπὸ μπαμπα-κόχωρα, ὅπου, προβάλλοντας πάνω ἀπὸ ἓνα ἄσπρο χνούδι, ἐργάζονταν νέγροι. Ὑπνος καὶ διάβασμα, διαδοχι-κά, γέμισαν δύο μέρες καὶ δύο νύχτες.

(Ἀπὸ τὸ Paris-Jour)

Τελικά, τὸ τοπίο ἔγινε ἀπόκρημνο, τι-τάνιο, παραμυθένιο. Τὸ τραῖνο κυλοῦ-σε στὰ βάθῃ μιᾶς χαράδρας, ἀνάμεσα σὲ βράχους θεοράτους. Πελώριες λαυρί-δες, βιολετίες, κίτρινες καὶ κόκκινες, αὐλάκωναν κάθετα τὰ βουνά. Λίγο χα-μηλότερα ἀπὸ τὶς κορφές, πλανιόταν ἓνα μακρόστενο πέπλο ἀπὸ σύννεφα. Στὸς μικροὺς σταθμοὺς ὅπου σταμα-τοῦσε τὸ τραῖνο, ἔβλεπες Μεξικάνους μὲ πλατύγυρα καπέλλα καὶ δερμάτινα κεντημένα σακκάκια.

Ἐπόμενος σταθμός, Ντήμιγκ, εἶ-πε στὸ Ζάν Μονιέ ὁ ἀράτης τοῦ Πούλ-μαν. «Νὰ σὰς γυαλίσω τὰ παπούτσια, κύριε;»

«Εἶναι δυνατόν», σκέφτηκε ὁ Ζάν Μονιέ, «νὰ ἦρθαν ἐδῶ οἱ χαριτωμένες αὐτὲς κοπέλλες γιὰ νὰ πεθάνουν;»

Κ' ἐκείνες τὸν κοίταζαν, πολὺ σοβα-

ρές, λέγοντας κάτι ψιθυριστά αναμεταξύ τους.

Το λεωφορείο της «Λήθης» δεν είχε — όπως θα μπορούσε να φαντασθή κανείς — εμφάνιση νεκροφόρας. Βαμμένο με μπλε χρώμα, με καθίσματα γαλάζια και πορτοκαλιά, άστραφτε κάτω από τον ήλιο, ανάμεσα στα σαραβαλιασμένα άμαξια που έδιναν στην πλατεία αυτή, όπου βλαστημούσαν Ισπανοί και Έρυθροδερμοί, όψη παζαριού παλιοσιδερίων. Ο οδηγός — με γκρίζα στολή — ήταν ένας ψηλός άντρας με γουρλωτά μάτια. Ο Ζάν Μονιέ κάθισε δίπλα του, από τάκτ, για ν' άφήση μόνες τις δύο κοπέλλες. Λίγο άργότερα, καθώς τ' άμαξι ακολουθούσε έναν ανηφορικό δρόμο, δλο στροφές, άσπειράθηκε να πιάση κουβέντα με το διπλανό του :

«Είναι καιρός που κάνεις το σωφέρ για τη "Λήθη";»

«Τρία χρόνια», μουρμούρισε ο οδηγός.

«Παράξενη δουλειά...»

«Παράξενη;» έκανε ο άλλος. «Γιατί παράξενη; Όδηγώ τ' άμαξι μου. Τί το παράξενο;»

«Οί ταξιδιώτες που πηγαίνεις στο ξενοδοχείο γυρίζουν ποτέ πίσω;»

«Όχι συχνά», άποκρίθηκε ο οδηγός με κάποια άμχαναία. «Όχι συχνά... Άλλά συμβαίνει κι αυτό. Έγώ, λόγω χάρη...»

«Εσύ; Άλήθεια;... Είχες έρθει σαν πελάτης;»

«Άκούστε, κύριε, δέχτηκα να κάνω αυτή τη δουλειά για να μη μιλώ για τον έαυτό μου και οι στροφές αυτού του δρόμου είναι επικίνδυνες. Δε φαντάζομαι να θέλετε να σάς σκοτώσω, έσας και τις δύο αυτές κοπέλλες.»

«Άσφαλώς όχι», είπε ο Ζάν Μονιέ. Σκέφτηκε πώς ή απάντησή του ήταν όξυμωρη και χαμογέλασε.

Δύο ώρες άργότερα, ο σωφέρ, δίχως να πη λέξη, του έδειξε με το δάχτυλο, ψηλά σ' ένα ίσιωμα, τη «Λήθη».

Ενας Ιταλός θυρωρός ύποδέχτηκε τους ταξιδιώτες. Το ξυρισμένο πρόσωπό του, έφερε στο νού του Ζάν Μονιέ, από την πρώτη ματιά, άναμνήσεις από κάποιον άλλο τόπο — τους δρόμους μιάς μεγάλης πόλης, λεωφόρους με δέντρα άνθισμένα.

«Πού σ' έχω ξαναδύ;» ρώτησε.

«Στο «Ρίτς» της Βαρκελώνας, κύριε... Με λένε Σαρκόνι... Έφυγα όταν ξέσπασε ή επανάσταση...»

«Από τη Βαρκελώνα στο Νέο Μεξικό! Τί ταξίδι!...»

«Ω, κύριε, ή δουλειά του θυρωρού είναι παντού ή ίδια... Μόνο τὰ χαρτιά που θά σάς παρακαλέσω να συμπληρώσετε είναι κάπως πιο πολύπλοκα εδώ... Έλπίζω να με συγχωρέσετε.»

Τὰ έντυπα που παραδόθηκαν στους τρεις καινούργιους πελάτες ήταν πραγματικά γεμάτα έρωτήσεις και έπεξηγηματικές σημειώσεις. Οί ένδιαφερόμε-

νοι έπρεπε να σημειώσουν έπακριδώς τη χρονολογία και τον τόπο γεννήσεως και τὰ όνόματα των προσώπων που έπρεπε να είδοποιηθούν σε περίπτωση άτυχήματος :

«Παράκλησις να σημειωθούν τουλάχιστον δύο διευθύνσεις συγγενών ή φίλων και, όπωσδήποτε, ν' άντιγραφη με το χέρι, στη μητρική γλώσσα του πελάτου, ή παρακάτω δήλωση :

«Ο ύπογράφων,, ύγιής τὸ σώμα και τὸ πνεύμα, θεθαίνων ότι άπαλλάσσω πάσης ευθύνης, εις περιπτώσιν δυστυχήματος, την διεύθυνση και τὸ προσωπικό του ξενοδοχείου "Λήθη"...»

Είναι τρομερό να σκέπτεται κανείς ότι ένας άνθρωπος 60 χρόνων έχει περάσει 20 χρόνια στο κρεβάτι και άλλα τρία χρόνια τρώγοντας.

APNOANT MPENNENET

Καθισμένες ή μία αντίκρυ στην άλλη, σ' ένα διπλανό τραπέζι, οι δυο νόστιμες κοπέλλες άντέγραφαν τη δήλωση και ο Ζάν Μονιέ πρόσεξε πώς είχαν διαλέξει τὸ γερμανικό κείμενο.

Ο Χένρυ Μ. Μπαίρστερ, ο διευθυντής, ήταν ένας άνθρωπος ήσυχος, με χρυσά γυαλάκια, πολύ περήφανος για τὸ ίδρυμά του.

«Τὸ ξενοδοχείο είναι δικό σας;» ρώτησε ο Ζάν Μονιέ.

«Όχι, κύριε, άνήκει σε μιὰ ανώνυμη εταιρία, εγώ όμως είχα την ιδέα της ίδρύσεώς του κ' έχω αναλάβει τη διεύθυνση.»

«Και πώς συμβαίνει να μη σάς ένοχλούν οι τοπικές αρχές;»

«Να μās ένοχλούν;» έκανε ο κ. Μπαίρστερ με άπορία. «Μά, κύριε, δεν κάνουμε τίποτε άσυμβίβαστο με τις ύποχρεώσεις που έχει κάθε ξενοδόχος άπέναντι της πελατείας του. Προσφέρουμε στους πελάτες μας ό,τι έπιθυμούν, κάθε τί που έπιθυμούν. Τίποτε περισσότερο... Έξ άλλου, κύριε, δεν υπάρχουν εδώ τοπικές αρχές. Κανείς δεν ξέρει καλά — καλά αν ή περιοχή άνήκει στο Μεξικό ή στις Ένωμένες Πολιτείες. Για πολλά χρόνια επικρατούσε ή γνώμη πώς τὸ όροπέδιο αυτό ήταν άπρόσιτο. Σύμφωνα με κάποιο θρύλο, πριν από μερικές εκατοντάδες χρόνια, Έρυθροδερμοί είχαν συγκεντρωθή εδώ πάνω για να πεθάνουν μαζί και να γλυτώσουν έτσι από τὸν Εύρωπαίο. Και οι άνθρωποι του τόπου ίσχυρίζονται πώς οι ψυχές αυτών των νεκρών δεν άφηναν κανένα ν' άνεβή στο βουνό. Γι' αυτόν ακριβώς τὸ λόγο, μπορέσαμε ν' αγοράσουμε τὸ οικόπεδο σε τιμή πολύ λογική και ζούμε τώρα εδώ έντελώς άνεξάρτητοι.»

«Και δεν έτυχε ποτέ να σάς πάνε

στα δικαστήρια οι οίκογένειες των πελατών σας;»

«Στα δικαστήρια;» άναφώνησε ο διευθυντής με άγανάκτηση. «Μά γιατί; Και σε ποιά δικαστήρια; Οί συγγενείς των πελατών μας, κύριε, είναι πολύ εύχαριστήμενοι όταν βλέπουν να τακτοποιούνται, άθόρυβα και διακριτικά, ζητήματα λεπτότητα και, μπορεί να πώ, σχεδόν πάντοτε ένοχλητικά και δυσάρεστα... "Όχι, όχι, κύριε, όλα γίνονται εδώ ήσυχα — ήσυχα, σύμφωνα με τὸν τύπου και οι πελάτες είναι για μās φίλοι... Θά θέλατε να δήτε τὸ δωμάτιό σας; Θά σάς δώσω, αν δεν έχετε άντίρρηση, τὸ 113... Μήπως είσαστε προληπτικός;»

«Καθόλου», είπε ο Ζάν Μονιέ. «Άλλά είμαι άνθρωπος θρησκός και όμολογώ πώς ή ιδέα μιὰς αυτοκτονίας δεν μου είναι εύχαιρστη...»

«Μά δε γίνεται, ούτε θα γίνη λόγος για αυτοκτονία, κύριε!» δήλωσε ο κ. Μπαίρστερ με ένα τρόπο που δεν έπιδεχόταν άντίρρηση. «Σαρκόνι, όδήγησε τὸν κύριο στο 113. "Όσο για τὰ τριακόσια δολάρια, κύριε, θά έχετε την καλωσύνη να τὰ μετρήσετε, καθώς θά περνάτε, στὸν ταμία. Τὸ γραφείο του είναι πλάι στο δικό μου.»

Τί ώρα είναι τὸ δείπνο;»

«Στις όκτώμιση, κύριε», είπε ο καμαριέρης.

«Πρέπει να φορέση κανείς σμόκιν;»

«Οί περισσότεροι κύριοι κατεβαίνουν με σμόκιν.»

«Έν τάξει... Έτοίμασέ μου μιὰ μαύρη γραβάτα κ' ένα άσπρο πουκάμισο.»

Πραγματικά, όταν κατέβηκε στο σάλονι, είδε όλες τις κυρίες με έξωμες τουαλέττες και τὸς κυρίους με σμόκιν. Ο διευθυντής έτρεξε να τὸν ύποδεχτή, όλος εύγένεια και σεβασμό.

«Ά, κύριε Μονιέ... Έψαχνα να σάς βρώ. Άφού είσαστε μόνος, σκέφτηκα πώς θά σάς ήταν ίσως εύχαιρστο να μοιρασθήτε τὸ τραπέζι σας με μιὰ από τις πελατίστές μας, την κ. Κίρμπυ - Σόου.»

Ο Μονιέ έκανε ένα μορφασμό δυσφορίας :

«Δεν ήρθα εδώ, για να κάνω κοσμική ζωή, είπε. Πάντως... Μήπως μπορείτε να μου δείξετε αυτή την κυρία χωρίς να με συστήσετε;»

«Πολύ εύχαιρστος, κύριε Μονιέ. Είναι εκείνη ή νέα κυρία με τὸ άσπρο σατέν φόρεμα που κάθεται πλάι στο πιάνο και φυλλομετρά ένα περιοδικό... Δε νομίζω ότι ή εμφάνισή της είναι άντισυνητική... Άπεναντίας... Και είναι μιὰ κυρία πολύ εύχαιρστη, με καλούς τρόπους, έξυπνη, καλλιτέχνης...»

Άναμφισβήτητα, ή κ. Κίρμπυ - Σόου ήταν πολύ όμορφη γυναίκα. Μαλλιά καστανά, χτενισμένα σε μικρές μπούκλες, μάτια τρυφερά, έξυπνα. Γιατί άραγε ένα τόσο θελκτικό πλάσμα ήθελε να πεθάνει;

«Και ή κ. Κίρμπυ - Σόου... ήρθε

Έκλογη

δω;... Τέλος πάντων, αυτή ή κυρία είναι φιλοξενούμενη σας για τὸς ίδιους λόγους με μένα;»

«Άσφαλώς, άσφαλώς», άποκρίθηκε ο διευθυντής.

«Τότε, να με παρουσιάσετε.»

Όταν τὸ δείπνο, άπλο άλλά εξαίρετο και καλά σερβιρισμένο, τελείωσε, ο Ζάν Μονιέ ήξερε κιόλας, στις γενικές γραμμές της, τη ζωή της Κλάρας Κίρμπυ - Σόου. Παντρεμένη μ' ένα πολύ πλούσιο και καλόκαρδο άντρα — που δεν τὸν είχε άγαπήσει όμως ποτέ — τὸν είχε εγκαταλείψει, έξη μήνες μετά τὸ γάμο, για ν' ακολουθήση στην Εύρώπη ένα νεαρὸ συγγραφέα, γοητευτικό άλλά κυνικό. Ο νέος αυτός που της είχε ύποσχεθί να την παντρευτή μόλις θάπαιρνε τὸ διαζύγιο της, είχε κάνει ό,τι μπορούσε για να την ξεφορτωθί, μόλις οι δύο τὸς έφτασαν στην Άγγλία. Ψυχικά τραυματισμένη από τη σκληρότητά του, είχε προσπαθήσει να τὸν δώση να καταλάβη τί είχε εγκαταλείψει για χάρη του και πόσο τρομερή θά ήταν ή θέση της. Έκείνος γέλασε : «Μά την αλήθεια, Κλάρα, της είπα, άνήκεις σε μιὰν άλλη εποχή!... Άν ήξερα πώς έχεις ιδέες τόσο ξεπερασμένες, θά σ' άφηνα στὸν άντρα σου και τὰ παιδιά σου... Πρέπει να ξαναγυρίσης κοντά τὸς, άγαπητή μου... Είσαι γεννημένη για ν' άνανθρέψης φρόνιμα μιὰ πολυάριθμη οίκογένεια.»

Της είχε άπομείνει τότε μιὰ τελευταία έλπίδα : να πείση τὸν άντρα της, τὸν Νόρμαν Κίρμπυ - Σόου, να τη συγχωρέση. Ήταν βέβαιη πὸς αν κατάφερε να τὸν δὴ μόνο του, θά τὸν ξανακέρδιζε εύκολα. Άλλά ή οίκογένειά του, οι συνεταίροι, οι φίλοι του, που δεν τη συμπαθούσαν, τὸν έπηρεασαν και ο Νόρμαν είχε φανή άμελίκτος. Ύστερα από πολλές μάταιες και ταπεινωτικές απόπειρες, είχε λάβει κάποιο πρωί τὸ γράμμα της «Λήθης» και είχε καταλάβει πὸς σ' αυτό βρισκόταν ή μόνη, άμση και εύκολη λύση τὸυ προβλήματός της.

«Και δε φοβάστε τὸ θάνατο;» είχε ρωτήσει ο Ζάν Μονιέ.

«Μά ναί, τὸν φοβούμαι... λιγώτερο όμως άπ' όσο φοβούμαι τη ζωή... Και τώρα, πέστε μου, για ποιο λόγο ήρθατε, σεις εδώ;»

Όταν άκουσε την άφήγηση τὸυ Ζάν Μονιέ, τὸυ είπε αὐστηρά πὸς ή άπόφασή του ήταν άδικαιολόγητη.

«Μά είναι άπίστευτο! Θέλετε να πεθάνετε έπειδή χάσατε τὰ λεπτά σας;... Δεν τὸ καταλαβαίνετε πὸς σ' ένα-δύο χρόνια, τρία τὸ πολύ, θά έχετε ξεχάσει την άτυχία σας και θά έχετε ξανακέρδισει, ίσως, τὰ χαμένα;»

«Η οίκονομική καταστροφή δεν είναι παρά μιὰ πρόφαση. Ούτε θά τη σκεπτόμουν, αν είχα κάποιο λόγο να ζήσω... Άλλά σάς είπα, με εγκατέλειψε και ή γυναίκα μου... Στη Γαλλία δεν μου έμεινε κανένας κοντινὸς συγγενής... Και, για να είμαι άπόλυτα εί-

λικρινής, έφυγα από τὸν τόπο μου ύστερα από μιὰ αίσθηματική άπογοήτευση... Για ποιόν λοιπὸν να συνεχίσω τώρα τὸν άγώνα;»

«Μά για τὸν έαυτό σας... Για κείνους που θά σάς άγαπήσουν... και που θά συναντήσετε άσφαλώς στη ζωή σας. Έπειδή έτυχε να διαπιστώσετε την έπιπολαϊότητα ώρισμένων γυναικών, δεν πρέπει να είσαστε άδικος στην κρίση σας για όλες τις άλλες...»

Πιστεύετε αλήθεια πὸς υπάρχουν γυναίκες που μπορούν ν' άγαπήσουν... Ικανές να δεχτούν, για μερικά τουλάχιστον χρόνια, μιὰ ζωή φτωχική και σκληρή;»

«Είμαι άπόλυτα βέβαιη γι' αυτό. Υπάρχουν γυναίκες που τὸς άρέσει ο άγώνας, που βρίσκουν στη φτώχεια κάποιο θέλητρο ρομαντικό... Έγώ, λόγω χάρη...»

«Εσείς;» ρώτησε ο Ζάν με ζωηρὸ ένδιαφέρον.

«Ω, ήθελα μονάχα να πώ...»

Άφησε τη φράση της άτέλειωτη, δίστασε, έπειτα πρόσθεσε :

«Νομίζω πὸς πρέπει να πάμε στο σαλόνι... Είμαστε οι μόνοι που μέινουμε στην τραπεζαρία και τὸ γκαρσόνι κάνει βόλτες γύρω μας με άπελπισία...»

«Λέτε», ρώτησε ο Ζάν Μονιέ καθώς βοηθούσε την Κλάρα Κίρμπυ - Σόου να φορέση τη γούνινη κάπα της, «λέτε... αυτή κιόλα τη νύχτα να...;»

«Ω, όχι!» τὸν διέκοψε. «Ηρθατε μόλις σήμερα...»

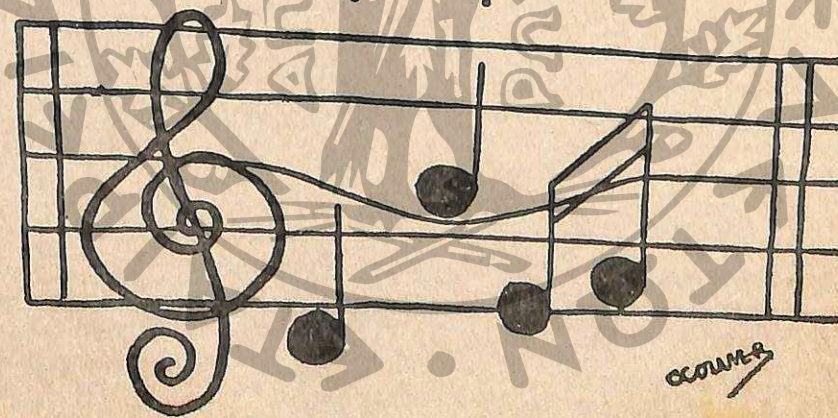
«Κ' εσείς;»

«Είμαι εδώ δύο μέρες.»

Όταν χώρισαν, είχαν συμφωνήσει να κάνουν έναν περίπατο μαζί, την άλλη μέρα τὸ πρωί, στο βουνό.

Ο πρωϊνὸς ήλιος έλουζε τη θεράντα μ' ένα χαρούμενο, ζεστὸ φῶς. Ο Ζάν Μονιέ, που μόλις είχε κάνει ένα κρύο ντους, συλλογίστηκε : «Όμορφη που είναι ή ζωή!... Άμέσως όμως έκανε τη σκέψη πὸς δεν τὸυ έμεναν πιά παρά λίγα δολάρια και λίγες μέρες. Άναστέναζε :

«Δέκα ή ώρα!... Η Κλάρα θά με περιμένει.»

Ντύθηκε διαστικά κ' αίσθάνθηκε τὸν έαυτό του πολύ εύχαιρστο μέσα στην άσπρη λινή φορεσιά του. Στο γήπεδο τὸυ τένις βρήκε την Κλάρα Κίρμπυ - Σόου, λευκοντυμένη κι αυτή, να κάνει βόλτες με τις δύο Γερμανιδούλες που τὸ έβαλαν στα πόδια βλέποντας τὸ Γάλλο.

«Τίς τρόμαξα;»

«Σας ντρέπονται... Μου λέγανε την ιστορία τὸς.»

«Είναι ένδιαφέρουσα; Θά μου την πητε... Μπορέσατε να κοιμηθήτε λιγάκι;»

«Ναί, θαυμάσια. Υποπτεύομαι πὸς αὐτὸς ο Μπαίρστερ ρίχνει ύπνωτικό στα ποτά μας.»

«Δεν τὸ νομίζω. Κοιμήθηκα κ' εγώ περίφημα, αλλά ο ύπνος μου ήταν φυσιολογικός και νιώθω τὸ μυαλό μου σήμερα άπόλυτα ξεκάθαρο.»

Ύστερα από μιὰ μικρή παύση πρόσθεσε :

«Και είμαι άπόλυτα εύτυχισμένος.» Τὸν κοίταξε χαμογελώντας και δεν άπάντησε.

«Άς πάρουμε αυτό τὸ μονοπάτι», της είπε, «και διηγηθήτε μου την ιστορία των δύο αὐτὸν χαριτωμένων κοριτσιῶν... Θά γίνετε εδώ ή Σεχραζάτ μου...»

«Μόνο που οι νύχτες μας δε θά είναι χίλιες και μία...»

«Άλλοίμονο!... Οι νύχτες μας...;» Τὸν διέκοψε.

«Αὐτὲς οι μικρές είναι δίδυμες. Μεγάλωσαν μαζί, πρώτα στο Βερολίνο, έπειτα στη Βουδαπέστη και δεν είχαν ποτέ άλλες στενές φίλες. Στα δεκαοκτώ τὸς χρόνια, γνώρισαν έναν Ούγγρο, από άριστοκρατική παλιά οίκογένεια, ωραίο σαν ήμίθεο, και τὸν έρωτεύτηκαν και οι δύο τρελλά, από την πρώτη στιγμή. Ύστερα από λίγους μήνες, ο νέος ζήτησε σε γάμο τη μία από τις αδελφές. Η άλλη, άπελπισμένη, άποπειράθηκε να πνιγί. Η πρώτη άποφάσισε τότε να μην παντρευτή τὸν κόμη Νίκυ. Κ' εκεί πού, πάνω στην άπόγνωσή τὸς, σκέπτονταν ν' αυτοκτονήσουν οι δύο μαζί, έλαβαν, όπως έσείς, όπως εγώ, τὸ γράμμα της "Λήθης".»

«Τί τρέλλα!» είπε ο Ζαν Μονιέ. «Είναι νέες και χαριτωμένες... Γιατί να μη μείνουν στην Αμερική; Άλλοι άντρες θα τις έρωτευθούν... Λίγες εβδομάδες υπομονή...»

«Όλοι βρισκόμαστε εδώ», παρατήρησε η Κλάρα μελαγχολικά, «έπειδή δεν έχουμε αρκετή υπομονή... Ο κα-θένας όμως είναι λογικός για λογαριασμό των άλλων... Ποιός ήταν που είπε πως κάθε άνθρωπος έχει το κουράγιο να υποφέρει τα ξένα βάσανα;»

Όλη την ημέρα, οι πελάτες του ξενοδοχείου «Λήθη» έβλεπαν ένα ζευγάρι λευκοντυμένο να τριγυρίζει στις αλλεές του πάρκου, στα μονοπάτια του βουνού, στη ρεματιά. Ο άντρας και η γυναίκα συζητούσαν με πάθος. Όταν το σκοτάδι απλώθηκε, ξαναπήραν το δρόμο του ξενοδοχείου κι ο Μεξικανός περβολάρης βλέποντάς τους άγκαλιασμένους, γύρισε από την άλλη μεριά το κεφάλι.

Μετά το δείπνο, ο Ζαν Μονιέ, κάθισε με την Κλάρα Κίρμπυ - Σόου στο μικρό σαλόνι και της ψιθύριζε, ώρες συνεχώς, λόγια που φαινόταν να τη συγκινούν. Έπειτα, πριν ανεβή στο δωμάτιό του, ζήτησε να δη τον διευθυντή. Τον βρήκε σκυμμένο σ' ένα μεγάλο κατάστιχο. Ο κ. Μπαίρστερ έκανε άθροισμα, κάπου - κάπου, έσβηνε με μια κόκκινη μολυβιά μια άραδα.

«Καλησπέρα, κύριε Μονιέ... Μπορώ να σας φανώ χρήσιμος σε τίποτε;»

«Ναί, κύριε Μπαίρστερ... Το έλπίζω τουλάχιστον... Αυτό που θα σας πω θα σας ξαφνιάσει... Μια αλλαγή τόσο απότομη... Άλλα έτσι είναι η ζωή... Να μη σας τα πολυλογώ, ήρθα να σας άναγγειλω ότι άλλαξα γνώμη... Δε θέλω πια να πεθάνω.»

Ο διευθυντής, έκπληκτος, σήκωσε τα μάτια του από το κατάστιχο του:

«Μιλάτε σοβαρά, κύριε Μονιέ;»

«Το καταλαβαίνω πως θα σας φαίνομαι άβουλος, άναποφάσιτος... Άσφαλώς θα σας δίνω την έντύπωση πως δεν ξέρω τί θέλω... Δεν είναι όμως φυσιολογικό ν' αλλάζουν οι επιθυμίες μας, όταν αλλάζουν ξαφνικά και οι περιστάσεις; Όταν, πριν από όχτω μέρες, έ-

λαβα το γράμμα σας, ήμουν άπελπισμένος, μόνος στον κόσμο... Πίστευα πως δεν αξίζει τον κόπο να συνεχίσω τον άγώνα... Σήμερα όλα μεταμορφώθηκαν... Καί, στο βάθος, αυτό έγινε χάρη σε σας, κύριε Μπαίρστερ.»

«Χάρη σε μένα;»

«Ναί, γιατί αυτό το θαύμα το κα-τάρθωσε η γυναίκα που μου συστήσα-τε... Η κ. Κίρμπυ - Σόου είναι ένας αν-θρώπος εξαιρετικός, κύριε Μπαίρστερ.»

«Σας το είχα πει, κύριε Μονιέ.»

«Μια γυναίκα γοητευτική και ήρωϊκή... Παρ' όλο που ξέρει τη φτώχεια μου, δέχτηκε να τη συμμερισθώ... Σας φαίνεται αυτό περίεργο;»

«Καθόλου... Τις έχουμε συνηθίσει έ-δώ, κάτι τέτοιες εκπλήξεις... Χαίρομαι πολύ, κύριε Μονιέ... Είσαστε νέος, πο-λύ νέος...»

«Λοιπόν, αν δεν έχετε αντίρρηση, φεύγουμε αύριο, η κ. Κίρμπυ - Σόου κ' εγώ, για το Ντήμιγκ.»

«Όστε και η κ. Κίρμπυ - Σόου, ό-πως κ' εσείς, δε θέλει πια να...;»

«Φυσικά... Έξ' άλλοι θα σας το έ-πιβεβαιώσω και η ίδια σε λίγο... Μέ-νει τώρα να τακτοποιηθώ ένα ζήτημα πολύ λεπτό... Μήπως θα ήταν δυνατόν να μου επιστραφή ένα μικρό μέρος ά-πό τα τριακόσια δολάρια που σας έ-δωσα, και που ήταν όλη μου η περιου-σία, για ν' αγοράσω τα εισιτήρια;»

«Είμαστε τίμιοι άνθρωποι, κύριε Μονιέ... Δεν πληρωνόμαστε ποτέ για υπηρεσίες που δεν προσφέραμε. Αύριο το πρωί ο ταμίας θα σας έχη έτοιμο το λογαριασμό... Είκοσι δολάρια την ή-μέρα για ύπνο και φαγητό, συν ένα μικρό ποσόν για την υπηρεσία. Τα ύ-πόλοιπα είναι δικά σας.»

«Είσατε πολύ υποχρεωτικός... Ά, κύριε Μπαίρστερ, να ξέρατε πόσο σας εύγνωμονώ! Ξαναβρήκα την ευτυχία... Άρχίζω μια καινούργια ζωή...»

«Δεν έκανα παρά το καθήκον μου, είπε ο διευθυντής.

Παρακολούθησε με το βλέμμα το Γάλλο να βγαίνει από το δωμάτιο, πε-ρίμενε ένα λεπτό και πήρε το τηλέφω-νο:

«Στείλε μου το Σαρκόνι.»

Ο θυρωρός παρουσιάστηκε.

«Με ζητήσατε, κύριε διευθυντή;»
«Ναί, Σαρκόνι... Άπόψε κιόλα πρέ-πει να βάλεις τα άέρια στο 113... Κα-τά τις δύο το πρωί.»

«Όπως διατάζετε, κύριε διευθυντή.»
«Και αύριο, τις δύο μικρές του 17, όπως είπαμε.»

Καθώς ο θυρωρός έβγαине, η κ. Κίρ-μπυ - Σόου φάνηκε στην πόρτα του γρα-φείου.

«Έλα, της είπε ο κ. Μπαίρστερ. Άκριδώς τώρα θα σε καλούσα. Ο πε-λάτης σου ήρθε να μου άναγγειλή την άναχώρησή του.»

«Νομίζω, πως θάπρεπε να με συγ-χαρής... Τα κατάφερα πολύ καλά.»

«Πολύ γρήγορα, ναί... Θα το έχω ύπ' όψη μου.»

«Άπόψε λοιπόν, έ;»

«Ναί, απόψε.»

«Καημένο παιδί! Ήταν ευγενικός, ρομαντικός...»

«Όλοι τους είναι ρομαντικοί.»

«Άλήθεια όμως είσαι πολύ σκληρός. Τους εξαφανίζεις πάνω στη στιγμή που ξαναβρίσκουν ώραία τη ζωή...»

«Σκληρός; Μα άκριδώς αυτό είναι που κάνει τη μέθοδό μας άνθρωπιστι-κή... Τούτες δώ είχε θρησκευτικούς έν-δοιασμούς... Τους εξουδετερώνω.»

Έρριξε μια ματιά στο κατάστιχο του:

«Αύριο, άνάπαυση... Μεθαύριο όμως έχω πάλι έναν πελάτη για σένα... Αύ-τη τη φορά είναι ένας Σουηδός... Και όχι πια νέος.»

«Ήταν πολύ συμπαθητικός ο μικρού-λης Γάλλος», ψιθύρισε η Κλάρα με ύ-φος όνειροπόλο.

«Στη δουλειά δεν υπάρχουν προτι-μήσεις», παρατήρησε αυστηρά ο διευ-θυντής. Νά, πάρε τα δέκα σου δολλά-ρια κι άλλα δέκα για φιλοδώρημα.»

«Εύχαριστώ», είπε η Κλάρα Κίρμπυ-Σόου.

Και καθώς έβαζε τα χαρτονομίσμα-τα στην τσάντα της, άναστενάξε.

Όταν βγήκε από το δωμάτιο, ο κ. Μπαίρστερ πήρε το κόκκινο μολύδι του και, πολύ προσεκτικά, χρησιμοποιών-τας ένα μικρό μετάλλιο χάρακα, έσβα-σε από το κατάστιχο του ένα όνομα.

—ANDRÉ MAUFOIS

Μην κάνετε το γιατρό στον έαυτό σας

ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΕΡΓΙΕΣ

Πριν από λίγο καιρό μια νέα νοσο-κόμα ένωδ νοσοκομείου της Νέας Υόρκης πήγε στην υπηρεσία της με ένα δυνατό κρουολόγημα. Είχε συνηθί-σει να κάνει πενικιλίνες χωρίς να συμ-βουλευτεί γιατρό όποτε πάθαινε κά-ποια άσχημη μόλυνση. Κι αυτή τη φορά άκολουθήσε την ίδια τακτική και έκανε μια ίσχυρη δόση πενικιλίνης.

Όστερα από λίγη ώρα ένωσε έν-τονους πόνους. «Θαρρείς και καίγομαι όλόκληρη», είπε σε μια συνάδελφό της και άρχισε να βγάξη διαστικά τα ρού-χα της. Έπειτα, έπαθε κάτι σαν άσφυ-ξία και σε λίγο ήταν νεκρή.

Η νεκροψία άποκάλυψε ότι η νεαρή νοσοκόμα είχε πεθάνει από αίμορραγίες σε όλο της το σώμα, ιδιαίτερα στους πνεύμονες. Όταν διόριζε για τον έαυ-τό της πενικιλίνη δεν ήξερε ότι το φάρμακο μπορούσε να προκαλέσει μια τόσο έντονη αντίδραση και ότι όλα τα μέσα ένωδ τόσο μεγάλου νοσοκομείου δεν θα μπορούσαν να σώσουν τη ζωή της.

Η πιθανότητα τόσο άπρόβλεπτων και ίσως μοιραίων αντιδράσεων σε φαι-νομενικά άνώδυνα φάρμακα είναι ένας μόνο από τους πολλούς λόγους για τους οποίους δεν πρέπει ποτέ να διο-ρίζετε φάρμακα για τον έαυτό σας ή για τους άλλους.

Πριν από είκοσι πέντε χρόνια, μέσα σ' ένα χρόνο έμφανίζονταν στην άγο-ρά μόνο έξη καινούργια φάρμακα. Σή-μερα οι φαρμακευτικές έταιρίες προσ-φέρουν ένα καινούργιο φάρμακο κάθε μέρα. Η συγκέντρωση τόσων φαρμά-κων, συνδυασμένη με τις τόσο διαφη-μιζόμενες θεραπευτικές ικανότητες της σύγχρονης φαρμακευτικής, συντελούν ώστε να είναι περισσότερο επικίνδυνο από κάθε άλλη φορά να άποφασί-ζει κανείς μόνος του τί φάρμακο θα πάρη.

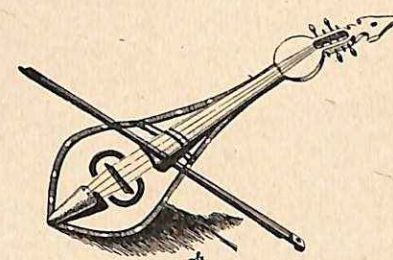
Μέσα στα τελευταία χρόνια πολλοί άπρόσεκτοι και έπιπόλαιοι άνθρωποι έ-χασαν την όραση, την άκοή, άκόμη και τη ζωή τους έξ αιτίας φαρμάκων που τα πήραν μόνοι τους.

Αυτοί οι ατόδιοιζόμενοι γιατροί προκάλεσαν χρόνιες άλλεργίες, παθή-σεις του αίματος, έλκη, δάβες του ήπα-τος, των νεφρών, του έγκεφάλου. Άκό-μη προκάλεσαν τον τραυματισμό, την άναπνεία μα και τον θάνατο του έαυ-τού τους ή άλλων ένωδ ώδηγοσαν άυ-τοκίνητο υπό την έπίδραση βαρβιτουρι-κών φαρμάκων, καταπραυντικών, παυσι-πόνων και αντίσταμινικών παρασκευα-σμάτων.

Η προοπτική για πιθανές παρενέρ-γειες των σύγχρονων φαρμάκων είναι τώρα τόσο εύρεία, ώστε άκόμη και οι γιατροί δεν μπορούν καμιά φορά να

παρακολουθούν ποιά καλ ά φάρμακα μπορούν να προκαλέσουν κακές άν-τιδράσεις. Άλλά ένας γιατρός θα πα-ρακολουθήσει και θα έλέγξει την παρα-μικρή του ύποψία, ένω ένας κοινός αν-θρώπος δεν μπορεί να το κάνει αυτό.

Ο τραγικός θάνατος της νοσοκόμου της Νέας Υόρκης προήλθε από «άνα-φυλακτική» αντίδραση, μια άλλεργική έκδήλωση που μπορεί να παρουσιαστή σ' έναν άνθρωπο όταν παίρνει ώρισμέ-να φάρμακα για μια ώρισμένη περίο-δο. Αυτές οι έπικτητες άλλεργίες μπο-ρεί να διατηρηθούν σε όλη τη ζωή ένωδ

άνθρώπου. Άλλά είναι πιθανό να πα-ρουσιαστή μια σοβαρή άλλεργία σε έ-να ώρισμένο φάρμακο και την πρώτη φο-ρά που το παίρνει κανείς. Ένας ανθρω-πος στους δέκα έχει τάση για άλλερ-γία. Ο γιατρός δέβαια θα πάρη το ι-στορικό του άσθενούς προτού του διο-ρίσει ένα φάρμακο. Καί αν έχη άμφιδο-λίες σχετικά με την αντίδραση του ά-σθενούς θα του κάνει μια ειδική δοκι-μασία, ώστε να βεβαιωθεί αν προκαλή άλλεργία.

Όπως είπε ένας διακεκριμένος ειδι-κός στις άλλεργίες που προκαλούνται από τα φάρμακα: «Άλλεργικές άντι-δράσεις έχουν συμβή με όλα σχεδόν τα συνήθως χρησιμοποιούμενα φάρμα-κα. Αυτές οι αντιδράσεις μπορεί να εί-ναι ήπιες ή πολύ σοβαρές και μπορεί να παρουσιάσουν έντονο έρεθισμό του δέρματος, βλάβη των άρθρων, άρθρι-τικά και άσθενείες του αίματος.

Οι γιατροί τονίζουν ότι άκόμη και φάρμακα που δεν άπαιτούν συνταγή γιατρού μπορούν να προκαλέσουν άκό-μη και θάνατο σε άτομο που παρουσιά-ζει σ' αυτά άλλεργία.

Στη Βοστώνη μια γυναίκα πήγε στο γιατρό νομίζοντας πως υπέφερε από ύ-περκόπωση. Η εξέταση του αίματός της έδειξε πως είχε άπλαστική άναιμία, μια σοβαρή άσθένεια του αίματος. Οι μετέπειτα εξέτάσεις απέδειξαν ότι η κατάσταση της είχε προκληθή από έ-να νέο μη-βαρβιτουρικό ύπνωτικό φάρ-μακο. Κάποτε ο γιατρός το είχε δώσει

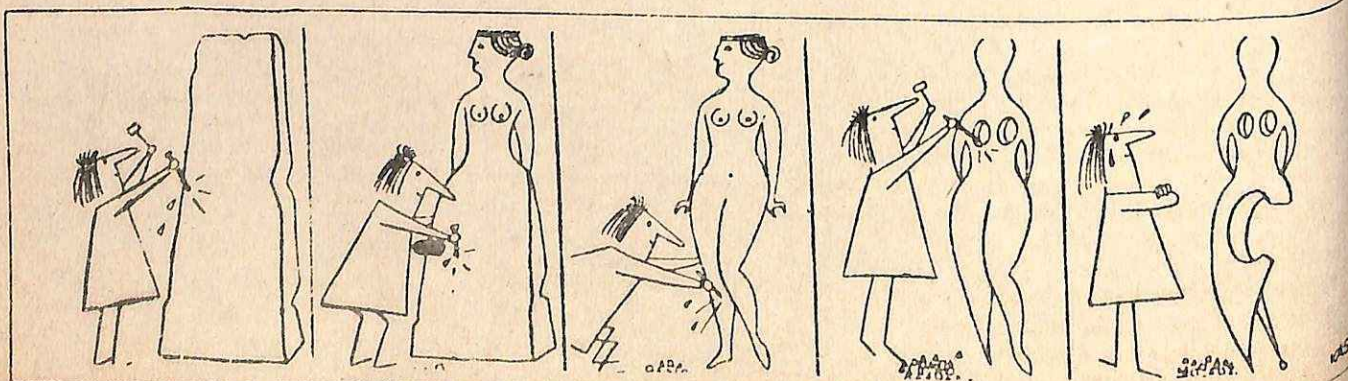
για τον άντρα της και από τότε είχε μείνει στο φαρμακείο του σπιτιού. Ο σύζυγος το έδωσε στη γυναίκα του την έποχή που υπέφερε από κάποια δια-ταραχή, έξ αιτίας παύσεως των έμμή-νων, χωρίς ούτε για μια στιγμή να του περάση από το νου πως θα μπορούσε να είναι άλλεργική στο φάρμακο. Άλ-λά ήταν. Καί αν εξακολουθούσε να το παίρνει το άποτέλεσμα θα μπορούσε να είναι μοιραίο.

Όλα τα φάρμακα που παρουσιάζον-ται σήμερα έχουν αυτό που οι διοημι-κοί άποκαλούν περιθώριο άσφαλείας. Αυτό σημαίνει ότι ο μέσος άνθρωπος μπορεί να πάρη μια προκαθωρισμένη ποσότητα του φαρμάκου με λίγες ή καθόλου παρενέργειες. Άλλά το περι-θώριο αυτό άσφαλείας δεν ίσχυει για όλους τους ανθρώπους. Μερικοί μπορεί να άρρωστήσουν σοβαρά από έλάχιστη ποσότητα ένωδ φαρμάκου. Οι γιατροί θεωρούν τις αντιδράσεις αυτές εύαισθη-σίες της ιδιοσυγκρασίας, αλλά δεν εί-ναι αντιδράσεις άλλεργικές. Ο για-τρός μπορεί να δοκιμάσει για πιθανές άλλεργικές αντιδράσεις, αλλά ούτε και αυτός μπορεί να πη εκ των προτέρων αν ένα άτομο θα έχη αντιδράσεις ιδιο-συγκρασίας. Για το λόγο αυτό πρέπει να κάνει λεπτομερείς έρωτήσεις προτού δώσει ένα φάρμακο. Καί όταν ο γιατρός είναι έτσι σχολαστικός, ο άσθενής δεν έχει να φοβάται τίποτα.

Πριν από καιρό μια γυναίκα στο Νορθάμπτον της Μασσαχουσέττης έπα-θε άπνιες. Μια γειτόνισσα και φίλη της της έδωσε με όλη την καλή διάθε-ση μια μόνο βαρβιτουρική ταμπλέτα που της είχε δώσει κάποτε ο δικός της γιατρός. Το χάπι έκανε τη δουλειά του ώραία. Η γυναίκα κοιμήθηκε σαν μι-κρό παιδί. Δυό μέρες ύστερα έκοψε το χέρι της. Έπαθε μόλυνση που απλώ-θηκε σε όλο τον θραχίονά της. Πήγε στο γιατρό που, άφοι της έκανε μια βιαστική καταμέτρηση των λευκών και των έρυθρών αίμοσφαιρίων, την έστειλε άμέσως στο νοσοκομείο.

Τα λευκά της αίμοσφαίρια είχαν έλατ-τωθή τόσο πολύ, ώστε ο όργανισμός της είχε χάσει την ικανότητα να άντιδρά. Η σοβαρή αυτή κατάσταση του αίμα-τος άποδείχτηκε πως είχε προκληθή ά-πό το βαρβιτουρικό χάπι. Σε άλλους ανθρώπους το χάπι δεν θα είχε καμιά παρενέργεια μα σ' αυτήν ή αντίδραση του οργανισμού της θα μπορούσε να είναι μοιραίο.

Άκόμη και όταν κανείς δεν είναι άλ-λεργικός ή πολύ εύαίσθητος στα φάρ-

μακα, ή συνταγή που δίνει ο ίδιος για τον εαυτό του θέτει μια άλλη απειλή.

Κάθε φάρμακο, εκτός από τις θεραπευτικές του ιδιότητες, μπορεί να προκαλέσει τοξική αντίδραση αν ληφθεί σε μεγάλες δόσεις. 'Η άσπιρίνη λ.χ. μπορεί να θεραπεύσει έναν πονοκέφαλο, αλλά μπορεί και να επιφέρει διαταραχή του στομάχου.

'Αλλά πολλά νέα φάρμακα παρουσιάζουν σοβαρότερες παρενέργειες και το περιθώριο ασφαλείας τους είναι συχνά χαμηλό. Οι τοξικές αυτές επιδράσεις δεν χάνονται όταν πάψει να λαμβάνεται το φάρμακο. Μπορεί ή βλάβη να είναι μόνιμη — ίσως και θανατηφόρος. Πολλά αντιβιοτικά ανήκουν σ' αυτή την επικίνδυνη κατηγορία και όμως πολλοί τα δίδουν για τον εαυτό τους και για τους άλλους.

Κάποιος πήγε ταξίδι παίρνοντας μαζί του μερικά αντιβιοτικά χάπια που είχαν μείνει από τότε που είχε πάθει μια πνευμονία. Στο ταξίδι του έπαθε μια σοβαρή διάρροια. Με τη σκέψη ότι ένα φάρμακο που μπορούσε να σκοτώσει το ένα μικρόβιο θα μπορούσε να σκοτώσει και ένα άλλο, πήρε τα αντιβιοτικά του χάπια για δυο εβδομάδες. 'Αλλά ή δόση ξεπέρασε το περιθώριο ασφαλείας.

'Η διάρροια θεραπεύθηκε, αλλά του δημιουργήθηκε μια έλκωδης κωλίτις, μια σοβαρή ασθένεια του εντέρου που χρειάστηκε χειρουργική επέμβαση.

Τα καταπραυντικά φάρμακα, τα νέα μαγικά «ήσυχαστικά» παρασκευάσματα που εξουδετερώνουν την ανησυχία είναι τα ευρύτερα χρησιμοποιούμενα φάρμακα στην 'Αμερική σήμερα. 'Όταν ληφθούν με την έγκριση και την οδηγία του γιατρού, είναι απολύτως άβλαβη. 'Αλλά όταν κανείς άλλος σ'ας παρακινή να πάρετε τα «χάπια της ευτυχίας» προσοχή!

'Η ρεζεπίνη, ένα γνωστό τέτοιο φάρμακο, μπορεί να προκαλέσει έλκος ή να επιδεινώσει εκείνο που υπάρχει. Σε ώρισμα άτομα ή τοξική επίδραση του φαρμάκου μπορεί να προκαλέσει τόσο έντονη ψυχική κατάθλιψη, ώστε να οδηγήσει σε αυτοκτονία. Μπορεί ακόμη να επιταχύνει τον θάνατο καρδιοπαθών. Μόνο ο γιατρός πρέπει να το δίνει.

Σε ώρισμα άτομα ή λήψη καταπραυντικών και ήσυχαστικών χαπιών χωρίς άδεια του γιατρού μπορεί να προκαλέσει ψυχολογική και σωματική βλάβη. Πολλοί άνθρωποι αγνοούν ότι ώρισμα τέτοια φάρμακα, καθώς και όλα τα υπνωτικά που περιέχουν βαρβιτουρικά άλατα, γίνονται συνήθεια.

Πολλοί άνθρωποι συνηθίζουν τα υπνωτικά γιατί τους ανακουφίζουν από τις ψυχολογικές και σωματικές διαταραχές.

Τα καταπραυντικά και υπνωτικά που περιέχουν βαρβιτουρικές ουσίες μπορούν να δηλητηριάσουν τον οργανισμό

και να προκαλέσουν και βλάβη στον εγκέφαλο. Γι' αυτό ή παύση τους, όταν γίνη απότομα, μπορεί να είναι οδυνηρή και επικίνδυνη, όπως με τη μορφίνη ή την ήρωίνη.

Μια καταστρεπτική παρενέργεια των φαρμάκων αυτών που παίρνονται έτσι επιπόλαια είναι τα αυτοκινητικά δυστυχήματα. 'Εχει αποδειχθεί κλινικώς ότι τα φάρμακα αυτά μπορούν να επηρεάσουν την ικανότητα του οδηγού του αυτοκινήτου τόσο, ώστε να καταστήσει δημόσιος κίνδυνος.

Η τάση να κάνη κανείς το γιατρό είναι ιδιαίτερα επικίνδυνη όταν εφαρμόζεται σε παιδιά.

Πολλοί γονείς εκπλήσσονται όταν τους λένε να μη δίνουν στα παιδιά ούτε άσπιρίνη χωρίς να ρωτούν το γιατρό. 'Η άσπιρίνη μπορεί να γίνη επικίνδυνη αν δεν δοθή στη σωστή ποσό-

τητα και με τις σωστές συνθήκες.

'Ενα παιδάκι έξη μηνών πέθανε από δηλητηρίαση με άσπιρίνη γιατί του έδιναν μισή άσπιρίνη κάθε λίγες ώρες επί τέσσερις ημέρες. 'Ενα άλλο υπέκυψε σε πέντε άσπιρίνες που του δόθηκαν σε 24 ώρες.

Οι γονείς των παιδιών αυτών δεν ήσαν ούτε κακοί, ούτε κουτοί. 'Απλώς δεν ήθελαν να βλέπουν τα παιδιά τους να υποφέρουν, επειδή τα πονούσε ο λαιμός ή το αυτί τους και έκαναν το μεγαλύτερο λάθος να κάνουν οι ίδιοι το γιατρό.

'Η ίδια προειδοποίηση στους γονείς ισχύει και για τα άλλα φαινομενικά άβλαβη φάρμακα: σιρόπια για το βήχα, σταγόνες για τη μύτη, υπακτικά, τονωτικά. Ποτέ μη δίνετε φάρμακο σε μωρό ή σε μικρό παιδί αν δεν το πη ή γιατρός. 'Ισως αυτό να είναι ή συνταγή που θα σώσει τη ζωή σας.

—LEONARD WALLACE ROBINSON

Ο ΦΡΟΥΡΟΣ

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

ΗΤΑΝ μούσκεμα, βρώμικος και γεμάτος λάσπη, και πεινούσε και κρύωνε, και βρισκόταν πενήντα χιλιάδες χρόνια φωτός μακριά από το σπίτι του.

'Ενας ξένος ήλιος έδινε ένα παγερό, γαλάζιο φώς και ή βαρύτητα, διπλή από εκείνη που ήξερε, μεταμόρφωνε την κάθε του κίνηση σε άγνωση.

'Όμως, ύστερα από δεκάδες χιλιάδες χρόνια, αυτή ή γωνιά του πολέμου δεν είχε αλλάξει. 'Ηταν βολικιά για τους αεροπόρους, με τα καλογυαλισμένα διαστημόπλοιά τους και τα υπερπλά τους. Σε τελευταία ανάλυση όμως, πάντα έπρεπε να επέμβη ο πεζός, ο φαντάρος, να πιάνει μια θέση και να την κρατήσει με το αίμα του, σπιθαμή με σπιθαμή, όπως σ' αυτόν τον καταραμένο πλανήτη ενός αστερισμού που δεν ήξερε ούτε καν τ' όνομά του ως την ήμερα που τον ξεμπαρκαράνε εκεί. Και τώρα ήταν «ιερόν έδαφος» γιατί είχε φτάσει εκεί και ο έχθρος. 'Ο έχθρος, ή μοναδική άλλη έξυπνη ράτσα του Γαλαξία... αίμοβόρα, σιχαμένα, αποκρουστικά τέρατα.

'Η πρώτη επαφή είχε γίνει κοντά στο κέντρο του Γαλαξία, μετά από τον άργο και δύσκολο αποικισμό εκατοντάδων πλανητών. Και έγινε πόλεμος, άμεσως. 'Εκείνοι είχαν αρχίσει να χτυπούν χωρίς να κάνουν την παραμικρή προσ-

πάθεια για κάποια συμφωνία, κάποια ειρηνική λύση.

Τώρα, πλανήτη με πλανήτη, έπρεπε να πολεμούν, με τα δόντια και με τα νύχια.

'Ηταν μούσκεμα, βρώμικος και γεμάτος λάσπη και πεινούσε και κρύωνε και ή μέρα ήταν πελιδνή και σάρωνε τα πάντα ένας βίαιος άνεμος που του πονούσε τα μάτια. Μα οι έχθροι προσπαθούσαν να εισχωρήσουν και κάθε προχωρημένο φυλάκιο είχε ζωτική σημασία.

Καθόταν με τα νεύρα τεταμένα, με το ντουφέκι έτοιμο. Πενήντα χιλιάδες χρόνια φωτός μακριά από την πατρίδα του, να πολεμά σ' έναν κόσμο ξένο και να αναρωτιέται αν θα τα κατάφερνε ποτέ να γυρίσει ζωντανός πίσω.

Και τότε είδε έναν από 'Εκείνους να σέρνεται προς το μέρος του. Σημάδεψε και πυροβόλησε. 'Ο έχθρος ούρλιαξε μ' εκείνον τον ανατριχιαστικό, φρικαλέο τρόπο που ούρλιαζαν όλοι τους και δεν σάλεψε πιά.

Το ούρλιαχτό και το θέαμα του νεκρού τον κατατάραξαν. Πολλοί, με το πέρασμα του χρόνου, είχαν συνηθίσει, δεν τους ένοιαζε πιά. Μα εκείνος, με 'Ηταν πλάσματα πολύ σιχαμένα, δυο χέρια μόνο και δυο πόδια, κ' έκενο το δέρμα, έμετικά άσπρουλιάρικα και χωρίς λέπια.

—FREDRIC BROWN

Στο Παρίσι, στο Λονδίνο, στη Ν. 'Υόρκη

ΜΕΤΑΞΥ ΣΥΖΥΓΩΝ

Οι 'Αγγλοι είναι πολύ πιο άνετικοί για τα σεξουαλικά προβλήματα των 'Αμερικανών, που παρουσιάζονται από σκηνής, από ό,τι είναι για τα αγγλικά. Λένε στον εαυτό τους: «Αυτό δεν ισχύει για τα δικά μας προβλήματα. Στο κάτω-κάτω συμβαίνει πολλές χιλιάδες μιλία μακριά.»

Είναι πολύ δύσκολο για ένα Βρετανό θεατρικό συγγραφέα να γράψει για την άπιστία, γιατί μόλις ένας 'Αγγλος ανακαλύπτει ότι ή σύζυγός του έφυγε από τον ίδιο δρόμο, το σκέπτεται διαρκώς και δεν λείπει κουβέντα σε άνθρωπο.

Για να σ'ας δώσω ένα παράδειγμα ας πάρουμε μια σκηνή από ένα αγγλικό θεατρικό έργο:

Τζώρτζ: Τζέσσυ.

Τζέσσυ: Μμμ...

Τζώρτζ: Είναι κάτι που ήθελα να σε ρωτήσω εδώ και αρκετή ώρα (πράγματι, εδώ και δυόμιση πράξεις).

Τζέσσυ: Ναί, Τζώρτζ.

Τζώρτζ: 'Εγώ... δηλαδή... Δεν ξέρω πώς θα το πάρης.

Τζέσσυ: Νομίζω ότι ξέρω τί πρόκειται να πής.

Τζώρτζ: Περίεργο.

Τζέσσυ: 'Αλλά είναι πολύ άργα τώρα.

Τζώρτζ: Λέω κ' εγώ πώς είναι. Ού-ίσκυ;

Τζέσσυ: Δεν θα έλεγα όχι.

Τζώρτζ: Φαντάζομαι ότι ήταν δικό μου λάθος, κατά κάποιο τρόπο.

Τζέσσυ: Μην κατηγορήσεις τον εαυτό σου, Τζώρτζ.

Τζώρτζ: Σόδα;

Τζέσσυ: Μόλις ένα δακτυλάκι.

Τζώρτζ: Τόση;

Τζέσσυ: 'Αγαπητέ μου Τζώρτζ, είναι θαυμάσιο.

Τζώρτζ: Ποτέ δεν σου άρεσε με πάγο.

Τζέσσυ: Ποτέ.

Τζώρτζ: Ούτε καν στο Καράτσι.

Τζέσσυ: Ούτε καν στο Καράτσι.

Τζώρτζ: Λοιπόν, ας ευχαριστούμε το Θεό γι' αυτό.

Τζέσσυ: Γιατί το λες αυτό;

Τζώρτζ: Δεν υπάρχει πιά πάγος. (Κάθεται βαρειά.) Δεν υπάρχει πιά τίποτα.

Οι Γάλλοι, από το άλλο μέρος, θα παίζανε τη σκηνή διαφορετικά:

Τζώρτζ: 'Αγάπη μου.

Τζέσσυ: Ναί, χρυσέ μου.

Τζώρτζ: 'Εχω κάτι να σου πω. 'Εχω μαιτρέσσα.

Τζέσσυ: Μου λες κάτι που το ξέρω εδώ και δυο χρόνια.

Τζώρτζ: Μα όχι, έννοω μια νέα μαιτρέσσα.

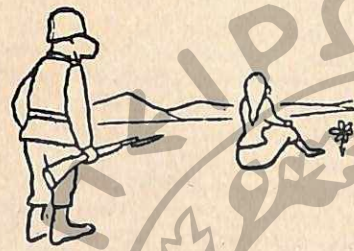
Τζέσσυ: 'Αλλά τί θα γίνη ή Μαρία;

Τζώρτζ: Δεν ξέρω.

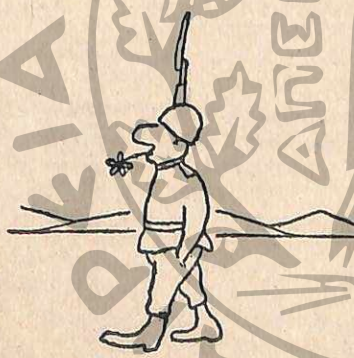
Τζέσσυ: Την καμμενούλα. Θα την πάρω στις επιδείξεις μόδας.

'Ηλθον...

Είδον...

'Ενίκησα...

Τζώρτζ (έπιτιμητικά): Σε παρακαλώ πάρε την. Ποτέ δεν ήσουν καλή μαζί της.

Τζέσσυ (πιό έπιτιμητικά): Δεν την έφερες ποτέ εδώ.

Τζώρτζ: Δίκιο έχεις.

Τζέσσυ: 'Αλήθεια, είναι όμορφότερη από μένα;

Τζώρτζ: Πολύ όμορφότερη.

Τζέσσυ: Αυτό μ' ευχαριστεί. Διαφορετικά θα ζήλευα.

Τζώρτζ: Που π'ας;

Τζέσσυ: Θα σε δώ την άλλη εβδομάδα.

Τζώρτζ: Είναι ο Πιέρ εδώ;

Τζέσσυ: Δεν ξέρω, αλλά ο Λεον είναι.

Τζώρτζ: Ποιός είναι ο Λεον;

Τζέσσυ: Θεέ μου, πόσο έγωιστής έχεις γίνει.

Οι 'Αμερικανοί είναι περισσότερο ύπερ του ολοκληρωτικού ρεαλισμού. ('Ενα σαξόφωνο πρέπει να παίζει μερικά τετράγωνα πιό κάτω και ένα παιδί να κλαίει στο άπεναντι πεζοδρόμιο).

Τζώρτζ: Τζέσσυ, έχω κάτι να σου πω.

Τζέσσυ: Θέλω διαζύγιο.

Τζώρτζ: Μα δεν ακουσε τί έχω να σου πω.

Τζέσσυ: 'Όχι, για το όνομα του Θεού, είμαστε μεγάλοι άνθρωποι, ας μην κάνουμε σαν παιδιά.

Τζώρτζ: 'Αλλά, το να φωνάξεις δυνατά...

Τζέσσυ: 'Η μητέρα το είπε ότι έτσι θα γινόταν.

Τζώρτζ: 'Αλλά...

Τζέσσυ: 'Ας μην το συζητούμε. Είναι χυδαίο και δεν ενδιαφέρομαι για τις λεπτομέρειες.

Τζώρτζ: Θα σωπάσης...

Τζέσσυ: Μην ύψωνης τη φωνή σου, Τζώρτζ.

Τζώρτζ: 'Απλώς ήθελα να πω...

Τζέσσυ: 'Ο,τι κι αν είναι, είμαι βέβαιη ότι οι δικηγόροι θα μπόρουν να το τακτοποιήσουν.

Τζώρτζ: Τί να τακτοποιήσουν;

Τζέσσυ: 'Ας μείνουμε φίλοι. Τα παιδιά δεν είναι ανάγκη να μάθουν ποτέ.

Τζώρτζ: Παραιτούμαι.

Τζέσσυ: Θα μου χρειαστή ένα λεπτό μόνο για να ετοιμάσω τα πράγματά μου.

Τζώρτζ: Που π'ας;

Τζέσσυ: Στο Ρένο, στο Μεξικό, στο Τάκσον. Θα σου στείλω μια κάρτα. Και ελπίζω ότι θα είσαι πολύ ευτυχισμένος.

Τζώρτζ (κάθεται βαρειά): Ποτέ δεν το σκέφθηκα. 'Ισως να είμαι.

—ART BUCHWALD

ΠΟΙΟΣ ΣΚΟΤΩΣΕ ΤΗΝ ΜΠΕΤΤΥ;

Θα ήταν περισσότερο από μισή ώρα που περίμενα στο μικρό ξέφωτο, εκεί στην άκρη του δάσους, όταν είδα το αυτοκίνητο του Σούκ Φερριέ να πλησιάζει προς το μέρος μου, χοροπηδώντας πάνω στην ώργωμένη γη. Τό φάνταζομαι ότι θ' άργουσε, μα όχι τόσο πολύ. 'Η υπομονή μου είχε εξαντληθεί κ' ήμουν έξω φρενών. Γιατί, μερικές φορές, υπάρχουν καταστάσεις που κάνουν τον άνθρωπο θηρίο. Ήταν χαράματα, το κρύο παγερό και, από το πρώτο κιόλας τέταρτο που περίμενα, είχα κοκκαλιάσει. Παρά τις μάλλινες κάλτσες μου, μυρμήγκιαζαν τα δάχτυλα των ποδιών μου και τα δάχτυλα των χεριών μου έμοιαζαν σαν κρούσταλλα καθώς έσφιγγαν το μέταλλο του Ουίντσεστερ (*). Νά ήταν όμως μονάχα το κρύο που με πάγωνε; Στο βουνό του Ουάϊτ - "Οκ δεν είχα έρθει μόνο για να κυνηγήσω έλαφια. Θα σκότωνα τον Σούκ. Κι όσο περίμενα, τόσο πιο πολύ κρύωνα και πάγωνε ο ένθουσιασμός μου. Δεν φοβόμουν. Άλλα ή φλόγα που έκαιγε μέσα στην καρδιά μου κόντευε να σβήσει. Στον πόλεμο της Κορέας το έδειξα καλά πως ήξερα να σκοτώνω. "Οχι μόνο από μακριά, αλλά και με τη λόγχη ή το μαχαίρι. Μα τώρα έμοιαζα με τους κουρασμένους παλαιστὰς που δεν μπορούν να κάνουν τους μύες να πειθαρχήσουν στα νεύρα τους.

Το αυτοκίνητο προχώρησε στο ξέφωτο και σταμάτησε. Πίσω από το θαμπό τζάμι, είδα τον Σούκ να μου χαμογελά. Αυτό ήταν. Το χαμόγελό του το ένωσα σαν το αλάτι επάνω σε μια ανοιχτή πληγή. Μονομιάς ζεστάθηκα. Βρήκα τον εαυτό μου και - δεν ξέρω γιατί - κατάλαβα ότι ο Σούκ ήταν, για μένα, κιόλας νεκρός. Μα κι αυτά που τον άκουσα να μου λέει, τί άλλο από την υπογραφή της καταδίκης του ήταν;

«Τί έχεις Μπέττυ; "Η κρυνείς ή βλέπεις φαντάσματα...»

Κι ο Σούκ γέλασε δυνατά.

«Μα την αλήθεια», είπα, «λίγο ακόμη ν' άργούσες και θα γινόμουν χιονάνθρωπος! Γιατί άργησες τόσο;»

«Ο Σούκ ξαναγέλασε, κοίταξε όλoγυρα και ρώτησε:

«Πού είναι το άμαξι σου;»

«Λίγο πιο κάτω. Κόλλησε στη λάσπη. Μετά, θα δώ τί θα κάνουμε.»

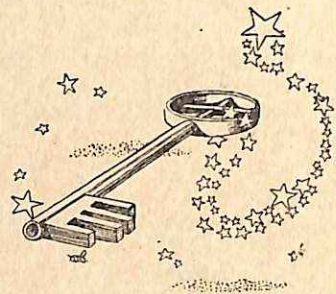
Αυτά τα είπα με ύφος συγχυσμένου ανθρώπου, που δεν πολυσκοτίζεται όμως για την κακοτυχία του.

Το βλέμμα του Σούκ καρφώθηκε για λίγο επάνω μου. Σα να με εξέταζε προ-

σεκτικά, μη ξέροντας πως να εξηγήσει την κακή μου διάθεση. Τέλος, χαμογέλασε, έβγαλε από την πίσω τσέπη του παντελονιού του μια μικρή μπουκάλια και μου την έδωσε.

«Πιές να ζεσταθείς, Μπέττυ, να σου περάσει η γκρίνια σου.»

Τράβηξα μια καλή ρουφηξιά. Το αποτέλεσμα ήταν άμεσο. Ξανάφερα το μπουκάλι στο στόμα καθώς παρακολου-

θούσα με το βλέμμα τον Σούκ, ν' ανοίγει το πίσω μέρος του αυτοκινήτου του και να βγάλει τα σύνεργα του κυνηγιού.

Ήταν ψηλός, γεροδεμένος, όλος ύγεια ο Σούκ. "Ομορφος νέος. Μελαχροινός, καστανά μαλλιά, καστανά μαντίλια. Κοντά στον ώμο αυτό νέο ήταν πολύ φυσικό να φαίνεται ακόμη πιο γοητευτική η γυναίκα του, η κατάξανθη, δόλυνκη, γαλιανόματά Μπέττυ. Μα την αλήθεια, ένοιωθα τί την έκανε να τον παντρευτεί. "Ο Σούκ τα είχε όλα... τα παραείχε μάλιστα! Κι όμως, έτσι καθώς τώρα τον κοίταξα να φοράει τις βαρειές πέτσινες μπότες του, σαν αστραπή ξαναπέρασε από το μυαλό μου ή ίδια πάλι σκέψη: κάτι του έλειπε, κάτι που το είχε απόλυτη ανάγκη ή Μπέττυ και που εγώ μπορούσα να της το προσφέρω. "Ο Σούκ ήταν «παιδί». Έγώ ήμουν «άντρας». Νά γιατί έπρεπε να πεθάνει ο Σούκ. "Ηθελα την γυναίκα του, ήξερα πως μαζί μου θα ήταν πιο εύτυχισμένη, της ταίριαζα καλύτερα...

«Ο Σούκ τώρα, έτοιμος πιά, έσκυβε να πάρει το όπλο του, καθώς τον πλησίαζα για να του δώσω πίσω το μπουκάλι. Το όπλο αυτό ήταν δικό μου, ξανα «Μάουζερ» στρατιωτικό, που το έφερα λάφυρο από τον πόλεμο της Γερμανίας. Είχα κόψει την κάννη του, κ' ήταν ότι χρειαζόταν για το κυνήγι του έλαφιού. Του το είχα δανείσει την προηγούμενη μέρα το πρωί, όταν κανονίζαμε τη σημερινή εξόρμηση. Κι αυτός μου έδωσε το δικό του Ουίντσεστερ. Μόνος μου είχα προτείνει την αλλαγή, γιατί ήξερα καλά ότι το Μάουζερ

μου του άρεσε πολύ. Φυσικά δεν αρνήθηκε και μάλιστα μ' ευχαρίστησε. Στην αλλαγή των όπλων μας, στηρίξα όλη την επιτυχία του δολοφονικού μου σχεδίου.

Τώρα ο φίλος μου εξέταζε άλλη μια φορά το Μάουζερ, κ' έλαμπε όλος χαρά καθώς το χέρι του χαϊδεύε την κάννη. «Σ' άρεσει;»

«"Αν μ' άρεση!.. Μα υπάρχει ωραιότερο όπλο;»

«Τότε, όπως σου υποσχέθηκα και χτές, κράτησέ το.»

«Σ' ευχαριστώ Μπέττυ. Είναι το καλύτερο δώρο που θα μπορούσες να μου κάνεις...»

«Ξεκινάμε;» είπα.

«Πάμε», απάντησε.

Μια ώρα σχεδόν περπατούσαμε στο σιωπηλό, κρύο και υγρό δάσος, χωρίς να συναντήσουμε έλαφι, ή έστω άλλο ζωντανό. Κι αυτό πολύ μ' ευχαρίστούσε. Δεν ήθελα «ούτε πουλί πετούμενο» να δώ. Με κούραζε όμως πολύ ο Σούκ, γιατί και γρήγορα βάδιζε και διαρκώς πήγαινε μπρος από μένα. Θα μπορούσα βέβαια να τον πυροβολήσω από πίσω, αλλά είχα άλλη απόφαση. Μια σφαίρα στην πλάτη θα μ' έμπλεκε σε ανακρίσεις. Και τότε; Έγώ τα είχα σκεφτεί όλα πολύ πιο απλά. Θα τον αντίκριζα, με το Ουίντσεστερ - το δικό του όπλο που εγώ κρατούσα - σηματοδοτώντας τον στο στομάχι του από κάτω προς τα πάνω. Θα πίεζα τη σκανδάλη, κι αιντε μετά να βρής αν ήταν έγκλημα ή ατύχημα. "Όλα θα έδιναν την εντύπωση ότι παραπάτησε κι ότι πέφτοντας πάνω στο όπλο του, πυροβολήθηκε μόνος του. "Ισως μάλιστα να νόμιζαν ότι αυτοκτόνησε. "Ατυχία λοιπόν ή αυτοκτονία. "Εγκλημα όμως, ποιός θα μπορούσε να το φαντασθεί;

Δέκα λεπτά αργότερα, φτάσαμε σ' ένα ξέφωτο. Στο χορτάρι φάνηκαν πατήματα έλαφιού, ίσαμε ένα ρυάκι που έτρεχε εκεί κοντά.

«Σαν καλά είναι εδώ», είπε ο Σούκ.

Άκούμπησε το Μάουζερ κάτω, κάθισε σ' ένα κορμό και έβγαλε να ανάψει τσιγάρο. Έγώ προχώρησα, στάθηκα δίπλα του, γυρίζοντάς του την πλάτη, έκανα πως βλέπω, πέρα, τα ίχνη του έλαφιού. Περίμενα έτσι ως ένα λεπτό, κι όταν κατάλαβα ότι άναψε το τσιγάρο του, στρέφοντας γρήγορα, τον σημάδεψα με το Ουίντσεστερ στο στομάχι.

«Τρελλάθηκες;» ξεφώνισε ο Σούκ, πηδώντας όλορθος. Το όπλο είναι γεμάτο «Τό ξέρω.»

«Τότε γύρισε την κάννη από την άλλη μεριά, Μπέττυ.»

«Έτσι μ' άρεσει να την έχω, Σούκ.»

«Τρελλάθηκες μου φαίνεται...» Προχώρησα λίγο και με την άκρη του όπλου μου ζούληξα ελαφρά το στομάχι του άντρα της Μπέττυ. Αυτός οπισθοχώρησε με μικρά βήματα. Μα ένας κορμός τον σταμάτησε.

«Δεν είμαστε καλά», είπε φοβισμένα. «Δεν συμφωνώ», απάντησα απότομα.

«Ο Σούκ δεν μίλησε άλλο. Με κοίταξε με μάτια ορθάνοιχτα από τον τρόμο, προσπαθώντας να μαντέψει τις σκέψεις μου. Ξαφνικά, νευρικά στην αρχή, πιο ήρεμα μετά, άρχισε να γελάει.

«Μα την αλήθεια, για μια στιγμή φοβήθηκα, Μπέττυ... Μπράβο άστείο! Μου έκωφες το αίμα...»

Προσπάθησε να απομακρυνθεί λίγο, αλλά εγώ δεν έπαυα να ζουλώ το στομάχι του με το όπλο. Σταμάτησε.

«Τί έχεις Μπέττυ;» ρώτησε με σιγανή και ήρεμη φωνή. «Τί σου συμβαίνει;»

«Για σκέψου Σούκ», είπα χαμογελώντας. «Σκέψου και θα το βρής.»

«"Η Μπέττυ;»

«Ναί!..»

«Έπρεπε να το φανταστώ!..»

«Τώρα είναι πολύ αργά.»

«Μην το κάνεις αυτό, Μπέττυ... Πίστεψέ με. Δεν αξίζει τον κόπο.»

«Τί δεν αξίζει τον κόπο; Νά σε σκοτώσω ή να πάρω την Μπέττυ;»

«Και τα δύο.»

«Κανείς δεν θα μάθει ότι εγώ σε σκότωσα, Σούκ. Κανείς.»

«Μην το κάνεις αυτό, Μπέττυ. Σου μιλάω σά φίλος. Το ξέρεις ότι σ' αγαπώ. Πίστεψέ με. Δεν αξίζει τον κόπο... ή Μπέττυ, τέτοιο πράγμα.»

«Για μένα αξίζει», είπα δυνατά.

Το πρόσωπο του Σούκ άλλαξε έκφραση. Το μίσος του κι ο φόβος του για

μένα φανερώθηκε στα μάτια του.

«Είσαι δυνατός, Μπέττυ», είπε, «πολύ δυνατός... Πρέπει να το αναγνωρίσω. Θα με σκοτώσεις με το δικό μου το όπλο. Φοράς γάντια και δεν θ' αφήσεις αποτυπώματα. Θα πυροβολήσεις έξεπαφής, λοξά, από κάτω προς τα επάνω... "Όλοι θα πουν πως ήταν δυστύχημα... Καλά έφτιαξες τη δουλειά! Ένα κοινό κυνηγετικό δυστύχημα.»

Έγώ δεν μιλούσα. Περίμενα να δώ τί άλλο θα έλεγε και είχα έτοιμο το ακυλο στή σκανδάλη. "Ο Σούκ συνέχισε:

«Τα κανόνισες όλα μια χαρά. Γι' αυτό ήρθες μόνος σου χτές βράδυ στο δάσος... για να μη μάς δουνε μαζί. Το αυτοκίνητό σου δεν κόλλησε στη λάσπη. Σίγουρα το έβαλες μακριά, εκεί που άλλοι κυνηγοί θα έχουν τα δικά τους. Είσαι πονηρός... πολύ πονηρός. "Όταν με σκοτώσεις θα πάρης πίσω το Μάουζερ, που είναι δικό σου, θ' αφήσεις το Ουίντσεστερ, πλάι μου, που είναι δικό μου... καί... έτσι δεν θα κάνεις;»

«Ναί.»

«Πρόσεξε μόνο μήπως πετάξεις τον κάλυκα (*),» είπα ειρωνικά ο Σούκ.

«Μην ανησυχείς. Δεν θα κάνω αυτό το λάθος. Τόσο δα μου κόβει.»

«Είσαι τόσο δυνατός, Μπέττυ... ώστε μα την αλήθεια σου αξίζει ή Μπέττυ...»

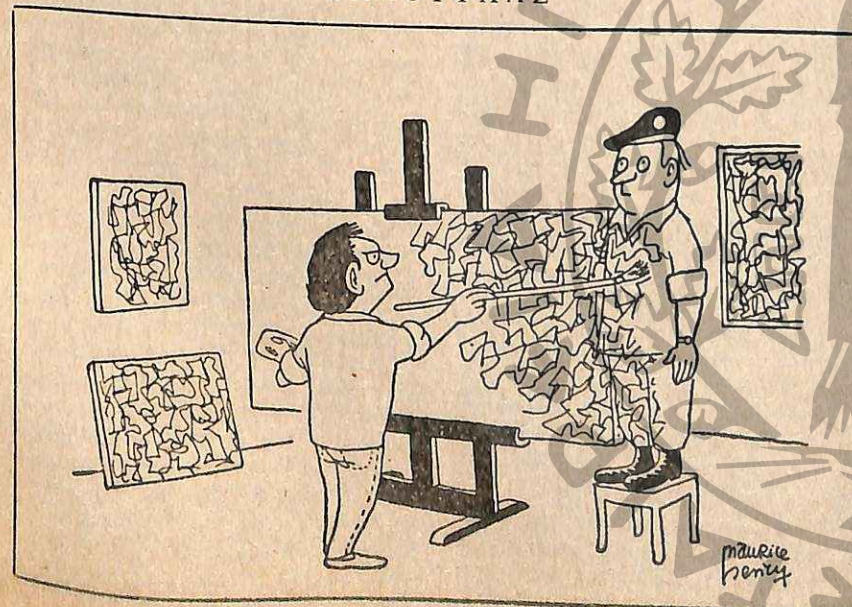
Έτσι όπως την άφησα. Έτσι όπως είμαι! Ναί, Μπέττυ, σου αξίζει ή γυναίκα μου.»

«Ευχαριστώ», μουρμούρισα.

Περίμενα να πη κάτι, μα δεν μίλησε. "Η άταραξία του μ' έκανε να φοβάμαι. Τον προτιμούσα όπως ήταν στην αρχή,

(*) Μετά τη βολή, σε πολλά όπλα ο κάλυξ μένει μέσα στην κάννη. Στα σύγχρονα αυτόματα πετάγεται έξω, καθώς με την κίνηση ενός μοχλού, ξεαναγεμίζει και νεί το όπλο του.

ΚΑΜΟΥΦΛΑΖ

φοβισμένος. Περίμενα ότι θα πάλευε. "Οτι θα ριχνόταν επάνω μου... Μα εκείνος έμεινε ατάραχος... Λες και ήθελε να πεθάνει.

Τον λυπήθηκα. Σκέφτηκα να του δώσω μια τελευταία ελπίδα.

«Θέλεις να πω τίποτα στην Μπέττυ;» ρώτησα.

Κούνησε αρνητικά το κεφάλι: χαμογέλασε: τα μάτια του σπίθισαν.

«Αυτός», σκέφτηκα, «με κοροϊδεύει...»

«Ωρα είναι να χάσω μόνος μου την Μπέττυ.»

«Άλλο δεν μου έμεινε παρά να πιέσω τη σκανδάλη.

Σφυρίζοντας γύριζα ανάμεσα από το δάσος, τραβώντας ίσια για το σπίτι του Σούκ. Βιαζόμουν να πω το ευχαρίστο στο νέο στην Μπέττυ. Τη φανταζόμουν σφιχτοδεμένη μέσα στο διάφανο μαύρο της ιυκτικό, να βγαίνει από το δωμάτιό της, να πέφτει στην άγκαλιά μου και, με το δλοκόκκινο, φλογατό στόμα της, να με φιλά σ' όλο το πρόσωπο, τώρα που - επιτέλους - το εμπόδιο της εύτυχίας μας δεν θα μάς χαλούσε πια τις ώρες της χαράς. Γιατί πολύ μάς βασάνιζαν οι ύπνοιες του Σούκ. Έμένα προσωπικά δεν με είχε υποφιασθή ποτέ. "Η Μπέττυ όμως πόσα και πόσα δεν είχε τραβήσει από τη ζήλεια του! Κάθε τόσο της έκανε σκηνές. Την κατηγορούσε πως ήταν επιπόλαιη, άμυαλη. Της ξεφώνιζε πως ήξερε όλες τις απιστίες που του είχε κάνει.

Σταμάτησα το αυτοκίνητό μου μπροστά στο σπίτι του Σούκ Φερριέ, πίσω από ένα μεγάλο μαύρο άμαξι. Με δυο πηδημάτα ανεβηκα τα σκαλιά και χτύπησα το κουδούνι. Άργούσαν να ανοίξουν. Ξαναχτύπησα.

Στο άνοιγμα της πόρτας δεν φάνηκε ή Μπέττυ, αλλά ένας άγνωστος. Ένας άνδρας ψηλός, γεροδεμένος, με σταυρωτό σασκάκι κι ανοιχτόχρωμο καπέλλο.

«Λοιπόν;» ρώτησε με ύφος παράξενο. «"Η κυρία Φερριέ είναι μέσα;», ρώτησα μόλις συνήλθα από την εκπληξή μου.

«Και βέβαια, φίλε», μου είπε (τότε με μιάς κατάλαβα το επάγγελμά του), «ποιός, παρακαλώ, είναι ο κύριος για να την ειδοποιήσω;»

«Δεν πειράζει», απάντησα βιαστικά, «θα περάσω άλλη ώρα.»

Τη στιγμή που γύριζα να φύγω, ή χερούκλα του άγνωστου έπεσε σαν τανάλια στον ώμο μου.

«Από δώ, φίλε», μου είπε. «Γιατί φεύγεις; Πώς να πω στην κυρία ότι πέρασε, αν δεν μου χάρισης το όνομα σου;»

«Νά της πης ότι πέρασε ο Μπέττυ. "Ο Μπέττυ Χόλινταιν.»

«Καλύτερα να της το πης μόνος σου» είπε χαμογελαστά ο άγνωστος.

Μπήκα στο χώλ. Δεν υπήρχε λόγος να προχωρήσω περισσότερο για να βρώ την Μπέττυ. Ήταν ξαπλωμένη στο χαλί, ανάμεσα στο ντινάνι και στο τζάκι, και της έλειπε το μισό πρόσωπο, από

(*) "Όπλο, ιδίως κυνηγιού.

τη σφαίρα που την είχε σκοτώσει! Φορούσε το διάφανο μαύρο νυκτικό, αλλά...
 "Όταν συνήλθα από την λιποθυμία μέσα στο δωμάτιο ήταν άλλοι δυο άστρνομοικοί. "Ο ένας κρατούσε το Μάουζερ μου, που το είχα αφήσει στο αυτοκίνητο. Το μύρισε, κοίταξε την κάννη και γό εδωσε στον πρώτο, εκείνον που με είχ-υποδεχτή.

«Το όπλο είναι δικό σου;»
 «Άφου το πήρατε από το αυτοκίνη-τό μου, ποιανού θέλατε να είναι;»
 «Είναι ή δεν είναι δικό σου;»
 «Είναι.»
 «Το είχες όλη την ημέρα μαζί σου;»
 «Δηλαδή;»

«Φαίνεται στενοκέφαλος ο φίλος», εί-πε κοροϊδευτικά. «Λες ότι το όπλο αυ-τό είναι δικό σου. Σε ρωτώ λοιπόν αν το είχες διαρκώς μαζί σου.»

Για μια στιγμή κοντοστάθηκα. Πού ήθελε να καταλήξει με την ερώτησή του; Εύτυχως συνήλθα γρήγορα. "Ο Σούκ θρισκόταν νεκρός, με μια σφαίρα από το Ουίντσεστερ του, στο δάσος. "Ωρα ήταν να τον είχαν κιάλας ανακαλύψει...

«Το όπλο αυτό, είπα, «δεν το άφη-σα ούτε στιγμή.»

«Δόξα σοι ο Θεός...», είπε στους δυο άλλους. «Άκου τώρα, φίλε, να σου πώ κάτι ενδιαφέρον: Ψάξε να βρεις ένα κα-λό δικηγόρο. Σου χρειάζεται.»

«Δικηγόρο;» είπα αποβλακωμένος.
 «Τί να τον κάνω τον καλό δικηγόρο;»

"Ο ψηλός αναστέναξε, έψαξε στην τσέπη του κ' έβγαλε ένα φάκελο. Α-πό μέσα τράβηξε έναν κάλυκα.

«Ξέρεις τί είναι αυτό; Κάλυκας σφαι-ρας τύπου 98, για όπλο Μάουζερ! Δεν θα είναι δύσκολο να αποδείξουν τα έρ-γαστήρια ότι προέρχεται από το δικό σου όπλο. Βρέθηκε εδώ, πλάι στην κυ-

ρία Φερριέ. Γι' αυτό είπα ότι σου χρει-άζεται ένας καλός δικηγόρος. Και θαυ-ματοποιεί να είσαι, πάλι την έχεις ά-σχημα.»

"Η άταραξία του Σούκ, το χαμόγελό του, τα λόγια του: «Δεν αξίζει, Μπέρτ...» «Έτσι, όπως την άφησα, έ-τσι όπως είναι, σου αξίζει», με μιάς ήρ-θαν στο μυαλό μου. "Αρχισα να ούρλιά-ζω, ξεσάλλος:

«Δεν είμαι εγώ... Δεν την σκότωσα εγώ... Δεν είμαι εγώ ο ένοχος.»

Μ' ένα γερό χαστούκι, ο αστυνομικός σταμάτησε τη νευρική κρίση μου. Καί, καθώς τον κοίταζα σαστισμένος, με ρώ-τησε:

«Ποιός λοιπόν είναι; Ποιός σκότωσε την Μπέττυ, φίλε;»

—W. R. DROBNICK

ΘΕΛΩ ΝΑ ΕΙΜΑΙ ΑΠΑΙΣΙΟΔΟΞΟΣ

Π άνε πολλά-πολλά χρόνια από τότε που είδα το πρώτο ταχυδακτυ-λουργικό παιχνίδι σ' ένα πάρκο, στο 'Ιλ-λινόις. "Ενας άνθρωπος μιλούσε με τρο-μακτική ταχύτητα, ανακάτευε με ταχύ-τητα ακόμη μεγαλύτερη τα τρία καρυ-δόσσοφλα και ύστερα ζητούσε από τα κορόϊδα που χάζευαν να του βρουν το τσόφλι που είχε το μπιζέλι από κάτω. Δεν ήξερα τίποτε από τις πονηριές και τις κακιές του κόσμου και όμως κάτι μ' έσπρωξε να πεταχτώ στη μέση και να φωνάξω: «Μπορεί και να μην έχης βάλει μπιζέλι!» ("Έτσι μιλούσα τότε που ήμουν παιδί, έτσι μιλώ και σήμερα.)

"Ο άνθρωπος με κοίταξε πολλή ω-ρα. "Υστερα μίλησε στο πλήθος που ήταν μαζεμένο γύρω: «Κυρίες και κύ-ριοι», είπε, «αυτό το παλιόπαιδο θα γίνη ένας τρομερός πεσιμιστής όταν μεγαλώσει.»

Δεν ήξερα τί σήμαινε τότε η λέξη, άλλ' άνοιξα ένα λεξικό για να το μά-θω. Αυτός ο άνθρωπος είχε δίκιο. «Πεσ-σιμιστής», λέει το λεξικό, «είναι ο άν-θρωπος όστις υπό οίανδήποτε συνθή-κας αναμένει να του συμβή κάτι κα-κόν, ή όπωσδήποτε το χειρότερον.» "Έτσι είμαι κ' εγώ. Δεν κάθισα πο-τέ να βάλω τα πράγματα κάτω και ν' αποφασίσω πώς έπρεπε να είμαι άπαισιόδοξος. Είμαι άπαισιόδοξος από φυσικού μου. Και έπιμένω πώς κ' εγώ και όσοι μου μοιάζουν, ζουν μια ζωή υπό φυσιολογική από τους άλλους, τους αίσιόδοξους.

"Ενας αίσιόδοξος άρνεϊται ν' αφήσει τον εαυτό του να συλλογιστή τις συμ-φορές που θα του έρθουν. Άπεναντίας ένας άπαισιόδοξος τις συλλογίζεται ό-λη την ώρα. Σχεδόν πάντα όμως αντα-μειβεται γι' αυτό. Και θα δήτε πώς. Μένω στην έξοχή, τρία μίλια από την πιά κοντινή πόλη. Ξέρω πάντοτε πώς από στιγμή σε στιγμή το σπίτι μου μπορεί να πιάσει φωτιά και να γίνη στάχτη. Πολλές φορές αναρωτήθηκα ά-πό που μπορούσε ν' άρχισι ή πυρκαϊά. "Η στέγη θάπαιρνε φωτιά άσφαλώς από την καπνοδόχο. "Η πιά μπορεί να γι-νόταν κανένα βραχυκύκλωμα. Τί θα έ-κανα όμως εγώ όταν έπαιρνα είδηση τη φωτιά; Μήπως θα έπρεπε να λιπο-θυμήσω, ή να το βάλω στα πόδια; "Ε-να πράγμα φοβόμουν: Μήπως ή στάση μου στην περίπτωση αυτή θα ήταν τέ-τοια, ώστε να γίνω ρεζίλι σ' όλο τον κόσμο. "Αν δηλαδή τη γλύτωνα...

Και νά λοιπόν που κάποιο δεκεμ-βριάτικο πρωινό, το σπίτι έπιασε φω-τιά από κάποια βλάβη του καυστήρα του πετρελίου. "Η οίκογένειά μου άκό-

μη μιλά για το πώς εφέρθηκα. "Ημουν σχεδόν ήρωϊκός. "Έκαμα το καθετί ά-κριβώς όπως θα έπρεπε να γίνη και με τη σωστή σειρά. Τηλεφώνησα στην πυ-ροσβεστική ύπηρεσία. Κατόπιν έβγαλα το αυτοκίνητο από το γκαράζ, όπου ή-ταν έντοπισμένη ή πυρκαϊά και με το σωλήνα του ποτίσματος προσπάθησα να έμποδίσω τη φωτιά ν' άπλωθή, ώσ-που έφθασε ή πρώτη πυροσβεστική άν-τλία. Κανένας αίσιόδοξος δεν θα μπο-ρούσε να είναι τόσο καλά προετοιμα-σμένος. Θα στεκόταν σά χαζός, άπο-ρώντας πώς του συνέβη μια τέτοια ά-τυχία.

"Η άπαισιόδοξία μου έπεκτείνεται και στον τομέα της εργασίας μου. Γρά-φω βιβλία και άρθρα σε περιοδικά. Κά-θε φορά που τελειώνω κάτι, τρέμω ο-ταν συλλογίζωμαι τα φοβερά πράγματα που θα γράψουν οι κριτικοί. "Έτσι, ο-ταν τα σχόλια είναι έλεεινά και τρισά-θλια, δεν συγκύζομαι διόλου — άφου το περίμενα. "Αν όμως με έπαινεσουν ή με καλοπληρώσουν, τότε το πράγμα εί-ναι για μένα μια έκπληξη και αίσθάνο-μαι πανευτυχής...

Νά σάς δώσω ένα παράδειγμα: Κά-ποιο καλοκαιρινό απόγευμα, ο πράκτο-ράς μου μου τηλεφώνησε και μου είπε να κρατηθώ γερά από κάπου. "Υστερα είπε: «Κάποιοι κινηματογραφικοί πα-ραγωγός συμφώνησε ν' άγοράσι τα δι-καιώματα κινηματογραφίσεως του μν-θιστορήματός σου — βαστήξου γερά! — για έκατο χιλιάδες δολλά-ρια!» «Καλά και άγια είναι όλα αυ-τά. Αυτή τη στιγμή όμως βλέπω στήν τηλεόραση ένα μάτς ποδοσφαίρου. Θα σου τηλεφωνήσω άργότερα», είπα.

Ο πράκτοράς μου άκόμα μιλά σ' ό-λο τον κόσμο για την άπάθεια με την όποία δέχθηκα αυτά τα θαυμάσια νέα. Άλλά εγώ ήμουν ένας έκ πεποϊθήσεως άπαισιόδοξος. Δεν πίστεφα ούτε λέξη από όσα έλεγε ο πράκτοράς μου.

"Αργότερα γνώρισα τον παραγωγό και υπογράψαμε συμβόλαιο. Την έλλη-μέρα θα μου μετρούσε τις έκατο χιλιά-δες. Άλλά δεν μου τις μετρησε. Κά-ποιος πήγε στα δικαστήρια και τον ά-νάγκασε να χρεωκοπήσει. Δεν του ξεκόλ-ησα ούτε πεντάρα. Δεν με πείραξε όμως. "Ολα αυτά τα είχα προβλέψει.

Κάποιος είπε κάποτε: «Άπαισιόδο-ξος είναι ο άνθρωπος που αίσθάνεται άσχημα όταν είναι καλά, έπειδι ήν αίσ-θανθή καλά φοβάται μήπως αίσθανθή χειρότερα.» Μπορεί. Δεν άποκλείεται. Άλλά νομίζω πως αυτή άκριβώς ή ά-παισιόδοξία μου με κάνει τόσο εύτυ-χη. "Οταν συλλογίζομαι πώς τόσο άνθρωποι, που τα βλέπουν όλα ρόδινα περνούν τον καιρό τους θρηνώντας τη σκληρότητα της μοίρας, τότε θεω-πω πολύ εύχάριστα. "Η άπαισιόδοξία μου με κάνει αίσιόδοξο.

—H. ALLEN SMITH

ΥΠΑΡΧΕΙ ΖΩΗ ΣΕ ΑΛΛΟΥΣ ΠΛΑΝΗΤΕΣ;

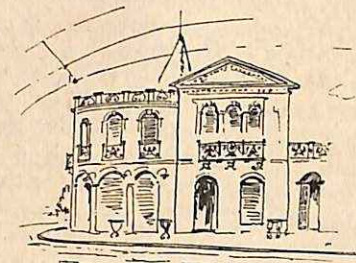
Γ ελασμένος άπ' αυτό που βλέπουν τα μάτια του, φυλακισμένος άπό τη βαρύτητα, άνίσχυρος μέσα στα λάθη του, έγωκεντρικός, ο άνθρωπος χρειά-στηκε αιώνες για να παραδεχτή την ά-λήθεια σχετικά με τη θέση του μέσα στο σύμπαν. Άποτελεί μια άπό τις χι-λιάδες μορφές της ζωής στη φλούδα έ-νός μικρού πλανήτη, που στριφογυρίζει στο άπειρο έναν άπό τους πιό μικρούς ήλιους, κάπου στην άκρη ένός γαλαξία άπό 100 δισεκατομμύρια άστρα. "Ο γα-λαξίας αυτός είναι ένας άνάμεσα σε ένα δισεκατομμύριο γαλαξίες που υπάρχουν στο γνωστό σύμπαν.

"Ως τελευταίες έπισημονικές και τε-χνολογικές γνώσεις συγκεντρώθηκαν σε μια μικρή κοιλάδα της Δυτικής Βιργι-νίας, όπου ο δόκτωρ Φράνκ Ντραϊνκ και ο δόκτωρ Τ. Κ. Μένον, του "Εθνικού Ρα-διοαστρονομικού Παρατηρητήριου, έγ-κατέστησαν τα μηχανήματα που θα χρειαστούν για την έφαρμογή του σχε-δίου «Οζμα» (όπως βαφτίστηκε προς τιμήν της βασίλισσας της χώρας των "Οζ, του Φράνκ Μπάουμ.) Το σχέδιο «Οζμα» προβλέπει τη συστηματική δι-ερεύνηση για την ανακάλυψη σημάτων από ζώντα όντα του έξωτερικού διαστή-ματος. Οι δύο έπιστήμονες προσπαθούν με το παραβολικό ραδιοτηλεσκόπιο τους, στραμμένο προς δύο άστέρια που δια-λέχθηκαν προσεκτικά στη νότια πλευρά του ούρανο, να διακρίνουν κάθε τεχνη-τό σημείο που άνακατεύεται με το φυ-σικό θόρυβο των ραδιοσυσκευών.

Οι τελευταίες έπιστημονικές και τε-χνολογικές γνώσεις συγκεντρώθηκαν σε μια μικρή κοιλάδα της Δυτικής Βιργι-νίας, όπου ο δόκτωρ Φράνκ Ντραϊνκ και ο δόκτωρ Τ. Κ. Μένον, του "Εθνικού Ρα-διοαστρονομικού Παρατηρητήριου, έγ-κατέστησαν τα μηχανήματα που θα χρειαστούν για την έφαρμογή του σχε-δίου «Οζμα» (όπως βαφτίστηκε προς τιμήν της βασίλισσας της χώρας των "Οζ, του Φράνκ Μπάουμ.) Το σχέδιο «Οζμα» προβλέπει τη συστηματική δι-ερεύνηση για την ανακάλυψη σημάτων από ζώντα όντα του έξωτερικού διαστή-ματος. Οι δύο έπιστήμονες προσπαθούν με το παραβολικό ραδιοτηλεσκόπιο τους, στραμμένο προς δύο άστέρια που δια-λέχθηκαν προσεκτικά στη νότια πλευρά του ούρανο, να διακρίνουν κάθε τεχνη-τό σημείο που άνακατεύεται με το φυ-σικό θόρυβο των ραδιοσυσκευών.

Η τοποθεσία στη Δυτική Βιργινία δι-αλέχτηκε γιατί απέχει σχετικά άπό τις ραδιοπαρεμβολές άλλων συσκευών. "Ε-πικεφαλής της εργασίας βρίσκεται ο Φράνκ Ντραϊνκ, ένας άπό τους πρώτους άστρονόμους του κόσμου σήμερα. Το γεγονός ότι είναι μόλις 29 έτών (ο Μέ-νον είναι 32) βοηθάει γιατί ή δουλειά αυτή μπορεί να χρειαστή μακροχρόνια έ-παγρύπνηση. Οι στόχοι των δύο έπι-στημόνων είναι: Τάου Κέτι και "Εψιλον 70 τρισεκατομμύρια μίλια άπό τη γή-νη ζωή, με τη γνωστή σε μάς σήμε-

ρα μορφή της, έχει άνάγκη άπό τρία βασικά στοιχεία: "Ενα άστρο σαν το δικό μας "Ηλιο που να παρέχ ή ακριβώς την άναγκαία θερμότητα για άρκετό χρονικό διάστημα. "Ενα πλανήτη περί-που στην ήλικία των πέντε δισεκατομ-μυρίων έτών της δικής μας Γής, ώστε να έχ ή γίνει ή διαδικασία της εξέλιξης. Τέλος, μια βιοσφαίρα περίπου σαν το περίβλημα που συγκρατεί τη ζωή στον πλανήτη μας. Κατά τους έπιστήμονες, σήμερα μπορεί να άπάρχουν οι προύπο-

θέσεις αυτές σε όποιονδήποτε άπό τους 100 έκατομμύρια έως 100 δισεκατομμύ-ρια πλανήτες που περιλαμβάνονται στο γνωστό σε μάς σύμπαν.

"Η έπιχειρηματολογία τους είναι ή ά-κόλουθη:

"Άστρα. "Ο Γαλαξίας στον όποίο ά-νήκουμε άποτελείται άπό 100 περίπου δισεκατομμύρια άστρα. "Όσο και να προκαλούν ζάλη οι άριθμοί αυτοί, τα γιγαντιαία φωτογραφικά τηλεσκόπια ά-ποκαλύπτουν δισεκατομμύρια άπό άλ-λους Γαλαξίες. «Προχωρούμε βαθύτερα, και τέλος δεν άπάρχει πουθενά», λέει ο άστρονόμος του Χάρβαρντ, Χάρλου Σάπλεϋ. "Ο ίδιος ύπολογίζει ότι μέσα στα σημερινά όρια της τηλεσκοπικής ο-ράσεώς μας, που φθάνουν την άπόσταση των δύο έκατομμυρίων έτών φωτός, ύ-πάρχουν ίσως περισσότερα άπό 100 δισεκατομμύρια δισεκατομμυρίων άστρα (ή ο άριθμός 10 με 19 μηδενικά). "Α-πό φασματοσκοπικές παρατηρήσεις συ-άγεται ότι ένα δέκα τοίς έκατο άπό τα άστέρια «μοιάζουν σημαντικά» με τον δικό μας "Ηλιο.

Πλανήτες. "Εχουν όμως αυτά, τα σχε-δόν όμοια με τον "Ηλιο μας άστέρια, πλανήτες; "Ως πριν άπό λίγα χρόνια οι πλανήτες έθεωρούντο κάτι το πολυ-σπάνιο, κάτι που ίσως μια φορά ύπήρ-χε σε κάθε Γαλαξία. Κατά τη θεωρία αυτή ο "Ηλιος μας τρίφτηκε με κάποιο άλλο άστρο και άποσπάστηκαν μπάλ-λες άπό σκόνη και αέρια με τα όποια σχηματίστηκε ή Γή και οι γειτονικοί της πλανήτες του ήλιακού μας συστήμα-τος. «Το δικό μας ήλιακό σύστημα θεω-ρήθηκε ότι άποτελέσε μια έξαιρετική και εύχάριστη σύμπτωση», έξηγει ο άστρο-φυσικός "Όττο Στρούβε, διευθυντής του

"Εθνικού Ραδιοαστρονομικού Παρατηρη-τηρίου.

Οι σύγχρονες παρατηρήσεις άπέρρι-ψαν τη θεωρία αυτή της συγκρούσεως. Κατά τη νέα θεωρία ο "Ηλιος και όλα τα άλλα άστρα σχηματίστηκαν άπό την έλξη της άστρικής σκόνης και των αε-ρίων. "Ωρισμένη ποσότητα άπό το ύλι-κό αυτό έμεινε έξω άπό τον κύκλο έπι-δράσεως της περιστροφής του "Ηλιου και δημιουργήθηκαν οι πλανήτες του. Το ίδιο μπορεί αξιόλογα να έγινε και σε πολλά άλλα άστέρια.

Σήμερα ο δικός μας "Ηλιος περι-στρέφεται μάλλον άργά. Αυτό, κατά τον Στρούβε, όφείλεται στο γεγονός ότι οι πλανήτες του το άπορρόφησαν ώριμέ-νη άπό την άρχική περιστροφική του δύ-ναμη. Το συμπέρασμα του Στρούβε εί-ναι ότι ή βραδεία περιστροφή ένός ά-στρου άποτελεί ένδειξη ότι γύρω του το συνοδεύουν πλανήτες. Καί έφ' όσον (σύμφωνα με τους ύπολογισμούς που βασίζονται σε δειγματοληπτικές παρα-τηρήσεις στο στερέωμα) έκατομμύρια άπό τα άστρα του Γαλαξία περιστρέ-φονται σιγά, ο πιθανός άριθμός των πλανητών είναι πραγματικά άστρονο-μικός. "Ακόμη και με ένα μέσον όρο πέντε πλανητών για κάθε άστρο (ο δι-κός μας "Ηλιος έχει έννέα γνωστούς σε μάς πλανήτες), σημαίνει ότι άπάρχουν περίπου 50 δισεκατομμύρια πλανήτες στο δικό μας Γαλαξία και μόνον.

"Ο δόκτωρ Σου - Σχού Χουάγκ, φυ-σικός στην "Εθνική "Υπηρεσία Άεροναυ-τικής και Διαστήματος, συνέταξε ένα τύπο — ύπολογίζοντας το μέγεθος, τη θερμότητα και την ήλικία ένός ά-στρου — που δείχνει πού άπάρχουν πε-ρισσότερες πιθανότητες έλλογης ζωής. "Εφαρμόζοντας τον τύπο του Χουάγκ στα 41 άστρα που βρίσκονται πλησιέ-στερα στη Γή, οι ειδικοί διαπίστωσαν ότι δύο "Ηλιοι παρουσιάζουν τις προϋ-ποθέσεις για την άνάπτυξη πλανητικής ζωής: Το "Εψιλον του "Ηριδανού (άπό-σταση 10,8 έτη φωτός) και ο Τάου Κέ-τι (άπόσταση 11,8 έτη φωτός).

Βιοσφαίρα. Ποιές είναι οι πιθανότη-τες ότι οι πλανήτες των ήλιων αυτών (αν άπάρχουν) έχουν τα απαραίτητα συστα-τικά για τη δημιουργία ζωής; "Εδώ παίρνει το λόγο ή βιοχημεία. Μερικά λαμπρά πειράματα, που εξέλισσονται ά-κόμη, παρέχουν ένδείξεις ότι οι βιοχη-μικές μεταβολές και εξέλιξεις της Γής άποτελούν φυσικό νόμο του σύμπαντος. "Ο Σίντνεϋ Φόξ του Πανεπιστημίου της Φλωρίδας, σε άπόπειρά του να δείξη πώς πιθανόν ή ζωή να δημιουργήθηκε κατά πρώτον άπό νεκρά ύλη κατά την πρώτη περίοδο της ζωής της Γής, παράγαγε συνθετική πρωτεΐνη άπό άμινοξέα. "Α-κόμη και αν ο Φόξ κατάρθωνε να πα-ραγάγη σφαιρίδια που να μοιάζουν με

κύτερα ίκανα να διαιρούνται και να αναπαράγονται, δεν θα ίσχυριζόταν παρά ότι έδειξε «όχι πώς δημιουργήθηκε ή ζωή εδώ στη Γη, αλλά ότι μπορεί να δημιουργηθεί ζωή όπουδήποτε, όταν συμπέσουν ώρισμένες κατάλληλες συνθήκες.»

Ο Μέλβιν Κάλβιν του Πανεπιστημίου της Καλιφορνίας, σε ένα άλλο πείραμά του, ανέλυσε μετεωρίτες (τά γνωστά λαμπρά μετέωρα που πέφτουν στη Γη από το Διάστημα) και βρήκε χημικές ουσίες όμοιες με εκείνες που συναντώνται στα πρώτα στάδια της δημιουργίας ζωής πάνω στη Γη. Τα δείγματα παρέχουν ένδειξεις ότι ή ίδια εξέλικτική διαδικασία που παρατηρήθηκε στη Γη συνέβη και αλλού. Έτσι συμπέρανε ο Κάλβιν και κατέληξε: δεν είμαστε μοναδικοί.

Η έρευνα. Το να πούμε πώς υπάρχει ζωή στο Διάστημα είναι μια κουβέντα. Το να έρουμε σε έπαφή με τη ζωή αυτή είναι έντελως διαφορετικό πράγμα. Εύτυχως ότι το ραδιοηλεκτρικό παρέχει δυνατότητες διαδρομής σε γαλαξιακές αποστάσεις. Το ηλεκτρονικό αυτό «αύτι» μπορεί να συλλάβει τα ραδιοκύματα που εκπέμπει σχεδόν κάθε αντικείμενο που βρίσκεται στο σύμπαν και έχει θερμοκρασία 459 βαθμούς Φαρενάϊτ. Το ραδιοηλεκτρικό μοιάζει με τεράστιο δέκτη τηλεόρασης. Υπάρχει κεραία (που μοιάζει συνήθως με δίσκο), που συγκεντρώνει τα κοσμικά σήματα και ένας δέκτης που τα συλλαμβάνει και τα μετατρέπει. Ο χειριστής, αντί να ακούει, βλέπει μάλλον τους ήχους. Τελικά οι παρατηρήσεις αυτές παίρνουν τη μορφή γραμμών που χαράζονται σε ραδιογράφο. «Αν τύχη και πάρουμε ένα τεχνητό σήμα από το διάστημα», έξηγει ο Ντραϊνκ, «θα φανή σαν μια πρόσθετη καμπύλη στις γραμμές που χαράζουν οι φυσιολογικοί θόρυβοι.»

Μια κεραία αρκετά μεγάλη, ώστε να μπορεί να ακούει τ' άστρα και ένας δέκτης αθόρυβος αρκετά καλός, ώστε να φιλτράρει και να ξεχωρίζει κάθε τεχνητό σήμα από τη φυσιολογική κοσμική κοφωφία, ήταν τα δύο βασικά πράγματα που έπρεπε να εξασφαλίσει το σχέδιο «Οζμα». Την περασμένη άνοιξη ο Ντραϊνκ κατέληξε στην απόφαση ότι τα ηλεκτρονικά μέσα που διαθέτει ο άνθρωπος της Γης ήταν αρκετά καλά για να αρχίσει ή έρευνα, με την καταπληκτική προϋπόθεση φυσικά ότι ο αριθμός των κατοικημένων πλανητών στο σύμπαν είναι τόσο μεγάλος, ώστε μερικοί από τους κόσμους αυτούς κατά λογική συνέπεια θα είναι κατοικημένοι από όντα ανώτερα από τον άνθρωπο.

Ο Φίλιπ Μόρισον και ο Γκιουζέπε Κοκκόνι διατυπώνουν έτσι στο αγγλικό περιοδικό «Nature» τη λογική αυτή θεωρία. «Είναι πολύ πιθανόν ότι για πολύ καιρό τα όντα μιας τέτοιας κοινωνίας

περίμεναν την ανάπτυξη της επιστήμης κοντά στον Ήλιο μας... και από καιρό εγκατέστησαν μια γραμμή επικοινωνίας...και περιμένουν με υπομονή να λάβουν απαντητικά σήματα που θα τους εξηγήσουν ότι μια νέα κοινωνία μπήκε στην κοινότητα της λογικής.»

Η έρευνα αυτή θα αρχίσει για την ανακάλυψη σημάτων που μεταδόθηκαν από απόσταση 15 ετών φωτός από τη Γη. Το πρόγραμμα προϋποθέτει ότι τα όντα αυτά του διαστήματος έχουν κατασκευάσει τουλάχιστον πομπή ενός μεταδότη (ότι ακριβώς μπορεί να κατασκευάσει αυτή τη στιγμή ο άνθρωπος), που τα σήματά του θα μπορούν να ληφθούν από το δέκτη της Δυτικής Βιργινίας. Ο Ντραϊνκ τονίζει ότι κάθε χρόνο που περνάει φέρνει όπωσδήποτε και μια βελτίωση στα όργανα. Τον Δεκέμβριο του 1960 θα υπάρχει ένας δέκτης ύψους 45 περίπου μέτρα. Ο τεράστιος δίσκος του ναυτικού, με διάμετρο 200 μέτρα (20.000 τόννοι άτσάλι) θα είναι έτοιμος το 1962. Και τα επιστημονικά ιδρύματα έχουν προτείνει να κατασκευαστεί ένας δέκτης με ύψος 330 μέτρα.

Αφού διερευνηθεί με προσοχή ο Τάου Κέτι και το Ήφιλον του Ήριδανού, ο Ντραϊνκ και ή ομάδα του σκοπεύουν να περάσουν δυο-τρεις μέρες προπαθώντας να ακούσουν, με δέκα ώρες ακρόαση την ημέρα, κανένα άλλο άστρο εκεί κοντά. Αν στη γραφική παράσταση φανή τίποτε το ένθαρυντικό, ο Ντραϊνκ θα το αποτυπώσει και θα το επαναλάβει με την προσπάθεια να αποκρυπτογραφήσει τον κώδικα. Οι έλπίδες για μια άμεση επιτυχία είναι ελαχιστώτατες. «Τα όντα εκεί, λέει ο Στρούβε, μπορεί να έχουν εκπέμψει σήματα, αλλά μπορεί να μάς έφευγαν για λίγα λεπτά, ημέρες, αιώνες ή και γεωλογικούς αιώνες. Στο κάτω-κάτω ή ικανότητα μας να κατασκευάζουμε ραδιοηλεκτρικά δεν έχει ηλικία μεγαλύτερη από 25 χρόνια.»

Για την ώρα ή πρόταση δεν είναι να σταλούν αλλά να ληφθούν σήματα. Αν κατορθωθεί ή ραδιοεπαφή με όντα λογικά ανώτερα που ζουν κάπου αλλού στο σύμπαν, θα πρέπει να κατασκευασθεί κοινή γλώσσα. Ο Ντραϊνκ και ο καθηγητής Κλώντ Σάννον, μαθηματικός και σύμβουλος της εταιρίας τηλεφώνων Μπέλλ, πιστεύουν ότι τα έμπόδια της επικοινωνίας είναι τεράστια, αλλά όχι ανυπέρβλητα. Τα σύμβολα της επιστήμης που θεωρούνται κατά πάσαν πιθανότητα κοινά σ' όλοκληρο το σύμπαν (όπως οι συντεταγμένες ενός άπλου τετραγώνου ή ο περιοδικός πίνακας των χημικών στοιχείων) μπορεί να ανταλλάγουν σαν χαιρετισμοί. Ύστερα πρέπει να δημιουργηθεί ένα είδος «κοσμικού παιδικού κήπου» με τη βοήθεια της τηλεόρασης. «Αν μεταδώσουν μία λέξη με την εικόνα της στην τηλεόραση, λέει ο Ντραϊνκ, «τότε μπορούμε να μάς διδάξουν ακριβώς όπως διδάσκεται ένα παι-

δί το αλφάβητο. Όποια «γλώσσα» και αν καθιερωθεί, οι απαντήσεις στις έρωτήσεις μας θα άργήσουν. Γιατί οι αποστάσεις είναι τεράστιες και θα χρειασθούν και 100 χρόνια για να αποσπαστούν τα σήματα.»

Μερικοί αίσιοδοξοι επιστήμονες σκέπτονται διαφορετικά. Ο Άλπερτ Χίμπερ του Τεχνολογικού Ίνστιτούτου της Καλιφορνίας λέει: «Πώς μάς διδάσκει ή ιστορία ότι ένας άνθρωπος προσεγγίζει ένα άλλο άνθρωπο με διαφορετική κουλούρα; Με πόλεμο. Οι κίνδυνοι μιας απαντήσεως είναι τρομακτικοί. Τα όντα του διαστήματος μπορεί να μάς θεωρήσουν σαν θαυμάσια ζώα.» Αν δεχθούμε τη γνώμη του Χίμπερ, πρέπει να ακούμε μόνο, όπως τα ζώα στη ζούγκλα. Τι θα συμβή όμως αν και οι εκτός της Γης σκέπτονται με τον ίδιο τρόπο; Τελικά, όλοι θα ακούει και κανείς δεν θα απαντά. Ο Χάρολντ Γιούρεϊ όμως υποστηρίζει ότι το περίεργο μυαλό του ανθρώπου, σε όποιον πλανήτη και αν κατοική, θέλει να μιλήσει. «Σε κάποιον άλλο κόσμο, λέει, «που δεν τον γνωρίζουμε, αλλά λογικά όντα θα συζητούν τη δυνατότητα υπάρξεως ζωής σε άλλους πλανήτες. Η έπαφή με τα όντα αυτά θα είναι το πιο υπέροχο πράγμα που μπορεί κανείς να φανταστεί.»

(Από το «News Week»)

ΕΝΑΣ ΜΙΚΡΟΣ είναι μαζί με τη μητέρα του σ' ένα μεγάλο κατάστημα και ψωνίζουν. Κάποια στιγμή ο μικρός χάνει τη μητέρα του μέσα στο πλήθος, και τρεμάμενος, βάζει τα κλάματα. Ένας ηλικιωμένος τον πλησιάζει και τον ρωτά:

«Για πές μου, πώς είναι ή μητέρα σου, μικρό μου;»

Κ' εκείνος, μέσα στα δάκρυά του απαντά:

«Είναι μια κυρία φορτωμένη πακέττα και δίχως πεντάρα στη τσάντα της.»

ΜΙΑ ΥΠΗΡΕΤΡΙΑ που εργάζεται σ' ένα σπίτι καλλιτεχνών γνωρίζει στην κοινή ζωή αφού σέρβισε τον καφέ.

«Θεέ μου», λέει στη μαγειρίτσα, «δεν μπορείς να φαντασθής τί διασημότητα έχουν μαζευτεί στο σαλόνι. Άστρες, κινηματογράφοι, ηθοποιοί, σκηνοθέτες. Τι όμορφες τουαλέτες, τί γυναικεία. Πόσο θάβει τα τους έβλεπες και σ' ή;

«Έχεις δίκιο! Θα πρέπει να είναι γοητευτικοί άνθρωποι. Πές μου για τί μιλάς;»

«Ω, τα συνηθισμένα», έκανε ή πρώτη «για μάς...»

ΕΝΑΣ ΝΕΑΡΟΣ χειρουργός πηγαίνει να έγχειρση για πρώτη φορά.

«Στο καλό», του εύχεται ο καθηγητής του. «Και προπαντός προσέχετε να κοιμηθεί.»

Η ΕΒΔΟΜΗ ΣΤΟΑ

του MORDECAI ROSHWALD

(Αφιερωμένο στον Ντ. Άιζενχάουερ και στον Νικ. Κροϋτσσεφ)

Περίληψη από τα προηγούμενα:

Ένας αξιωματικός της αεροπορίας εκπαιδευμένος στο τμήμα «Πίσεως κομβίων», διατάσσεται να φύγει για «κάτω», για τις υπόγειες στρατιωτικές εγκαταστάσεις, σε βάθος 4.000 πόδια μέσα στη γη, που είχαν ετοιμασθεί για την περίπτωση ατομικού πολέμου. Μόλις φάνει, ενώ σερβίρεται αυτόματα το φαγητό, μία άθραη γυναίκα μεταδίδει από το μεγάφωνο οδηγίες προς τους νεοφρονιμένους. Περνώντας από ένα διάδρομο διαβάζει επιγραφές που δείχνουν τί βρίσκεται πίσω από τις κλειστές πόρτες που βλέπει. Τέλος φτάνει στο θάλαμο ΠΚ (Πίσεως Κομβίων) όπου βρίσκεται άλλος ένας άνδρας, ο νέος του συνάδελφος. Μόλις μπήκαν άλλοι δυο, ή γυναίκα φωνή του μιλάει στον νεοφρονιμένο που θα αναλάβουν και τους παροισιάζει, τον ένα στον άλλο με τα στοιχεία που θα έχουν στη νέα τους ζωή: Χ107, Χ117, Χ127, Χ137, και τους λέει ότι θα μένουν ανά δυο σε ένα δωμάτιο, θα έχουν βάρδια ανά δυο. Το μεγάλο τους κινηγά και ανάλογα με το τί γένε επεμβαίνει. Απ' αυτό μιθαίνει ότι κατέβηκε εκεί για να υπερασπιστεί την ελευθερία, την αλήθεια και τη δικαιοσύνη. Πώς ή 7η Στοά είναι το πιο ασφαλές μέρος στη γη, πως οι δικοί τους θα μάθουν ότι χάρηκαν σε κάποιο άτύχημα, πως πρέπει να προσπαμοστούν όλοι στο νέο τους περιβάλλον, αφού το συγκρότημα σφραγίστηκε ερμητικά και περίπτωση επιστροφής στην επιφάνεια της γης δεν υπάρχει. Αποφασίζει να κρατήσει ήμερολόγιο και αρχίζει: 22 Μαρτίου: ή πρώτη του βάρδια, ή πρώτη γνωριμία με τα 12 κομμάτια των δύο σατανικών γραφομηχανών που πρέπει συγχρόνως να πατηθούν από τους δύο της υπηρεσίας για να εξασφαλίσουν ή καταστροφή στον εχθρό, τα ηλεκτρομαγνητικά βλήματα. 23 Μαρτίου: Ερωτηματικά και αγωνίες των βασανισμένων. Γνωρίζεται με μία ψυχολόγο, τη Ψ868. Οι συνταγές της τον εκνευρίζουν. Να είχε λίγο ήλιο!... Μαθαίνει για τα τρόφιμα και τα απορίμματα, για το νερό που έρχεται από βαθεία και δεν έχει φόβο για να μολυνθί. Ένα επεισόδιο με κάτι αξιωματικούς που παίανε κρώνα - γραμμάτα, ένα επιφυλακτικό όνειρο, και μια μυρωδιά που τον καταδιώκει ακόμη και στο όνειρό του, τον βασανίζουν. Με τον Χ107 προσπαθούν να καταλάβουν πως λειτουργεί το μεγάφωνο που όρες - όρες επεμβαίνει στη συνήθειά τους, και καταλήγουν στο συμπέρασμα πως είναι ευαίσθητο σε ώρισμένες λέξεις - κλειδιά.

Δ'

Η κοπέλλα του μεγαφώνου - αν εξακολουθούσε βέβαια να μάς ακούει - δεν είπε τίποτα, αλλά τα επιχειρήματα του Χ 107 με είχαν πείσει. Άσφα-

λώς μάς προσέχουν και με το παραπάνω έμάς τους αξιωματικούς ΠΚΧ έδω κάτω.

Και όμως το καλύτερο απ' όλα τα δυνατό... Άλλά πώς μπορεί να μιλά κανείς για το καλύτερο μέσα σ' αυτό το λάκκο της συμφοράς; Την ώρα που συζητούσα σήμερα με τον Χ

107 για το μικρόφωνο, ήμουν σχεδόν ευτυχισμένος. Τώρα όμως, που τελειώνω το γράψιμο αυτής της παραγράφου, νιώθω πάλι τη γνωστή άπαισία μυρωδιά γύρω μου.

1' Απριλίου

Χθες βράδυ και αρκετές φορές σήμερα το πρωί, το μεγάφωνο μάς είδοποίησε να μην κάνουμε καμιά από τις φάρσες που συνηθίζονται την Πρωταπριλιά. Στην Έβδομη Στοά δεν πρέπει να διαδίδονται φήμες ανακριβείς. Στην Έβδομη Στοά δεν υπάρχουν πρωταπριλιάτικες φάρσες.

Η προειδοποίηση φυσικά, ήταν πολύ λογική. Βέβαια, ο Θάλαμος Επιχειρήσεων είναι έτσι κατασκευασμένος ώστε κανείς δεν μπορεί να παραπλανηθεί και ν' αρχίσει τον πόλεμο κατά λάθος. Άλλά τα πρωταπριλιάτικα άστεϊα, όποια και να ήταν, θα μπορούσαν να έχουν άλλες, συνέπειες, πολύ επιζήμιες.

Ας υποθέσουμε πως κάποιος διέδιδε τη φήμη ότι επρόκειτο να επιστρέψουμε στην επιφάνεια της Γης. Βέβαια, κανείς δεν θα πίστευε ολόκληρο το πέμα αυτό. Άλλά, και αν ακόμη το πισποπίστευε, τότε θα άρχιζε να τρέφει έλπίδες που ή διάψευσή τους θα ήταν κάτι το τραγικό. Το να συμφιλιωθεί κανείς με τη ζωή εδώ κάτω είναι άρκετά δύσκολο, ακόμη και όταν ξέρη πως δεν έχει καμιά πιθανότητα να αποδράση.

Και μόνο ή ιδέα της εξέδου, κάνει την καρδιά μου να χτυπά πιο γρήγορα. Με κάνει να ξεχνά και τη μυρωδιά. Η μια εικόνα διώχνει την άλλη, θαρ-

ρείς κ' ένα δροσερό αεράκι που μυρίζει γή και χώμα, φτάνει ως εδώ κάτω και διώχνει αυτήν την τρομερή όσμη.

Όλα αυτά βέβαια, είναι πολύ ευχάριστα, αλλά σε τελευταία ανάλυση δεν θα ώφελησουν σε τίποτε αυτές οι σκέψεις. Είναι ένα ναρκωτικό πολύ δυνατό και γλυκό. Μπορούσα να φτάσω στο σημείο να μην μπορώ να διώχνω πια αυτές τις σκέψεις της φυγής. Αν άρχιζα να πιστεύω στην πιθανότητα μιας εξέδου μου, θα μπορούσα και να τρελλαθώ.

Όχι λοιπόν φάρσες στην Έβδομη Στοά. Έδώ κάτω όλοι μας είμαστε σοφοί και σοβαροί, ακόμη και την Πρωταπριλιά. Άραγε όμως, είμαστε σ' αλήθεια; Η μήπως είμαστε ολόκληρο το χρόνο θύματα μιας τρομερής πρωταπριλιάτικης φάρσας. Έμεις κοροϊδεύουμε ο ένας τον άλλον. Δεν κάνουμε δα και τίποτε άλλο. Ο Χ 107 κοροϊδεύει έμένα κ' εγώ κοροϊδεύω εκείνον. Καί ή γλυκομίλητη κυρία από το μεγάφωνο κοροϊδεύει και τους δύο μας. Όλοι μας καμωνόμαστε πως δε νιώθουμε τα δσα νιώθουμε - και όμως ξέρουμε τί νιώθουμε. Κι αυτό γίνεται συνεχώς.

Δεν κοροϊδεύουμε τους άλλους. Τους εαυτούς μας κοροϊδεύουμε. Ο καθένας μας κάνει τον εαυτό του θύμα μιας πρωταπριλιάτικης φάρσας: κορόϊδο, το μεγαλύτερο κορόϊδο που μπορεί να δάλη ποτέ νους ανθρώπου. Ο καθένας λέει στον εαυτό του ψέματα και προσποιείται πως τα πιστεύει, μ' όλο που το ξέρει πως είναι ψέματα.

Πολύ σωστά: Όχι πρωταπριλιάτικα άστεϊα στην Έβδομη Στοά. Η Έβδομη Στοά έχει πρωταπριλιά όλο το χρόνο!

2' Απριλίου

Σήμερα, είμαι σε καλύτερα κέφια. Αναρωτιέμαι γιατί. Δεν μπορώ να βρω καμιά εξήγηση, αλλά το βέβαιο είναι πως το άγχος που με βασάνιζε χθες και τόσες μέρες, πέρασε. Σήμερα δεν με βασανίζει αυτή ή τρομερή δυσωδία. Έξαφανίστηκε τελείως.

Ίσως αυτό να οφείλεται στο ότι είχα φτάσει στο μεγαλύτερο σημείο του άγχους μου, στο σημείο εκείνο που κατόπιν κανείς ή άρχίζει να συνέρχεται ή χάνει τα λογικά του. Στην περίπτωση μου, τα πράγματα πήγαν καλά: Συνηλθα. Σαν να βγήκα από μια «ψυχική» Έβδομη Στοά και τώρα ο ούρανός μου (ο ψυχικός ούρανός πάντοτε)

ἄρχισε νὰ γίνεται λιγώτερο βαρύν.

Ἄ, νὰ μὴν τὸ ξεχάσω: Χθὲς κάποιος μοῦ ἐξήγησε πὼς λειτουργεῖ τὸ σύστημα μᾶς ἀνεφοδιασμοῦ ἀέρος. Ἴσως αὐτὸ νὰ μὲ βοήθησε νὰ διώξω ἀπὸ τὶς σκέψεις μου ἐκείνη τὴ βρώμα.

Γνώρισα αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, τὸν ΑΑ 127 (ΑΑ = ἀνεφοδιασμὸς ἀέρος) στὸ ἐντευκτήριο, χθὲς τὸ βράδυ. Μόλις ἔμαθα πὼς δουλεῖαί του ἦταν νὰ μᾶς ἐφοδιάζει ἐδῶ κάτω μὲ καθαρὸν ἀέρα, τὸν ἔβαλα νὰ μοῦ μιλήσῃ πὼς γίνεται αὐτό. Δὲν ξέρω γιατί αὐτὸ μοῦ φάνηκε τόσο σημαντικὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη. Ἴσως ὑποσυνείδητα νὰ πιστευαί μὲς ἡ ἐξήγησή αὐτὴ θὰ καθάριζε τὸ μυαλό μου ἀπ' αὐτὴ τὴ φανταστικὴ δυσωδία.

Ἔτσι καθὼς μιλοῦσε, πίστευε κανεὶς πὼς ὁλόκληρη ἡ διαδικασία ἦταν ἀπογορευτικὰ ἀπλή. Οἱ ἐπιστήμονες ἀντιμετώπιζαν τὸ ἐξῆς πρόβλημα: Πὼς νὰ δημιουργήσουν ἓνα ἀπόθεμα ἀέρος ποὺ νὰ μὴν τὸ ἀντλοῦν ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς. Θὰ ἦταν εὐκολώτατο νὰ φέρνουν ἐδῶ κάτω ἀτμοσφαιρικὸ ἀέρα μὲ ἀντλίες. Πόσο ἐπικίνδυνον ὅμως! Θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιοῦν φίλτρα γιὰ νὰ καθαρῶν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὴ ραδιενέργεια - ἀλλὰ αὐτὸ θὰ ἦταν ἐπικίνδυνον ἂν ἔπεφτε κοντὰ σ' αὐτὰ τὰ φίλτρα καμιά βόμβα, ὥστε νὰ ἀχρηστευθοῦν ἀπὸ τὴν ἐκρηξή τῆς θερμότητάς.

Εὐτυχῶς βρήκαν ἓνα τρόπο γιὰ νὰ μᾶς κάμουν αὐτάρκειες σὲ ἀτμοσφαιρικὸ ἀέρα, μιμούμενοι τὴ φύση σὲ μικρὴ κλίμακα. Τὴν ἡμέρα, τὰ φυτὰ τῆς γῆς μετατρέπουν τὸ διοξείδιο τοῦ ἀνθρακικοῦ ποὺ ἐκπνέουν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἄλλα ζῶα σὲ ὀξυγόνο. Οἱ ἐπιστήμονες κατόντισαν ὥστε καὶ ἐδῶ κάτω νὰ γίνεται ἀκριβῶς τὸ ἴδιο.

«Τὸ δυσκολώτερο ἀπ' ὅλα», συνέχισε ὁ ΑΑ 127, «ἦταν ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς. Ἄς ἀναλογιστοῦμε κάτω ἀπὸ τί συνθήκες ἀναπτύσσονται συνήθως τὰ φυτὰ: ἐποχὲς τοῦ χρόνου, μέρα καὶ νύχτα, φῶς τοῦ ἡλίου, βροχές, ἔδαφος πλούσιο σὲ χημικὲς οὐσίες καὶ σὲ λιπᾶσματα φυσικὰ, ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ἀνάπτυξή τους - πράγματα δηλαδὴ ποὺ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχουν στὴν Ἑβδομὴ Στοά. Ἔτσι οἱ ἐπιστήμονες ὑποχρεώθηκαν νὰ καλλιεργήσουν τὰ φυτὰ αὐτὰ μέσα σὲ νερὸ προσθέτοντας τὰ ἀπαραίτητα συστατικὰ καὶ ἐλέγχοντας κατὰκλιτὰ τὴ θερμότητάς. Ἐπὶ πλέον - κι αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερο - τὰ ἐκθέτουν σὲ τεχνητὸ ἡλιακὸ φῶς: Ὅλα αὐτὰ βέβαια εἶναι τρομερὰ πολὺπλοκα, ἀλλὰ τὰ κατάφεραν. Ἐπίσης βρήκαν ἓνα τρόπο νὰ καλλιεργοῦν ἓνα τεράστιο ἀριθμὸ φυτῶν σὲ χώρῳ πολὺ περιορισμένῳ.»

«Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν εἶδα οὔτε ἓνα φυτὸ ἐδῶ κάτω», παρατήρησα, κι αὐτὸ ἔκαμε τὸν ΑΑ 127 νὰ βάλῃ τὰ γέλια.

«Ἡ ἐρώτησή σου δὲν μὲ ξαφνιάζει», εἶπε. «Φυσικὰ, δὲν περιμένεις βέβαια

νὰ ἔχουν τὰ φυτὰ αὐτὰ μέσα στὴ μέση! Εἶναι ἀφάνταστα πολὺτιμα καὶ τὰ φροντίζουμε τόσο πολὺ σὰν νὰ ἦταν ἡ ἱερὴ καὶ ἄσβεστη φλόγα. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ μπῇ στὸ μέρος ὅπου τὰ φυτὰ ἐκτὸς ἀπὸ μὲνα φυσικὰ καὶ τοὺς ἄλλους ἀξίωματικούς ΑΑ. Ἀλλὰ ἐσεῖς ἀπολαμβάνετε τὰ πλεονεκτήματα τῆς μεθόδου αὐτῆς, χάρις στοὺς σωλῆνες ἐξαερισμοῦ.»

Δὲν μπορούσα νὰ τὸν κατηγορήσω ἐπειδὴ φαίνονταν τόσο πολὺ ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του. Εἶχε κάθε δικαίωμα νὰ εἶναι περήφανος σὰν ἱερέας ὑπεύθυνος γιὰ τὴ φύλαξη τῶν πολὺτιμων φυτῶν. Ἡ δουλειά του εἶναι πάντοτε ζωτικῆς σημασίας καὶ πρέπει νὰ παραδεχθῶ πὼς ἔνιωσα κάποια ζήλεια γι' αὐτόν. Δὲν ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ κάθεται, περιμένοντας νὰ ἐρθῇ ἡ διαταγὴ ποὺ θὰ δικαιολογοῦσε τὴν ὑπαρξή του. Παρ' ὅλα ταῦτα, ὅσα μοῦ εἶπε μὲ καθυσῆχασαν κατὰ ἓνα παράδοξο τρόπο. Εἶναι εὐχάριστο νὰ νιώθῃ κανεὶς πὼς ὁ ἀέρας ποὺ ἀναπνέει δὲν εἶναι ἀποθηκευμένος μέσα σὲ ἀσκὸς καὶ δὲν καθαρίζεται μὲ χημικὲς οὐσίες.

Καὶ κάτι ἄλλο ποὺ μὲ ἡρεμῆ ἀφάνταστα: Ἡ μουσικὴ. Αὐτὸ τὸ ἐξακρίβωσα χθὲς τὸ βράδυ. Προηγούμενως ἄνοιγα ἐπάνω στὰ νεῦρα μου, γιὰ μερικὰ λεπτά, τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δύο προγράμματα, ἀλλὰ σὲ λίγο τὸ ἐκλείνα. Χθὲς βράδυ ὅμως ὁ Χ 107, νομίζοντας πὼς εἶχα ἀποκοιμηθῇ, ἄκουσε κλασικὴ μουσικὴ πολλὴ ὥρα.

Ἦμουν ξαπλωμένος ἀλλὰ ξύπνιος, μὲ τὰ μάτια μου κλειστά, καὶ ἄφηνά τὸν ἦχο νὰ κυλᾷ γύρω μου καὶ στιγμὲς στιγμὲς συθίζονταν σὲ μιὰ κατάσταση ἀπόλυτης γαλήνης. Ὅλες μου οἱ αἰ-

Ο θυρωρὸς εἶναι ἓνας ἀληθινὸς μάγος. Ἀνοίγει τὴν πόρτα τοῦ αὐτοκινήτου σας μὲ τὸ ἓνα χέρι, σὰς βοηθᾷ νὰ μπῆτε μὲ τὸ ἄλλο, καὶ μ' ἓνα τρίτο, ἄορατο, περιμένει τὸ φιλοδώρημα.

NAT PENDAL

σθήσεις ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀκοή εἶχαν ἀπονεκρωθῇ καὶ δὲν ἄκουγα τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον τὴ μουσικὴ. Σήμερα τὸ πρῶτόν μου ἀκούσα καὶ πάλι μουσικὴ γιὰ νὰ δῶ ἂν ἡ ἐμπειρία καὶ ἐπαναλαμβάνονταν καὶ, φυσικὰ, ἐπαναλήφθηκε.

Ἴσως ἡ ἐπιρροή ποὺ ἔχει ἐπάνω μου νὰ μοιάζῃ μὲ ναρκωτικὸ. Ἀλλὰ τὸ ναρκωτικὸ αὐτὸ δὲν εἶναι ἐπικίνδυνον. Ἡ μουσικὴ εἶναι ἓνα καταπραϊντικὸ δίχως δυσάρεστα ἐπακόλουθα - ἀπ' ὅ,τι μπορῶ νὰ κρίνω, γιὰ τὴν ὥρα τοῦλάχιστον. Θὰ προσπαθῶ νὰ κάμω καλὴ χρῆση τοῦ φαρμάκου αὐτοῦ.

Τὸ φάρμακο αὐτὸ ἔχει καὶ τὸ πλεονέκτημα ὅτι εἶναι ἀνεξάντλητο. Ὁ ἄρρωστος μπορεῖ νὰ πάρῃ μιὰ δόση κάθε φορὰ ποὺ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη, γυρίζοντας ἀπλῶς ἓνα κουμπί. Τὸ πρόγραμμα φαίνεται ἀνεξάντλητο. Ἀνθρωποὶ ποὺ ἀκοῦν συστηματικὰ μουσικὴ ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα ποὺ ἦρθαν ἐδῶ κάτω, λένε πὼς γιὰ τὴν ὥρα δὲν ἔχει ἐπαναληφθῇ οὔτε ἓνα κομμάτι. Ἀναρωτιέμαι πόσο μεγάλες καὶ τί διάρκειες θὰ πρέπει νὰ ἔχουν αὐτὲς οἱ ταινίες μαγνητοφώνου.

3 Ἀπριλίου

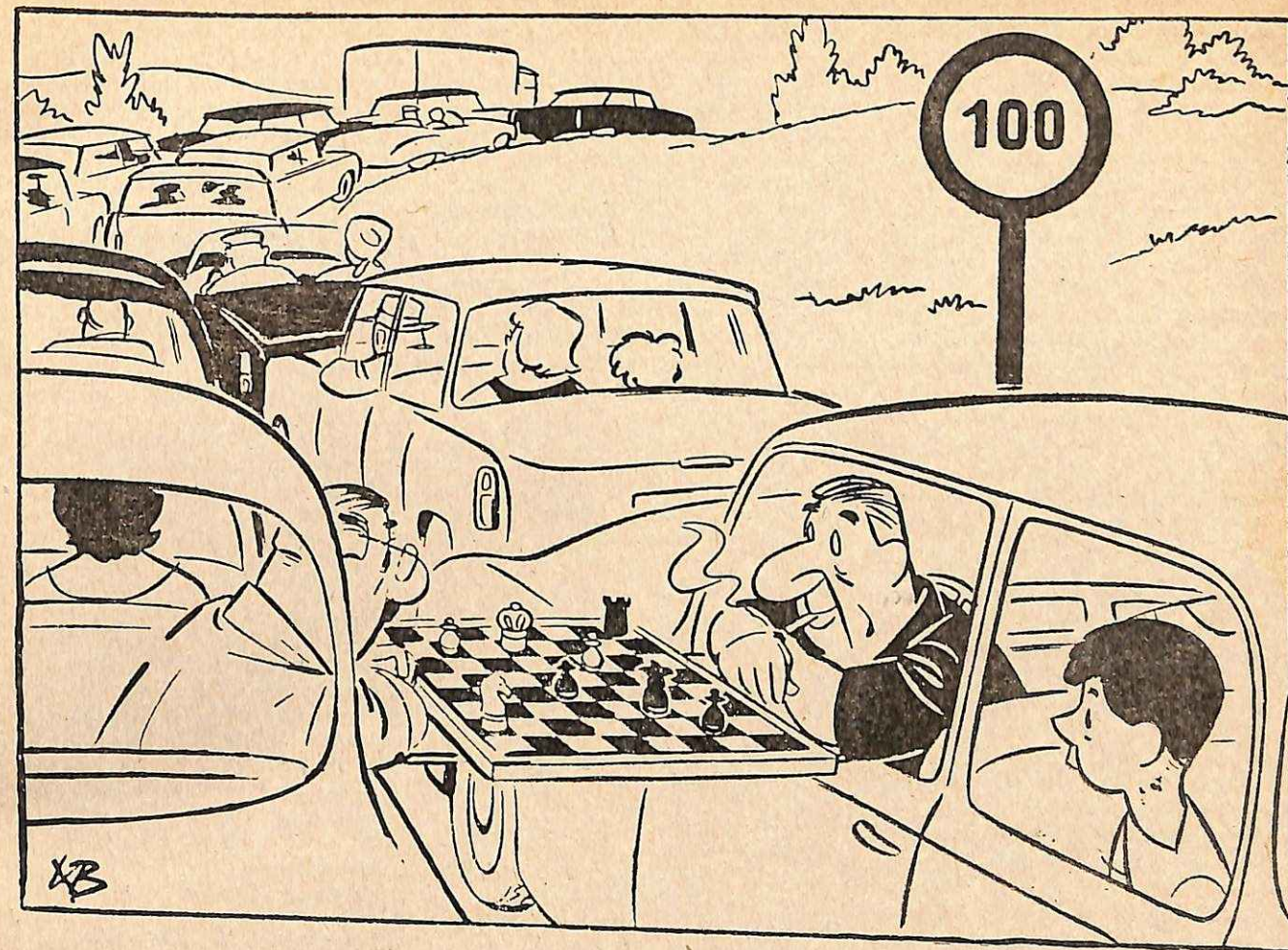
Αὐτὸ εἶναι μὰ τὴν ἀλήθεια κωμικὸ! Χθὲς ἀναρωτιόμουν γιὰ τὴ διάρκειά τῶν ταινιῶν μαγνητοφώνου μὲ τὴ μουσικὴ. Σήμερα, στὴν τραπεζαρία, κυκλοφοροῦσε μιὰ φήμη, πὼς ἀκούστηκε καὶ πάλι ἡ μουσικὴ τῆς πρώτης ἡμέρας. Μερικοὶ φανατικοὶ φιλόμουσοι ὠρκίζονταν πὼς στὶς 21 Μαρτίου εἶχαν ἀκούσει τὴν «Ἡρωικὴ Συμφωνία» τοῦ Μπετόβεν. Χθὲς τὴν ἄκουσαν καὶ πάλι. Τὰ ἴδια ἔλεγαν καὶ οἱ ἀκροαταὶ τοῦ προγράμματος τῆς ἐλαφρᾶς μουσικῆς, παρ' ὅλο ποὺ δὲν θυμοῦμαι ἀκριβῶς ποιά κομμάτια εἶπαν ὅτι ξανάκουσαν.

Ὅστε λοιπὸν οἱ ταινίες μαγνητοφώνου διαρκοῦν 12 ἡμέρες. Βέβαια εἶναι πάρα πολὺ, ἀλλὰ δὲν παύει νὰ εἶναι ἀπογορευτικὸ. Στὸ τραπέζι, ὅλοι φαίνονταν κακόκεφοι ἐξ αἰτίας τῆς διαπιστώσεως αὐτῆς - ὅχι μόνον οἱ φιλόμουσοι ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι. Κ' ἐγὼ στενοχωρήθηκα. Ἀναρωτιέμαι, γιατί

Ποτέ μου δὲν ἦμουν φανατικὸς φίλος τῆς μουσικῆς. Βέβαια ὑπάρχουν ἓνα σωρὸ κλασικὰ ἔργα ποὺ μοῦ ἀρέσει νὰ τὰ ἀκούω. Ἀλλὰ τὰ καινούργια κομμάτια δὲν εἶχαν ποτέ μεγάλο ἐνδιαφέρον γιὰ μένα. Αὐτὰ ποὺ εἶχα ἀκούσει ἐδῶ ἦταν ὅλα ἀπολύτως τοῦ γούστου μου.

Καὶ ὅμως ἡ διαπίστωση πὼς ἡ ταινία τοῦ μαγνητοφώνου διαρκοῦσε μόνον τόσο, μὲ γέμισε μὲ μιὰν ἄγρια θλίψη. Τὸ ἴδιο, λέω, θὰ ἐνιωθῶ κι ἂν ὁ χρόνος διαρκεῖας ἦταν μεγαλύτερος. Ἡ ταινία διαρκοῦσε ἓνα μῆνα, ἢ ἓνα χρόνο καὶ κάποιος ἐρχόταν νὰ μοῦ πῇ πὼς εἶχε ἀρχίσει καὶ πάλι ἀπὸ τὴν ἀρχή, θὰ ἐνιωθῶ τὴν ἴδια θλίψη. Ἐκείνο ποὺ μὲ λυποῦσε, ἦταν τὸ γεγονός πὼς ἡ ταινία εἶχε κάποιο τέλος.

Θὰ ἤθελα νὰ ὑπάρχῃ στὴν Ἑβδομὴ Στοά κάτι ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ ὄριο, ποὺ νὰ εἶναι ἀτέλειωτο. Θαρρῶ πὼς εἶναι ἀνθρώπινο τὸ νὰ λαχταρᾷ κανεὶς γιὰ πράγματα μὴ πεπερασμένα, καὶ ὁ ἄνθρωπος εἶναι πεπερασμένος. Ἴσως γι' αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖ νὰ νὰ χαίρυνται τόσο πολὺ τὸν καθαρὸ ἀέρα ποὺ ἀνασαίνουν - ἐπειδὴ εἶναι ἀνεξάντλητος. Γιὰ τὸν ἴδιο λόγο ἀρέσει νὰ ἀγναντεύουν τὸν ὠκεανὸ ποὺ περνᾷ τὸν ὁρίζοντα. Γι' αὐτὸν περνοῦν τὶς θάλασσες γιὰ νὰ ἀντικρῶσιν τοποθεσίες ποὺ δὲν τοὺς ἔχουν

(Σχέδιο τοῦ Henri Blanc)

ναδεῖ - γι' αὐτό, σηκώνουν τὰ κεφάλια καὶ κοιτᾶν τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἀστέρια τῆς νύχτας.

Γιὰ μᾶς ἐδῶ κάτω, στὴν Ἑβδομὴ Στοά - καὶ νομίζω πὼς αὐτὸ ἦταν ἡ γενικὴ ἐντύπωση σήμερα - ὁ φαινομενικὰ ἀτέλειωτος αὐτὸς ποταμὸς τῆς μουσικῆς, ἦταν τὸ τελευταῖο πρᾶγμα ποὺ μᾶς ὑπέβαλλε τὴν ἰδέα τοῦ ἀπείρου. Τὸ κάθε τι ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα φαίνονταν ὑπολογισμένο καὶ μετρημένο ὥστε νὰ ἀνταποκρίνεται στὶς ἀνάγκες μας. Ὁ χώρος ἦταν περιορισμένος καὶ τὰ δωμάτιά μας τόσο μικρά, ὥστε ὑπογράμμιζαν, θαρρεῖς, ἀκόμη περισσότερο τὸ περιορισμένο τῆς ὑπαρξῆς μας. Τὰ φαγητὰ μας δὲν εἶχαν καμιά ποικιλία - ἀπεναντίας μάλιστα. Ὁ ἀριθμὸς μας ἦταν κι αὐτὸς περιορισμένος. Ὡς κι αὐτὸ ἀκόμη τὸ ἀπόθεμα ἀτομικῆς ἐνεργείας ἦταν περιορισμένο: Ἦταν βέβαια ἀρκετὸ γιὰ 1000 χρόνια, ἀλλὰ παρ' ὅλα ταῦτα γνωρίζαμε πὼς εἶχε ἓνα ὄριο.

Μόνον ἡ ταινία τοῦ μαγνητοφώνου φαίνονταν ἀτέλειωτη. Ἦταν γιὰ μᾶς ἡ θάλασσα κι ὁ οὐρανός. Καὶ ὅσο κι ἂν ὁ κοινὸς νοῦς μᾶς ἔλεγε πὼς οἱ σκέψεις αὐτὲς ἦταν ἀστεῖες - ἦταν ἡ ἀθανασία.

Ἦταν μιὰ ταινία μὲ γνήσια ζωὴ, ὅ-

χι ζωὴ τραγωδιῶν. Ἔδινε κάποιο χρώμα στὶς γκριζὲς ἡμέρες μας καὶ μέσα στὸ ζόφο τῆς ἀπελπισίας μας ἄστραφτε σὰν μιὰ ἡλιαχτίδα ποὺ εἶχε κατορθώσει νὰ εἰσχωρήσῃ στὴν Ἑβδομὴ Στοά.

Ἀλλὰ καθὼς φαίνεται, ἡ ταινία διαρκεῖ μόνον δώδεκα ἡμέρες...

4 Ἀπριλίου

Δὲν ὑπάρχει πιά καμιά ἀμφιβολία: Καὶ οἱ δύο ταινίες μαγνητοφώνου τῆς μουσικῆς, διαρκοῦν ἡ κάθε μιὰ δώδεκα μέρες. Ἐπαναλαμβάνονται κανονικῶς καὶ μποροῦμε νὰ προβλέψουμε μὲ ἀπόλυτη ἀκρίβεια τί θ' ἀκούσουμε σὲ δώδεκα μέρες, σ' ἓνα δεκαπενθήμερο, σ' ἓνα μῆνα, ἢ ὕστερα ἀπὸ δέκα χρόνια. Τὸ μόνο ποὺ ἔχουμε νὰ κάνουμε, εἶναι νὰ σημειώνουμε κάθε μέρα πάνω σ' ἓνα ἡμερολόγιο ποιά ὥρα παίζεται τὸ κάθε κομμάτι καὶ κατόπιν νὰ σημειώνουμε τὸ ἴδιο κομμάτι στὸ ἡμερολόγιο, μετὰ δώδεκα, εἰκοσιτέσσερις, τριαντάξῃ ἢ μέρες καὶ οὕτω καθεξῆς. Τί ἀπαίσιος σκέψη!

Ἀπὸ ὅ,τι ξέρω, κανεὶς δὲν ἄρχισε γιὰ τὴν ὥρα νὰ κάνῃ τέτοιες προβλέ-

ψεις. Ἀλλὰ ὅλοι, τὸ τελευταῖο 24 ὥρῳ, μιλοῦν γιὰ τὶς ταινίες μαγνητοφώνου. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Χ 107 αἰσθάνθηκε κάποια θλίψη ἀπὸ τὴ διαπίστωση αὐτή. Δὲν τὸ λέει βέβαια, ἀλλὰ τὸν καταλαβαίνω. Φαίνεται νὰ ἔχῃ χάσει τελείως τὴν ἀγάπη του γιὰ τὴν μουσικὴ. Ὅταν βάζω τὸ μαγνητοφῶνο, μὲ ρωτᾷ ἂν θὰ μὲ πείραζε νὰ τὸ κλείσω. Ἡ μουσικὴ θὰ πρέπει νὰ σήμαινε γι' αὐτὸν πολὺ περισσότερα πρᾶγματα ἀπὸ ὅ,τι γιὰ μένα.

Ὅστόσο, δὲν μπορῶ νὰ πῶ πὼς ἀγανακτεῖ γιὰ τὴν περιορισμένη ποσότητα μουσικῆς. Γι' αὐτὸν ἡ Ἑβδομὴ Στοά εἶναι πάντοτε ὁ καλύτερος ἀπ' ὅλους τοὺς δυνατοὺς κόσμους. Ὅταν παρατήρησα πὼς θὰ μπορούσαν νὰ κανονίσουν ὥστε ἡ μιὰ ταινία μαγνητοφώνου νὰ διαρκῇ τόσο ὅσο ἡ ζωὴ ἑνὸς ἀνθρώπου, ἔτσι ὥστε κανεὶς νὰ μὴ μάθῃ πότε θὰ τελείωνε καὶ πότε θὰ ξανάρχιζε, ὁ Χ 107 ἀπάντησε πὼς αὐτὸ ἦταν παράλογο.

Ἡ Ἑβδομὴ Στοά, εἶπε, «εἶναι περιορισμένη, ἀφάνταστα περιορισμένη σὲ χώρῳ. Τὸ θέλεις καὶ μόνος σου αὐτό. Δὲν ὑπάρχει λόγος γιὰ πολυτέλειες. Σκέψου πόσο δύσκολο ἦταν νὰ ἀνταποκριθῶν στὶς βασικὲς ἀ-

νάγκες 500 ανθρώπων που θα ζήσουν έδω κάτω πεντακόσια χρόνια. 'Η τροφή, τὰ ἐφόδια καὶ ἡ ἐνέργεια, μὰς κάνουν νὰ εἴμαστε ἐδῶ κάτω, μιὰ τελείως αὐτάρκης κοινότητα. "Όλα αὐτὰ δὲν εἶναι παρὰ ἓνα θαῦμα τῆς ἀνθρώπινης διάνοιας καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς προόδου.»

«Σχεδὸν μὲ κάνεις νὰ νιώθω εὐγνωμοσύνη, πού ἔχουμε ἔστω καὶ λίγη μουσική», παρατήρησα σαρκαστικά.

«Καὶ βέβαια θὰ ἔπρεπε νὰ νιώθης εὐγνωμοσύνη», ἀπάντησε σοβαρὰ ὁ Χ 107. «Εἶδες ὅτι ἄφησαν ἐδῶ κάτω χώρο γιὰ ἓνα ἐντεκτήριο. Δὲ θὰ ἤθελες βέβαια νὰ σοῦ χτίσουν καὶ καμιά αἷθουσα συναυλιῶν;»

«Καλὰ ὅλα αὐτὰ, ἀλλὰ γιατί νὰ μὴν ἔχουμε διβλία;» τὸν ρώτησα. «Καμιά φορά θὰ ἤθελα νὰ διαβάσω καὶ κάτι ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιό μου. Τώρα θὰ μοῦ πῆς πὼς πρέπει νὰ εἶμαι εὐγνώμων καὶ γιὰ τὸ χαρτί ὅπου γράφω!»

«Θὰ προτιμοῦσες νὰ ψοφήσης τῆς πείνας μέσα σὲ μιὰ βιβλιοθήκη;»

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἄφησα κάθε προσπάθεια νὰ συζητήσω μαζί του. 'Ήταν φανερό πὼς ὁ Χ 107 δὲν μπορούσε νὰ πεισθῇ ἐπειδὴ δὲν ἄφηνε τὸν ἑαυτό του νὰ πεισθῇ. Γι' αὐτὸν ἦταν ἀπαραίτητο νὰ πιστεῖ πὼς τὸ καθεστὴ τὴν "Εβδομη Στοὰ ἔπρεπε ἀναπόφευκτα νὰ εἶχε γίνει ὅπως ἔγινε. 'Ήταν ὁ μόνος τρόπος πού εἶχε γιὰ νὰ παρηγοριέται.

5 'Απριλίου

Σήμερα, ἐνῶ ἔκανα τὸ «ντούς» μου, συλλογίζομαι καὶ πάλι τὸ πρόβλημα τοῦ χώρου στὴν "Εβδομη Στοὰ. Μοῦ ἔκανε ἐντύπωση τὸ ὅτι οἱ σχεδιαστές τῆς σκέφτηκαν νὰ δώσουν στὸν Χ 107 καὶ σὲ μένα ἓνα χωριστὸ λουτρό. 'Ασφαλῶς καὶ οἱ τέσσερις ἀξιωματικοὶ ΠΚΧ θὰ μπορούσαν νὰ βολεύωνται στὸ ἴδιο λουτρό. Τουλάχιστον δέκα ἄνθρωποι θὰ μπορούσαν νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ ἴδιο λουτρό, χωρὶς ὁ ἓνας νὰ ἐνοχλῇ πολὺ τὸν ἄλλον.

Υστερὰ ἀπὸ μιὰ ὥρα, συνάντησα καὶ πάλι τὴν Ψ 867 στὸ ἐντεκτήριο κι ὅπως συνήθως μὲ στρίμωξε κι ἄρχισε νὰ κουβεντιάξῃ. 'Απὸ μιὰ παράδοξη σύμπτωση — ἢ ἴσως πάλι ἐπειδὴ φαινόμενον φρέσκος καὶ μύριζα σαποῦνι — παραπονέθηκε πὼς δὲν μπόρεσε νὰ πάρῃ τὸ μπάνιο τῆς σήμερας. Τὴν ρώτησα γιατί καὶ μοῦ ἀπάντησε πὼς εἶχαν μόνο ἓνα «ντούς» γιὰ κάθε πενήντα γυναῖκες. 'Η κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς μπορούσε νὰ κάνῃ ντους κάθε δύο μισή μέρους σὲ μιὰ ὥρισμένη ὥρα. 'Όταν ἔχανε τὴν ὥρα τῆς, ἔπρεπε νὰ περιμένῃ ἄλλες δύο μισή μέρους. Κι αὐτὴν ἀκόμη τὴν τουαλέττα, ἀνέφερε τυχαῖα, ἔπρεπε νὰ τὴ μοιράζονται εἴκοσι γυναῖκες.

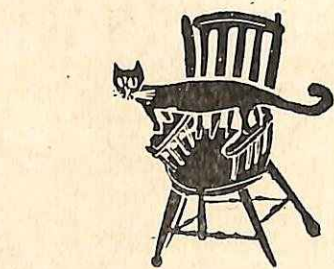
Αὐτὸ, εἶπα, ἦταν πολὺ παράξενο καὶ τῆς φανέρωσα (ὅχι δίχως κάποιο αἰσθημα ὑπεροχῆς) πὼς ἐμεῖς οἱ ἀξιωματικοὶ ΠΚΧ εἴχαμε ἓνα λουτρό γιὰ δύο

ἄνδρες. Ποτέ μου δὲν εἶχα δοκιμάσει μεγαλύτερη ἐκπλήξη γιὰ τὶς τόσο μεγάλες ἀνέσεις πού εἶχαμε.

Δὲν συνέβαινε ὁμως τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὴν Ψ 867, πού εἶχε γιὰ ὅλα αὐτὰ ἑτοιμὲς ἐξηγήσεις. «Γιὰ ἄνθρώπους σὰν καὶ σένα καὶ τοὺς συναδέλφους σου ἀξιωματικούς», ἐξήγησε, «τὸ νὰ στερηθοῦν τὴν ἀνεση ἐνὸς ἄρτια ἐφωδιασμένου καὶ προστιτοῦ ὁποιαδήποτε ὥρα λουτροῦ θὰ ἰσοδυναμοῦσε μὲ μιὰ μεγάλη ἐνόχληση. Θὰ μπορούσατε νὰ παρουσιάσετε καὶ μόνον ἀπ' αὐτὸ νευρωτικὰ συμπτώματα κ' ἓνας Θεὸς ξέρει τί ἄλλο! "Ετσι ὁμως πού ἔχουν κανονιστῇ τὰ πράγματα, ὅλα θὰ εἶναι ἐν τάξει.

Εἶχα παρατηρήσει πὼς μοῦ ἄρεσε νὰ πλένω συχνὰ τὰ χέρια μου, ἀλλὰ δὲν εἶχα ποτέ μου σκεφτῇ πὼς αὐτὸ μπορούσε νὰ ὀφειλόταν σὲ μιὰ ψυχολογικὴ παρόρμηση. Μοῦ φαινόταν ἀπλῶς σὰν μιὰ συνήθεια ὑγιεινῇ. Κι ὁμως ἡ ἐρμηνεία τῆς μ' ἔκανε νὰ νιώθω ἄσχημα — αὐτὸ συνέβαινε κατὰ κανόνα σὲ κάθε παρατήρηση τῆς Ψ 867. Γιὰ νὰ κρύψω τὴν ἀμηχανία μου εἶπα κάτι γιὰ τὴν ἀρχὴ τῆς ἰσότητος τῶν φύλων καὶ γιὰ τὸν ἰσμοτισμὸ πρὸς τὶς γυναῖκες. Μὲ δάση τὶς ἀρχὲς αὐτὲς, θὰ μπορούσε νὰ προβάλῃ κανεὶς τὸ ἐπιχείρημα πὼς ἡ Ψ 867 καὶ οἱ ἄλλοι εἶχαν δικαίωμα σὲ τόση ἀνεση ὅση εἶχαν καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ΠΚΧ.

Αὐτὰ, εἶπε, ἦταν ἀνοησίες. «Στὴν ἀτομικὴ μας ἐποχῇ, ὁ ἰσμοτισμὸς αὐτὸς εἶναι ἀναχρονισμὸς, εἶναι τελείως ξεπερασμένος.» Καὶ πρόσθεσε γελῶντας. «Σὲ λιγάκι θὰ θελήσης νὰ ρίχνης τοὺς πυραύλους σου καβάλλα σὲ ἄλλο καὶ νὰ φορᾷς πανοπλία!» Κι ὅσο γιὰ τὴν ἰσότητα, ἦταν μιὰ ἀρχὴ πού δὲν εἶχε καμιά ἔξω στὴν "Εβδομη Στοὰ. 'Εκανα μιὰ δουλειὰ διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική της καὶ μὲ διάλεξαν γι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ ἀκριβῶς ἐπειδὴ οἱ ψυχικὲς μου ἀντιδράσεις ἦταν διαφορετικὲς ἀπὸ τὶς δικές της. Οἱ εὐκολίες

πού εἶχαν θέσει στὴ διάθεσή μου δὲν ἦταν προνόμιο. 'Ήταν ἀναγκαῖες ἀπλῶς γιὰ νὰ κάμω τὴ δουλειά μου καλά. Αὐτὸ ἦταν ὅλο.

«Καλὰ, καὶ ἡ δική σου δουλειά;» τὴ ρώτησα. «Δὲν ἔχετε καὶ σεῖς ἀνάγκη ἀπὸ ἀνεση;»

«Ὅχι τόση πολλή», ἀπάντησε. «'Ας πάρουμε λ.χ. τὸ ζήτημα τοῦ λουτροῦ. "Ενας ψυχίατρος θὰ μπορούσε εὐκόλα ν' ἀπαλλαγῇ ἀπ' αὐτὸ τὸ πλέγμα — ἂν τυχόν τὸ εἶχε φυσικὰ — πολὺ πρὶν τελειώσῃ τὶς σπουδές του. Βέβαια βρί-

σκω κάπως ἐνοχλητικὸ τὸ συνωστισμὸ στὸ λουτρό μας, ἀλλ' αὐτὸ δὲν θὰ μ' ἔκανε νευρωτικὴ ἔστω κι ἂν δὲν πλεονόμουν ἐπὶ ἓνα ὀλόκληρο μῆνα.» Καὶ χαχάνισε πάλι.

'Η παρατήρηση αὐτὴ μοῦ ἔκανε ἐντύπωση πολὺ δυσάρεστη καὶ γιὰ μιὰ στιγμή δὲν μπόρεσα νὰ μὴ σκεφτῷ πὼς μοῦ ἦταν ἀποκρουστικὴ σὰ γυναῖκα. Συλλογίστηκα πὼς ἂν ἤξερε τὴν ἐπιστήμη τῆς δὲν θὰ καθόταν νὰ μοῦ λῇ συνεχῶς πὼς ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴν ὑγιεινῇ, ἂν ἐνδιαφερόταν γιὰ τὸ πὼς σκεπτόμουν γι' αὐτήν, καθὼς τουλάχιστον φαινόταν.

6 'Απριλίου

Σήμερα, τὸ μεγάλφωνο ἀνῆγγελε νῶρις πὼς στὴν "Εβδομη Στοὰ θὰ ἐγκαταλειφθῇ ἓνα ἄλλο πρόγραμμα: Μιὰ σειρά διαλέξεων μὲ θέμα: «Γνωρίσετε τὴ Στοὰ σας». Οἱ διαλέξεις θὰ διαρκοῦν μιὰ ὥρα, θὰ γίνονται κάθε μέρα, καὶ θὰ καλύπτουν διάφορες πλευρὲς τῆς ζωῆς στὴν "Εβδομη Στοὰ.

'Η ἀναγγελία αὐτὴ, προκάλεσε ἀρκετὸ ἐνδιαφέρον. 'Ο κόσμος ἐδῶ κάτω ἄρχισε νὰ προσέχῃ καὶ νὰ ρωτᾷ γιὰ τὸ κάθε τί γύρω του, ἂν μὴ τί ἄλλο προσπαθώντας τουλάχιστον νὰ προσεγγισθῇ σὲ κάτι πού τὸ ἀντιπαθούσε ἀπὸ ἐνστικτο. Οἱ διαλέξεις αὐτὲς θὰ σπᾶσουν τὴ μονοτονία καὶ θὰ εἶναι καὶ διδακτικὲς.

Οἱ περισσότεροι ἐνδιαφέρονται κυρίως γιὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ὁμιλίες αὐτὲς δὲν θὰ εἶναι μαγνητοφωνημένες, ἀλλὰ θὰ γίνονται ἐκ τοῦ φυσικοῦ. 'Εδῶ κάτω τόσο πολὺ τὸ κάθε τι εἶναι αὐτὸ κανεὶς πὼς μιὰ σειρά διαλέξεων θὰ εἶναι «κονσερβαριστῇ» ἐδῶ καὶ πολὺν καιρὸ, γιὰ νὰ σερβιρισθῇ ὅταν θὰ ὑπῇ ἀνάγκη. Τὸ γεγονὸς ὁμως πὼς τὰ πράγματα δὲν ἔχουν ἔτσι, εἶναι γιὰ μᾶς μιὰ κάποια παρηγοριά γιὰ τὴ δωδεκάμερη μόνον διάρκειά τῶν ταινιῶν μαγνητοφώνων μὲ τὴ μουσική. Τουλάχιστον αὐτὸ φαίνεται νὰ ἀποδεικνύουν οἱ ζωντανὲς συζητήσεις γύρω ἀπὸ τὶς διαλέξεις, ἐκείνων πού ἀπογοητεύθηκαν μερὰ ἀπὸ τὴ διάρκειά τῶν ταινιῶν τῶν. 'Ο Χ 107 νομίζει πὼς θὰ εἶναι πολὺ ἐνδιαφέρουσες. «Τουλάχιστον πρεπε νὰ ξέρουμε τὸν κόσμον ὅπου μὲ, ἔτσι δὲν εἶναι;» μοῦ ἔλεγε.

'Αναρωτιέμαι μήπως τὸ πρόγραμμά αὐτὸ δὲν ρυθμισθῇ εἰδικὰ, μόνον γιὰ νὰ φέρῃ κάποιο ἀντιστάθμισμα στὴν ἀπογοήτευση πού αἰσθανόμαστε ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ταινίες τῆς μουσικῆς δὲν ἦταν ἀτέλειωτες. Κάτω — κάτω ἔχουν κάθε συμφέρον μὴν ἀφήσουν τὸ ἄγχος νὰ μᾶς λάβῃ.

'Ισως πάλι ὅχι. Εἶναι ἐξ ἴσου θανὸ νὰ εἶχε ρυθμισθῇ τὸ πρόγραμμα ἀπὸ τὴν ἀρχή. Μπορεῖ νὰ περιμέναν προσαρμοστοῦμε πρῶτα γιὰ νὰ τὸ φαρμόσουν. Τὶς πρῶτες ἡμέρες,

Ἑκλογὴ

ῥισσότεροι ἀπὸ μᾶς θὰ ἦταν πολὺ κακόκεφοι γιὰ νὰ δώσουν προσοχὴ σὲ διαλέξεις. Τώρα ὁμως πού τὸ ἀρχικὸ «σὸκ» πέρασε, οἱ διαλέξεις αὐτὲς θὰ μπορούσαν νὰ βοηθήσουν ἀκόμη περισσότερο στὴν προσαρμογὴ μας.

'Η ἐπιρροή πού ἔχει ὁ Χ 107 ἐπ' αὐτὸν μὲ κάνει νὰ ἀσχολοῦμαι πολὺ μὲ ὅλα αὐτὰ. 'Απὸ τὶς συζητήσεις μαζί του, φαίνεται πὼς ἀπέκτησα τὴ συνήθεια νὰ ἀναλύω τὸ κάθε γεγονός καὶ τὸ κάθε πρόβλημα καὶ νὰ ζυγίζω διάφορα ἐπιχειρήματα καὶ διάφορες πιθανὲς λύσεις. Στὴν ἀρχὴ ὑποστήριζα μιὰ θέση καὶ ὁ Χ 107 ὑποστήριζε μιὰ ἄλλη, ἀλλὰ τὶς τελευταῖες ἡμέρες φαίνεται πὼς μπορῶ θαυμάσια νὰ κάμω χωρὶς αὐτόν. Συνεχίζω τοὺς διαλόγους μὲ τὸν ἑαυτό μου, ἐπινοώντας ἐπιχειρήματα ὑπὲρ καὶ κατὰ κάθε θεωρίας. 'Υποθέτω πὼς αὐτὸ πρέπει νὰ σημαίνει ὅτι γίνονται περισσότερο αὐτάρκης. "Ενας αὐτάρκης πολίτης στὴν αὐτάρκη πολιτεία — στὸν αὐτάρκη κόσμον τῆς "Εβδομῆς Στοᾶς!

"Όπως καὶ νὰ ἔχουν τὰ πράγματα, σὲ λίγο θὰ μάθουμε τὸ κάθε τι γιὰ τὴν "Εβδομη Στοὰ. Θὰ καταλάβουμε τὶς ὁδηγίες καὶ τὶς διαταγὲς πού ὡς τώρα εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ἐκτελοῦμε τυφλά. "Ὡς τώρα δὲν μᾶς ἔδιναν παρὰ μόνον διαταγὲς — ἀφωδωμένη πνευματικὴ τροφή. Τώρα θὰ μᾶς ἐξηγήσουν καὶ τοὺς λόγους τους — ἓνα γεῦμα «πνευματικὸ» μὲ χυμούς. Τουλάχιστον τὸ ἐλπίζω.

Τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ προγράμματα θ' ἀρχίσῃ ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή. 'Αναγκάζομαι νὰ διακόψω γιὰ νὰ τὸ ἀκούσω. Νὰ κιόλας ἡ ἀγγελία: 'Η πρώτη ὁμιλία τῆς σειράς «Γνωρίστε τὴ Στοὰ σας». «Ἐπικοινωνίες στὴν "Εβδομη Στοὰ».

'Η ὁμιλία τελείωσε. 'Ήταν μιὰ ὁμιλία σαφὴς καὶ γεμάτη ζωντάνια. 'Η ὁμιλήτρια ἦταν μιὰ γυναίκα, ὅχι ὁμως ἀπὸ κείνες πού συνήθως κάνουν τὶς ἀναγγελίες καὶ διαβιβάζουν διαταγὲς ἀπὸ τὸ μικρόφωνο. Εἶχε μιὰ, βαθεῖα μᾶλλον, φωνὴ κοντρόλ. Θὰ ἤθελα πολὺ νὰ τὴν ἀκούσω νὰ τραγουδᾷ.

'Η ἴδια ἡ διάλεξη δὲν μοῦ ἔμαθε παρὰ ἐλάχιστα πράγματα. 'Εξηγοῦσε τὸ πολὺπλοκο σύστημα ἐπικοινωνιῶν στὴν "Εβδομη Στοὰ.

7 'Απριλίου

Σήμερα στὸ ἐντεκτήριο ἔγινε κατὰ τὸ καταπληκτικὸ. Συνήθως ὁ κόσμος ἐκεῖ σχηματίζει μικρὲς ὁμάδες δύο ἢ τριῶν προσώπων πού μιλοῦν ἴσους μεταξύ τους. Καμιά φορά μάλιστα δὲν μιλοῦν διόλου. Αὐτὴ τὴ φορά ὡστόσο, ἡ εἰκόνα ἦταν διαφορετικὴ. Κάποιος ἄνδρας — ἀργότερα μοῦ εἶπαν πὼς ἦταν ἓνας φιλόσοφος, ὁ Χ 107 — στεκόταν ὀρθος καὶ μιλοῦσε πειστικὰ, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι τὸν ἄκουγαν ἀμίλητοι.

'Η σκηνὴ ἦταν πολὺ ἀσυνήθιστη. "Ο-

ΣΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΕΡΑΤΑ

Τὰ καλύτερα Σημεῖα καὶ Τέρατα βραβεύονται: 50 δεχ. τὸ πρῶτο, 25 δεχ. τὸ καθένα ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα

1ο

Νέα ἀστέρια!

«'Η πονεμένη πυργοδέσποινα»
Πρωταγωνιστοῦν:
Γκὺ ντὲ Μωπασσάν — Μαρία Σέλλ —
Κριστιὰν Μαρκαν — 'Αντουανέλλα Λου-
ἀντι — Πασκάλ Πετί.

'Απὸ διαφημιστικὸ ἔντυπο τοῦ κινε-
ματογράφου «Στάρ» Τρικάλων.
'Εστᾶλη ἀπὸ τὸν Μίμη Παπαϊωάννου, Τρίκαλα
Θεσσαλίας

Εἰδησεογραφία

'Ο Πρόεδρος Γκαμὰλ 'Αβδὲλ Νάσ-
σερ, Πρόεδρος ἡς Η.Α.Δ. ἐπεσκέφθη
τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν περίοδον ἀπὸ 7
μέχρις 9 'Ιουνίου 1905 συνοδευόμενος
ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶς Ἐξωτερικῶν
Δρος Φάουζι, τοῦ Ὑπουργοῦ Προεδρεί-
ας κ. Ἀλυ Σάπου καὶ οὐ Προέδρου
τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου Δρος
Νουρεδδὶν Καχάλα, τῆς Βορείου Ἐ-
παρχίας τῆς Η.Α.Δ.

«Αἴγυπτος» ('Αλεξάνδρεια), 10.6.60
'Εστᾶλη ἀπὸ τὴν Εἰρ. Καλλιαρακοπούλου,
'Αλεξάνδρεια

'Ὡς ἀνεκοινώθη ὑπὸ τῆς Διοικήσεως
τῆς Διεθνούς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης,
κατὰ τὴν ἐφετεινὴν περίοδον τῆς ἐκθέ-
σεως, θὰ ὑπάρξουν πολλὰ ἐκπλήξεις
πρωτοτύπων θεαματικῶν ἐκπλήξεων.

«'Αθηναϊκὴ», 16.6.60

'Εστᾶλη ἀπὸ τὴν Μαρία Λιάσκου, Μπλάτι
Κορινθίας

Διηύθυνε (ὁ Μπρούνο Βάλτερ) παρ'
ὅλα ταῦτα, τὶς συναυλίες πού ἐγκαι-
νίασαν τὸ φεστιβάλ τῆς αὐστριακῆς
πρωτεύουσας, διότι αὐτὸ εἶναι ἀφι-
ερωμένο, φέτος, στὸν Γκούσταβ Μάλλερ
πού πέθανε πρὸ 100 ἐτῶν καὶ τοῦ ὁ-
ποίου ὑπῆρξε μαθητής.

«Ἐλευθερία», 12.6.60

Λένα Σπ. Καλφαρέντζου, Ἀθήνα

Καλὰ καὶ φθηνά...

ΔΥΟ ἀδελφαὶ μὲ ἀρίστας συστάσεις,
ἡ μία μαγεῖρισα τελεία καὶ ἄλλη κα-
μαριέρα, ζητοῦν ἐργασίαν. Ἐτῶν ἡ μία
30 καὶ ἡ ἄλλη 25. 'Η μία ἐξ αὐτῶν ἐ-
πιδιώκει νὰ πάχῃ καὶ μὲ ἀσθενὴ μισθόν,
λογικόν, ἡ δευτέρα πηγαίνει καὶ γιὰ ὁ-
λες τὶς δουλειές. Πληροφορίαι 8 π.μ. —
8 μ.μ. τηλ. ...

«Καθημερινή», 17.6.60

'Εστᾶλη ἀπὸ τὸν Κων. Κόλλα, Ἀθήνα

Η ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΛΙΡΑΣ

'Η χρυσὴ λίρα Ἀγγλίας ἐτιμᾶτο σή-
μερον δραχμὰς 28.70.

«Φωνὴ τοῦ Πειραιῶς», 25.5.60

'Εστᾶλη ἀπὸ τὸν Ν. Παπαλεονάρδο, Πειραιεύς

Σαφήνεια

Πινακίδα στὴν ὁδὸ Χαρ. Τρικούπη,
ἀριθ. 102 πού πληροφορεῖ τὸ κοινὸν
ὅτι «Τὸ καθεκτοποιεῖον μετεφέρθη ἰ-
σαύρων καὶ Ζωοδόχου Πηγῆς».

'Εστᾶλη ἀπὸ τοὺς Ἀλ. Τριαντόπουλο καὶ
Ἀθ. Νικολαΐδη, Ἀθήνα

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴ συνεργασία τους στὴ στήλη
«Σημεῖα καὶ Τέρατα» τοὺς ἀναγνώστες μας: Ἱ.
Κωσταρίδης Ἀθήνα, Γιώργος Ἀναστόπουλος Ἀθήνα,
Γ.Π. Γρηγορίου Ἀθήνα, Ἱ. Κοσμολόγλου Θεσσαλο-
νίκη, Ἐμ. Ἀνιτσάκη Ἀθήνα, Ἀμ. Κανάκη Ἀθή-
να, Ἱ. Γιαννουλάκη Πειραιῶν, Σάββα Ταμαρίδη Ἀθή-
να, Δ. Χατζηπαναγιῇ Θεσσαλονίκη, Λυτερίνα
Ἀθήνα Βόλο, Ἀγγελικὴ Παπαδοπούλου Πειραιῶν,
Ἀθ. Ζηκογιάννη Ἀθήνα, Ν. Δημητριάδης Ἀθήνα,
Χρ. Παπαδοδήμου Πειραιῶν, Ἱ. Κολιναῖτη Πει-
ραιῶν, Παῦλο Ἰβαννίδη Κόρινθο, Π. Φατούρο
Ἀθήνα, Ἀννα Μαρίνου Πειραιῶν, Σπύρο Ταβου-
λάρη Ἀθήνα, Σταῦρο Βαρδαλά Ἀθήνα, Γ. Ἀ-
βραμίδη Ἀθήνα, Μιχαὴλ Ραφτοπούλου, Εὐάγγελος
Κοψαχάκης Πειραιῶν, Ἀλκή Ξανθάκη Ἀθήνα, Μ.
'Αναγνωστάκης Ἀθήνα, Κλ. Κόρου Θεσσαλονίκη,
Ἀθήνα Ἀργυροπούλου Νέο Ἡράκλειο, Φ. Τεμε-
νέζο Μόρφου Κύπρου, Ὁ. Κούση Καλαμάτα, Κ. Τζάνη
Ἀθήνα, Τηλ. Κυτῆρη Κέρκυρα, Γ.Π. Γρηγορίου
Ἀθήνα, Κ. Μανάρη Ἄνω, Ν. Κακαβιζάτο Μαραθῶν,
Γ.Κ. Παπασηπλιόπουλο Ἀθήνα, Κ. Κωνσταντό-
πουλο Πειραιῶν, Εὐάγγελος Παπασταμάτης Αἰδηψό,
Γ. Περὰν Ρέθυμνο Κρήτης, Π. Σιαδά Ἀθήνα,
Μαρία Λεονταροῦ Ἀθήνα, Ἀ. Παῖζη Ἀργολοῦ,
Μάρο Καμπάνη Ἀθήνα, Κ. Περιστέρη Ἀθήνα,
'Αντ. Κουντάκη Ν. Σμύρνη, Γ. Λεκάκη Ἀθήνα,
Γ.Δ. Γκιωνῆ Ἀθήνα, Γ. Κωνσταντάκου Θεσα-
λονίκη, Δ. Θεοδορεῖο Ἀθήνα, Ἱ. Ρεμπέλο Ψα-
χνὰ Εὐβοίας, Β. Σταματίου Νάουσας, Πλ. Ο. Μπα-
γάνη Ἀθήνα, Στ. Λύττα Ἀθήνα, Ἱ. Οἰκονομόπου-
λο Τρίπολη, Φ. Μάρκοβιτς Πάτρα, Δέσπ. Γιαννο-
πούλου Ἀθήνα, Α. Τατάκη Ἀθήνα, Γεωργία Μα-
στοράκη Ἀθήνα, Μιχαὴλ Αἰγιά Θεσσαλονίκη,
Α. Χρυσουάλλη Λιμνη Εὐβοίας, Δημ. Κασ-
σιβέτη Πειραιῶν, Φάνη Παράλλη Ἀθήνα, Μα-
νώλη Κεραμοδόγλου Νάουσας, Βάσω Χατζηιω-
σήφ Ἀθήνα, Ἀντ. Νικηφόρο Ἀθήνα, Ἀναστ.
Λαμπρόπουλο Περιστέρη, Ἀθων. Σινόπουλο Ἀθή-
να, Στ. Ρήγα Ἀθήνα, Μαρία Καραούλη Ἀθήνα,
Φ. Κυρίμη Ἀθήνα, Α. Κωνσταντῆ Φερίμπουργκ
Γερμανίας, Γ.Π. Γρηγορίου Ἀθήνα, Χρ. Διαφᾶ
Καβάλα, Τάκη Καραουλίδη Παλ. Φάληρο, Νέλλη
Κόκορη Ἀθήνα, Ἀλ. Ἀντωνόπουλον Πάτρα,
'Ελένη Διοκούρη Καλλιθέα, Ἀνδρέα Ζαχαροῦση
Λεμεσό Κύπρου, Ἀικατερίνη Ρούσου Ἀθήνα, Α.
Δεδάκη Ν. Σμύρνη, Γ. Δόσας Θεσ/νίκη, Ἱω. Δρα-
πανιώτη Ἀθήνα.

χι μόνον δὲν εἶχα ξαναδῇ κάτι τέτοιο στὴν "Εβδομη Στοά, ἀλλὰ καὶ «πάνω» δὲν εἶχα δῇ ποτὲ τέτοιου εἴδους διαλέξεις. Ἦταν ἓνα εἶδος ἐπιστροφῆς στὸ ἀρχαῖο κήρυγμα. Στὶς ἀρχαῖες πόλεις - κράτη, ὁ λαὸς θὰ ἔπρεπε ν' ἀκούει καὶ νὰ μιλά μ' αὐτὸν τὸν τρόπο.

Ὅσο κι ἂν φανῇ παράξενο, θέμα τῆς ὁμιλίας τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ἦταν ἡ δημοκρατία - ἡ δημοκρατία στὴν "Εβδομη Στοά συγκεκριμένα.

Τὸ θέμα φαινόταν νὰ γοητεύη τὸ κοινό. Κι αὐτὴ ἀκόμη ἡ Ψ 867, ποὺ τόσο πολὺ τῆς ἀρέσει νὰ φλυαρή, φαινόταν τόσο ἀπορροφημένη, ὥστε σχεδὸν δὲν μὲ πρόσεξε. Ἐνῶ μιλοῦσε ὁ φιλόσοφος ἐρχόντουσαν κάπου κάπου κι ἄλλοι μέσα στὸ δωμάτιο. Ἀμέσως σταματοῦσαν τὴν κουβέντα κ' ἔστηναν κι αὐτοὶ τὸ αὐτί τους.

Ἡ «θέση» τοῦ Φ 107 ἦταν περίπου ἡ ἐξῆς:

Ἡ Δημοκρατία, εἶπε, εἶναι ἡ διοίκηση τοῦ συνόλου ἀπὸ τὸ σύνολο. Ἐν τούτοις γιὰ νὰ κατορθώσουν κάτι τέτοιο, οἱ ἄνθρωποι ἔπρεπε νὰ κάμουν ὠρισμένους συμβιβασμούς: Νὰ ἀκολουθῶν τὴν ἀποφάσεις τῆς πλειοψηφίας.

Κι ἐπειδὴ ἡ ἐξουσία πρέπει κατ' ἀνάγκη νὰ βρίσκεται στὰ χέρια ἐλαχίστων ἀνθρώπων ποὺ ἔχουν ἐκλεγῇ ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς πλειοψηφίας, μερικοὶ κυνικοὶ μπόρεσαν πολὺ εὐκόλα νὰ υποστηρίξουν πὼς πραγματικὴ δημοκρατία δὲν ὑπάρχει. Πάντοτε, λένε, κυβερνᾷ μιὰ ὀλιγαρχία.

Γιὰ ν' ἀποφύγουν τέτοιες ἀντιρρήσεις, οἱ λαοὶ προσπάθησαν πάντα νὰ περιορίσουν τὴ δύναμη αὐτῶν τῶν ὀλίγων ἐκλεκτῶν, ἐπινοώντας ἀπροσώπους κυβερνητικοὺς μηχανισμούς, ὅπως οἱ νόμοι, οἱ ἀρχές, τὰ συντάγματα. Ὁ νόμος, σὲ ἀντίθεση πρὸς τὸ λαό, στάθηκε θεμέλιο τῆς δημοκρατίας ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων.

Σωστὰ εἶναι ὅλα αὐτά, θὰ ἀπαντήσουν οἱ κυνικοὶ, ἀλλὰ σὲ τελευταία ἀνάλυση οἱ νόμοι καὶ οἱ θεσμοὶ δὲν εἶναι παρὰ ἐπινοήματα μερικῶν μόνον ἀνθρώπων, τῶν ἀνθρώπων ποὺ τοὺς ἐθέσπισαν κατὰ τὶς διάφορες ἐποχές. Τὰ δόγματα καὶ οἱ ἀρχές δὲν μποροῦν νὰ γίνουν μόνον τους. Καὶ ὅταν οἱ κανόνες αὐτοὶ καταγραφοῦν, πάλι θὰ πρέπει νὰ ἐρμηνευθοῦν καὶ νὰ τεθοῦν σ' ἐφαρμογὴ ἀπὸ δικηγόρους, δικαστές, πολιτικούς - ἀπὸ τὸ λαό.

Δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ παραβλέψω κανεὶς τὶς ἀντιρρήσεις αὐτές, εἶπε ὁ Φ 107. Ἀποτέλεσαν μιὰ ἐγκυρη κριτικὴ κάθε μορφῆς δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ἀπ' ὅσα ὑπῆρξαν μέχρι σήμερα. Ἀλλὰ τώρα, γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας, ἡ τέλεια κι ἀπόλυτη δημοκρατία πραγματοποιεῖται στὴν "Εβδομη Στοά.

Ὅπως συμπεράναμε χθὲς ἀπὸ τὴν διάλεξη γιὰ τὶς ἐπικοινωνίες, ἐδῶ δὲν ὑπάρχει προσωπικὴ ἐξουσία. Δὲν εἶναι κανεὶς ὑποχρεωμένος νὰ χαιρετήσῃ κάποιον. «Ὑπακούουμε μόνον σὲ ἀ-

πρὸς ὁσες διαταγές», φώναζε γεμάτος ἐνθουσιασμό ὁ Φ 107, χτυπώντας τὴ γροθιά τοῦ ἐνὸς χεριοῦ μέσα στὴν παλάμη τοῦ ἄλλου. «Ἀναγνωρίζουμε μόνον τὸ κύρος καὶ τὴν ἐξουσία τοῦ μεγαφώνου - τῆς ἀπρόσωπης ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ - προσωπικῆς προσωποποιήσεως ὧν μας.» «Αὐτὴ», κατέληξε, «εἶναι ἡ τελειότερη μορφή ποὺ μπορεῖ νὰ πάρη μιὰ δημοκρατία. Τελείως καθαρὴ ἀπὸ κάθε προσωπικὸ στοιχείο, διῶλισμένη μέχρι τὴν πεμπτοῦσία της, ἀφαίρεση καὶ μόνον. Ἡ δημοκρατία στὴν "Εβδομη Στοά εἶναι ἡ μόνη γνήσια δημοκρατία, ὅχι μόνον σ' ὁλόκληρο τὸ σημερινὸ κόσμο, ἀλλὰ καὶ σ' ὁλόκληρη τὴν ἀνθρώπινη ἱστορία.»

Γιὰ λίγες στιγμές, ὅλοι ἔμειναν σιωπηλοί. Κατόπιν, ἓνας ἄνδρας ποὺ ἔμενε λίγος παράμερα, παρατήρησε ἀπλοϊκά:

«Βέβαια, κάποιος πρέπει νὰ κάθεται στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ μεγαφώνου καὶ νὰ δίνει διαταγές!»

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Φ 107 ἦταν συγκλονιστικὴ: «Τί ἀπόδειξη ἔχεις γι' αὐτό; Μπορεῖ νὰ εἶναι μονάχα μιὰ ταινία μαγνητοφώνου! Ἀλλὰ κι ἂν ἀκόμη πρόκειται γιὰ ζωντανὸ ἄνθρωπο, δὲν πειράζει διόλου, ἀφοῦ μᾶς ἀντιπροσωπεύει ὅλους. Καὶ τοῦτο, ἀκριβῶς γιατί εἶναι τελείως ἀνώνυμος. Σκεφθῆτε τὴ λαϊκὴ τέχνη καὶ τὰ λαϊκὰ τραγούδια. Κάποτε κάποιος πρέπει νὰ τὰ δημιούργησε, ἀλλὰ αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἀνωνυμία τους τὰ καθιστᾷ ἐκφραση καὶ κτῆμα τοῦ λαοῦ.»

Στὸ σημεῖο αὐτὸ χαμογέλασε θριαμβευτικὰ καὶ πρόσθεσε: «Ἐχετε μήπως ἄλλες ἐρωτήσεις;»

Φαίνεται πὼς κάποιος - καὶ τὴ φορὰ αὐτὴ ἦταν γυναίκα - δὲν εἶχε μείνει ὁλότελα ἱκανοποιημένος ἀπ' αὐτὴ τὴ λογικὴ: «Θέλετε νὰ πῆτε», ρώτησε, «πὼς ἡ ἐξουσία τοῦ μεγαφώνου μόνον καὶ μόνον ἐπειδὴ εἶναι ἀπρόσωπη πρέπει κατ' ἀνάγκη νὰ εἶναι καὶ ἐξουσία τῆς πλειοψηφίας καὶ ὅχι μιᾶς ὀλιγαρχίας;»

«Ὁχι ἀπλῶς τῆς πλειοψηφίας», ἤρθε σεβδρισμένη ἡ ἀπάντηση τοῦ φιλοσόφου. «Εἶναι ἡ ἐξουσία ὧν μας. Ὁ-

λοι μας μήπως, δὲν συμφωνοῦμε μὲ τὴν κάθε διαταγὴ ποὺ δεχόμαστε; Καὶ κάθε διαταγὴ δὲν εἶναι ἡ λογικώτερη ἀπ' ὅσες θὰ μπορούσαν νὰ δοθοῦν κάτω ἀπὸ τὶς σημερινὲς συνθήκες; Ὅποιοσδήποτε ἀπὸ σᾶς, ὅταν προσπαθῇ θὰ βρῇ τὸ λόγο τῆς κάθε διαταγῆς καὶ ὁδηγίας. Καὶ ὅταν τὸν βρῇ, θὰ συμφωνήσῃ ἀσφαλῶς πὼς τὸ μεγάφωνο ἔδωσε τὴ διαταγὴ ποὺ θὰ ἔδινε κι ὁ ἴδιος ἂν βρισκόταν στὴ θέση του κ' ἔπρεπε νὰ πάρη μιὰ ἀπόφαση.» Χαμογέλασε

μᾶλλον γλυκὰ πρὸς τὴ γυναίκα ποὺ τοῦ εἶχε κάνει τὴν ἐρώτηση καὶ κατόπιν στράφηκε στοὺς ἄλλους ἀκροατές του. «Ὑπάρχει κανεὶς ἀπὸ σᾶς ποὺ νὰ μπόρῃ νὰ μοῦ ἀναφέρῃ γιὰ παράδειγμα ἔστω καὶ μιὰ διαταγὴ μὲ τὴν ὁποία νὰ μὴ συμφωνῇ;»

«Τὴ διαταγὴ νὰ κατεβούμε στὴν "Εβδομη Στοά», μοῦ ἤρθε νὰ τοῦ φωνάξω. Θυμήθηκα ὅμως πὼς ἡ διαταγὴ αὐτὴ δόθηκε φυσικὰ πρὶν φτάσουμε ἐδῶ κ' ἔτσι ἦταν περιττὸ νὰ τὴν ἀναφέρω. Ἀλλωστε ἀναφέροντάς τιν ἐξυπηρετοῦσα καμιά ἀπολύτως σκοπιμότητα. Ἐτσι λοιπόν, δὲν εἶπα τίποτα γιὰ τὴν ὥρα.

Φαίνεται πὼς ὁ ὁμιλητὴς εἶχε πετύχει τὸ σκοπὸ του γιατί κανεὶς δὲν ἔμοιαζε νὰ ἔχη ἄλλες ἐρωτήσεις ἢ ἀντιρρήσεις. Τέλος τὸ μεγάφωνο ἀνήγγειλε πὼς ἡ ὥρα μας στὸ ἐντευκτήριο εἶχε τελειώσει. Ἐτσι φύγαμε μὲ τὴ θέλησή μας, ἄρα δημοκρατικώτατα. Ὁ Φ 107 ἔμεινε στὸ δωμάτιο, προφανῶς γιὰ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ὁμιλία του στὴν ἐπόμενη φουρνιά.

9 Ἀπριλίου

Τὶς λίγες τελευταῖες ἡμέρες εἶχα περισσότερη δουλειὰ παρ' ὅτι συνήθως. Καὶ τοῦτο ἐπειδὴ ὁ Χ 117 εἶναι ἄρρωστος. Δὲν ξέρω καλὰ - καλὰ τί τοῦ συμβαίνει. Ὁ σύντροφός καὶ συγκατοικὸς του λέει πὼς πρόκειται γιὰ κάτι «ψυχολογικὸ». Διαπιστώνω ὅτι περνῶ τὰς ἐλεύθερες ὥρες μου πολὺ γρήγορα, συζητώντας, ἐπιχειρηματολογώντας μὲ τὸν Χ 107, ἀκούγοντας τὴν ὁμιλίαν τῆς σειρᾶς «Γνωρίστε τὴ Στοά».

Οἱ ὁμιλίες αὐτὲς εἶναι ἀπογοητευτικὰτα ἀνιάρεις. Σήμερα μᾶς ἔδωσαν μιὰ ἐξήγηση γιὰ τὸ διαιτολόγιό μας. Μολογῶ πὼς δὲν τὴν παρακολούθησα μὲ προσοχή: Μιὰ διάλεξη γιὰ ἀνούστατα ἡλικιωμένους.

Τὸ μόνον ποὺ ἔμαθα ἀπ' αὐτὴν τὴν ὁμιλία ἦταν πὼς ἡ τροφή μας παίρνει αὐτὴ τὴ μορφή ὅχι μόνον γιατί ὁ χῶρος ἀποθηκεύσεως εἶναι πολὺ περιορισμένος, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ ἀνταποκρίνεται στὶς συνθήκες διαβιώσεως τῆς βδομῆς Στοᾶς. Περιέχει ὅλες τὶς απαραίτητες θερμίδες, βιταμίνες κλπ. ναι ἄσχημ γιὰ νὰ μὴ ἀνοίγῃ πολὺ ὁρεξή. Μπορεῖ νὰ θέλαμε περισσότερη ἀπὸ τὴν προσεκτικώτατα ὑπολογισμένη μερίδα μας. Ἄν ὅμως μᾶς ἐδίδαν μεγαλύτερη μερίδα θὰ παχαίναμε, γιὰ κακὸ γιὰ τὴν υγεία, δεδομένου ὅτι δὲν ὑπάρχει χῶρος γιὰ νὰ γυμναστούμε. Μεγάλη προσοχὴ ἔχει δοθῇ τῶν στομαχικῶν διαταραχῶν κλπ. μὶζω πὼς τὰ χάπια ποὺ μᾶς σεβδρίζουν στὸ τραπέζι, ἔχουν κάποια σχέση ὅλα αὐτά. Ὅταν ἔχουν στὴν ἐπιφάνειά τῆς γλῆς, δὲν ὑπέφερα ποτέ μου στομαχικὲς διαταραχές. Ὡστόσο,

πεῖ νὰ ὁμολογήσω πὼς ἔμεινα κατὰ-πληκτος διαπιστώνοντας πόσο εὐκόλα τὸ στομάχι μου συνήθισε τὴν καινούργια τροφή (ἢ τὴν ἑλλειψη τροφῆς) ἐδῶ κάτω. Φαίνεται πὼς οἱ ἐμπειρογνώμονες τῆς διατροφῆς ξέρουν καλὰ τὴ δουλειά τους. Παρ' ὅλα ταῦτα, ἡ ὁμιλία ἦταν τρομερὰ πληκτικὴ.

Ἡ χθεσινὴ ὁμιλία ἦταν ἀκόμη κουραστικώτερη. Καλὰ - καλὰ δὲν θυμοῦμαι γιὰ τί ἀκριβῶς ἦταν. Ἀλλὰ κι αὐτὴ εἶχε σκοπὸ νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι ζούσαμε κατὰ τὸν καλύτερο δυνατό τρόπο.

Ἀπόλυτη αὐτάρκεια χάρη στοὺς ὑπέροχους ἐπιστήμονές μας, ἰδανικὴ καὶ τέλεια δημοκρατία, ὅπως λέει ὁ Φ 107. Τί μπορούσε νὰ γυρέψῃ κανεὶς καλύτερο;

Κι ὅμως δὲν ὑπάρχει ἡλιοφῶς!

Ἀναρωτιέμαι γιατί τὸ θυμήθηκα ξανά. Εἶναι κρίμα ποὺ δὲν ὑπάρχει στὴν τροφή μας κανένα φάρμακο νὰ μὲ κάνει νὰ τὸ λησμονήσω.

10 Ἀπριλίου

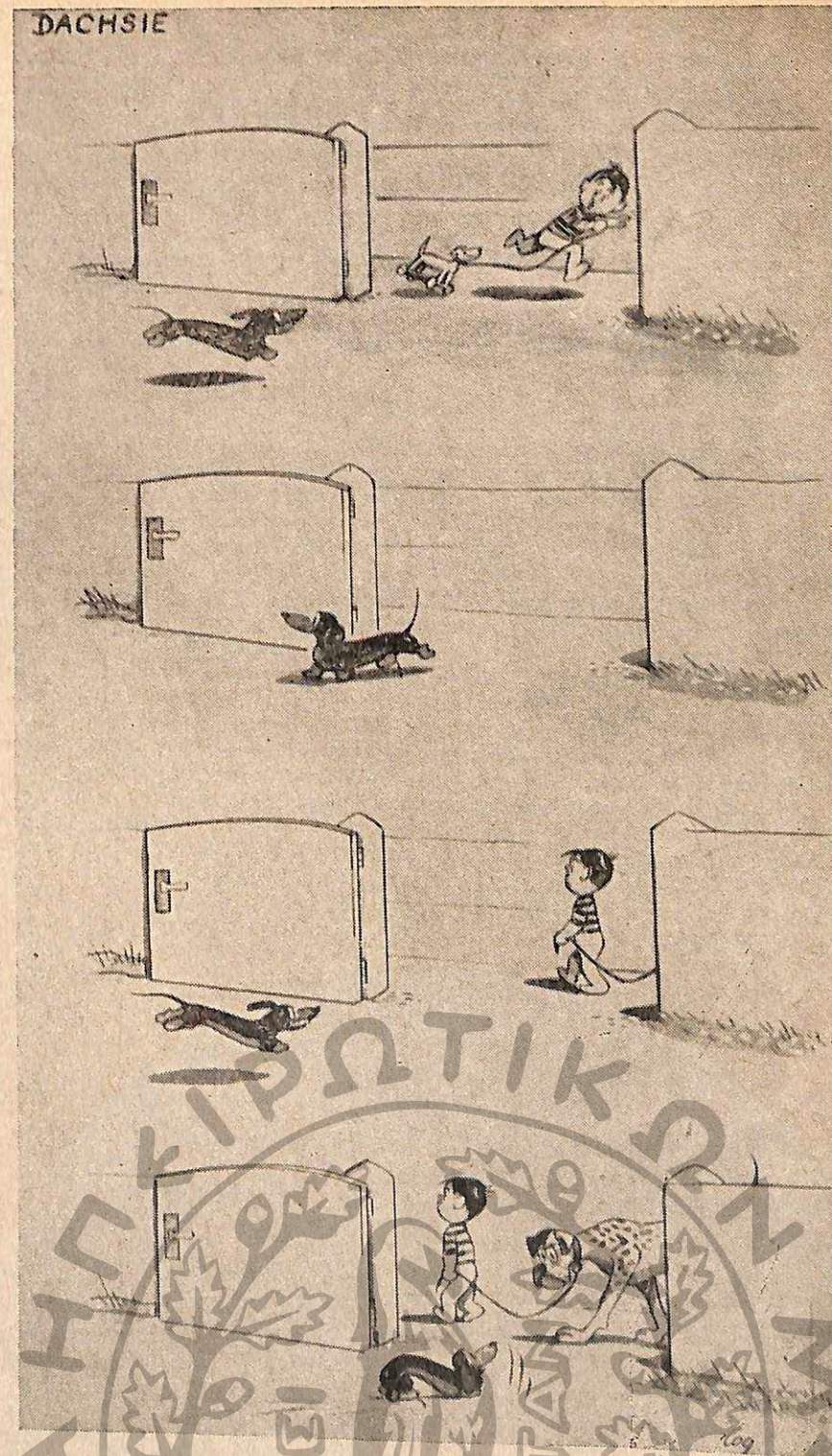
Σήμερα στὸ ἐντευκτήριο, ἡ Ψ 867 εἶπε πὼς μιὰ συνάδελφός της ψυχίατρος εἶχε καταπιαστῇ μὲ μιὰ πολὺ ἐνδιαφέρουσα περίπτωσι. «Τὴν περίπτωσι κάποιου ἀξιωματικοῦ ποὺ τοῦ εἶχε ἀνατεθῇ σπουδαιότατο λειτούργημα», εἶπε γιὰ νὰ μὲ κάνει νὰ μιλήσω. «Ἄν καὶ βέβαια», πρόσθεσε μ' ἓνα ἀντιπαθητικὸ χαμόγελο, «ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς ἔχει ζωτικῆς σημασίας καθήκοντα στὴν "Εβδομη Στοά».

Ἡ παρατήρησή της ὅμως μ' ἐνδιέφερε πραγματικὰ, ἐπειδὴ μοῦ φάνηκε πὼς ὁ ἄρρωστος μπορούσε νὰ εἶναι ὁ ἀξιωματικὸς ΠΚΧ. Τὸν περιέγραψα κ' ἐκείνη μ' ἐβεβαίωσε πὼς αὐτὸς ἦταν πράγματι.

Δὲν μπορῶ νὰ πῶ πὼς ξέρω καλὰ τὸν Χ 117. Ὅταν ἦταν ἐκτὸς ὑπηρεσίας ἔμεινε τὴν περισσότερη ὥρα στὸν κοιτῶνα ποὺ μοιράζεται μὲ τὸν Χ 137, ἀπέναντι ἀπὸ τὸν δικό μας. Πρὶν ἄρρωστίσης, μὲλὶς κι ἀλλάξαμε μερικὲς λέξεις. Ἐκεῖνο ποὺ ἔκανε ὅμως τὴν περίπτωση τοῦ ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρουσα γιὰ μένα, ἦταν ὅχι τόσο ἡ προσωπικότητά του, ὅσο τὸ λειτούργημά του. Εἶχε ἀκριβῶς τὴν ἴδια δουλειὰ μ' ἐμένα καὶ ἔτσι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ συναδελφικὸ ἐνδιαφέρον, ἤμουν περίεργος νὰ μάθω τί ἀκριβῶς τοῦ εἶχε συμβῇ. Ἀναρωτιόμουν ἀκόμη τὸ πόσο σοβαρὴ μπορούσε νὰ εἶναι ἡ ἄρρωστία του, ἐπειδὴ ὅταν λείπει ἐκεῖνος, ἔχω ὑπηρεσία ὅκτῳ ὥρες κάθε μέρα ἀντὶ γιὰ ἔξῃ.

Ἡ Ψ 867 εἶδε πὼς εἶχε προκαλέσει τὸ ἐνδιαφέρον μου καὶ ἄρχισε ἀμέσως νὰ μοῦ δίνει πληροφορίες.

Τὸ κακὸ μὲ τὸν Χ 117, εἶπε, ἦταν πὼς δὲν ἔπρεπε διόλου νὰ τὸν διαλέξουν γιὰ τὴν "Εβδομη Στοά. Ἡ θέση του δὲν ἦταν ἐδῶ. Μιὰ ἀπὸ τὶς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἐπιλογὴ ἐκείνων ποὺ κατεβαίνουν ἐδῶ κάτω, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ καθήκοντα ποὺ τοὺς

ἀναθέτουν - ἐξήγησε - εἶναι νὰ μὴ ἔχουν κανένα ἰσχυρὸ προσωπικὸ δεσμό μὲ ἄτομο ποὺ μένει στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ἐκεῖνοι ποὺ κάνουν τὴν ἐπιλογὴ ἀποκλείουν ὁχι μόνον τοὺς παντρεμένους, ἀλλὰ ὁποιοδήποτε εἶναι προσκολλημένος σὲ γονεῖς, παιδιὰ ἢ φίλους καὶ φίλες. Εἶναι ἓνας ἀκόμη τρόπος γιὰ νὰ εἴμαστε βέβαιοι πὼς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐδῶ κάτω θὰ ἦταν αὐτάρκεις» εἶπε.

Οἱ ἀναμνήσεις μου ἐπιβεβαίωσαν τὰ λόγια της. Θυμοῦμαι ὅτι σὲ κάποιον ἀπὸ τὶς ἐξετάσεις μου, πρὶν ἐπιλεγῶν γιὰ τὴν ἐκπαίδευση «Πίσεως Κομβίων», μὲ ρώτησαν ἐξονυχιστικώτατα γιὰ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου καὶ τοὺς φίλους μου, καθὼς καὶ γιὰ τὰ αἰσθήματα ποὺ εἶχα ἀπέναντί τους. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη νόμισα πὼς οἱ ἐρωτήσεις αὐτὲς γίνονταν γιὰ λόγους ἀσφαλείας.

(Συνεχίζεται)

ΘΕΑΤΡΟ

«30'' ΕΡΩΤΑ»

Μια καλοαναβασμένη κωμωδία του "Αλντο Μπενεντέτι από το θίασο της Κατερίνας, είναι ως την ώρα η μόνη προσφορά του καλοκαιρινού αθηναϊκού θεάτρου.

Ο Μπενεντέτι, ένας από τους γνωστότερους συγγραφείς της Ιταλίας, έχει πάρει για θέμα του τη δύσκολη θέση που βρίσκεται ένας άστος σύζυγος και η οικογένειά του μπροστά στο δίλημμα: η να πληρώσει 1.500.000 λιρέττες (75.000 δρχ.) αποζημίωση στον κύριο που τραυμάτισε με το αυτοκίνητο ή γυναίκα του, η να την αφήσει — εν γνώσει του — να πληρώσει με ένα έρωτικό φιλή διαρκείας 30'', που δέχεται για αντάλλαγμα το θύμα.

Βέβαια το αντάλλαγμα δεν είναι και τόσο σοβαρό κι αν η συμφωνία γινόταν στα κρυφά — όπως τις περισσότερες φορές που μεσολαβούν οι δμορφες κυρίες για τη διευθέτηση των διαφορών τους, τότε ούτε ο πεθερός — ένας αδέκαστος Ρωμώιος στρατηγός — ούτε ο σύζυγος — ένας συγκαταβατικός οδοντογιατρός — θα είχαν καμιά αντίρρηση. Μά η γυναίκα, που συμβολίζει έδω τις ριζοσπαστικές ιδέες του συγγραφέα (ή κωμωδία γράφτηκε το 1937)

εναντίον της ύποκρισίας και του συμβατισμού της αστικής ήθικης, καλεί όλη την οικογένεια του άντρα της, πεθερό, πεθερά, κουινιάδα, ακόμη και το ζευγάρι των θείων του που βρίσκεται πρόχειρο, και τους κάνει μάρτυρες και συνεργούς σ' αυτή την τόσο προσβλητική για τις ήθικες τους άρχες συναλλαγή.

Με ένα τέτοιο θέμα θα μπορούσε να γραφτεί μια κωμωδία ήθων με θέση σοβαρή, μα ο Μπενεντέτι έχει κρατήσει από την πικρή σάτιρα μόνο το αλάτι που του χρειάζεται για να νοστιμίσει τις σκηνές του και έχει δώσει με το γρήγορο εύχριστο τέλος ένα πολύ διασκεδαστικό έργο.

Γράφοντας σε προηγούμενο σημείωμα για το θίασο της Κας Κατερίνας σημειώσαμε την έλλειψη του σκηνοθέτη που θα του έδινε στις παραστάσεις την τελειότητα, το γυάλισμα που χρειάζεται για να αναδειχθούν, προπάντων, τα χωρίς απαιτήσεις έργα. Και νά που η παρουσία του Μάριου Πλωρίτη έρχεται να πληρώσει αυτή την έλλειψη με τον πιο εύτυχη τρόπο.

Γρήγορη, στυλιζαρισμένη, ρυθμισμένη ή παράσταση και μεταμορφωμένος όλος ο θίασος — Νίτσα Τσαγανέα, Χρ. Τσαγανέας, Βέτα Προέδρου, 'Ηλίας

Σταματίου, 'Ελένη Ζέρβα, Δημ. Νικολαΐδης, Μαλένα 'Ανουσάκη, εξαίρετος δ κ. Λάμπρος Κωνσταντάρας — φτιάχνουν το σύνολο που χρειάζεται για να αναδειχθεί η χάρη και η κομψότητα της Κας Κατερίνας που παίζει με το ακαταμάχητο κέφι της αυτή την κωμωδία.

«ΧΟΡΟΣ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟ»

Η έλλειψη του σκηνοθέτη είναι καταφανέστατη στο «Χορό στο Στρατηγείο», που παίζεται στο θέατρο του Βασιλικού Κήπου από τον θίασο του κ. Κ. Λειβαδέα.

Ως ένα σημείο, μπορεί να καταλάβει κανείς τί τράβηξε τον κ. Λειβαδέα στην εκλογή του έργου του 'Αγουστίν ντε Φοζά για το θέατρο του Κήπου. Φαντάστηκε πόσο καλά θα ταίριαζε το περιβάλλον για να κινήσει τα πενήντα σχεδόν πρόσωπα της παράστασης και τίς εφέ που θα δημιουργούσε με τα πολύχρωμα φορέματα των γυναικών, τις στολές των αξιωματικών, των στρατιωτών και των κληρικών, τους συνδυασμούς σε πρώτο, δεύτερο και τρίτο πλάνο, που η άνεση της απέραντης τόσο βολικής σκηνής, του έδινε. 'Αλλά από εκεί και πέρα πώς δεν είδε ότι το έργο του 'Ισπανού συγγραφέα δεν ήταν εκείνο που θα σκέπαζε τις αδυναμίες του έτερόκλητου θιάσου του;

Γιατί το τεράστιο και πάντα οδυνηρά επίκαιρο για την 'Ισπανία θέμα του έμφυλου πολέμου, που έχει εμπνεύσει στους παλιούς και τους νεώτερους συγγραφείς της μερικά από τα αριστουργήματα του παγκόσμιου θεάτρου, έχει χρησιμεύσει στον 'Αγουστίν ντε Φοζά για την κατασκευή μιας μελοδραματικής ήρωικής ιστορίας με εύχριστο τέλος, όπου οι τραγικές αναμνήσεις από τον Καλντερόν, τον Λόπε ντε Βέγα και οι πύρινες φράσεις του Λόρκα που τρυπάν την καρδιά του θεατή, χουν μεταβληθεί σε κουβέντες σαλονιού.

Δεν ξέρω σε τί ποσοστό η διασκευή και το παρουσιασμά του έργου από τον θίασο πού, με μόνη σχεδόν εξαίρεση τον Τίτο Βανδη, δεν διαθέτει τον κατάλληλο ήθοποιους, μείωσε την αξία του. 'Αλλά η έρωτική ιστορία του αντάρτη αξιωματικού που παθαίνει για την ελευθερία και της ρομαντικής αγαπημένης του που παίζει πιάνο και τον συλλογίζεται αδιάκοπα όταν οι κοίτες της προσπαθούν να την παντρεύσουν με έναν πλούσιο γέρο, δεν συγκινεί.

Και το χειρότερο δεν κατορθώνει να δώσει ούτε μια θαμπή εικόνα από το φοβερό δράμα του έμφυλου πολέμου (ένος από τους σκληρότερους της ισπανικής ιστορίας ανάμεσα στους σπαστικούς και στους 'Ισραβελικούς, για τους οποίους 'Ισραβελ (1890), της πιο γλυκής έκφρασης της περηφάνειας ισπανικής ψυχής που θέλει για στρώμα και όριζοντα του έργου του συγγραφέα.

Χοροί, τραγούδια, κοστούμια και να καλαίσθητο σκηνικό του Γιώργου

Βακαλό συνοδεύουν αυτή τη θεατρική παρεξήγηση.

«Η ΝΥΧΤΑ ΘΑ ΠΕΣΗ»

Μα εκεί που η παρεξήγηση είναι άποδλυτη και δεν φτάνει ούτε η τρανταχτή παρουσία της Κας Κυβέλης για να την καλύψει, είναι το έργο της 'Αστυνομικής Αύλαίας «Η νύχτα θα πέσει».

Είναι πιά κοινή ή γνώση ότι ο κινηματογράφος, με τις εκατοντάδες τα καλογυρισμένα αστυνομικά έργα που προσφέρει κάθε χρόνο, έχει κάνει και τους πιο εύκολους θεατές πολύ απαιτητικούς και ακόμη η απλή ανάγνωση ενός έργου του 'Εμλυν Ουίλλιαμς δείχνει και στον λιγώτερο έμπειρο σκηνοθέτη ότι το ανέβασμα ενός αστυνομικού αστυνομικού μελοδράματος με έπιστημονικές γαρνιτούρες, παρουσιάζει αφάνταστες δυσκολίες και η μεταφορά του στη σκηνή δεν γίνεται στην τύχη. Χρειάζεται όμως κάποια σκηνική πείρα, για να καταλάβει ο κ. 'Ιορδάνης Μαρίνος τους κινδύνους του επιχειρήματός του και να παραιτηθεί από αυτό.

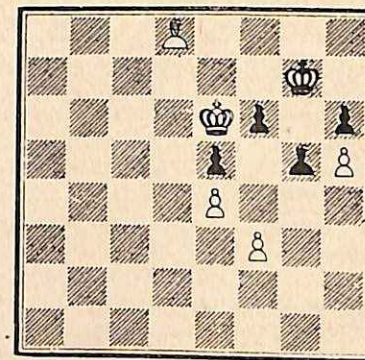
Γιατί επιχειρήμα δύσκολο θα ήταν και για έναν έμπειρο σκηνοθέτη να προβάλλει από τη σκηνή την ιστορία του Ντάν του Δολοφόνου με τη γοητεία και το σέξ απήλ, που τον έρωτεύονται τα θύματά του όχι μόνον όταν δεν ξέρουν ποιός είναι, αλλά και όταν εξακριβώσουν το φρικιαστικό του επάγγελμα, με τρόπο πειστικό και θα έπρεπε να διαθέτει αυτός, ο σκηνοθέτης, έναν πρωταγωνιστή με ταλέντο και προσωπική επιβολή που θα έκανε πιστευτό τον άπιθανο ρόλο. Ο κ. Μαρίνος έδωσε το ρόλο στον εαυτό του και το ρόλο της 'Ολίβιας, μιάς νέας διανοούμενης που η φαντασία της της παίζει άσχημα παιχνίδια κάνοντάς την να έρωτεύεται τον Ντάν, με μιάν εξ ίσου άπειρη ήθοποιό, την κ. Σούλα 'Αθανασιάδου, και δεν μπόρεσε να βοηθήσει σαν σκηνοθέτης τους υπόλοιπους ήθοποιους — Γρηγ. Βαφιά, Πόπη Μέγγουλα, Ι. Μιχαλόπουλο, Κυβέλη Μυράτ — να βρουν το σωστό τόνο και να δέσουν σε ένα έστω και υποτυπώδως ρυθμισμένο σύνολο.

Ετσι μόνη η Κα Κυβέλη — στο ρόλο της ιδιότροπης και εύπιστης γριάς κυρίας, που είναι γι' αυτήν παιχνιδάκι — μένει σαν απομονωμένη και αντί η παρουσία της ή τόσο πολύτιμη να βοηθάει τους άλλους ήθοποιους, τους χαντακώνει καθώς η αδεξιότητά τους έρχεται σε σύγκρουση με τη δεξιότητά της. Και η μόνη στιγμή που έχει ο θεατής την εντύπωση πώς βρίσκεται στο θέατρο είναι στο τέλος της τρίτης πράξης, όταν η πλοκή αναγκάζει τα άλλα πρόσωπα να φύγουν από τη σκηνή και να αφήσουν μόνη της την ήλικιωμένη κυρία. Τότε χαίρεται, μ' όλο που η σκηνή είναι τραγική, γιατί επί τέλους βλέπει μόνη της την Κυβέλη.

—ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΣΚΑΚΙ

Άσκησης άρ. 73
Από μίαν παρτίδα
ΜΑΥΡΑ

ΛΕΥΚΑ

Η παραπάνω έκτακτως ενδιαφέρουσα θέση, από μίαν παρτίδα παιχθείσαν δια το πρωτάθλημα του Βερολίνου τον παρελθόντα μήνα, δείχνει, εκ πρώτης όψεως, δια κάθε έμπειρον παίκτην ένα ΦΙΝΑΛΕ — ΡΕΜΙ.

Είναι η σειρά των Λευκών να παίξουν.

Πόσοι παίκται εν τούτοις θα μπορούσαν έδω, εις την θέσιν των Λευκών, να επιτύχουν κάτι παραπάνω από Ρεμί; Νά κερδίσουν μάλιστα!

Μήπως συγκαταλέγεσθε και έσεις μεταξύ εκείνων που βλέπουν το πώς μπορούν τα Λευκά να «φορσάρουν» την νίκη;

Άσκησης άρ. 74
Από μίαν παρτίδα

Λευκά (12): Ργ1. Βζ2. Πδ4. θ1. Αγ4. ε3. Ιη1. Σα2. 62. γ2. η2. θ2. Μαύρα (14): Ρε8. Βη6. Πα8. θ8. 168. Αζ8. η4. Σα7. 67. γ7. ε7. ζ7. η7. θ7.

Είς αυτήν τη θέσιν είναι η σειρά των Λευκών να παίξουν.

Ποία κινήσις εξασφαλίζει εις τα Λευκά την νίκην;

Άσκησης άρ. 75
Από μίαν παρτίδα

Λευκά (10): Ργ1. Βζ2. Πδ1. θ1. Αε3. Ιη5. Σα3. 62. γ2. θ2. Μαύρα (13): Ρε8. Βθ5. Πα8. θ8. Αγ8. ζ8. Σα. 66. 67. ε6. ζ7. η7. θ7. Είναι η σειρά των Λευκών να παίξουν.

Ο καλός παίκτης μπορεί να εξασφαλίση έδω, με σωστό παίξιμο, υλικόν κέρδος.

Πώς πρέπει τότε να παίξουν τα Λευκά;

Άσκησης άρ. 76
Guidelli

Λευκά (8): Ρε8. Βδ7. Πδ4. ζ5. Αδ1. ε5. Ση1. η2. Μαύρα (13): Ρη4. Βε2. Πγ3. θ4. Αε4. Ιθ2. Σγ2. γ4. η3. η6. η7. θ5. 65.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

Άσκησης άρ. 77
Από μίαν παρτίδα

Λευκά (7): Ρζ3. Πγ5. η4. Σα4. 63. η2. θ2.

Μαύρα (7): Ρη7. Πε1. ε2. Σα5. γ2. ζ7. η6.

Ένα ενδιαφέρον φινάλε μιάς παρτίδας.

Ας το μελετήσωμε μαζί με τους αναγνώστας μας.

Πώς μπορούν να μετατρέψουν τα Μαύρα — των οποίων είναι η σειρά να παίξουν — το πόνι γ2 σε Βασίλισσα; 'Αμεσον γ1 Βασίλισσα αποκλείεται φυσικά, λόγω ΠΧγ1 με ακόλουθον ΡΧ Πε2. 1) Πε3 + και 2) Ρζ2 δεν αλλάζει την κατάσταση και οι 1) Πδ2 ακολουθεί 2) Πη4 — γ4. Σε τέτοιες θέσεις πρέπει πάντοτε να σκέπτεται κανείς μήπως υπάρχουν άλλες δυνατότητες, δηλαδή θυσία του πιονιού δια άλλα ανταλλάγματα ή προτερήματα.

Καλύτερα λοιπόν κινήσις δια τα Μαύρα είναι έδω 1)... Πε2 — ε5!! Πγ5 Χ γ2. (Σε Πγ5ΧΠε5 ακολουθεί φυσικά γ1 Ντάμα!). 2) Πε5—ζ5+ 3) Ρζ3—η3 (Πζ4, Πζ1+ χάνει έναν Πύργο) 3) Πε1—ε3+ 4) Ρη3—θ4, Πζ5—θ5+ μάτ.

Άρκετά απλό, άρκει... να το δη κανείς!

Από το παγκόσμιον πρωτάθλημα

Η 13η παρτίδα

Λευκά: Τάλ. Μαύρα: Μποτβίνικ.
Ινδική της Βασιλίσσης

1. γ4, γ5. 2. Ιζ3, Ιζ6. 3. η3, 66. 4. Αη2, Α67. 5. 0-0, η6! 6. 64, γΧδ4. 7. ΒΧδ4, Αη7. 8. Ιγ3, Ιγ6. 9. Βθ4, θ6! (και όχι 9...0-0 10. Αθ6!). 10. 185, ε6 (καλύτερον το 10... Ια5!). 11. ΙΧΙζ6+, ΒΧ1. 12. ΒΧΒ, ΑΧΒ 13. Πδ1, Ια5. 14. 63, Αε4. 15. Α62! ΑΧΑ. 16. ΠΧΑ Νούλα κατόπιν κοινής συμφωνίας.

Η 14η παρτίδα του παγκοσμίου πρωταθλήματος

Λευκά: Μποτβίνικ. Μαύρα: Τάλ.
Ινδική του Νίμκοβιτς

1. 84, Ιζ6. 2. γ4, ε6. 3. Ιγ3, Α64. 4. α3, ΑΧΙγ3. 5. 6ΧΑ, Ιε4. 6. Ιθ3; (το σωστό είναι 6. Βγ2 (δρα υπ' άρ. 709, 16ην παρτίδα του μάτς) προς υποστήριξιν του πιονιού γ3 και επιθέσεως στο κέντρον), 6... γ5! 7. ε3, Β5. 8. Αδ2, γΧδ4. 9. γΧδ4, ΙΧΑδ2. 10. ΒΧ1, ΒΧΒ+. 11. ΡΧΒ, 66. 12. Αδ3, Αα6. 13. Πθ—γ1, Ιγ6. 14. Πα—61, Ρε7. 15. γ5, ΑΧΑδ. 16. ΡΧΑ, Πα 68. 17. Π65, 6Χγ5. 18. ΠγΧγ5, α6. 19. ΠΧΠ68, ΠΧΠ. 20. Ργ2, Πγ8. 21. Ιζ4, 66. 22. Πγ3, η5 Νούλα κοινή συμφωνία.

Από το διεθνές αγώνισμα του

Mardelplata

Λευκά: Σπάσκυ (Ρωσία). Μαύρα: Φίσερ (ΗΠΑ)

1. ε4, ε5. 2. ζ4, εΧζ4. 3. Ιζ3, η5. 4. θ4, η4. 5. Ιε5, Ιζ6. 6. 64, 66. 7. Ιδ3, ΙΧε4. 8. ΑΧζ4, Αη7. 9. Ιγ3, ΙΧ1. 10. 6Χ1, γ5. 11. Αε2, γΧδ4. 12. 0-0, Ιγ6. 13. ΑΧη4, 0-0. 14. ΑΧΑγ8, ΠΧΑ. 15. Βη4, ζ5. 16. Βη3, 6Χγ3. 17. Πα—ε1, Ρθ8. 18. Ρθ1, Πη8. 19. ΑΧδ6, Αζ8. 20. Αε5+, ΙΧΑ. 21. ΒΧ1+, Πη7. 22. ΠΧζ5, ΒΧθ4+. 23. Ρη1, Βη4. 24. Πζ2, Αε7. 25. Πε4! Βη5. 26. Βδ4, Πγ—ζ8. 27. Πε5, Πδ8. 28. Βε4!, Βθ4. 29. Πζ4! και τα Μαύρα έγκαταλείπουν.

Λύσεις στο προσεχές.

(Λύσεις προηγούμενου σελ. 62)

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τρείς ήταν οι εκδηλώσεις του Φεστιβάλ των Καννών που συγκίνησαν περισσότερο.

Η προβολή που έκανε η Σινεματέκ Φρανσσιζ, ή περίφημη Γαλλική Ταινιοθήκη τιμώντας τη μνήμη του Ζαν Γκερμιγιόν με κομμάτια από το «Μαλντόν» (1927), τη «Μικρή Λίτσα» (1930), «Καλοκαιριάτικο φώς» (1943), «Αντρέ Μασσόν» (1959), «Στις έξη Ίουινίου την Αύγη» (1945-46). Ο Ζαν Γκερμιγιόν ανήκε στη γενιά των Κλαίρ, Μπουνυέλ, Ρενουάρ, Πικαμπιά, Καρνέ, στους πρωτοπόρους δηλαδή των ετών 1920-1930 και γύρισε το καλύτερο φιλμ της κατοχής στη Γαλλία, το «Ο Ουρανός είναι δικός σας» (1943) και μερικές από τις καλύτερες σκηνές του παγκόσμιου κινηματογράφου στην ταινία «Στις έξη Ίουινίου την Αύγη». Είχε ένα σπάνιο προτέρημα: Δεν συνθηκολόγησε ποτέ με τους εμπόρους του κινηματογράφου κι αυτό βέβαια του στοίχισε ακριβά γιατί πέθανε φτωχός και μερικοί από τους μεγάλους του κινηματογράφου ακόμη δεν του συγχώρεσαν αυτή την αδιαλλαξία.

Άλλο γεγονός ήταν η προβολή, πάλι από την Σινεματέκ, της ταινίας του Φερνάν Λεζέ «Μηχανικό Μπαλλέτο». Ο Λεζέ, που τα έγκαινα του Μουσείου του στην Μπιότ (30 χλμ. έξω από τις Κάννες) έδωσαν άφορμή στην προβολή, γύρισε το «Μηχανικό Μπαλλέτο» στην εποχή της γαλλικής «άβανγκάρντ» (1924) μεταγράφοντας κινηματογραφικά τη ζωγραφική του θεωρία, σ' ένα χορό διαφόρων αντικειμένων (υπαίθρια σκοπευτήρια, αλογάκια, λοταρίες, γυάλινες σφαίρες) που δένονται με τον ρυθμό και τις αναλογίες και με μία εύθυμη ειρωνεία. Στο Λεζέ χρυσούσαμε και την απαλλαγή του νεώτερου κινηματογράφου από τη δυναστεία του σενάριου και ένα ακόμη περίφημο σουρρεαλιστικό φιλμ, «Τα όνειρα που μπορεί ν' αγοράσει το χρήμα», που γύρισε με σκηνοθέτη τον Χανς Ρίχτερ και συνεργάτες τους Μάξ Έρνστ, Κάντερ, Ντυσάν και Μαν Ραίη.

Άλλη εκδήλωση στάθηκε το Συνέδριο των Συγγραφέων των Φιλμ και Τηλεοράσεως (το τρίτο στα πλαίσια του γαλλικού Φεστιβάλ), όπου οι μεγαλύτεροι συγγραφείς από όλες τις χώρες έχουν οργανωθεί για να προστατέψουν τα έργα τους από το άθλιο ξεκουρέλισμα που παθαίνουν στη φοβερή έγχειρηση που λέγεται κινηματογραφική διασκευή, και την τσέπη τους από

την απληστία των παραγωγών που, εκμεταλλευόμενοι την ανάγκη ή την τίμια φιλοδοξία κάθε συγγραφέα να δει το έργο του προβλημένο στον κόσμο από τις τεράστιες δυνατότητες του κινηματογράφου, πληρώνουν ένα ελάχιστο ποσό και αγοράζουν όριστικά τα δικαιώματα ενός έργου που μπορεί αργότερα να τους αποδώσει εκατομμύρια.

Ίσως με τους περιορισμούς που θα επιβάλει το Συνέδριο, καλύτερουν οι ταινίες και πρό πάντων τα προγράμματα της τηλεόρασης. Για τις ταινίες θα μιλήσουμε, ανατρέποντας την τάση, ανάλογα με την έντυπωση που προκάλεσαν.

Αρχίζουμε από την «Περιπέτεια» του Μικελάντζελο Αντονιόνι. Ο Αντονιόνι είναι ένας από τους καινούργιους του Ιταλικού κινηματογράφου. Γεννήθηκε το 1912 και άρχισε την καριέρα του σαν σεναριογράφος. Κατόπιν γύρισε ντοκυμανταίρ («Ανθρωποι του Πάδου») γεμάτα πικρή ειρωνεία.

Με την πρώτη του ταινία μεγάλου μήκους, «Χρονικό μίας αγάπης» (1950), και ύστερα τους «Νικημένους» (1952), τη συμμετοχή του στο φιλμ έξη σκηνοθετών «Ερωτας στην Πόλη», με το σκέτος «Απόπειρες αυτοκτονίας», και πιο πολύ με το αριστούργημά του «Οι φίλες» (1955), που πέρασε απαρατήρητο στην Αθήνα όπως και στις περισσότερες πρωτεύουσες, ο Αντονιόνι

χάραξε ένα καινούργιο δρόμο. Δρόμο δύσκολο, που ξεμακραίνει από τα συνηθισμένα, όχι μόνο τα παλιά κλασικά πλαίσια, αλλά και από τα νεορεαλιστικά πρότυπα. Είναι βέβαια ο Αντονιόνι ένας από τους καλύτερους νεορεαλιστές, τους πιο πιστούς στο κήρυγμα του Τσαβατίνι που θέλει τα έργα του να ερμηνεύονται όχι μόνο στα αυθεν-

τικά πλαίσια, χωρίς καμιά προσφυγή σε διακόσμηση, αλλά και από τους διδούς τους ανθρώπους που έζησαν την ιστορία που διηγείται ή ταινία. (Αυτή τη θεωρία εφάρμοσε ο Αντονιόνι στις «Απόπειρες αυτοκτονίας», δάζοντας να παίξουν μπρός στο φακό νέες γυναίκες που είχαν στ' αλήθεια αποπειραθεί να αυτοκτονήσουν). Μά πέρα απ' αυτά και μέσα απ' αυτά τα βασικά νεορεαλιστικά γνωρίσματα ή δουλειά του Αντονιόνι είναι προσπάθεια δημιουργίας μίας καινούργιας κινηματογραφικής γραφής.

Βρισκόμαστε μακριά από τον κινηματογράφο - θέαμα.

Αντικρύζουμε εικόνες γεμάτες έσω-τερικότητα, το καθετί υφίσταται μόνο με την ψυχολογική του δικαίωση.

Η ειρωνεία και το χιούμορ του Αντονιόνι και η κρυμμένη τρυφερότητα και η απελπισία του, δεν εκφράζονται μεγαλόπρεπα, συγκεκριμένα. Υποβάλλονται μέσα από τις καθημερινές στιγμές, τα λόγια που παίρνει ο άνεμος, τις χειρονομίες τις συνηθισμένες και το κυριότερο, απαιτούν και τη συνεργασία του θεατή για να του αποκαλυφθούν.

Ο Αντονιόνι με τις «Φίλες» κατόρθωσε κάτι που πολύ σπάνια γίνεται στον κινηματογράφο: απέδωσε την ατμόσφαιρα ενός μυθιστορήματος. Οχι διδίου περιπετειών, μα ψυχολογικού μυθιστορήματος ενός από τους καλύτερους συγγραφείς της εποχής μας, του Τσέζαρε Παβέζε. Όποιος λέει Παβέζε έννοει ατμόσφαιρα, ατμόσφαιρα δύσκολη, υπαινικτική, υποβολή και χαρά πινυμένη πάνω στη γέννησή της από την απελπισία. (Ο Παβέζε όπως ή μία από τις Φίλες, η Ροζέττα, αυτοκτόνησε στην κάμαρα ενός ξενοδοχείου στο Τουρίνο, το 1950).

Σ' αυτή τη γεμάτη υπαινιγμούς και υποβολή γλώσσα, πρέπει να προσθέσει κανείς τον τρόπο με τον οποίο μεταχειρίζεται ο Αντονιόνι τους ήθοιους του, τεταμένο και άνετο μαζί και εύστροφο, τον αίσθησιισμό του και τη συντομία των σκηνών του, τον έλλειπτικό του τρόπο έκφρασης. Και να γιατί: "Ας πάρουμε την «Περιπέτεια». Μια παρέα ανεύθυνων και πλούσιων Ρωμαίων φύγει για μια θαλάσσια έκδρομη στη Σικελία. Σ' ένα έρημο νησί που κατεβαίνουν από περιέργεια, κοπέλλα, η Κλώντια, χάνεται και ξαναβρίσκεται, χωρίς ούτε ο άρραβωνιαστικός της, ούτε οι άλλοι, ούτε κι ο ίδιος ο πατέρας της να αναστατωθούν βαθειά από το χαμό της. Ο άρραβωνιαστικός της μάλιστα, Σάντρο, ένας νέος που αλλάζει τις

ρωμένες του χωρίς δισταγμό, χωρίς διακρίση, χωρίς να νοιάζεται για τίποτα άλλο από τη φυσική απόλαυση - κι αυτή χωρίς πάθος - εκεί που ψάχνουν αρχίζει να κάνει έρωτα στην πιο πιστή φίλη της χαμένης, την Άννα. Αυτή του δίνεται, τον έρωτεύεται, και όταν τον πιάνει να την άπατά με μιαν άλλη και ξέρει πια πως θα την άπατά με ποια του τυχαίνει, αντί να τον άφήσει, εξακολουθεί να μένει μαζί του, όχι πια από αγάπη αλλά από σκτο.

Η ταινία αυτή δεν άρεσε στο πολύ κοινό του Φεστιβάλ. Την βρήκαν διανοητική, επιφανειακή, δεν μπόρεσαν να καταλάβουν το παιχνίδι της αυτοκριτικής των ήρώων και πως μια γυναίκα μπορεί να μένει μ' έναν άντρα από σκτο για την ήθική του φτώχεια, για την ανικανότητά του να νιώσει ένα αίσθημα βαθύ.

Ηθελαν να τους εξηγηθεί με σκηνές άπανωτές, με διαλόγους, με φωνές έξω-τερικές και έσωτερικές και όλα εκείνα που σήμερα δεν θεωρούνται απαραίτητα.

Αντίθετα, ο φακός του Αντονιόνι, χωρίς ανάπαυλα, κυνηγάει στην αρχή τους τρεις και κατόπιν τους δύο ήρωές του και καταγράφει με άμειλικτη ακρίβεια, τις αντιδράσεις τους, χωρίς καμιά ώραολογία, καμιά παρένθεση, επί δυσόμηση σωστές άρες.

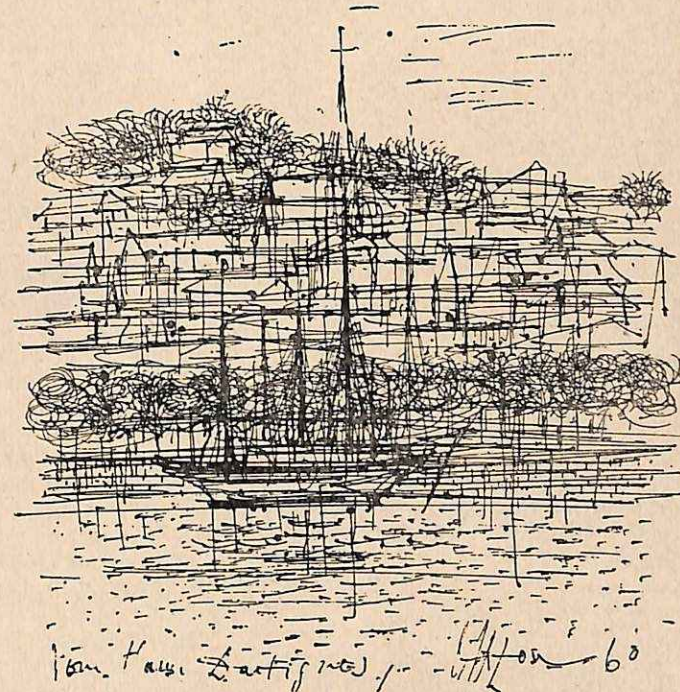
Ο μέσος θεατής που δεν μπορεί να συλλάβει το ψυχολογικό πορτραίτο του ανθρώπου που τρομάζει από τον ίδιο του τον έαυτό, γελάει στις έρωτικές σκηνές τις γυρισμένες περίφημα αλλά με κείνη την άπόσταση ανάμεσα σ' αυτές και τον θεατή, που θα του επιτρέψει να ένωθι με τον ήρωα.

Αποτέλεσμα όλη ή υποβολή, όλη ή πλαστική όμορφη της ταινίας, θαυμάσια φωτογραφημένη από τον Άλντο Σκαβάρντα, το έξαιρετο παίξιμο του Γκαμπριέλλε Φερτσέττι (Σάντρο), της Λέα Μασσάρι (Κλώντια) και της καινούργιας Μόνικας Βίττι (που έχει τη γοητεία της Σουλδάνας Μάγκανο στο ξανθό), να μη γίνονται αντίληπτα παρά από τους λίγους που δε μπορούν δυστυχώς να πείσουν τους πολλούς. Εύτυχώς όμως έπεισαν την Έπιτροπή του Φεστιβάλ που έδωσε στον Αντονιόνι ένα ειδικό Βραβείο, εύκολύνοντας έτσι την κατοπινή σταδιοδρομία της ταινίας, που όπως και οι προηγούμενες του Αντονιόνι θα ένθουσίαση τους φίλους του «καθαρού» κινηματογράφου.

«Η ταινία μου», μάς έπαιε ο Αντονιόνι, «δεν είναι ούτε κατηγορητήριο, ούτε κήρυγμα. Είναι μια ιστορία δοσμένη με εικόνες και θα ήθελα ο θεατής να δει όχι τη γέννηση ενός άπατηλου αίσθήματος, μα το πως μπορεί κανείς να γελασθεί στα ίδια του τα αίσθηματά. Γιατί νομίζω πως χρησιμοποιούμε ακόμη τα μέτρα μίας ήθικής πλανημένης, με γερασμένους μύθους και ξεπερασμένες προλήψεις. Ο ήρωάς μου αυτοαναλύεται, βλέπει ότι ο έρω-

τισμός του είναι κάτι τέλεια άχρηστο και άνώφελο και όμως δεν μπορεί να τον άποφύγει. Και το μόνο που μένει είναι ο σκτος. Και ο σκτος είναι παλιός, μα είναι το μόνο που μένει, το μόνο που δίνει εκείνη τη νότα της άνωρωπιάς στο κάθε δημιούργημα.»

Αυτός ο σκτος, πιο λυρικός στη «Στράντα», πιο τραγικός στις «Νύχτες

της Καμπίρια», κρυμμένος κάτω από τον κυνισμό στη «Γλυκειά Ζωή», άποτελεί και το μεγάλο μυστικό της γοητείας του Φελλίνι.

Δεν μεταχειριζόμαστε ήθικά κριτήρια για την άξιολόγηση ενός έργου, ώστόσο δεν είναι ντροπή ή αναζητήση εκείνης της μικρής σπύθας που, κρυμμένη κάτω και από τα πιο άηδιστικά, τα πιο άισχρα παρουσιάσματα, τα δικαιολογεί και μάς κάνει να έλπιζουμε.

Αυτή ή σπύθα λάμπει και φωτίζει τη θαρραλέα προβολή ενός κόσμου, ή καλύτερα μιάς μερίδας του κόσμου, παθολογικά έκλυτης, χωρίς ήθικά κίνητρα, που είναι ή «Γλυκειά Ζωή».

Γράφτηκαν ήδη και θα γραφτούν ακόμη φέτος το χειμώνα που θα προβληθεί ή ταινία, ένα σωρό έπαινετικές και άρνητικές κρίσεις για το έργο του Φελλίνι που μ' όλες τις αντιρρήσεις του κοινού του Φεστιβάλ πήρε τη Χρυσή Δάφνη και γνωρίζει άφάνταστη έπιτυχία όπου προβάλλεται.

Μια ταινία που γέμισε με την προβολή της τη σάλα όχι μόνο με τον σκτο αλλά με δέος, στάθηκε ή «Πηγή»

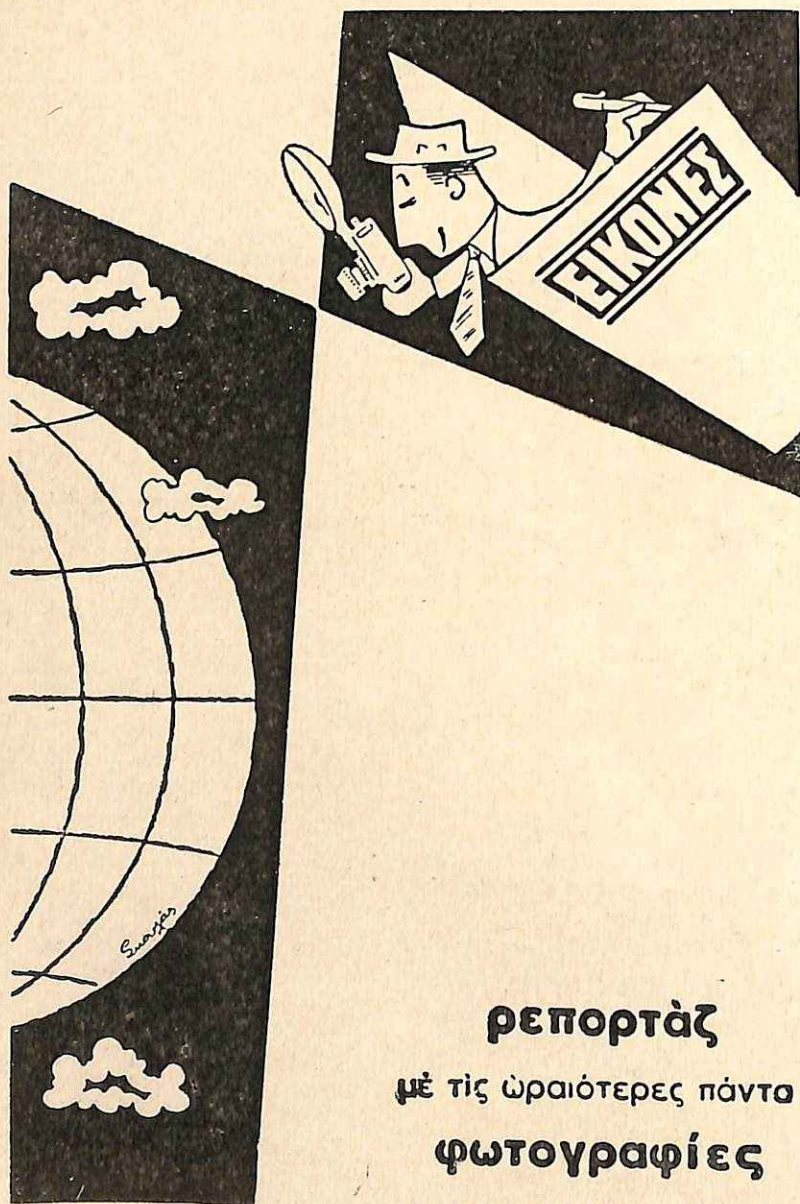
του Ίγκμαρ Μπέργκμαν. Το άθηναϊκό κοινό τον γνώρισε με τα «Χαμόγελα καλοκαιρινής νύχτας» και όπως σε όλο τον κόσμο, μοιράστηκε και έδω σε θαυμαστά και μή. Ώστόσο, είτε συμπαθεί κανείς τον Μπέργκμαν είτε όχι, πρέπει να όμολογήσει ότι μόνο στα χέρια ενός πολύ μεγάλου τεχνίτη, ο παλιός θρύλος του άγνωστου κοριτσιού που το δί-

ασαν και το σκότωσαν δυο βοσκοί ένδω πήγαινε στην έκκλησία, (άλληγορία για την πάλη ανάμεσα στο Χριστιανισμό και τον Παγανισμό), θα μπορούσε να βρή την ποίηση και την άγνότητα που θα τον έκαναν να λάμψη στα μάτια του σημερινού θεατή, με όλη την πρωτεϊκή του λαμπρότητα.

Έπρεπε να παρακολουθήσει κανείς το δέος στα πρόσωπα των θεατών στην περίφημη σκηνή του βιασμού - του πιο ρεαλιστικού και του πιο βίαιου που έχει γίνει ως τώρα στον κινηματογράφο - για να καταλάβει πως ένας μεγάλος τεχνίτης μπορεί να υποτάξει τα πιο παράξενα μέσα και να τα κάνει να ύπηρετήσουν το σκοπό του. Και ποτέ ή άγνότητα δεν έχει τόσο ύμνηθη όσο σ' αυτή την τόσο βρωμερή σκηνή.

Και όταν οι δύστυχοι γονείς - ο πατέρας που σκότωσε τους διαστές της κόρης του, πεσμένος στη γή ζητά ή εξηγήσεις από το Θεό για ό,τι του συμβαίνει και ή μητέρα με την υποταγμένη στο Χριστιανισμό καρτερία - σηκώνουν από τη γή το σώμα του βασανισμένου τους παιδιού και από τη μεριά που είχε άκουμπήσει το κεφάλι, άναβρύζει ή Πηγή με το καθαρό νερό, ο θεατής φύγει άλαφρός και λυτρωμένος, όπως μετά την άρχαία Τραγωδία. Και

...ΤΟ ΕΠΙΚΑΙΡΟ.
ΥΠΕΥΔΥΝΟ.
ΖΩΝΤΑΝΟ

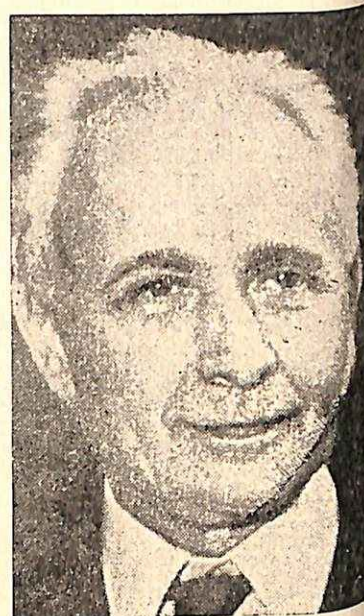

ρεπορτάζ
με τις ωραιότερες πάντα
φωτογραφίες
υπάρχει κάθε εβδομάδα στις

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ

Βαθμοί

Για τον εικονιζόμενο πιό πάνω συγγραφέα ο Ζαν Κοκτώ έγραψε προ έτους: «Είναι ένας νεαρός δανδής, που κρατά στο χέρι του μία άορατη βέργα, με την οποία μαστιγώνει σκληρά την έλλειψη κομψότητας».

Για τον ίδιο ο Άντρέ Μπρετόν έγραψε: «Ένας χωριάτης του Παρισιού, που είναι ο επιδεξιότερος δέκτης της τρικρότητας υπό όλες τις μορφές της».

Τέλος, ο Μωρίς Τορέξ έγραψε για τον: «Έκτελει εδώ και χρόνια το έργο του μάρτυρα της πραγματικότητας, που οδηγού στον δρόμο του μέλλοντος».

Ποιός είναι ο συγγραφέας αυτός;

Λύσεις σταυρολέξου

(Από σελ. 12)

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ. 2. ΑΠΕΙΛΑΙ — ΜΑΙ.
3. ΠΟΝΣ (ΛΙΛΥ) — ΜΝΑΙ
4. ΕΦΑ — ΑΠΟΥΣΙΑΝ. 5. ΡΑ — ΑΣΤ.
6. ΤΣΑΡΗΣ. 6. ΝΙΚΗ — ΛΟΤ — ΑΣΤ.
7. ΑΝΩ — ΝΙΜΗ — 8.000 — Ο — ΔΩΤ.
8. ΚΟΣ. 9. ΥΜΙΝ — ΑΟΡ — ΔΩΤ.
10. ΜΑ — ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ. 11. — ΗΝΙΚΑ. 12. ΑΣΙΤΟΣ — ΚΑΝ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. ΚΑΠΕΡΝΑΟΥΜ. 2. ΑΠΟΦΑΙΝΑΙ.
3. ΙΕΝΑ — ΚΩΟΙ — ΛΑ. 4. ΝΙΣ — ΝΑΙ.
5. ΟΛ(ΟΥ) — ΑΠ' — ΝΑΙ.
6. ΥΑΜΠΟΛΙΣ — ΑΣΤ. 7. ΤΟΜΙΑΣ.
8. ΑΥΣΤΗΡΟΤΗΣ. 9. ΑΛΙ — ΟΡΑΝ. 10. ΟΙ — ΚΛΑΡΙ.
11. ΑΔΑΗΣ — ΟΔΙΚΑ. 12. ΦΡΑΝΣΕΖΩΣΑΝ.

Λύσεις Σκακιού

(Τεύχος 184, από σελ. 55)

- Άρ. 71. Βε2! και τα Λευκά άναζονται να εγκαταλείψουν.
Άρ. 72. 1) Π05Χ65! Έξαναγκάζει κινήσεως.

Φιλοτελική Κίνηση

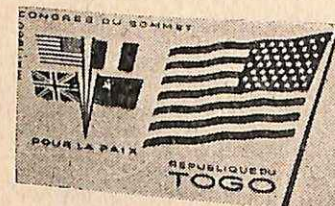
ΝΕΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΑ

Καθώς πρότεινε ο γνωστός Ιάπων φιλοτελιστής Tamatsumayama, και με σκοπό να δοθεί έπισημότητα και δημοσιότητα στην επέτειο των «100 χρό-

Το μνημείο του Washington, άναμνηστικό γραμματόσημο των 100 χρόνων της Αμερικανο-ιαπωνικής συνθήκης.

νων της πρώτης αμερικανο-ιαπωνικής συνθήκης για την ανάπτυξη της κατανοήσεως και καλής θελήσεως μεταξύ των δύο Έθνών», αποφασίστηκε να εκδοθεί και στην Αμερική σχετικό άναμνηστικό γραμματόσημο. Το γραμματόσημο αυτό, άξίας 4 σέντς, θα κυκλοφορήσει στις 26 Σεπτεμβρίου και θα εικονίζει το μνημείο του Ουάσιγκτων άνάμεσα από άνθη κερασιάς. Η κυκλοφορία του γραμματοσήμου αυτού θα συμπέσει με την άφιξη του πρίγκιπα Ακίχίτο και της συνοδείας του στην αμερικανική πρωτεύουσα για μία περιοδεία καλής θελήσεως σε όλη την Αμερική.

Τα άναμνηστικά γραμματόσημα της Διασκέψεως Κορυφής, που δεν έγινε.

Είπαμε ότι το άναμνηστικό γραμματόσημο της αμερικανο-ιαπωνικής συνθήκης θα εκδοθεί και στην Αμερική, γιατί, πάντα με πρωτοβουλία και προσπάθεια του Ιάπωνος φιλοτελιστού, κυκλοφόρησε ήδη από τις 17 Μαΐου (ήμερομηνία της επέτειου) στο Τόκιο σχε-

τική άναμνηστική σειρά. Το γραμματόσημο των 10 γιέν εικονίζει το πλοίο Kanrin Maru, το πρώτο Ιαπωνικό σκάφος που πέρασε τον Ειρηνικό για την Καλιφόρνια. Το πλοίο αυτό ύστερα από 37 ημέρες ταξίδι έφθασε στον Άγιο Φραγκίσκο. Το γραμματόσημο των 30 γιέν εικονίζει τη δεξίωση στον Λευκό Οίκο προς τιμήν των μελών της Ιαπωνικής Αντιπροσωπίας. Στο γραμματόσημο αυτό διακρίνεται περισσότερο ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής James Buchanan και είναι το πρώτο Ιαπωνικό γραμματόσημο, στο οποίο εικονίζεται ξένη προσωπικότητα.

Σχετικά με τη νέα αμερικανο-ιαπωνική συνθήκη και το ταξίδι του προέδρου Αϊζενχάουερ στην Ιαπωνία είχε άναγγελθεί ότι θα κυκλοφορήσουν

σκέψως Κορυφής. Η σειρά αυτή εικονίζει σε κάθε γραμματόσημο από μια σημαία των κρατών που θα λάμβαναν μέρος στη Διάσκεψη καθώς και μία ύδρoγειο με τις 4 ταυτοχρόνως σημαίες. Άξίζει να σημειωθεί ότι κανένα από τα ενδιαφερόμενα κράτη, δεν εξέδωσε ούτε σκέφτηκε να εκδώσει σχετικά γραμματόσημα.

Πληροφορούμεθα ότι στην έκθεση Θεσσαλονίκης θα συμμετάσχη έφέτος και ο φιλοτελισμός. Στο άμερικανικό περίπτερο θα έκτεθούν γραμματόσημα, ταχυδρομικά είδη και άλλο υλικό, από το οποίο θα καταφαινεται ή ιστορία και ή εξέλιξη του γραμματοσήμου από τη γέννησή του ως σήμερα. Το γε-

Γαλλικά γραμματόσημα άφιερωμένα στον Μπιζέ και τον Ντεγκά.

στην Ιαπωνία άναμνηστικά γραμματόσημα. Αν ή έκδοση έπραγματοποιείτο αυτή τη στιγμή το φιλοτελικό άλμπουμ θα είχε πλουτισθεί με μία δεύτερη σειρά γραμματοσήμων σε άνάμνηση ενός γεγονότος που δεν έγινε ποτέ.

γονός θα προσελκύση στην έκθεση πολλούς φιλοτελιστάς.

Στη Γαλλία, όπως κάθε χρόνο, έτσι και έφέτος κυκλοφόρησε ή γνωστή σειρά «τών διανοουμένων». Από τα γραμματόσημα της σειράς αυτής το ένα είναι άφιερωμένο στον μουσουργό Bizet και το άλλο στον ζωγράφο Degas.

Στην Ιταλία κυκλοφόρησε ή άναμνηστική σειρά της 17ης Ολυμπιάδος, ή οποία άποτελείται από 8 άξίες με άθλητικές παραστάσεις.

Τον περασμένο μήνα, στην Ακαδημία Καλών Τεχνών του Λένινγκραντ, όπου στεγάζεται μόνιμως ή παλαιά ρωσική και ή σοβιετική φιλοτελική έκθεση, τελείωσε το γύρισμα μίας ταινίας ντοκυμανταίρ γραμματοσήμων. Η ταινία αυτή, που γυρίστηκε με την εύκαιρία της συμπληρώσεως 100 χρόνων από την κυκλοφορία του πρώτου ρωσικού γραμματοσήμου και ιστορεί τον παλιό και σοβιετικό φιλοτελισμό, είναι έγχρωμη και διαρκείας περίπου μισής ώρας. Η ταινία αυτή που προσελκύει το ενδιαφέρον των φιλοτελιστών άναμένεται ότι θα προβληθεί και στο έξωτερικό.

—ΚΩΣΤΑΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥΔΑΚΗΣ

ΔΩΡΑ!

Συνήθως όταν κάποιος φίλος μας γιορτάζει
 αναρωτιόμαστε τί δώρο δά του κάνουμε.
 Σκεφθήτε όμως πόσο ωραίο δά ήταν
 αν γινόταν τὸ αντίθετο καὶ ὅσοι γιόρταζαν
 ἄρχιζαν νὰ μοιράζουν δώρα ἐδῶ κ' ἐκεῖ.
 Αὐτὴ ἡ σκέψη μᾶς ἔκανε νὰ τὸ αποφασίσουμε.
 Τὸν μῆνα αὐτὸ ἡ «**Ἐκλογὴ**» γιορτάζει
 τὰ γενέθλιά της. Κλείνει 10 χρόνια ζωῆς.
 Συγχρόνως κλείνει ἕξη μῆνες ἀπὸ τὴ μέρα
 ποὺ πρωτοβγήκε σὲ μεγάλο σχῆμα.
 Σκεφθήκαμε λοιπὸν αὐτὰ τὰ δύο γενέθλια
 νὰ τὰ γιορτάσουμε μοιράζοντας
 ἀπὸ ἓνα δώρο σὲ ὅλους τοὺς φίλους μας.
 Τὸ δώρο δά εἶναι μία ἐπιδεώρηση
 τοῦ θεάτρου καὶ τοῦ κινηματογράφου
 ποὺ δά προσφέρῃ ἀνελλιπῶς ἡ «**Ἐκλογὴ**»
 ἀπὸ τὸ ἐπόμενο τεῦχος της.
 Περισσότερα δὲν σᾶς λέμε ἀκόμη
 οὔτε ρωτοῦμε τί δώρο δά μᾶς κάνετε.
 Ἀλλὰ ἂν ἐπιμένετε, γραφῆτε συνδρομητῆς μας.
 Ἄν πάλι εἶσθε — ὅπως τὸ ἐλπίζουμε —
 γράψτε κάποιο φίλο ἢ συγγενῇ σας.

Ἡ κίνησις τοῦ «Κύκλου Ἐκλογῆς»

Ἀνδρικά Ὑφάσματα

I. ΑΗΔΟΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.

Αἰόλου 46

Κρύσταλλα - Ραδιόφωνα

ΑΛΚΑ

Σταδίου 31

Ἀνδρικά Εἶδη

ΓΟΥΤΑΚΗΣ

Σταδίου 49

Ἑστιατόριο
Χορευτικὸ Κέντρο

CORONET

Πανεπιστημίου 2

Δίσκοι - Ραδιόφωνα - Πικ-απ

"DISCOPHILE"

Ἀμερικῆς 15

Ἀποθήκη Ὑφασμάτων

"ΕΡΙΟΜΑΡ Α.Ε."

Ντέκα 5

Γυναικεῖα Εἶδη

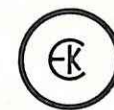
ΕΤΑΜ

Βουκουρεστίου 8

Boutique

ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗ - ΚΟΥΡΤΙΔΗ

Πανεπιστημίου 6
Ἑρμοῦ 28

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Δίσκοι

ΖΑΝΝΑΣ - ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

Ἀριστοτέλους 3

Βιβλία - Χαρτικά

Π. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ν. Μεγ. Ἀλεξάνδρου 23

Ὑποδήματα πολυτελείας

I. ΚΑΡΑΚΑΔΑΣ

Ν. Μεγ. Ἀλεξάνδρου 52

Ἡλεκτρικὰ Εἶδη

Α. ΚΛΕΟΠΑΣ - Α. ΚΑΡΑΠΑΛΗΣ

Ν. Μεγ. Ἀλεξάνδρου 57α

Φωτογραφικά

ΚΟΥΝΙΟ

Βενιζέλου 15

Κασμήρια

ΚΑΤΣΟΥΓΙΑΝΝΗΣ

Ἑρμοῦ 19

Μαγνητόφωνα-Ραδιοπικάπ

ΑΦΟΙ ΜΗΤΑΚΙΔΗ

Ν. Μεγ. Ἀλεξάνδρου 40

Μοτοσакὸ-Οἰκιακὰ εἶδη

«ΤΟ ΣΠΗΤΙ»

Σ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ

Ν. Μεγ. Ἀλεξάνδρου 59

Βιβλία - Δίσκοι

"ΙΚΑΡΟΣ"

Βουλῆς 4

Ὑποδήματα Πολυτελείας

I. ΜΟΥΡΙΑΔΗΣ

Σταδίου 4

Πορσελάνες - Δῶρα

ΜΟΥΡΑΝΟ

Βουκουρεστίου 11

Ἀποθήκη Ἐριονημάτων

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΚΑΛΑΚ & ΣΙΑ

Κολοκοτρώνη 63

Ἑλληνικὰ Βιβλία

"ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ"

Σταδίου 14

Ἀντικείμενα τέχνης

ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

Βαλαωρίτου 9α

Φωτογραφικά Εἶδη

ΦΩΤΟ-ΣΤΟΥΝΤΙΟ

Γ. Μωσσε

Σταδίου 3

Νεωτερισμοί

"ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ" Α.Ε.

Σταδίου 35

Ὅλα αὐτὰ τὰ καταστήματα, στὴν Ἀθήνα καὶ στὴ Θεσσαλονίκη, προσφέρουν ἔκπτωση 10%
 στὰ μέλη τῆς Λέσχης «**ΚΥΚΛΟΣ ΕΚΛΟΓΗΣ**»

By Appointment to Her Majesty the Queen

Scotch Whisky Distillers, John Walker & Sons Ltd.

έχει τὸ προβάδισμα ἀπὸ τὸ 1820

JOHNNIE WALKER

Fine old Scotch Whisky

